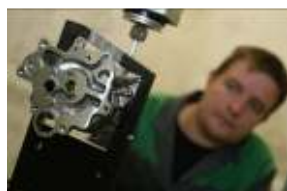

Regionalna razvojna agencija Gorenjske
BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM GORENJSKE 2014–2020

*sprejet na 9. seji Razvojnega sveta gorenjske regije, dne 3. 6. 2015
in na 2. seji Sveta gorenjske regije, dne 3. 6. 2015*

Naročniki:	Občine gorenjske razvojne regije: Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas – Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Predmet:	REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAM GORENJSKE 2014–2020
Izdelovalec:	Regionalna razvojna agencija Gorenjske BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj, Slovenija tel.: 04 28 17 230, e-pošta: info@bsc-kranj.si , www.bsc-kranj.si v sodelovanju z <ul style="list-style-type: none">• Razvojnimi svetom gorenjske regije in odbori, Svetom gorenjske regije in občinami• Razvojno agencijo Sora iz Škofje Loke in Razvojno agencijo zgornje Gorenjske (RAGOR) z Jesenic
Odgovorna oseba izdelovalca:	Lidija Zeme – Johnston, BSC Kranj
Koordinacija priprave RRP Gorenjske:	Franja Gabrovšek Schmidt, BSC Kranj
Ožja projektna skupina:	Lidija Zeme – Johnston, Barbara Špehar, Alenka Sluga, Mateja Korošec, Helena Cvenkel, BSC Kranj Rok Šimenc, Jerneja Klemenčič Lotrič, Razvojna agencija Sora Stevo Ščavničar, RAGOR
Kolegij Razvojnega sveta gorenjske regije:	Stanislav Bobnar, Igor Žula, Miha Ješe
Širša projektna skupina:	
Razvoj gospodarstva	Odbor za tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost
Razvoj turizma	Odbor za turizem
Razvoj infrastrukture, okolja in prostora	Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo
Razvoj človeških virov	Odbor za razvoj človeških virov
Razvoj podeželja	Odbor za razvoj podeželja
Lektura:	Meta Pirc, BSC Kranj
Datum:	3. 6. 2015

VSEBINA

1. UVOD	5
2. ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH POTENCIALOV	6
2.1. PREDSTAVITEV RAZVOJNE REGIJE GORENJSKE	6
2.1.1. Osnovni podatki o Gorenjski	6
2.1.2. Gorenjska – pestra in čista alpska regija.....	7
2.1.3. Gorenjci – vse bolj izobraženi, a vse starejši	9
2.1.4. Gorenjsko gospodarstvo zaostaja za slovenskim povprečjem	11
2.1.5. Položaj in razvoj nevladnega sektorja	16
2.1.6. Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost.....	16
2.2. URBANO SREDIŠČE REGIJE – KRANJ	17
2.3. RAZVOJNI POLOŽAJ REGIJE V SLOVENSKEM IN MEDNARODNEM PROSTORU	19
2.4. OPREDELITEV KLJUČNIH RAZVOJNIH OVIR IN PREDNOSTI REGIJE.....	20
2.4.1. SWOT Gospodarski razvoj	21
2.4.2. SWOT Turizem	23
2.4.3. SWOT Razvoj človeških virov.....	25
2.4.4. SWOT Okolje, prostor in infrastruktura.....	28
2.4.5. SWOT Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja	31
3. VIZIJA RAZVOJA REGIJE	33
4. STRATEŠKI RAZVOJNI CILJI REGIJE	34
5. RAZVOJNA SPECIALIZACIJA REGIJE	35
6. RAZVOJNA PODROČJA, INVESTICIJSKI UKREPI IN PROJEKTI REGIJE	36
6.1. RAZVOJNO PODROČJE: TEHNOLOŠKI RAZVOJ, PODJETNIŠTVO IN INOVATIVNOST	37
6.1.1. Investicijski ukrepi na področju tehnološkega razvoja, podjetništva in inovativnosti.	38
6.1.2. Projekti na področju tehnološkega razvoja, podjetništva in inovativnosti	39
6.2. RAZVOJNO PODROČJE: RAZVOJ ČLOVEŠKIH VIROV.....	50
6.2.1. Investicijski ukrepi na področju razvoja človeških virov	51
6.2.2. Projekti na področju razvoja človeških virov	53
6.3. RAZVOJNO PODROČJE: TURIZEM.....	59
6.3.1. Investicijski ukrepi na področju turizma.....	60
6.3.2. Projekti na področju turizma	63
6.4. RAZVOJNO PODROČJE: OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA	73
6.4.1. Investicijski ukrepi na področju okolja, prostora in infrastrukture	74

6.4.2. Projekti na področju okolja, prostora in infrastrukture	74
6.5. RAZVOJNO PODROČJE: RAZVOJ PODEŽELJA (KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA)	92
6.5.1. Investicijski ukrepi na področju razvoja podeželja	93
6.5.2. Projekti na področju razvoja podeželja.....	94
7. REGIJSKI PROJEKTI NACIONALNEGA POMENA.....	105
8. FINANČNI OKVIR ZA IZVAJANJE REGIONALNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA GORENJSKE 2014–2020	130
9. SPREMLJANJE, VREDNOTENJE IN ORGANIZIRANOST IZVAJANJA RRP GORENJSKE.....	131
10. INFORMIRANJE IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI	132
11. TERITORIALNO SODELOVANJE: GORENJSKA 2014–2020	134
12. ANALIZA SKLADNOSTI RRP GORENJSKE S TEMELJNIMI RAZVOJNIMI DRŽAVNIMI DOKUMENTI	136
13. VIRI IN LITERATURA.....	138
14. SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC.....	139
15. SODELUJOČI.....	141

1. UVOD

Regionalni razvojni program Gorenjske 2014–2020 (v nadaljevanju RRP Gorenjske) je temeljni programski dokument na regionalni ravni. Opredeljuje prednosti razvojne regije, določa njene razvojne prioritete ter finančno ovrednotene programe in projekte. Izdelan je v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja¹, Načrtom priprave RRP Gorenjske 2014–2020² in Uredbo o regionalnih razvojnih programih³.

RRP Gorenjske 2014–2020 obsega geografsko območje Gorenjske kot razvojne regije na ravni SKTE 3 in vključuje 18 občin: Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri in Žirovnica.

Proces izdelave RRP Gorenjske je potekal od septembra 2012 do oktobra 2013 in je sledil načelnim izhodiščem:

- dokument naj bo nadgradnja obstoječega RRP Gorenjske 2007–2013,
- dokument naj bo osredotočen, jasen, kratek in operativen,
- pomembna je izvedljivost in ne dokument,
- sprejeti jasne odločitve o bistvenih prioritetah in ciljih ter temu podrediti vse,
- poudarek je na dogovoru o ključnih regijskih projektih, zaradi katerih bo Gorenjska konkurenčno drugim regijam,
- RRP Gorenjske mora temeljiti tudi na vizijah podjetij, države in slediti strategiji Evropa 2020,
- postaviti se je treba na lastne noge, finančni viri Evropske unije (EU) in države so pomembni za zagon, priložnost je v javno-zasebnem partnerstvu (JZP),
- usmeritve na vseh področjih naj upoštevajo podjetniški pristop,
- zagotoviti je treba povezljivost s prostorskimi dokumenti.

RRP Gorenjske je nastajal v partnerskem sodelovanju gospodarstva, javnega in nevladnega sektorja. V odbore in projektne skupine Regionalnega razvojnega sveta (RRS) in Razvojnega sveta gorenjske regije (RSGR) je bilo neposredno vključenih več kot 200 posameznikov iz različnih strokovnih področij ter 146 inštitucij oziroma podjetij.

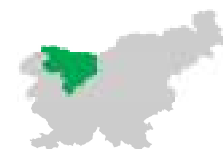
Dokument je sestavljen iz analize regionalnih razvojnih potencialov, strategije in programsko-projektne dela. Na osnovi pripravljenih analiz in ugotovitev smo si začrtali razvojne smernice ter postavili vizijo razvoja naše regije **»Gorenjska, tu želim živeti, delati in se igrati.«** Za njeno uresničevanje je postavljenih pet razvojnih področij: **tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost, razvoj človeških virov, turizem, okolje, prostor in infrastruktura, podeželje** ter 17 investicijskih ukrepov (spodbujanje podjetnosti in podjetništva; izboljšanje prenosa znanj iz inštitucij v gospodarstvo; povečanje inovacij, razvoj novih tehnologij ter povečanje konkurenčnosti; znanje in zaposlovanje; aktivno in kakovostno življenje; management destinacije Gorenjska – regionalna destinacijska organizacija; kreiranje integralnih turističnih proizvodov; aktiviranje naravne, kulturne in tehniške dediščine; naložbe v turistično infrastrukturo; javna infrastruktura; okolje; prostorski razvoj; varčna uporaba energije in uporaba obnovljivih virov; lokalna prehranska samooskrba; naravovarstvo in okoljevarstvo; gozd in les; dediščina podeželja). V času priprave razvojnega dokumenta je bilo za izvedbo oblikovanih in v dokumentu opisanih 41 regijskih projektov ter 18 regijskih projektov nacionalnega pomena. Priložen je tudi seznam 441 projektov različnih predlagateljev, ki bodo za svojo uresničitev potrebovali razvojna sredstva in bodo z izvedbo pripomogli k uresnitvi razvojne vizije in ciljev regije do leta 2020. Skupna finančna ocena vrednosti regijskih projektov RRP Gorenjske 2014–2020 za dosego zadanih ciljev in izvajanje načrtanih aktivnosti je 591,3 milijonov evrov. Oblikovali smo razvojno zgodbo Gorenjske **»S kolesom na vrh«**, ki hkrati predstavlja razvojno ogrodje, krovno kolo razvoja in med seboj povezuje različna področja razvojnih projektov.

K RRP Gorenjske 2014–2020 je podalo pozitivno mnenje Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 3. 6. 2015 pa ga je sprejel Svet gorenjske regije, ki ga sestavljajo župani gorenjskih občin. Po sprejemu RRP Gorenjske 2014–2020 se za obdobje štirih let izdelala in sprejme Dogovor za razvoj regije.

¹ Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12

² Sprejet na 11. seji RRS Gorenjske 1. 11. 2012, potrjen na 14. seji Sveta regije 3. 10. 2012.

³ Uradni list RS, št. 69/12

2. ANALIZA REGIONALNIH RAZVOJNIH POTENCIALOV

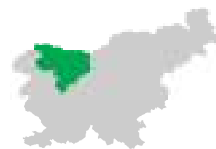
2.1. PREDSTAVITEV RAZVOJNE REGIJE GORENJSKE

2.1.1. Osnovni podatki o Gorenjski

Tabela 1: Primerjava izbranih družbeno-ekonomskih kazalnikov Gorenjske in Slovenije v letih 2006 in 2012

	2006		2012 oz. zadnji razpoložljiv podatek			Relativna sprememba v obdobju	
	Gorenjska	Slovenija	Gorenjska	Slovenija	% v SLO	Gorenjska	Slovenija
BDP na prebivalca (v €)	13.359	15.464	14.408 (2010)	17.379 (2010)		107,85	112,38
Število prebivalcev	199.626	2.008.516	204.170	2.056.262	9,93	102,28	102,38
Indeks staranja	102,8	110,5	111,0	118,0		108,01	106,77
Število delovno aktivnih prebivalcev (Gorenjska je regija bivanja)	83.040	833.003	80.037	792.948	10,09	96,38	95,19
Število delovno aktivnih prebivalcev (Gorenjska je regija delovnega mesta)	71.892	833.003	67.136	792.948	8,47	93,38	95,19
Stopnja registrirane brezposelnosti	6,4%	9,4%	8,9%	12,0%		139,06	127,55
Stopnja registrirane oz. formalne zaposlenosti	60,1%	59,1%	58,4%	56,3%		97,20	95,25
Delež prebivalcev, starih 15 let in več, z višjo in visoko izobrazbo	15,4%	16,6%	17,8% (2011)	17,5% (2011)		115,58	105,42
Delež delovno aktivnih prebivalcev z višjo in visoko izobrazbo (Gorenjska je regija bivanja)	22,0%	21,6%	29,9%	29,4%		135,50	136,43
Delež delovno aktivnih prebivalcev z višjo in visoko izobrazbo (Gorenjska je regija delovnega mesta)	19,2%	21,6%	27,4%	29,4%		142,60	136,43
Število samostojnih podjetnikov	5.795	59.677	7.533	72.325	10,42	129,99	121,19
Število gospodarskih družb	4.060	45.330	5.203	59.726	8,71	128,15	131,76
Neto dodana vrednost v gospod. družbah (v 1000 €)	1.257.313 (2009)	16.396.799 (2009)	1.396.017	16.534.646	8,44	111,03	100,84
Število novonastalih podjetij	1.184	11.547	1.702 (2010)	15.325 (2010)	11,11	143,75	132,72
Povprečne mesečne neto plače na zaposleno osebo po občini zaposlitve (v €)	759	773	984	1.000		129,58	129,32
Število prenočitev turistov	1.394.324	7.722.267	1.670.653	9.510.663	17,57	119,82	123,16
Investicije za varstvo okolja (v 1000 €)	23.164	292.220	17.390 (2011)	281.248 (2011)	6,18	75,07	96,25
Količina komunalnih odpadkov (v tonah)	84.566	831.578	63.803 (2011)	725.485 (2011)	8,79	75,45	87,24

Viri: AJPES, SURS, ZRSZ

2.1.2. Gorenjska – pestra in čista alpska regija

Četrta največja slovenska razvojna regija po številu prebivalcev in šesta po površini

Razvojna regija Gorenjska leži **na severozahodnem delu Slovenije**. Na severu po Karavankah poteka meja s sosednjo Avstrijo (zvezno deželo Koroško), na zahodu z Italijo (deželo Furlanijo – Julijsko krajino) in goriško razvojno regijo, na vzhodu s savinjsko, na jugu pa se odpira proti osrednjeslovenski regiji.

Z 2.137 km² oziroma 10,5 % površine države je Gorenjska šesta največja slovenska statistična regija, z 204.170 prebivalci (julij 2012) pa četrta najbolj poseljena slovenska regija. **Gostota poselitve je 95,5 prebivalcev na km²**, kar je v primerjavi s Slovenijo podpovprečno, vendar so na nekaterih delih večja zgoščenost in urbanizirana območja. Tu gostota presega 200 prebivalcev na km² (regijsko središče v Kranju ter občini Šenčur in Jesenice) (vir: SURS).

Gorenjsko statistično regijo sestavlja **18 lokalnih skupnosti**: Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas – Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri in Žirovnica. Med njimi je ena mestna občina – Mestna občina Kranj, ki po številu prebivalcev sodi med večje slovenske občine. Središče mestne občine je **Kranj**, ki je upravno, gospodarsko in kulturno **središče gorenjske regije**, ter tretje največje mesto v Sloveniji za glavnim mestom Ljubljano in štajersko prestolnico Mariborom.

Karta 1: Osemnajst gorenjskih občin

Prometno dostopna regija

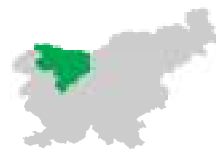
Prek Gorenjske potekata **X. evropski avtocestni in železniški koridor**. Na Brniku je **osrednje slovensko letališče**, Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana (največ, 1,67 milijona, potnikov je bilo leta 2008, 1,2 milijona leta 2012, vir: Aerodrom Ljubljana). Vse to prispeva k prometno ugodni legi Gorenjske in njeni sorazmerno dobri dostopnosti (izjema je škofjeloško območje ter blejsko-bohinjski kot). Prek Gorenjske poteka 79 km železnice in 3.211 km javnih cest. Od teh je bilo po podatkih iz leta 2010 68,2 km avtoceste, 30,5 km glavnih cest, 364,5 km regionalnih, 131,1 km regionalnih turističnih, 1.050,2 km lokalnih cest in 1.566,8 km javnih poti (vir: SURS). Gorenjska ima še športno letališče v Lescah.

Karta 2: Prometnice na Gorenjskem

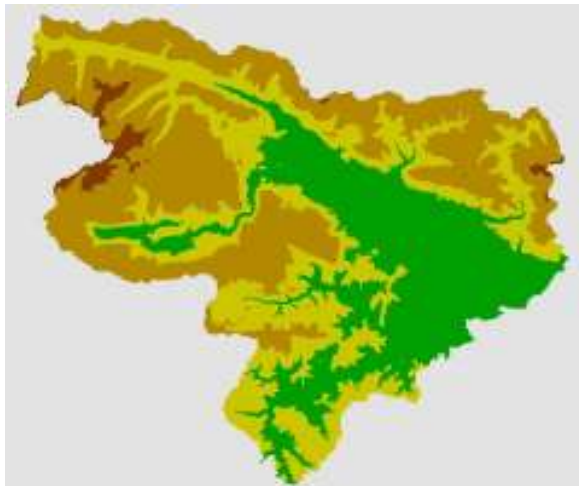

Reliefno razgibana in gozdnata regija

Gorenjska je alpska regija z značilno raznoliko gorsko krajino. Razgibano površje zaznamujejo visoke gore, med katerimi je najvišji Triglav, simbol slovenstva. Naravno-geografsko 70 % Gorenjske predstavlja gorski svet, le 30 % leži v dolinsko-ravninskem delu osrednje Slovenije. **Kar 40 % regije se nahaja nad 1.000 metri nadmorske višine, 65 % Gorenjske pokrivajo gozdovi, prek 45 % regije pa obsegajo varovana območja narave**, ki vključujejo območja Natura 2000 (94.661 hektarov oziroma 44,3 % površine regije, vir: Natura 2000) in zavarovana območja narave. Zavarovana območja na Gorenjskem so Triglavski narodni park in Martuljek ter Mala Pišnica, Poključka soteska, mokrišča Blejskega kota, Straža (Bled), Blejski grad, barje za blatom na Jelovici, jezerca pri Bobovku, kanjon Kokre, spominski park Udin boršt, Zelenci, grajski park Brdo, Obla gorica in Volčji hrib, Dovžanova soteska (vir: ARSO, Atlas okolja).

Karta 3: Višinski pasovi na Gorenjskem
(pod 600 m, do 1.000 m, do 2.000 m, nad 2.000 m)

Karta 4: Zavarovana območja narave in območja Natura 2000 na Gorenjskem

Na Gorenjskem se prečisti več kot 85 % odpadnih voda

Gorenjska je izvorno območje porečja Save, zato je še posebej pomembna skrb za kakovost voda in vodozbirnih območij. Leta 2011 je bilo na Gorenjskem načrpanih 19.814 tisoč m³ vode, največ, 17.205 tisoč m³ (86,8 %), iz izvirov podzemne vode. V Sloveniji je bilo leta 2011 načrpanih 169.084 tisoč m³ vode, največji vir je predstavljala podzemna voda (94.992 tisoč m³). Po javnem vodovodu je bilo leta 2011 v gorenjska gospodinjstva dobavljenih 8.799 tisoč m³ vode, več kot tretjino vse (7.626 tisoč m³) se je izgubilo v omrežju (vir: SURS).

Leta 2012 je bilo na Gorenjskem izmerjenih 15.414 tisoč m³ odpadnih voda, kar je 7,7 % vseh v Sloveniji. 4.077 tisoč m³ oziroma 26,5 % jih je izviralo iz gospodinjstev, 7 % iz industrijskih dejavnosti. Od vseh odpadnih voda jih je bilo kar 86,8 % prečiščenih, 14,2 % (2.189 tisoč m³) pa je ostalo neprečiščenih. 1.167 tisoč m³ je odteklo neprečiščenih v površinske vodotoke, 991 tisoč m³ v podzemne vode in 31 tisoč m³ v jezera. Na ravni države je bilo leta 2011 od vseh odpadnih voda kar 42,3 % neprečiščenih (vir: SURS).

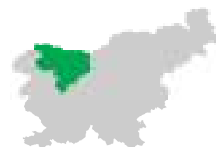
Precejšnja težava v hribovitem in gorskem svetu Gorenjske predstavljajo hudourniki, ki se pojavljajo ali okrepijo ob močnih padavinah. Za sabo puščajo hudourniške struge in naplavine, ob razlivanju pa povzročajo poplave, tudi poseljenih območij. Za preprečevanje škode ali celo elementarnih nesreč je potreben stalen nadzor ter dosledno in organizirano urejanje hudourniških strug.

Reke in jezera so primerni za kopanje

Kakovost kopalnih voda na Gorenjskem (zakonsko določeno se redno spremljajo kopalna območja na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter Šobčevem bajerju) je **od leta 2005 vseskozi mikrobiološko skladna z obvezujočimi zahtevami** (vir: ARSO). Za vsa ostala kopališča in lokacije, kjer se ljudje tradicionalno kopajo ob bregovih jezer, rek in bajerjev, sicer ni zakonsko določenega spremljanja higienske kakovosti kopalne vode, analize pa se po naročilu lokalnih skupnosti opravljajo tudi tu. V kopalni sezoni 2012 so analize pokazale na mikrobiološko skladnost Sore v Retečah, Poljanske Sore v Kopališču Puštal, Selške Sore v Podlubniku, Kokre pri Kosorepu in Čukovega bajerja. Neskladna z zahtevami je bila le ena od dveh analiz Save pri Supernovi (vir: ZZV Kranj).

Količina komunalnih odpadkov se manjša, v zadnjih petih letih za četrtno

Na Gorenjskem smo leta 2011 ustvarili 8,8 % vseh slovenskih odpadkov oziroma 63.803 tone, od tega 87,1 % v gospodinjstvih, 11,4 % v industriji in 1,5 % v drugih okoljih. Količina teh odpadkov je kar za četrtno nižja v primerjavi z letom 2006, ko je bilo zbranih 84.566 ton komunalnih odpadkov oziroma 10,2 % vseh v Sloveniji. **Napredek se kaže tudi pri ravnanju z odpadki.** Leta 2011 se je 64,4 % vseh odpadkov (41.110 ton) odložilo na odlagališčih (leta 2006 kar 85,2 %), 23 % se jih je oddalo specializiranim zbiralcem, 12,6 % pa jih je šlo v predelavo (vir: SURS).

2.1.3. Gorenjci – vse bolj izobraženi, a vse starejši

Več kot tretjina prebivalcev živi v urbanih središčih

Z 204.170 (julij 2012) prebivalci Gorenjske predstavljajo 9,9 % prebivalcev Slovenije, kar regijo uvršča na četrto mesto med dvanajstimi slovenskimi statističnimi regijami (vir: SURS). Poselitev je neenakomerna, saj v mestnih naseljih (Kranj, Jesenice, Tržič z Bistrico pri Tržiču, Radovljica z Lescami, Škofja Loka) živi 38,2 % prebivalcev Gorenjske. Prav razvojna os Jesenice – Radovljica – Kranj – Šenčur – Škofja Loka predstavlja največje zgostitveno jedro poselitve.

Število prebivalcev narašča, vendar malo

Gorenjska v primerjavi s Slovenijo beleži podoben, nizko rast prebivalstva. Tako na Gorenjskem kot v Sloveniji je v zadnjih petih letih naraslo za 1,8 %. Medtem ko v Sloveniji prebivalstvo narašča predvsem zaradi selitvenega prirasta, je **rast na Gorenjskem posledica naravnega prirasta**. Ta je vsa leta pozitiven, po zadnjih podatkih leta 2012, kar 2,9 na 1.000 prebivalcev oziroma 585 oseb (v Sloveniji le 1,3 na 1.000 prebivalcev). Najvišji naravni prirast beležijo občine Kranj, Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane in Šenčur, negativen pa je v štirih gorenjskih občinah (Kranjska Gora, Preddvor, Bohinj in Jezersko). Selitveni prirast je v zadnjih letih na Gorenjskem negativen, največ prebivalcev se je izselilo iz občin Jesenice in Tržič, negativen selitveni trend pa se kaže tudi v občinah Železniki, Gorenja vas – Poljane, Žiri in Gorje (vir: SURS).

Prebivalstvo se stara

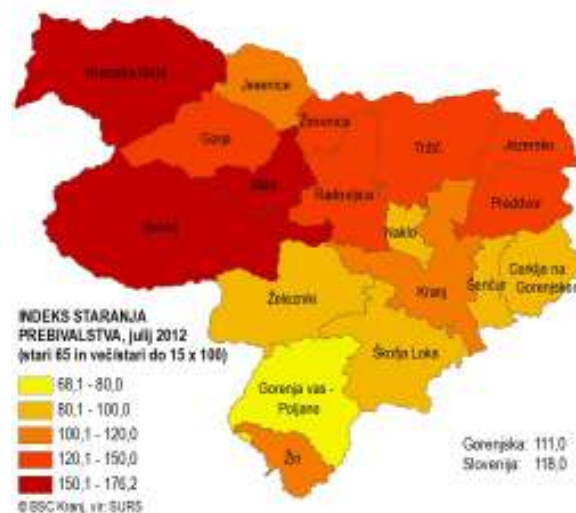
Gorenjski indeks staranja je s 111 razvojno slab, vendar v primerjavi s Slovenijo (indeks 118) ugodnejši. 15,4 % je mladih do 15 let in 17,1 % starih 65 in več let. Kljub naraščanju števila mladih (v zadnjih petih letih za 1.521 oseb) se indeks staranja hitro slabša, saj še bolj narašča število starih 65 let in več (v zadnjih petih letih za 2.615 oseb). Leta 1999 je bil gorenjski indeks 77,5, (slovenski 86) v korist mladih, leta 2005 pa je bilo starejših že več od mladih (indeks za Gorenjsko 102,8 in za Slovenijo 110,5). **Znotraj regije obstajajo precejšnje razlike**: na zgornjem Gorenjskem sta rast in starostna struktura manj ugodni, še posebej v Kranjski Gori (indeks 176,2), Bohinju (151,4) in na Bledu (151,3). Več mlajših od 15 let kot starejših od 65 let imajo le občine škofjeloškega območja (z izjemo občine Žiri) ter Cerklje na Gorenjskem, Šenčur in Naklo (vir: SURS).

Pričakovano trajanje življenja ob rojstvu je na Gorenjskem med najdaljšimi v Sloveniji, daljše je le v osrednjeslovenski in goriški regiji. Deček, rojen na Gorenjskem v obdobju od 1999 do 2003, lahko ob nespremenjeni umrljivosti pričakuje, da bo dočkal 1,3 leto več kot v povprečju deček, rojen v Sloveniji, deklica, rojena na Gorenjskem, pa 0,9 let več kot v povprečju deklica, rojena v Sloveniji. Prebivalci Gorenjske v povprečju pogosteje obiščejo zdravnika kot prebivalci Slovenije, redkeje pa se zdravijo v bolnišnicah. Poleg tega je delovno aktivno prebivalstvo tudi bolj obremenjeno s poškodbami pri delu, medtem ko je **bolniški stalež na Gorenjskem med najnižjimi v Sloveniji**. Gorenjci najpogosteje obiščejo svojega izbranega osebnega zdravnika zaradi bolezni dihal, bolezni mišično-skeletnega sistema in vezivnega tkiva, poškodb in zastрупitev, najpogostejši vzrok zdravljenja v bolnišnici pa so bolezni obtočil,

Karta 5: Gostota poselitve po občinah na Gorenjskem

Karta 6: Indeks staranja prebivalstva po občinah na Gorenjskem

novotvorbe, poškodbe in zastrupitve. V 10 letih se je število novih primerov raka na 100.000 prebivalcev povečalo za 39 %. **Najpogostejši vzroki smrti so bolezni srca in ožilja, rakava obolenja ter poškodbe in zastrupitve**, ki spadajo med kronične nenalezljive bolezni. Te so tako kot v razvitem svetu tudi na Gorenjskem najpomembnejši vzrok ne le umrljivosti, temveč tudi obolevnosti prebivalcev. Pri njihovem nastanku in razvoju imajo pomembno vlogo nezdrav življenjski slog (premajhna telesna aktivnost, nezdrava prehrana, poseganje po psihoaktivnih substancah in drugi) ter naravno in družbeno okolje. Čeprav velik delež gorenjskih mladostnikov aktivno preživlja prosti čas, saj se 44 % 15–16 letnih dijakov skoraj vsak dan ukvarja s športnimi aktivnostmi, pa ne gre prezreti, da na drugi strani nezanemarljiv delež mladih posega tudi po drogah, največ po alkoholu (vir: ZZV Kranj).

Gorenjska se z 1,7 zdravnika na 1.000 prebivalcev uvršča pod slovensko povprečje (2,5), manj kot v Sloveniji je na Gorenjskem tudi višjih in diplomiranih medicinskih sester in medicinskih tehnikov, Gorenjska ima tudi manj bolniških postelj na število prebivalcev (vir: ZZV Kranj).

Gorenjci vse bolj izobraženi

Izobrazbena struktura prebivalstva Gorenjske, ki je starejše od 15 let, se je v zadnjem desetletju močno izboljšala in je tudi v primerjavi s slovenskim povprečjem nekoliko boljša. Po zadnjih podatkih (2011) je na Gorenjskem 4,3 % prebivalcev brez izobrazbe (leta 2002 6,8 %), večina – 54,8 % ima nižjo in srednjo poklicno ter strokovno in splošno izobrazbo (leta 2002 55,1 %), **17,8 % je višje in visoko izobraženih** (leta 2002 13,1 %) (vir: SURS, Statistični letopis 2012). **Število študentov iz Gorenjske regije upada** (enak trend je značilen za Slovenijo). V šolskem letu 2007/08 jih je bilo 12.063 oziroma 10,5 % vseh v Sloveniji, v šolskem letu 2011/12 pa jih je bilo kar 12,7 % manj (10.527 oziroma 10,1 % vseh v Sloveniji). Kljub temu **število diplomantov še narašča**. Leta 1999 jih je bilo 1.181 (6,0 na 1.000 prebivalcev, v Sloveniji 5,3 na 1.000 prebivalcev), leta 2005 je diplomiralo 1.626 Gorenjcev (8,2 na 1.000 prebivalcev, v Sloveniji 7,8 na 1.000 prebivalcev), leta 2011 pa je bilo diplomantov 2.095 (10,3 na 1.000 prebivalcev, v Sloveniji 10,1) (vir: SURS).

Tudi **izobrazbena struktura zaposlenih in samozaposlenih se je zadnja leta močno izboljšala**, vendar žal predvsem na račun stečajev podjetij, ki so zaposlovala veliko število manj izobraženih delavcev. Leta 2012 je bil delež delovno aktivnih Gorenjcev z višjo ali visoko izobrazbo kar 29,9 % (leta 2006 22 %). Izobrazbena struktura v gorenjskih podjetjih je nekoliko nižja, leta 2012 je bilo delovno aktivnih z višjo ali visoko izobrazbo 27,4 % (leta 2006 19,2 %). Delež zaposlenih in samozaposlenih z višjo ali visoko izobrazbo v Sloveniji je 29,4 % (vir: SURS).

Brezposelnost narašča in je najvišja med starejšimi

Od decembra 2008, ko je bila stopnja registrirane brezposelnosti na Gorenjskem 5 % in je bila v vseh gorenjskih občinah nižja od slovenskega povprečja (7 %), brezposelnost stalno narašča. Decembra 2012 je stopnja registrirane brezposelnosti narasla na 9,9 % (v Sloveniji 13 %), najvišja je bila v občinah Jesenice (13,2 %), Trzin (12,1 %) in Kranj (11,1 %), najnižja pa v občinah Železniki (6,1 %), Žiri (6,2 %), Gorenja vas – Poljane (6,3 %) in Jezersko (6,8 %) (vir: SURS). Med skupaj 8.594 brezposelnimi je bilo decembra 2012 največ starejših od 50 let (38,7 %) in tistih z osnovnošolsko in srednješolsko izobrazbo. Delež brezposelnih žensk, ki je prejšnja leta stalno presegal 50 %, je padel na 45 %, če upoštevamo le brezposelne z visoko izobrazbo, pa je med njimi kar 65,1 % žensk (vir: ZRSZ, OE Kranj).

Karta7: Stopnja registrirane brezposelnosti po občinah na Gorenjskem

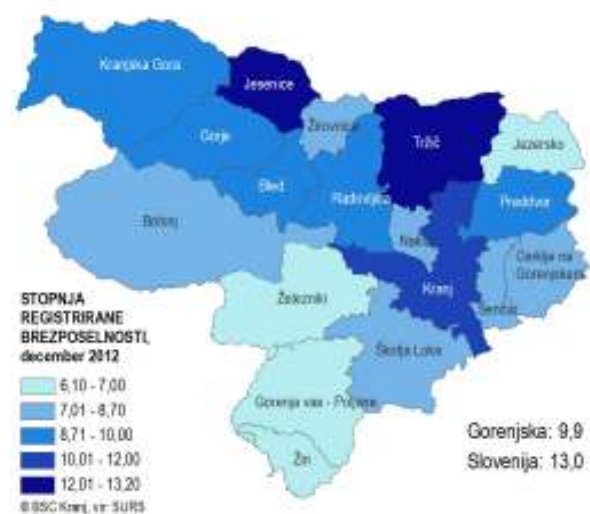

Tabela 2: Registrirano brezposelne osebe po starostni in izobrazbeni strukturi na Gorenjskem, december 2012

Stopnja izobrazbe	Skupaj		Starostni razred						
	vsi	% žensk	do 18 let	18-25 let	25-30 let	30-40 let	40-50 let	50-60 let	nad 60 let
Nedokončana OŠ	59	67,8%	0,0%	13,6%	59,3%	20,3%	3,4%	3,4%	0,0%
I.	2.574	40,0%	0,3%	10,0%	9,5%	18,0%	20,0%	39,5%	2,8%
II.	421	29,5%	0,2%	14,0%	10,7%	30,9%	19,7%	23,0%	1,4%
III.	58	50,0%	0,0%	1,7%	3,4%	13,8%	19,0%	60,3%	1,7%
IV.	2.048	34,1%	0,0%	8,3%	8,1%	16,0%	18,2%	45,9%	3,5%
V.	2.235	54,2%	0,0%	10,9%	18,9%	21,8%	14,5%	31,1%	2,7%
VI.	342	53,5%	0,0%	2,3%	18,7%	17,3%	21,3%	35,7%	4,7%
VII. + VIII.	857	65,1%	0,0%	2,0%	24,9%	40,5%	11,3%	18,2%	3,2%
Skupaj	8.594	45,1%	0,1%	8,9%	13,9%	21,3%	17,2%	35,7%	3,0%

Vir: ZRSZ, OE Kranj

2.1.4. Gorenjsko gospodarstvo zaostaja za slovenskim povprečjem

Na Gorenjskem več delovno aktivnih prebivalcev kot delovnih mest

Število delovno aktivnih prebivalcev in delovnih mest na Gorenjskem upada. Leta 2012 je bilo delovno aktivnih Gorenjcev 80.037, če odštejemo kmete pa 77.660, kar je 5 % manj kot leta 2009. Istega leta je bilo **na Gorenjskem 67.136 delovnih mest** oziroma 64.901 delovnih mest brez upoštevanja kmetov, kar je 6,2 % manj kot leta 2009. 87,6 % teh delovnih mest so zasedali Gorenjci, 8.047 oseb pa je na delo prihajalo iz drugih slovenskih regij (vir: SURS).

Zaradi pomanjkanja ustreznih delovnih mest **več kot četrtina zaposlenih Gorenjcev dela izven regije** (leta 2012 je kar 20.806 Gorenjcev (26,8 %) delalo izven Gorenjske), največ v osrednjeslovenski regiji. Zaposlitveno manj privlačne (več prebivalcev regije odhaja na delo drugam, kot jih prihaja delat v regijo od drugod) od Gorenjske so v Sloveniji le še tri regije: zasavska, notranjsko-kraška in spodnjeposavska regija (vir: SURS).

Plače pod slovenskim povprečjem

Povprečna neto plača zaposlenega na Gorenjskem leta 2012 je s 974,59 evri zaostajala za slovenskim povprečjem (991,47 evrov). Višje plače so bile v osrednjeslovenski regiji (1.082,61 evrov), jugovzhodni Sloveniji (989,57 evrov) in obalno-kraški regiji (980,24 evrov) (vir: SURS).

Tabela 3: Primerjava števila delovnih mest (brez kmetov) v letih 2009 in 2012 po regijah

	2009	2012	Indeks 2012/2009
Slovenija	812.315	760.170	93,58
Gorenjska	69.162	64.901	93,84
Pomurska	34.498	33.670	97,60
Podravska	116.152	106.734	91,89
Koroška	24.051	22.568	93,83
Savinjska	100.792	92.124	91,40
Zasavska	12.179	10.774	88,46
Spodnjeposavska	22.034	19.852	90,10
Jugovzhodna Slovenija	51.073	47.193	92,40
Osrednjeslovenska	273.390	264.779	96,85
Notranjsko-kraška	17.548	15.227	86,77
Goriška	45.300	41.118	90,77
Obalno-kraška	46.136	41.230	89,37

Vir: SURS

Glede na dejavnosti so bile leta 2012 na Gorenjskem povprečne neto plače najvišje na področju oskrbe z električno energijo, plinom in paro (1.303,53 evrov), v finančnih in zavarovalniških dejavnostih (1.302,77 evrov) ter informacijskih in komunikacijskih dejavnostih (1.191,39 evrov) (vir: SURS).

Prevladujejo delovna mesta v storitvenih dejavnostih

V povprečju je Gorenjska v zadnjem desetletju postala terciarna, delež delovnih mest v storitvenih dejavnostih je bil decembra 2012 56,5 % (37.908 zaposlenih), na območju upravnih enot Kranj, Radovljica in Jesenice celo prek 60 % (vir: ZRSZ, OE Kranj). Kljub temu so nekatere občine še vedno na prehodu med industrijsko in postindustrijsko fazo in ne zmorejo priti na storitveno stopnjo ali pa iščejo nove proizvode in tehnologije na osnovi starih industrijskih dejavnosti.

Primerjava zaposlenosti oziroma delovnih mest po dejavnostih med decembrom 2009 in 2012 pokaže na upadanje zaposlenih v gradbeništvu (za 32,3 %), v gostinstvu (za 12 %), v dejavnosti trgovine in vzdrževanja in popravila motornih vozil (za 10,2 %) in v javni upravi (za 9 %). Močno je upadlo tudi število zaposlenih v predelovalnih dejavnostih. **Število zaposlenih se je najbolj povečalo v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, zdravstvu in socialnemu varstvu ter na področju izobraževanja.** V kmetijstvu in gozdarstvu je bilo decembra 2012 2.556 zaposlenih oziroma 3,8 % vseh zaposlenih na Gorenjskem (vir: ZRSZ, OE Kranj).

Tabela 4: Primerjava spremembe zaposlenih po dejavnostih v letih 2009 in 2012 na Gorenjskem

Dejavnost	December 2009		December 2012		Sprememba zaposlenosti 2012 - 2009
	Število zaposlenih	%	Število zaposlenih	%	
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	2.154	3,0%	2.556	3,8%	402
B Rudarstvo	14	0,0%	7	0,0%	-7
C Predelovalne dejavnosti	22.187	31,3%	21.248	31,6%	-939
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	435	0,6%	421	0,6%	-14
E Oskrba z vodo; ravnanje z odp. in odpadki; san. okolja	747	1,1%	777	1,2%	30
F Gradbeništvo	6.233	8,8%	4.219	6,3%	-2.014
G Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil	10.126	14,3%	9.093	13,5%	-1.033
H Promet in skladiščenje	4.413	6,2%	4.095	6,1%	-318
I Gostinstvo	3.826	5,4%	3.367	5,0%	-459
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	1.159	1,6%	1.239	1,8%	80
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	1.300	1,8%	1.215	1,8%	-85
L Poslovanje z nepremičninami	302	0,4%	311	0,5%	9
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	3.208	4,5%	3.702	5,5%	494
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	973	1,4%	894	1,3%	-79
O Dej. javne uprave in obr.; dej. obv. socialne varnosti	2.555	3,6%	2.325	3,5%	-230
P Izobraževanje	5.315	7,5%	5.485	8,2%	170
Q Zdravstvo in socialno varstvo	3.882	5,5%	4.117	6,1%	235
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	1.147	1,6%	1.106	1,6%	-41
S Druge dejavnosti	958	1,4%	943	1,4%	-15
T Dej. gosp. z zaposl. hišnim osebjem; proizv. za lastno rabo	16	0,0%	16	0,0%	0
U Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles	0	0,0%	0	0,0%	0
A Kmetijstvo	2.154	3,0%	2.556	3,8%	402
B - F Industrija	29.616	41,7%	26.672	39,7%	-2.944
G - Q Storitve	39.180	55,2%	37.908	56,5%	-1.272
Skupaj	70.950	100,0%	67.136	100,0%	-3.814

Vir: ZRSZ, OE Kranj

Ekonomski kazalniki zaostajajo za slovenskim povprečjem

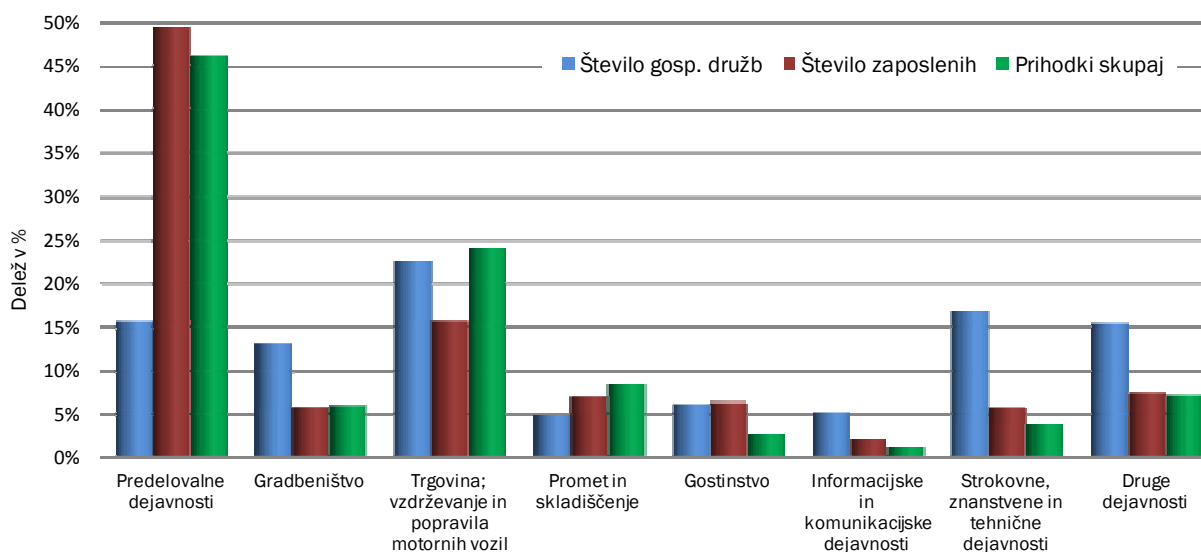
Leta 2012 je bilo na Gorenjskem 7.533 samostojnih podjetnikov (9,6 % vseh v Sloveniji) in 5.203 gospodarskih družb (8,7 % vseh v Sloveniji), od tega 94 % mikro, 3,8 % malih, 1,2 % srednje velikih in 1 % velikih družb. V gorenjskih gospodarskih družbah je bilo leta 2012 38.054 zaposlenih (8,7 % vseh v Sloveniji), ki so ustvarili 192,6 milijonov evrov čistega dobička (7,3 % vsega v Sloveniji), 198 milijonov evrov čiste izgube (8,5 % vse v Sloveniji) in 5.623 milijonov evrov prihodkov. Slednje predstavlja **le 7,1 % vseh prihodkov slovenskih gospodarskih družb** (vir: AJPEŠ).

Tudi **neto dodana vrednost je podpovprečna**. Družbe na Gorenjskem so leta 2012 ustvarile 1.396 milijonov evrov neto dodane vrednosti, kar je 3 % več kot leta 2011 in 8,4 % vse v Sloveniji. Neto dodana vrednost na zaposlenega na Gorenjskem je znašala 36,7 tisoč evrov, 4,8 % več kakor leta 2011. Neto dodana vrednost na zaposlenega na ravni države je znašala 38 tisoč evrov, kar je bilo 1,0 % manj kot leta 2011 (vir: AJPES).

Najpomembnejše področje na Gorenjskem je še vedno področje predelovalne dejavnosti. Ta je v gospodarskih družbah v letu 2012 zaposlovala 18.860 delavcev in ustvarila 91,7 milijonov evrov čistega dobička in skoraj 2.600 milijonov evrov prihodkov (46,2 % vseh na Gorenjskem). Največ družb je na Gorenjskem registriranih na področju trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (1.175 oziroma 22,6 % vseh družb na Gorenjskem). Največ neto čistega dobička so ustvarile družbe predelovalne dejavnosti, največ neto čiste izgube pa družbe finančne in zavarovalniške dejavnosti (vir: AJPES).

Grafikon 1: Primerjava poslovanja gospodarskih družb na Gorenjskem po dejavnostih, leta 2012

Vir: AJPES

Tabela 5: Deset največjih gospodarskih družb na Gorenjskem (2012)

	po številu zaposlenih	po dodani vrednosti	po prihodkih	po dobičku
1.	Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o.	Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o.	Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o.	Veyance Technologies Europe, d.o.o
2.	Sava Tires, d.o.o.	Savatech d.o.o.	Savatech d.o.o.	Goodyear Dunlop Sava Tires d.o.o.
3.	Mercator Gorenjska, d.d.	Kontrola zračnega prometa Slovenije, d.o.o.	Merkur, d.d.	Promarine, d.o.o. – v stečajju
4.	Merkur, d.d.	Merkur, d.d.	Iskraemeco, d.d.	Savatech d.o.o.
5.	Planika Kranj, d.d. – v stečajju	Iskra MIS, d.d.	Domel, d.o.o.	Filc d.d.
6.	Iskra MIS, d.d.	Iskraemeco, d.d.	Adria Airways d.d.	Iskraemeco, d.d.
7.	Iskraemeco, d.d.	LTH Ulitki d.o.o.	LTH Ulitki d.o.o.	Aerodrom Ljubljana, d.d.
8.	Domel, d.o.o.	Iskratel, d.o.o., Kranj	Iskratel, d.o.o., Kranj	LTH Ulitki d.o.o.
9.	LTH Ulitki d.o.o.	Knauf Insulation, d.o.o., Škofja Loka	Knauf Insulation, d.o.o., Škofja Loka	Knauf Insulation, d.o.o., Škofja Loka
10.	Acroni, d.o.o.	Acroni, d.o.o.	Acroni, d.o.o.	ARC Nепremičnine, d.o.o.

Vir: GZS - Območna gospodarska zbornica za Gorenjsko

Slab dolgoročni trend gorenjskega bruto domačega proizvoda

V povezavi z rezultati poslovnega okolja je podpovprečen tudi regijski bruto domači proizvod (BDP). Gorenjska je leta 2011 ustvarila 3.008 milijonov evrov BDP (leta 2006 2.666 milijonov evrov), kar pomeni 8,3 % nacionalnega BDP. Največji delež gorenjskega BDP so leta 2011 ustvarile predelovalne dejavnosti (28,9 %) ter trgovina, gostinstvo in promet skupaj (21,4 %). **BDP na prebivalca Gorenjske je leta 2011 znašal 14.764 evrov** (13.359 evrov leta 2006, 15.733 evrov leta 2008), kar predstavlja 83,8 % slovenskega povprečja (86,4 % leta 2006). BDP na Gorenjskem sicer narašča, vendar je njegova **rast počasnejša kot slovenska**, kar ob nadaljevanju takšnega trenda pomeni nadaljnje razvojno zaostajanje regije. V petletnem obdobju 2006–2011 je bil gorenjski indeks rasti BDP 110,5, slovenski pa 113,9. Nekoliko ugodnejši so podatki za zadnje leto, za katerega so na voljo podatki (2010–2011): rast gorenjskega BDP je bila 2,5 %, slovenskega pa 1,4 % (vir: SURS).

Turizem – perspektivna gospodarska panoga

Gorenjska je s svojimi naravnimi danostmi, kulturno dediščino ter dogodki in aktivnostmi, ki jih ponuja, pomembna turistična destinacija, ki jo obišče **prek 650.000 turistov letno** (všteti so gostje, ki vsaj enkrat prenočijo). Leta 2012 je Gorenjsko obiskalo 650.220 turistov (11,1 % več kot leta 2008), kar je **19,7 % vseh turistov v Sloveniji**. Vedno prevladujejo tuji turisti, leta 2012 jih je bilo 76,1 % od vseh, med njimi pa je bilo največ Nemcev (10,6 %), Italijanov (9,5 %), Hrvatov (5 %), Nizozemcev (4,4 %) in Britancev (4,1 %), je pa krog držav, iz katerih prihajajo, vsako leto širši. Nekoliko počasneje kot število prihodov turistov se povečuje število prenočitev turistov. Teh je bilo leta 2012 1.670.653 oziroma 4,4 % več kot leta 2008 (vir: SURS).

Turisti so leta 2012 na Gorenjskem bivali povprečno 2,6 dni (v Sloveniji 2,9 dni), za kar so imeli na voljo 23.476 stalnih ležišč, od tega največ v hotelih (32,7 %) in kampih (19,6 %). **Zasedenost ležišč je največja v poletnih in zimskih mesecih**. V poletnih mesecih zaradi velikega števila turistov, ki obiščejo Gorenjsko (leta 2012 je bilo v dveh poletnih mesecih, juliju in avgustu, ustvarjenih 39,9 % vseh prenočitev), v zimskih pa zaradi nekoliko daljšega bivanja (januarja 2012 je bila povprečna dolžina bivanja gostov 3,4 dni) (vir: SURS).

Gorenjska je tudi **priljubljena destinacija za enodnevne obiske oziroma izletniški turizem**. Gore, jezera, slapovi in soteske, zimska športno-rekreacijska središča, mnoge kulturne zanimivosti in stara mestna jedra s prireditvami privabljajo številne dnevne obiskovalce.

Karta 8: Število prenočitev turistov po občinah na Gorenjskem

Kmetijstvo in dopolnilne dejavnosti ohranjata podeželje aktivno

Po podatkih popisa kmetijstva 2010 je na Gorenjskem v lasti kmetijskih gospodarstev 82.802 hektarov zemljišč, od tega kar 57,9 % obsega gozd (47.919 hektarov), 39,9 % je kmetijskih zemljišč (33.077 hektarov, od tega je 1.666 hektarov zemljišč v zaraščanju in neobdelanih kmetijskih zemljišč) ter 2,2 % nerodovitnih zemljišč (1.806 hektarov). Leta 2010 je bilo na Gorenjskem **4.476 kmetijskih gospodarstev**, ki so imela v lasti **31.411 hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi in 39.252 glav živine**. To je predstavljalo 6 % vseh slovenskih kmetijskih gospodarstev, 6,6 % vseh kmetijskih zemljišč v uporabi in 9,4 % glav živine v Sloveniji. Od kmetijskih zemljišč v uporabi je 71,9 % površin trajnih travnikov in pašnikov, 26,8 % je bilo njiv in 1,3 % trajnih nasadov - sadovnjakov. Na njivah so prevladovali krmne rastline, žita (pšenica, pira, ječmen) in krompir. Od živine je bilo največ goveda (36.136 glav oziroma 91,5 % vseh glav živine na Gorenjskem), 3,7 % je bilo konj in 3,3 % drobnice. 137 kmetijskih gospodarstev se je ukvarjalo s pridelavo zelenjadnic, sadik, jagod in zelišč (9,8 % vseh v Sloveniji) (vir: SURS).

2.330 kmetijskih gospodarstev na Gorenjskem je imelo leta 2010 v lasti manj kot 5 hektarov kmetijskih zemljišč v uporabi, 912 kmetijskih gospodarstev je bilo večjih od 10 hektarov in le 15 večjih od 50 hektarov. 171 je bilo kmetijskih gospodarstev z ekološkim kmetovanjem, kar je 9,2 % od vseh v Sloveniji (vir: SURS).

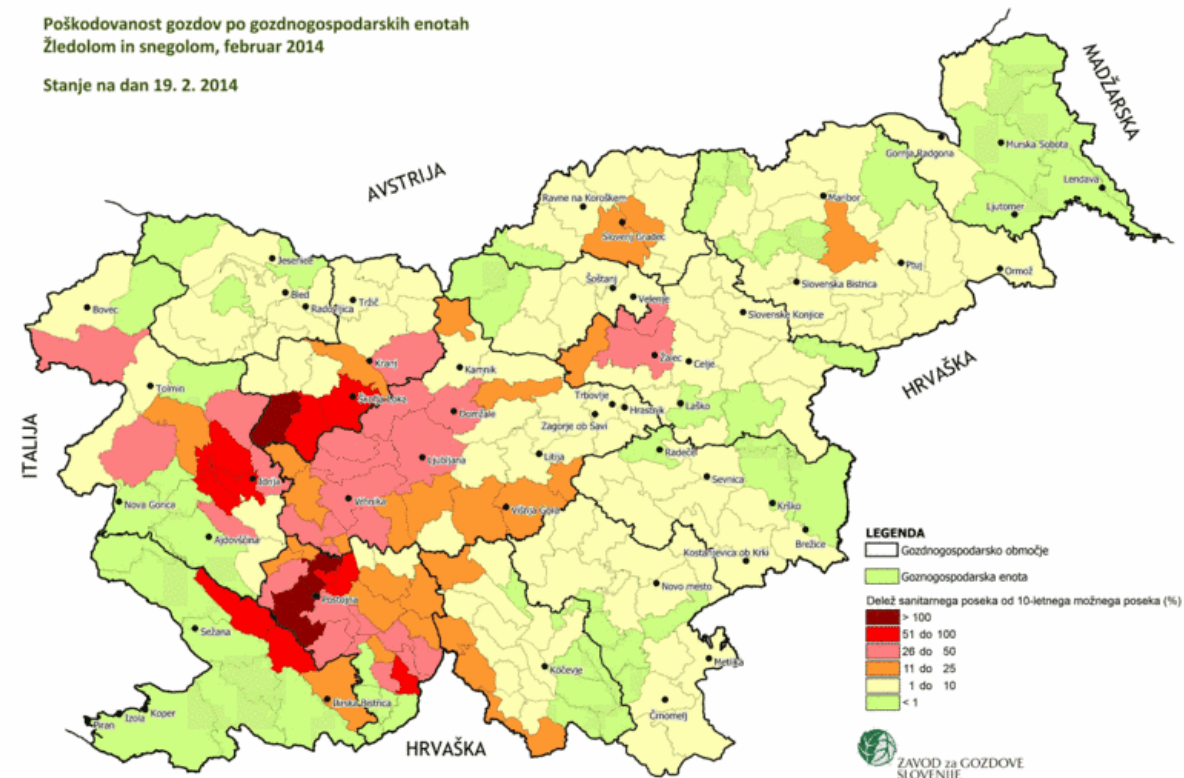

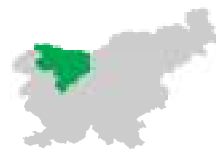
V gozdarstvu je velik potencial, možen posek ne dosega 60 %

Površina gozdov na območju Gorenjske, ki ga pokrivata gozdnogospodarski območji Bled in Kranj, znaša **136.786 hektarov**, od tega je **85 % zasebnih gozdov**, 14 % državnih gozdov in 1 % gozdov lokalnih skupnosti (v te podatke in podatke v nadaljevanju ni všteto območje občine Žiri, ki sodi v gozdnogospodarsko območje Ljubljana, in obsega 2.777 hektarov gozda oziroma ima 61,6 % gozdnatost). **Gozdnatost na Gorenjskem je 65,4 %**, lesna zaloga pa dobrih 300 m³/ha, od česar **več kot 65 % predstavljajo iglavci** (večinoma smreka). Letni prirastek je približno 7 m³/ha (vir: Zavod za gozdove Slovenije).

Po podatkih gozdnogospodarskih načrtov območnih enot Bled in Kranj je bil za obdobje 2001–2010 načrtovan možen posek v skupni višini 6.573.230 m³, realiziran posek pa 3.830.906 m³ (58,3 %). Za obdobje 2011–2020 načrta predvidevata možen posek skoraj 7.800.000 m³, 2.899.000 m³ v območni enoti Bled in 4.899.930 m³ v območni enoti Kranj. Sečnja se v zadnjih letih povečuje, vendar ne dosega možnih posekov. Na gozdnogospodarskem območju Kranj se v zadnjih letih približuje 250.000 m³ na leto oziroma 3,5 m³/ha in leto, kar je bistveno manj od možnih 490.000 m³. Možen posek v tej višini glede na stanje in potenciala v gozdovih vsekakor ni previsok, prav tako pa v dani situaciji ni v ničemer omejujoč (vir: Zavod za gozdove Slovenije).⁴

⁴ Zaradi žledoloma je bilo v Sloveniji v obdobju od 31. januarja do 9. februarja 2014 poškodovanih 7.033.000 m³ gozdov, od tega skoraj petino na Gorenjskem, kjer je najbolj prizadeto Škofjeloško hribovje. Po podatkih Zavoda za gozdove Slovenije je na gozdnogospodarskem območju Kranj zaradi te naravne katastrofe količina poškodovanega lesa, ki je predvidena za posek, 1.202.770 m³. To pomeni kar četrtno vsega možnega poseka, predvidenega za obdobje 2011–2020. 75 % (903.460 m³) poškodovanega lesa je listavcev. Na gozdnogospodarskem območju Bled je količina poškodovanega lesa, predvidenega za posek, manjša, in sicer 69.450 m³ (od tega je 59 % iglavcev). Poškodovanost gozdov je razvidna iz spodnje slike, na kateri je prikazana količina lesne mase za posek v deležu 10 letnega možnega poseka v gozdovih.

2.1.5. Položaj in razvoj nevladnega sektorja

Po podatkih Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES, oddana letna poročila) je bilo leta 2012 na Gorenjskem 2105 nevladnih organizacij (NVO), od tega velika večina društev z nizkimi prihodki (med 0 in 25.000 evri) in brez zaposlenih (oziroma z manj kot eno polno zaposlitvijo za polni delovni čas). Če za hitro oceno stanja sektorja vzamemo podatek o zaposlenosti v NVO, je širša slika zgovorna: v Sloveniji je delež zaposlenih v NVO le 0,74 %, medtem ko je v državah EU v povprečju 8,1 % delovno aktivnega prebivalstva zaposlenega v NVO.

Velika večina gorenjskih NVO deluje s sredstvi, pridobljenimi na občinskih razpisih, in članarino. Le majhen delež je uspešnih na večjih razpisih za sredstva ministrstev in EU. NVO še vedno delujejo premalo medsebojno in medsektorsko povezano, a nova finančna perspektiva EU bo z razpisi spodbujala ravno konzorcijske oziroma partnerske projekte. Z gospodarsko krizo se je občutno zmanjšal tudi delež donacij in sponzorstev. NVO se bodo v prihodnosti morale bolj krepiti tudi s trženjem storitev – s ciljem manjše odvisnosti od javnih sredstev ter zagotavljanja deleža, ki je neredko zahtevan za sofinanciranje projektov.

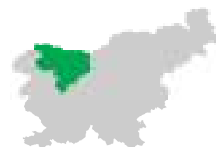
Pomembno priložnost za krepitev NVO predstavlja socialno podjetništvo. Kar nekaj sredstev evropskih finančnih skladov bo v letih do 2020 namenjenih ravno socialnim podjetjem in spodbudam družbeno-podjetniških idej. Na Gorenjskem sta trenutno le dve NVO s statusom socialnega podjetja.

Tudi vloga regijskega stičišča NVO je ravno zaradi nuje dviga zavesti o potencialih in družbeni vlogi sektorja zelo pomembna. Podpora je potrebna pri mreženju organizacij, tudi z javnim in zasebnim sektorjem, servisni podpori (projektno, pravno in računovodsko svetovanje ...), pri krepitvi civilnega dialoga na lokalni (dialog z občinami) in regionalni ravni (sodelovanje predstavnikov NVO v procesih strateškega oziroma razvojnega načrtovanja, programiranja, izvajanja programov in nadzora nad izvajanjem) ter pri prepoznavanju in skupnem reševanju problemov. Kadrovska krepitev in profesionalizacija na eni strani ter organizirano in ustrezno vrednoteno prostovoljstvo na drugi morata biti komplementarni pri uspešnem prihodnjem delovanju NVO.

2.1.6. Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

V preteklem programskem obdobju 2007–2013 sta na območju gorenjske regije delovali dve lokalni akcijski skupini, ki sta bili vzpostavljeni z namenom izvajanja lokalnega razvoja prek črpanja sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) – izvajanje pristopa LEADER. Program LEADER se je izvajal na območju vseh gorenjskih občin.

V programskem obdobju 2014–2020 pa je predvidena uporaba pristopa »lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« (CLLD) v okviru treh skladov in sicer EKSRP, Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (ESPR) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), kar daje vzpostavljenim lokalnim partnerstvom še večjo odgovornost za lokalni razvoj.

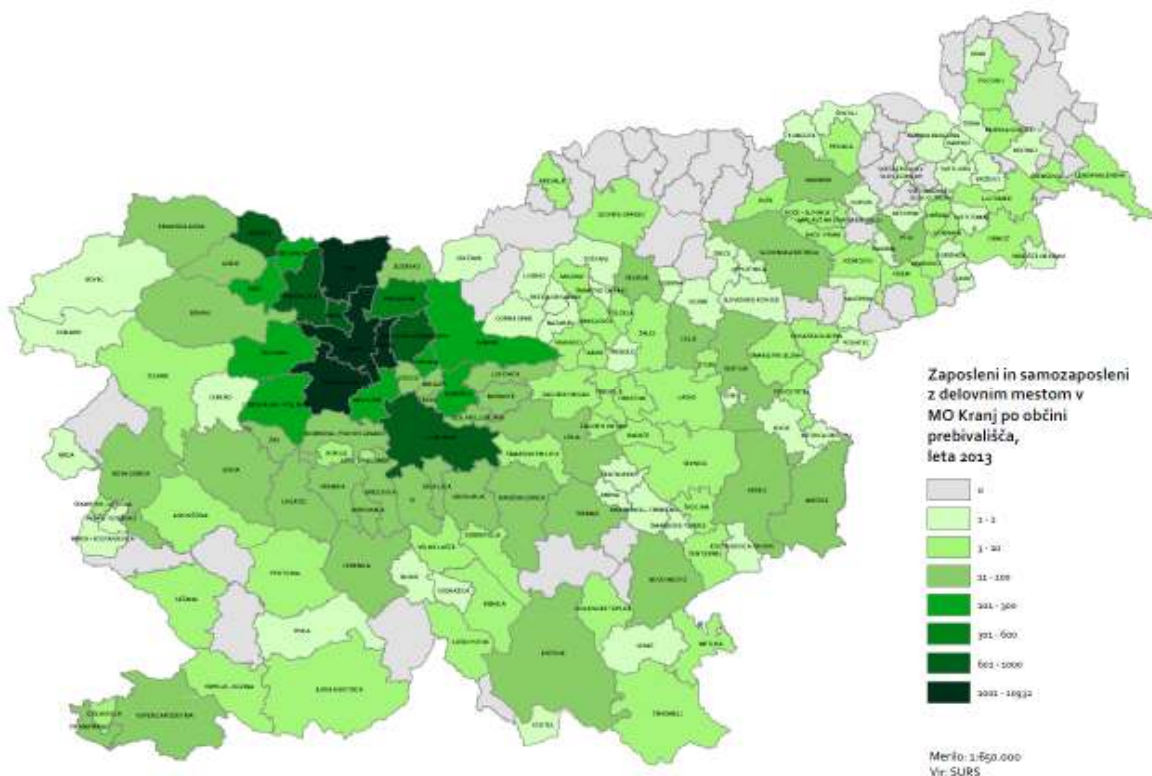
2.2. URBANO SREDIŠČE REGIJE – KRANJ

Vlogo regijskega središča znotraj gorenjske regije opravlja Kranj. Tu so koncentrirane javne službe, upravne, izobraževalne in kulturne ustanove ter ključne poslovno-storitvene dejavnosti, ki oskrbujejo prebivalce vse gorenjske regije. V skladu s Strategijo prostorskega razvoja⁵ je Kranj opredeljen kot središče nacionalnega pomena in kot drugo najpomembnejše središče širšega ljubljanskega mestnega območja ter pomembno regionalno prometno vozlišče⁶.

Mestni oziroma urbani značaj Kranja poleg številnih funkcij odraža tudi strnjena poselitve. Gustota poselitve v MO Kranj je 368,1 prebivalcev na km², kar močno presega gorenjsko (95,5 prebivalcev na km²) in slovensko povprečje (101,4 prebivalcev na km²). Na mestnem območju⁷ Kranja je leta 2013 živelo 41.696 prebivalcev, kar je 75,1 % vseh v MO Kranj in 20,5 % vseh prebivalcev Gorenjske (vir: SURS).

V MO Kranj je bilo leta 2013 22.249 delovnih mest, kar je 33 % vseh na Gorenjskem (vir: SURS), v šolskem letu 2013/2014 pa je bilo v 108 oddelkih srednjih šol vpisanih 3.113 dijakov, od tega 60,1 % iz drugih občin⁸. Vse to vpliva na vsakodnevne intenzivne delovne, izobraževalne in prometne tokove v Kranj, ne le iz gorenjskih občin, ampak tudi iz bližnjih občin osrednjeslovenske regije, vključno z Ljubljano. To kaže na vpliv Kranja tudi na somestje ljubljanske urbane regije.

Karta 9: Dnevne migracije zaposlenih in samozaposlenih v MO Kranj

Velik vpliv je tudi v obratni smeri, saj Kranj danes doživlja močan vpliv Ljubljane kot prestolnice, vpet je med mednarodno letališče, razvijajoče se okoliške občine in turistične centre Gorenjske.

⁵ Ur. l. RS št. 76/2004

⁶ Strategija trajnostnega razvoja Mestne občine Kranj 2014–2023 z elementi urbanega razvoja, delovno gradivo, 9. 6. 2014 (v nadaljevanju Strategija MOK)

⁷ Skladno z opredelitvijo SURS v mestno območje poleg Kranja kot centralnega mestnega naselja sodijo še tri naselja, ki mejijo na mestno naselje in so z njim prostorsko in funkcionalno povezana: Britof, Hrastje in Kokrica (vir: Strategija MOK).

⁸ Strategija MOK

Analiza današnjega gospodarskega, družbenega in okoljskega položaja MO Kranj in upoštevanje pričakovanih zunanjih dejavnikov kažeta na nekaj izrazitih trendov, ki bodo v naslednjih desetih letih sooblikovali prihodnjo podobo Kranja ter s tem vse gorenjske regije in jih je treba upoštevati pri nadaljnjem razvoju. Pri tem je treba posebej opozoriti na potrebne spremembe v prometu (izboljšanje stanja javnega prometa, pretočnosti prometnic, prometne povezanosti), zmanjševanje obremenjevanja okolja, zaustavitev negativnih demografskih trendov, potrebe po novih delovnih mestih in novih podjetjih, oživljanje degradiranih površin, podporo mladim generacijam, povezovanje z ostalimi lokalnimi skupnostmi in s tem krepitev položaja, identitete ter funkcij Kranja kot regijskega središča⁹.

Glede na obstoječe lokalno stanje, glede na regionalne okoliščine in ob upoštevanju širših, tudi globalnih trendov je smer razvoja in zeleni prihodnji položaj MO Kranj opredeljen z naslednjimi prednostnimi usmeritvami:

- skrb za okolje: okoljsko visoko osveščena občina, ki trajnostno ravna s svojimi naravnimi viri, komunalno urejena, prometno povezana in dostopna, še posebej s kolesi in javnim prevozom;
- pametno mesto: občina prek sistema spodbud in uveljavljanja koncepta pametnega mesta zagotavlja trajnostno gospodarsko rast in privlačnejši poslovni ambient;
- središče znanja: vzpostavljamo sodobno, pestro in kakovostno izobraževalno ponudbo v mestu, kjer bodo šole vredne naših otrok – bodočih kadrov, ki jih bodo podjetja z veseljem zaposlovala;
- odprto mesto (kultura & turizem): obnovljeno, privlačno, turistično in kulturno vitalno mestno jedro, povezano s ponudbo na podeželju;
- skupnost zadovoljnih in zdravih ljudi: ljudem prijazna in s socialnimi in zdravstvenimi storitvami dostopna in varna občina, vključujoča skupnost enakih možnosti za vse;
- mesto športa: mesto, kjer vsak najde športno dejavnost zase.

Poleg tega so še posebej pomembne dejavnosti za krepitev Kranja kot regijskega središča. Te morajo težiti k trajnostnemu urbanemu razvoju in vzpostavitvi vseh funkcij, ki jih ima sedež pokrajine in jih prebivalci regije potrebujejo (upravne, znanstveno-izobraževalne, finančne, poslovne, zdravstvene, prometne ...) ¹⁰.

⁹ Strategija MOK

¹⁰ Strategija MOK

2.3. RAZVOJNI POLOŽAJ REGIJE V SLOVENSKEM IN MEDNARODNEM PROSTORU

Gorenjska se kot razvojna regija na ravni NUTS 3 primerja in konkurira z najuspešnejšimi slovenskimi regijami, tako v kohezijski regiji Zahodna Slovenija, katere sestavni del je, kot z najbolj razvitimi regijami v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija (savinjsko, jugovzhodno Slovenijo, spodnjeposavsko in podravske). Poznati moramo tudi dogajanja v sosednjih regijah EU na avstrijskem Koroškem (Celovec/*Klagenfurt*, Beljak/*Villach*, Spodnja Koroška/*Unterkärnten*) in v Furlaniji – Julijski krajini (Videm/*Udine*) ter v EU nasploh.

Najpogosteje uporabljen kazalnik za ugotavljanje razvitosti regij je BDP na prebivalca. In če je izražen v standardih kupne moči (SKM) na prebivalca, omogoča tudi mednarodne primerjave regij (vir: UMAR).

Gorenjska po razvitosti zaostaja za slovenskim povprečjem in povprečjem EU (leta 2010 dosega 69,4 % BDP EU 27, merjeno v SKM na prebivalca) in ima več kot 1,5-krat nižji BDP od sosednjih italijanskih in avstrijskih regij. Znotraj kohezijske regije Zahodna Slovenija je Gorenjska daleč najmanj razvita regija, njen BDP na prebivalca je enak povprečju za Vzhodno Slovenijo. Ne gre prezreti, da je razvojni položaj kar štirih regij (jugovzhodne Slovenije (Novo mesto), savinjske (Celje), spodnjeposavske (Brežice) in podravske (Maribor)), ki so uvrščene v manj razvito vzhodno kohezijsko regijo, po BDP višji od gorenjskega (vir: Eurostat, Regional statistics).

Tabela 6: Primerjava razvojnih kazalnikov Gorenjske in konkurenčnih regij

	Površina (km ²)	Število prebivalcev, jan. 2012	Gostota poselitve (pb/km ²), jan. 2012	Indeks staranja, 2012	Delež prebivalcev starih 25-64 let s terciarno izobrazbo, 2011	Stopnja brezposelnosti (stari nad 15 let), 2012 (Eurostat vir za NUTS 2, SURS vir za NUTS 3)	Stopnja brezposelnosti (stari 15-24 let), 2012 (Eurostat vir za NUTS 2, SURS vir za NUTS 3)	BDP (SKM/prebivalca v EUR), 2010
NUTS 2 Zahodna Slovenija	8.061	971.200	120,5	112,9	29,5	7,6	18,8	24.500
NUTS 3 Gorenjska	2.137	204.057	95,5	111,0	26,1	8,9	16,4	17.000
NUTS 3 Goriška	2.325	119.236	51,3	130,6	25,1	10,3	18,9	19.400
NUTS 3 Osrednje-slovenska	2.555	536.484	210,0	106,3	32,1	10,1	17,8	29.000
NUTS 3 Obalno-kraška	1.044	111.423	106,7	134,5	25,8	10,2	18,3	22.500
NUTS 2 Vzhodna Slovenija	12.212	1.084.296	88,8	122,8	21,2	10,0	22,1	17.000
NUTS 3 Jugovzhodna Slovenija	2.675	142.082	53,1	105,0	22,5	12,8	28,2	19.100
NUTS 3 Savinjska	2.384	260.253	109,2	111,8	21,9	12,7	26,1	18.500
NUTS 3 Spodnjeposavska	885	70.762	80,0	124,3	20,9	13,9	26,3	17.400
NUTS 3 Podravska	2.170	323.534	149,1	135,4	22,6	14,1	29,4	17.100
NUTS 2 Kärnten/ Avstrijska Koroška	9.538	557.773	58,5	142,0	16,7	4,7	11,3	26.200
NUTS 3 Klagenfurt-Villach/ Celovec-Beljak	2.030	277.762	136,8	144,5				31.000
NUTS 3 Unterkärnten/ Spodnja avstr. Koroška	3.376	152.540	45,2	135,7				22.300
NUTS 2 Friuli-Venezia Giulia/ Furlanija Julijska krajina	7.858	1.236.103	157,3	189,7	13,6	6,8	30,5	28.100
NUTS 3 Udine	4.904	541.552	110,4	189,3				27.400 (2009)
EU27	4.215.000	503.663.601	119,5	114,3	26,8	10,4	22,9	24.500

Viri: Eurostat, Regional statistics, SURS

Na ostalih področjih (demografija, izobrazba, zaposlenost) pa Gorenjska dosega ali celo presega povprečje konkurenčnih regij in države. S tega vidika bi Gorenjska morala izkoristiti svoj človeški in tudi naravni kapital za približevanje sosednjim regijam tudi na področju gospodarske moči.

Tako geografsko kot poslovno okolje je za regije, s katerimi se primerjamo, zelo enakovredno in primerljivo (izjemi sta Trst in Koper zaradi obmorske lege), zato Gorenjska lahko svoje konkurenčne prednosti išče zgolj znotraj sebe ter v hitrem odzivu in ustrezni umestitvi v zunanji, širši (globalni) prostor.

2.4. OPREDELITEV KLJUČNIH RAZVOJNIH OVIR IN PREDNOSTI REGIJE

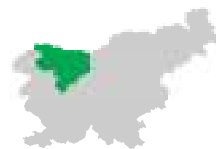
Tabela 7: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na ravni Gorenjske

Gorenjska	
Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Ugodna geostrateška lega (letališče, X. koridor, obmejnost, bližina glavnih EU trgov), • privlačna krajina (TNP, narava, kulturna dediščina) za bivanje, turizem, • naravni viri (gozd, vode ...), • tehniška znanja in tradicija (IKT, inovativna medicina, elektrotehnika, kovinska dejavnost, MIC ...), • nekaj globalnih podjetij in tržnih znamk (na primer »Slovenske Alpe«, Seaway, Bled, Kranjska Gora, TNP, Acroni ...), • Prepoznavne mednarodne prireditve (svetovni pokal v smučarskih skokih/poletih v Planici, Pokal Vitranc, svetovni pokal v biatlonu na Pokljuki, svetovno prvenstvo v veslanju na Bledu ...), • rast prebivalstva, • bogata naravna in kulturna dediščina, • znanje črpanja sredstev EU, • bogate izkušnje s čezmejnimi in transnacionalnim sodelovanjem, • bližina Ljubljane (lahko tudi slabost). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nizka, podpovprečna dodana vrednost, BDP, • šibka podjetniška kultura, • prenizka inovativnost, premalo razvitih novih proizvodov in storitev, • pomanjkanje kadrov za določene poklice, • raste delež brezposelnih med mladimi od 15 do 29 let, • neizkoriščene stare industrijske površine, • majhen delež potnikov v javnem prometu, • razdrobljenost in nepovezanost ustanov in ponudbe, • strukturne razlike znotraj regije, • premajhna prepoznavnost regije, • šibka kultura in veščine sodelovanja, • nezadostno razvita prometna infrastruktura, • zaostajanje prostorskih dokumentov za razvojnimi ambicijami.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Dostopnost in kakovost okolja (dejavnik za pritegovanje ustvarjalnih ljudi in investicij), • povezovanje med sektorji (tehnološki razvoj – turizem – kmetijstvo – izobraževanje), • regionalno povezovanje, • odpiranje Gorenjske v svet: lega na stičišču treh dežel, povezovanje z regijami v EU, • kakovost, specializacija, niše, odkrivanje novih trgov, • novi trendi: zdravje, eko, gibanje, alternativni viri energije, • ugodni pogoji za razvoj kreativne industrije, • ugodni pogoji za razvoj ponudbe na področju zdravstva, • razvoj lokalnih okolij in krepitev partnerstva skozi izvajanje pristopa (CLLD). 	<ul style="list-style-type: none"> • Strukturna zaostalost industrije (selitev proizvodnje – nadaljnja prestrukturiranja ...), • konkurenca cenejših držav in regij, • birokratske ovire in centralizacija odločanja v Ljubljani, • poglobljanje družbenih neenakosti, • ni še razvojnega sodelovanja v okviru predvidene nove zahodne kohezijske regije, • razvojno zaostajanje za Slovenijo in sosednjimi regijami (Ljubljana, avstrijska Koroška, Furlanija – Julijska krajina), • gorenjska kot tranzitna regija, • uvrstitev v kohezijsko regijo Zahodna Slovenija (na voljo manj razvojnih sredstev EU).

Z izkoriščanjem prednosti in udejanjanjem priložnosti -

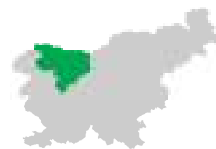
Gorenjska *Gremo gor.*

2.4.1. SWOT Gospodarski razvoj

Tabela 8: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti – razvoj gospodarstva

Gospodarski razvoj Gorenjske	
Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Privlačna poslovna lokacija ob prometnih koridorjih, letališču, • precej dobra izobraženost kadrov v gospodarstvu (tehnologije, jeziki ...), • obstoj razvojnih oddelkov v podjetjih ter njihovo že obstoječe povezovanje z raziskovalno dejavnostjo, • koncentracija večjega števila podjetij (IKT, avtomobilska industrija, elektrotehnika ...) in njihova vključenost v dobaviteljske, tehnološke in razvojne verige, • delno razvito podporno okolje in delovanje nekaterih podpornih mehanizmov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaradi kriznega krča gospodarstva in drugih podsistemov vse večje tehnološko, organizacijsko in tržno zaostajanje podjetij za konkurenčno uspešnejšimi regijami, • prenizka dodana vrednost izdelkov in storitev, • likvidacije in stečaji podjetij, nižanje števila novoustanovljenih podjetij ter nižanje ambicij in pričakovanj podjetij in prebivalstva nasploh, • majhno število podjetij, ki načrtno vlagajo v R & R, patente in inovacije, pri čemer se ta vlaganja na ravni regije stalno zmanjšujejo, • v regiji skoraj ni R & R inštitucij, podjetja malo načrtno sodelujejo z raziskovalnimi inštitucijami, • nespodbudno poslovno okolje (pomanjkanje finančnih sredstev za razvoj in zagotavljanje obratnih sredstev ...), • premalo posluha za nadgradnjo podpornih mehanizmov v regiji, ki bi lahko pripomogli k zmanjšanju razvojnega krča, pri čemer bi morali doseči sodelovanje več nacionalnih ministrstev, • zaradi nižanja konkurenčnega položaja v podjetjih ta skoraj ne usposablja več zaposlenih in finančno in kadrovske ne zmorejo več »interno dousposabljanje« novih zaposlenih, temveč to zahtevajo od šolskega sistema, • šolski sistem še vedno ne zagotavlja ustreznega usposobljenega kadra za podjetja, pri čemer je priprava posameznih specializiranih programov, ki jih potrebujejo manjša podjetja, finančno in vsebinsko zahtevna ter ob pomanjkanju sredstev v podjetjih lahko tudi »neizvedljiva«, • šolski sistem v nekaterih primerih že sodeluje z gospodarstvom, vendar je to sodelovanje premalo razvojno usmerjeno in le redko poseže na polje aplikativnih rešitev (v izobraževalnem in razvojno-podjetniškem smislu), • kljub rasti nezaposlenosti in velikemu številu nezaposlenih podjetja skoraj ne najdejo ustrezno usposobljenih kadrov, predvsem na tehničnem področju, • predolgi postopki pri spremembi namembnosti zemljišč in pridobitvi gradbenih dovoljenj ter dokaj nizka možnost pridobitve poceni opremljenih zemljišč v poslovnih conah, • nezadostna pokritost s širokopasovnim omrežjem.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Pospušena usmerjenost gospodarstva v proizvode in predvsem storitve z visoko dodano vrednostjo, • nadgradnja podpornih mehanizmov za inovativna podjetja, vključno s finančnimi shemami ter inštrumenti za povezovanje znanosti in gospodarstva in inštrumenti za dvig znanj, • lega na stičišču treh držav (priložnost za čezmejne, mednarodne, podjetniške in podporne povezave), • objekti in zemljišča v lasti države in občin – uporaba za razvoj regije, • usmerjenost EU v zniževanje CO2, priložnost za inovativne proizvode in storitve, • podpora <i>start-up</i> podjetjem s shemami podpore. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poglobljanje krize, nižanje dodane vrednosti proizvodov in storitev ter nezmožnost sledenja konkurenčnim inovativnim globalnim trendom zaradi krča gospodarstva in prepočasnega odzivanja družbe na reševanje kriznih razmer, • beg usposobljenih strokovnjakov iz regije, • pomanjkanje finančnih sredstev in podpornih ukrepov za razvoj in rast inovativnih podjetij ter večanje problemov zagotavljanja likvidnosti podjetij, • poglobljanje gospodarske in družbene nestabilnosti v EU in širše, večanje možnosti odpovedovanja že dogovorjenih poslov, nižanje povpraševanja in poglobljanje nestabilnosti na pomembnih trgih za gorenjska podjetja, • povečanje nezainteresiranosti za sodelovanje znanosti in gospodarstva ter za nadgradnjo izobraževalnih programov, ki bi gospodarstvu zagotavljali usposobljene kadre, • neskladna in neživljenjska zakonodaja ter nepovezanost sektorskih politik.

UGOTOVITVE IN RAZVOJNE SMERNICE

Tehnologije

V gorenjski regiji smo že vlagali v razvoj tehnoloških centrov. Imamo jih na področju IKT, pohištvne industrije, vodikove tehnologije, elektroindustrije in elektronike, novih materialov in tehnologij. S tem so dobro postavljene osnove za razvoj podpornega okolja, potrebna pa so še dodatna vlaganja, ki bodo razvojne centre okrepila, jih vključila v razvojne in dobaviteljske verige ter jih povezala z raziskovalno sfero. Ključen je tudi dostop do mladih talentov in njihovo vključevanje v razvoj novih tehnologij.

Inovativni proizvodi in storitve v enem okviru

Gorenjska, ne samo Gorenjska, temveč vsa Slovenija bi se morala osredotočiti na eno smer razvoja, po kateri bi postala prepoznavna za globalni trg. Podjetniško razmišljanje, ki se osredotoča na lokalni trg, je preveč omejeno. Zato je treba podjetja spodbuditi k razvoju inovativnih proizvodov in storitev, ki se bodo uspešno prodajali na tujih trgih. Pri tem bi seveda bil v veliko pomoč nek splošen okvir razvoja, ki bi pomagal pri prepoznavnosti izdelkov iz naše države. Zato smo si na Gorenjskem zamislili kolesarsko zgodbo »S kolesom na vrh«, znotraj katere razvoj na vseh področjih v regiji pelje v smer, ki ponuja prepoznavnost proizvodov in storitev s področja kolesarstva.

Od ideje do trga

Podjetja, ki so v prejšnjih letih uspešno vlagala v področje raziskav in razvoja, kar je največkrat spodbujala tudi država skozi razpise, se nemalokrat znajdejo pred težavo, da so razvila inovativen izdelek, potem pa ne vedo, kako najprej. Razvojne procese v podjetjih je treba okrepiti na celotni poti. Z miselnostjo »od ideje do trga« se spremeni poudarek pri načrtovanju inovativnega proizvoda ali storitve – načrtovanje inovativnega proizvoda vključuje tudi njegovo pozicioniranje na trgu.

Razvoj lastnih blagovnih znamk

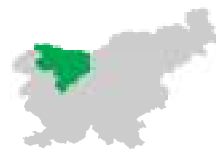
Na Gorenjskem in v Sloveniji imamo proizvajalce komponent za velike prepoznavne znamke na različnih področjih. Če smo sposobni narediti najboljšo komponento, ali smo sposobni narediti tudi celoten proizvod? Ali smo sposobni ustvariti lastno blagovno znamko? Naš cilj je, da do leta 2020 razvijemo lastno blagovno znamko in jo seveda pozicioniramo na trg.

2.4.2. SWOT Turizem

Tabela 9: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti – turizem Gorenjska

Turizem Gorenjske	
Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Ugodna geostrateška lega – dobra dostopnost (bližina letališč, avtoceste, alpski prostor, bližina evropskega trga ...), • velika raznolikost ponudbe na majhnem prostoru, • bogate in ohranjene naravne danosti – lega v edinem nacionalnem parku (TNP), zavedanje pomena trajnostnega razvoja turizma in podeželja, • ohranjena in prepoznavna kulturna krajina, • ohranjena kulturno-etnološka dediščina v mestih, na podeželju, • nekaj etnografskih značilnosti, • nekaj svetovno znanih entitet, • uveljavljene turistične destinacije Bled, Bohinj in Kranjska Gora ter že razvite blagovne znamke Julijske Alpe, »Slovenske Alpe«, • vrsta manj znanih točk, krajev, atrakcij, • na nekaj področjih prestižen imidž, • več prepoznavnih mednarodnih (večinoma športnih) prireditiv, • veliko število tradicionalnih prireditiv, • močna športna infrastruktura, • obnovljenih veliko večjih nastanitvenih zmogljivosti, • dobra pokritost Gorenjske s TIC-i, • določeni turistični produkti so konkurenčni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nепреpoznavnost Gorenjske kot turistične destinacije izven Slovenije, • močni lokalni vplivi in interesi pri razvoju in trženju turizma, • neustrezna kakovost in obseg javne turistične infrastrukture, • neustrezna kakovost in obseg ponudbe turističnih namestitvenih zmogljivosti, predvsem v manjših hotelih, apartmajih ..., • pomanjkanje nekaterih nastanitvenih zmogljivosti (hoteli, kampi, B & B, prenočišča), • razdrobljena ter premalo specializirana in inovativna ponudba turističnih produktov, • pomanjkanje integralnih turističnih proizvodov, ki bi temeljili na posebnostih in drugačnosti, • razdrobljena in relativno slaba povezanost turistične ponudbe, • pomanjkanje kadra za gostinstvo, hotelirstvo in specializirane storitve, • slaba organiziranost javnega prevoza, • veliko izletniškega turizma, • sezonska odvisnost turistične ponudbe, • kratka doba bivanja gostov in velika razpršenost trgov, • neizkoriščene sodobne trženjske poti, • šibka strokovna usposobljenost delujočih v turizmu na vseh segmentih.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> • Povečanje kakovosti (nastanitve, storitve, infrastrukture), • ureditev javnega prevoza in trajnostne mobilnosti, • razvoj izvensezonske ponudbe, • oblikovanje močnih edinstvenih produktov, ki temeljijo na doživetjih, zgodbah (kolesarjenje, družinske počitnice, prireditve, kulinarika), • povezovanje turističnih akterjev na podlagi javno-zasebnega partnerstva, • učinkovito koriščenje spodbud EU, nacionalnih ter občinskih virov, • uporaba IKT, • razvoj čezmejnih turističnih destinacij, produktov in infrastrukture, • povezovanje z drugimi panogami (medicina, šport, tehnološki razvoj, kmetijstvo, kultura ...), • razvoj nišne, specializiranim skupinam prilagojene sonaravne ponudbe, • okrepitev zimske ponudbe, • intenzivnejša promocija regije kot celote z vključitvijo inovativnih pristopov in trendov v turizmu, • spodbude za dvig kakovosti turistične ponudbe (dodatna izobraževanja turističnih delavcev, spodbujanje mladih za delo v turizmu), • ustrežnejše ovrednotenje izletniškega turizma, • spodbujanje razvoja novih ponudnikov in produktov izven že uveljavljenih turističnih centrov, • sodelovanje z znanimi osebnostmi, • spodbujanje okolja za vlaganje v zapuščene kulturne objekte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na eni strani cenejše destinacije s podobno ponudbo, na drugi strani pa bližina razvitih (alpskih) turističnih držav, • konstantno dvigovanje cen, ne da bi dvignili kakovost oziroma nudili večjo dodano vrednost, • počasno spreminjanje in prilagajanje zakonodaje, še posebej prostorske, • bojazen lokalnega prebivalstva pred množičnim turizmom, • neusklajeni urbanistični, prostorski in razvojni dokumenti, • restriktivna zaščita naravnih danosti, • globalne klimatske spremembe in njihov vpliv na zimski turizem, • pomanjkanje sredstev za naložbe, še posebej za javno infrastrukturo v turizmu, • neizkoriščenost sodobnih trženjskih poti, • Gorenjska kot tranzitna regija, • oblikovanje ponudbe za vse in za vsakogar, • prevelika drobitev sredstev oziroma nesposobnost osredotočenosti na ključne trge in orodja, • nezadostno sodelovanje različnih inštitucij, • visoka pričakovanja zahtevnega potrošnika, • nezmožnost financiranja RDO.

UGOTOVITVE IN RAZVOJNE SMERNICE

Organiziranost turizma – povezanost turistične ponudbe regije

Z vzpostavitvijo osnovnih platform za delovanje regionalne destinacijske organizacije (regijski spletni portal, imidž katalog, tržna znamka, zelena kartica ugodnosti, skupne promocijske aktivnosti) se je začelo tudi povezovanje in sodelovanje turističnega gospodarstva in javnega sektorja na področju turizma, ki bo pripomoglo k večji konkurenčnosti ponudbe regije. Za zagotovitev celovite turistične ponudbe je treba nadaljevati začeto medsebojno sodelovanje turističnih deležnikov ob upoštevanju posebnosti ponudbe ne samo v regiji, ampak tudi medregijsko. Za boljšo prepoznavnost in konkurenčnost regije bo treba povečati kakovost in inovativnost celostne turistične ponudbe ter s skupnim učinkovitim trženjem in promocijo povečati prihodek iz turizma.

Kakovostna in inovativna ponudba turističnih produktov

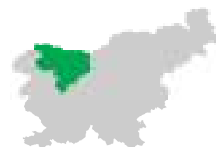
Razvita je bila produktna strategija, ki jasno opredeljuje osredotočenost na nekaj najbolj prepoznavnih, privlačnih, konkurenčnih in zaokroženih produktov. Glede na motive prihoda ciljnega gosta je bilo definiranih šest produktnih sklopov: Aktivno (*Outdoors*), Sprostitev (*Relax*), Družinske počitnice (*Family*), Prireditve, dogodki in zabava (*Events*), Poslovna potovanja (*Business*), Raziskovanje (*Discovery*), znotraj teh pa nišne turistične produkte, ki so vezani na ožje motivacijske segmente. Pri nekaterih lahko rečemo, da so že dobro razviti, medtem ko je večina izmed njih v fazi razvoja. Ponudba je še vedno preveč razdrobljena, premalo specializirana in ne temelji na posebnostih regije. Razvoj mora temeljiti na spodbujanju oblikovanja močnih in edinstvenih produktov, ki temeljijo na zgodbah in doživetjih ter na kulturni in naravni dediščini. Na ta način se lahko posledično zagotovi bolj zanimivo ponudbo, ki bo pritegnila prihod gostov tudi izven sezone, hkrati pa bo motiv za daljše bivanje na destinaciji.

Naravna in kulturna dediščina

Bogat potencial razvoja turistične ponudbe je že sama lega v edinem nacionalnem parku, Triglavskem narodnem parku (TNP), ter druge naravne danosti (območja Natura 2000). Zavedanje o pomembnosti trajnostnega razvoja turizma in podeželja lahko prinese dodano vrednost regiji le, če bomo zagotovili raznovrstne in inovativne turistične proizvode, temelječe na eko turizmu v povezavi z obnovljivimi viri energije in prijaznim transportom. Jedro razvoja mora temeljiti tudi na ohranjanju in še večji prepoznavnosti kulturne krajine ter kulturno-etnološke dediščine v mestih in na podeželju. V okviru slednje predstavlja velik neizkoriščen potencial nesnovna kulturna dediščina s poudarkom na etnografskih posebnostih posameznih krajev in z izstopajočimi svetovno znanimi entitetami (domača in umetnostna obrt, čebelarstvo, kulinarika, tradicionalne in svetovno znane športne in kulturne prireditve, glasba, običaji ...).

Povečanje trajnostne mobilnosti

Gorenjska ima zelo ugodno geostrateško lego, ki jo označujejo bližina evropskih letališč, avtocestna povezanost med glavnimi turističnimi kraji ter sodelovanje z ostalimi evropskimi trgi, ki omogočajo osnove za dobro dostopnost gostov v regijo. Večjo težavo predstavlja slaba organiziranost in povezanost javnega prevoza, ki bo temeljna naloga razvoja prometa v prihodnosti, če želimo povečati število potnikov v javnem prometu in omogočiti boljšo mobilnost gostov, ki pridejo v regijo. Spodbujanje zelenih prevoznih sredstev (električna kolesa, motorji in avtomobili ...), ureditev postajališč in spodbujanje kolesarjenja (v mestih, ureditev mreže kolesarskih poti) bodo pripomogli k izboljšanju varnosti, sonaravnemu razvoju in boljši kakovosti bivanja ljudi v teh krajih.

2.4.3. SWOT Razvoj človeških virov

Tabela 10: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju razvoja človeških virov

Razvoj človeških virov na Gorenjskem	
Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> Rast prebivalstva, ugodni kazalniki zdravja in gibanja v primerjavi z drugimi regijami, izobrazbena raven prebivalstva je nad slovenskim povprečjem, obstoj regijske štipendijske sheme, medpodjetniških izobraževalnih centrov, regijskega centra vseživljenjskega učenja, motiviranost šol, delodajalcev za promocijo deficitarnih poklicev, dobri pogoji za poklicno izobraževanje, zavedanje izobraževalnih inštitucij o pomenu razvoja in vključevanju v lokalno gospodarsko okolje, obstoj 5 visokošolskih ustanov (FOV, Fakulteta za državne in evropske študije Brdo, IEDC – Poslovna šola Bled, Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled), vzpostavljeni mednarodni stiki med izobraževalnimi inštitucijami, izobraževalna jedra z razvojnimi ambicijami, vezanimi na tehnološki razvoj (Kranj, Bled, Škofja Loka, Radovljica, Jesenice, Strahinjški), koncentracija IKT in tehniških znanj v regijski industriji, dokaj visoka računalniška pismenost, vzpostavljeni mehanizmi in inštitucije za promocijo in izvajanje vseživljenjskega učenja, razvita svetovalna in podporna mreža za izobraževanje (ljudske univerze, knjižnice, kulturne ustanove, CIPS, centri za samostojno učenje, PUM, svetovalno središče Gorenjske ...), dobra knjižnična mreža, široka mreža NVO, razvejana mreža ljubiteljske kulture in športne dejavnosti, prostovoljstvo. 	<ul style="list-style-type: none"> Gorenjska se uvršča med demografsko stare regije, nizka nataliteta Gorenjska je slabše preskrbljena z zdravstvenim osebjem, kot je v povprečju Slovenija, neustrezne prehranjevalne navade ljudi, neskladje potreb na trgu dela (primanjkljaj tehniškega kadra in kadra v gostinstvu in turizmu na vseh stopnjah) – pretok informacij med ravnmi v sistemu izobraževanja od osnovne šole do univerze je slab, strukturno neugodna brezposelnost (še posebej Jesenice, Tržič, Kranj) – osebe brez in z visoko izobrazbo, mladi, premalo zaposlitvenih priložnosti za dobre in izobražene (predvsem mlade) kadre, pomanjkanje zanimanja dijakov in študentov (staršev) za deficitarne poklice, ni vpisa v določene izobraževalne programe, posledično izumiranje določenih poklicev, ni permanentnega spremljanja kadrovskega potreb gospodarstva (in kompetenc), načrtno nihče ne skrbi za karierno orientacijo, MSP ne načrtujejo razvoja kadrov nepovezanost in razdrobljenost delovanja inštitucij za podporo razvoju kadrov, izobraževalni sistem zaostaja za razvojnimi trendi v gospodarstvu in regiji, premalo uporabnih podjetniških znanj, praktičnih vsebin/dela in vsebin za spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti v izobraževalnih programih na vseh ravneh, visoka prepustnost gimnazijskih programov, višjega in visokega šolstva, nizka raven znanja slaba funkcionalna pismenost odraslih, še posebej zaposlenih brez izobrazbe, pomanjkanje ponudbe varstva in oskrbe starejših in ljudi s posebnimi potrebami, stanovanjska problematika mladih, delo na črno.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> Razvoj novih programov za nove poklice (trajnostni razvoj, učinkovita raba energije, zelena delovna mesta ...), uvedba vajeništva in pripravništva, vzpostavitev centra za multidisciplinarno vseživljenjsko izobraževanje, karierna orientacija za mlade in starše, začeti gibanje za «uporabno izobraževanje», ustvarjanje pogojev za delovna okolja, ki promovirajo zdravje, medgeneracijska središča z dnevnimi centri za starejše, animirati za prostovoljstvo na socialnih področjih, skupine za pomoč pri depresiji, tesnobi, mentorstvo starejših mladim, hitre prekvalifikacije v drug poklic, iz suficita v deficit, 	<ul style="list-style-type: none"> Nadaljnje izgubljanje delovnih mest, usihanje industrije, nezmožnost zagotavljanja kakovostnih kadrov za gospodarstvo, birokratske ovire (zaposlovanje tujih predavateljev, zaposlovanje mladih brez statusa, za poskusno dobo, univerza ne more ustanoviti »spin-off« podjetij, patentirati), nizka dodana vrednost, premajhna inovativnost v podjetjih in premalo razvitih produktov in storitev, nizka samozavest podjetnikov, nadaljnje pomanjkanje samozaposlitvenih pobud, staranje populacije, bolezni sodobnega časa (stres, poklicna izgorelost, depresija, demenca ...), povečevanje nastajanja mladinske problematike, otroci sami v popoldanskem času, pomanjkanje sredstev za prekvalifikacijo in usposabljanje odraslih v podjetjih v težavah,

- uvajanje »job rotation« – za širjenje usposobljenosti že zaposlenega kadra,
- ozaveščati ljudi o samopreskrbi,
- razvoj modelov institucionalnega varstva starejših, oskrbovana stanovanja ali soseske za starejše,
- povezovanje tehničnih in družboslovnih fakultet, ustanovitev regijske univerze,
- odpiranje in povezovanje šol in fakultet v mednarodni prostor,
- popularizacija naravoslovja in tehniških strok med mladimi,
- nadgradnja regijske štipendijske sheme v zaposlitveno prakso,
- povezati gorenjske knjižnice, šole, muzeje, ljudske univerze (skupni projekti, vseživljenjsko učenje),
- mreža spec. socialnih podjetij, zaposlovanje tistih, ki ne bodo dobili dela v tržni ekonomiji, razvoj socialnega podjetništva, aktivacija težje zaposljivih oseb,
- razvoj e-oblik učenja za vse sloje prebivalstva,
- ustvarjanje privlačnega okolja za samozaposlovanje, ustvarjanje podjetij in prihod novih podjetij,
- kultura in šport kot podjetniški priložnosti,
- večje povezovanje med NVO, gospodarstvom in lokalnimi skupnostmi,
- e-povezana javna uprava v regiji,
- mentorstvo starejših mladim in mladih starejšim.
- ni finančnih virov za razvoj novih programov izobraževanja in izobraževalnih centrov,
- neodločenost, pasivnost, prepozno identificiranje krize,
- uvajanje novih šol samo zaradi strahu pred odpuščanjem učiteljskega kadra,
- konkurenca univerz v širši regiji: Univerza v Mariboru, Univerza v Ljubljani, Univerza na Primorskem, Politehnika Nova Gorica, Univerza v Celovcu, Univerza v Gradcu,
- povečevanje razlik v zdravju med posameznimi skupinami prebivalcev v regiji.

UGOTOVITVE IN RAZVOJNE SMERNICE

Zaposlovanje mladih

Trenutno stanje in napovedi trga dela na Gorenjskem kažejo na porast mladih med brezposelnimi. V regiji se kaže premalo zaposlitvenih priložnosti za dobre in izobražene (predvsem mlade) kadre. Zato je ključno ustvarjanje novih delovnih mest, dobrih pogojev za delo, razvijanje podjetniških priložnosti ter izvajanje programov za višjo zaposlenost mladih, predvsem izobraženih mladih. Priložnost za dvig ključnih in poklicnih kompetenc vidimo tudi v uvajanju vajeništva in pripravništva. Kot pomembni ukrepi se kažejo štipendiranje tako perspektivnih kot deficitarnih poklicev, karierna orientacija, popularizacija naravoslovja in tehniških strok, spodbujanje samozaposlovanja, podjetništva med mladimi, nadgradnja centrov DUO – prenos rokodelskih znanj na mlade ter njihovo usposabljanje za delovanje na trgu.

Razvoj novih programov za nove poklice

Zagotavljanje kadrov za potrebe regijskega gospodarstva je ključno. Na trgu dela se kaže razkorak med doseženo izobrazbo brezposelnih in zahtevami regijskega gospodarstva. To pomeni, da je treba programe rednega srednješolskega, višješolskega, visokošolskega in univerzitetnega izobraževanja prilagoditi potrebam regijskega gospodarstva in sodobnim zahtevam oziroma standardom znanj ter hkrati razvijati nove izobraževalne programe za nove poklice (trajnostni razvoj, učinkovita raba energije, zelena delovna mesta ...). Hkrati pa prenavljati programe poklicnega izobraževanja in povečevati ugled poklicnim šolam.

Skrb za starejše in medgeneracijsko povezovanje

Staranje populacije, podaljševanje življenjske dobe prebivalstva ter sprememba trenda glede preživljanja starosti v domovih za ostarele kažejo na potrebo po razvoju novih modelov institucionalnega varstva starejših, kot so: oskrbovana stanovanja, soseske za starejše, medgeneracijska središča z dnevnimi centri za starejše.

Priložnost, ki se kaže v medgeneracijskem sodelovanju, je v večjem poudarku na mentorstvu starejših mladim, prenosu znanj in kompetenc na mlajše generacije.

Multidisciplinarno vseživljenjsko izobraževanje

Treba je spodbujati vseživljenjsko učenje, krepiti dostopnost vseživljenjskega učenja tako z vidika posameznika kot delodajalcev, krepiti funkcionalno in digitalno pismenost. Treba je vključiti čim večje število prebivalcev regije v različne oblike vseživljenjskega učenja, da bi dosegli večjo zaposlenost ter socialno vključenost odraslih in višji življenjski standard.

Ustvarjanje pogojev za delovna okolja, ki promovirajo zdravje

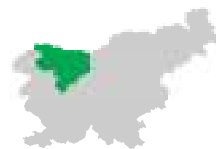
Treba je spodbujati iniciative, usmerjene v izboljšanje splošne varnosti in zdravja zaposlenih, oziroma zmanjševati število poklicnih nezgod in poškodb ter bolezni, povezanih z delom, hkrati pa preventivno informirati o sodobnih boleznih, ki jih povzroča stres na delovnem mestu (izgorelost, depresija). Tako bi prepoznavali bolezni in lahko hitreje ukrepali, kar bi posledično prineslo zmanjševanje odsotnosti z dela. Spodbujanje optimizacije dela in procesov v podjetju in spodbujanje vključevanja zaposlenih hkrati zmanjšuje stres na delovnem mestu ter večja produktivnost ter motivacijo zaposlenih.

2.4.4. SWOT Okolje, prostor in infrastruktura

Tabela 11: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju infrastrukture, varstva okolja in urejanja prostora na Gorenjskem

Okolje, prostor in infrastruktura na Gorenjskem	
Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> Naravna bogastva: <ul style="list-style-type: none"> precejšnje zaloge kakovostnih vodnih virov, velik potencial lesne biomase, velik delež neokrnjene narave, geostrateška lega - lega v bližini glavnih prometnih tokov SZ-JV (X. koridor, mednarodno letališče), TNP, dober dostop do širokopasovnega omrežja na pretežnem delu območja Gorenjske, bogastvo tematskih poti. 	<p><u>Splošno:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> regija obstaja le kot statističen pojem, kar onemogoča razvojno načrtovanje regijskega pomena, ob izvedbi večjih infrastrukturnih projektov ima cena prednost pred kakovostjo, posledica je okoljska škoda, preveč je trgovskih centrov; <p><u>na področju ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> razpad konzorcija CERO, razdrobljeno reševanje ravnanja z odpadki, pomanjkanje sredstev za izvedbo operativnih programov odvajanja in čiščenja odpadnih voda, zastarele in dotrajane vodovodne cevi, vodne izgube, nenadzorovani vaški, zasebni vodovodi; <p><u>na področju prometa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> neučinkovit javni potniški promet, premajhna pretočnost cestne povezave Kranj-Brnik-Domžale in Kranj-Jezersko, ozka grla na cesti skozi Bled, Škofjo Loko, Železnike, slaba dostopnost škofjeloškega območja do avtoceste, zastoj pri gradnji škofjeloške obvoznice, oviran razvoj Bohinja, Pokljuke in smučišč ker ni obvoznice, nenadzorovan promet v alpskih dolinah in na visokih planotah, slaba povezava s severnoprimsko regijo, počasno napredovanje daljinske kolesarske poti, skromen obseg lokalnih kolesarskih poti, nezaključen projekt panoramske ceste, oviran razvoj Selške doline, ker ni severne škofjeloške obvoznice; <p><u>okolje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> slaba kakovost vode na sotočju Save in Sore, onesnaženje zemlje in voda zaradi uporabe kemikalij v kmetijstvu, degradirane površine kot posledica opuščene dejavnosti, nova degradirana območja po zapiranju deponij, slabo nadzorovana območja, ki jih ogrožajo plazovi in poplave, ni vzpostavljenega sistema odvodnjavanja; <p><u>gospodarska infrastruktura:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> zemljiška politika ne omogoča priprave dobre ponudbe prostora za gospodarsko dejavnost s strani občin, slab pregled nad zemljišči, ki so ali bodo na voljo za gospodarsko dejavnost, neobstoj regionalnega prostorskega razvoja, ni načrta energetske oskrbe Gorenjske.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> IV. razvojna os, Poslovno logistična cona Brnik, hitra proga Ljubljana-Jesenice, bolj usklajen regionalen pritisk na državo za izvedbo obljubljenih projektov, pridobitev sredstev prek nacionalnih programov in programov EU v podporo prometni, okoljski in energetske infrastrukture, vzpostavitev regionalnega GIS, 	<ul style="list-style-type: none"> Zmanjševanje obsega občinskih razvojnih sredstev lahko povzroči nezmožnost občin za financiranje zahtevanih okoljevarstvenih investicij, nepovezano načrtovanje con za gospodarsko dejavnost (gospodarska cona za vsako občino), nenadzorovano širjenje invazivnih vrst, posegi na I. kmetijska območja, omejevanje posegov na I. kmetijska območja, nepredvidljive posledice klimatskih sprememb, nepredvidljive posledice ujm,

- čezmejno varovanje okolja in prenos izkušenj na področju energetike,
- uporaba infrastrukture na mejnih prehodih,
- Natura 2000,
- boljši pogoji razvoja na Bledu in v Bohinju ob vzpostavitvi blejskih obvoznic.
- zaostajanje elektroenergetske infrastrukture za potrebami razvoja gospodarstva,
- povečevanje prometa v alpskih dolinah,
- nižanje okoljskega standarda zaradi pomanjkanja sredstev,
- oviranje večjih infrastrukturnih projektov s strani civilnih iniciativ, ki niso pripravljene na argumentiran dialog.

UGOTOVITVE IN RAZVOJNE SMERNICE

Gorenjska je lepa, ohranimo jo tako

Značilnost, po kateri se Gorenjska pomembno razlikuje od ostalih pokrajin, je visok delež varovanih območij. Ta predstavljajo ne le osnoven pogoj za visoko kakovost bivanja, ampak tudi še ne v celoti izkoriščen potencial za turistično dejavnost ter zagotovilo trajne kakovosti vodnih virov – bodoče strateške prednosti. Varovanje okolja ima zato tudi gospodarski pomen, realizira pa se predvsem prek urejanj okoljske in prometne infrastrukture, ki pa imata prav tako gospodarski pomen. Vse to narekuje sledeče razvojne smernice:

- **Dosledna ureditev ravnanja s komunalnimi odpadnimi vodami**
Dokončna ureditev ravnanja s komunalnimi odpadnimi vodami ni le v funkciji varovanja okolja, ampak tudi zaveza, ki jo lokalni skupnosti nalaga Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. Je torej nujna in ker je kapitalsko najzahtevnejša, predstavlja za gorenjske občine največji izziv prihodnjega programskega obdobja.
- **Varovanje vodnih virov**
Varovanje vodnih virov, predvsem zajetij namenjenih javni oskrbi prebivalcev s pitno vodo in umeščanje ustrezne infrastrukture na tem območju.
- **Povečanje deleža obnovljivih virov energije in varčne uporabe**
Projekti, katerih cilj bo povečanje deleža obnovljivih virov energije, so za gorenjsko pomembni – ne le zaradi varovanja okolja v širšem smislu, ampak skupaj z revitalizacijo lesne industrije pripomorejo k izkoriščanju naravnega potenciala, po katerem izstopa regija.
- **Optimizacija odlaganja komunalnih odpadkov**
Z razpadom konzorcija CERO so vsaj začasno ugasnila prizadevanja za skupni pristop gorenjskih občin k optimizaciji ravnanja s komunalnimi odpadki in dolgoročni načrt vzpostavitve odlagališča. Kljub temu so smiselna prizadevanja, da bi se našla skupna rešitev tega problema.
Upoštevati hierarhijo ravnanja z odpadki: spodbujati postopke predelave in obdelave odpadkov, saj je odlaganje zgolj zadnja možnost ravnanja s preostankom obdelave odpadkov. Razvojna usmeritev je tudi ponovna uporaba odpadkov ter preprečevanje njihovega nastajanja.
- **Zatiranje tujih invazivnih vrst**
Problem tujerodnih invazivnih vrst daleč presega regionalne meje, vendar je njegova rešitev za Gorenjsko zlasti z vidika ohranjanja varovanih območij pomembnejša. Gorenjska se bo v prihodnjem obdobju aktivno in sistematično vključila v prizadevanja, da se omeji širjenje tujerodnih invazivnih rastlinskih in živalskih vrst oziroma da se jih iz našega okolja odstrani.
- **Povečanje dostopnosti in funkcijska povezanost mest**
Rešitev prometnih problemov Gorenjske – ozkih grl na državnih cestah, prometa v alpskih dolinah in visokih planotah, nerazvite kolesarske mreže in majhnega deleža potnikov v javnem prometu – je pomembna tako za okolje kot gospodarstvo. Je najkompleksnejši infrastrukturni projekt, sestavljen iz medsebojno močno povezanih delov.
Zagotavljanje pogojev za večjo funkcijsko in infrastrukturno povezanost mest in drugih naselij ter vzdrževanje prometno-infrastrukturnih povezav v omrežju urbanih naselij.

- **Policentrični urbani sistem**
Zasledovanje razvoja naselij v skladu z načeli policentričnega urbanega naselja, ki je opredeljeno kot omrežje naselij s svojimi gravitacijskimi zaledji.
- **Kompaktno mesto (naselje)**
Upoštevanje načela razvoja mest na način, za katerega je značilna visoka gostota poseljenosti in prostorske ureditve z mešano rabo zemljišč z namenom boljše rabe obstoječega in načrtovanega prostora v njegovi horizontalni in vertikalni dimenziji.
- **Ohranjanje tradicionalne poselitve**
Ohranjanje značilne morfologije naselij in spodbujanje njihovega notranjega razvoja ter hkrati aktivno ohranjanje bogate kulturne dediščine.

2.4.5. SWOT Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja

Tabela 12: Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti na področju kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja na Gorenjskem

Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja na Gorenjskem	
Prednosti	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> Raznolikost pokrajine, ohranjenost naravnih gozdov in velik potencial gozdov kot kakovostne surovine za predelavo in bogat vir obnovljive energije, ohranjene avtohtone vrste, naravno okolje z zavarovanimi območji, značilna naravna in kulturna dediščina, navezanost ljudi na zemljo in območje, ohranjena tradicionalna znanja na področju kmetijstva, gozdarstva, predelave, rokodelstva, razvito institucionalno podporno okolje, povečanje števila registriranih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in števila mladih prevzemnikov kmetij, širjenje ponudbe na kmetijah, obstoj društev in iniciativ na podeželju, prenovljena vaška jedra, temeljna infrastruktura trženja pridelkov in izdelkov s podeželja, interes za ekološko kmetovanje, bogati naravni vodni viri, vzpostavljena lokalna partnerstva za izvajanje lokalnega razvoja. 	<ul style="list-style-type: none"> Razdrobljenost na večje število občin (nepovezanost ukrepov za razvoj podeželja), zavarovana območja kot omejevanje razvoja nekaterih dejavnosti, nezadovoljiva stopnja in vrsta izobrazbe, veliko število majhnih kmetij mešanega tipa, visoki stroški zaradi majhnosti kmetij, neugodna starostna struktura (staranje prebivalstva) na kmetijah, zaraščanje kmetijskih površin na hribovitem območju, premalo kapitala za začetne investicije, nizka stopnja predelave surovin in kmetijskih pridelkov, pomanjkanje podjetniškega pristopa in tržne naravnosti, veliko število nepovezanih lastnikov gozdov in razdrobljenost gozdne posesti, neinovativnost in stagnacija/nazadovanje lesne industrije, slaba dostopnost in neurejena kanalizacija v hribovskih vaseh, premalo širokopasovnih povezav na ruralnih območjih, nizka dodana vrednost gozdnih lesnih sortimentov.
Priložnosti	Nevarnosti
<ul style="list-style-type: none"> Gozdni potencial kot osnova za razvoj lesne predelave in dopolnilnih dejavnosti, gozdni potencial kot lokalni obnovljivi vir energije, ohranjena biotska raznovrstnost, ustvarjanje novih delovnih mest z uvajanjem dodatnih, tudi nekmetijskih in dopolnilnih dejavnosti, servisov in storitev, spodbujanje podjetništva na podeželju, vedno večje povpraševanje po lokalno pridelani hrani, razvoj produktov višje kakovosti, povečanje prehranske in energetske samooskrbe, nadgradnja tržnih poti za pridelke in izdelke, vključevanje v projekte z državnim in evropskim sofinanciranjem, skupni predelovalni obrati in spremljajoča infrastruktura, razvoj turizma na podeželju, geografska zaščita posameznih izdelkov, čiščenje odpadnih voda in oskrba s pitno vodo, ohranjena naravna in kulturna dediščina, ohranjanje vodnih virov za prebivalstvo in ozaveščanje vseh deležnikov na teh območjih. 	<ul style="list-style-type: none"> Počasno urejanje infrastrukture na podeželju, odsotnost javnih storitev na podeželju, pomanjkanje strokovnega znanja za uvajanje sprememb, negotova in stalno spreminjajoča se politika podpor in subvencij za uvajanje novih dejavnosti, krčenje EU razvojnih sredstev za razvoj podeželja, individualizem ljudi in inštitucij (nepripravljenost za povezovanje), naravne nesreče (suša, toča itd.) gozd le kot bogat vir obnovljive energije, staranje prebivalstva in odseljevanje mladih, neustrezna protipoplavna zaščita ogroženih območij.

UGOTOVITVE IN RAZVOJNE SMERNICE

Ohranjena naravna in kulturna dediščina podeželja

Naravne vrednote in kulturna dediščina so zelo raznolike in dajejo regiji značilno identiteto, ki jo je treba ne le ohraniti, ampak aktivno vključiti v razvoj, da bi povečali privlačnosti podeželja za bivanje, delo, preživljanje prostega časa, rekreacijo, turizem in razmah novih dejavnosti na podeželju.

Lokalna samooskrba in ekološko kmetovanje

Smotnejše izkoriščanje kmetijskih površin in ostalih naravnih potencialov je temelj povečanja lokalne prehranske samooskrbe. Ohranjene avtohtone vrste, ohranjena tradicionalna kmetijska znanja z upoštevanjem sodobnih znanj in spoznanj, vedno večja ozaveščenost in skrb za okolje in zdravje podpirajo lokalno pridelavo hrane. Pri tem je pomemben tudi način pridelave, ki naj podpira dobre kmetijske prakse, tudi ekološko kmetovanje.

Gozdno-lesna predelovalna veriga

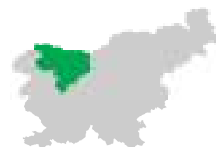
Treba je spodbujati učinkovitejšo rabo potencialov gozda in lesa z omejevanjem izvoza surovega lesa ter spodbujati rabo lesa kot obnovljivega vira energije, spodbujati ponovno odkrivanje lesa v gradbeništvu ter podpirati lesnopredelovalno industrijo.

Potreba po novih znanjih in prenosu znanj med generacijami

Za doseganje trajnostnega razvoja podeželja in dviga blaginje ljudi potrebujemo nova, dodatna znanja ter vedno bolj tudi znanja in izkušnje naših prednikov, da bomo znali izkoristiti prednosti, ki jih ponuja podeželje. Potreba po novih izobraževanjih in usposabljanjih se kaže na območju celotne regije, zato je najučinkoviteje skupaj razvijati in izvajati programe.

Pomanjkanje podjetniške in tržne naravnosti na podeželju

Sodobni trendi, vezani na zdrav način življenja, zavedanje o vplivih hrane na počutje in zdravje ter nujnosti varovanja in ohranjanja narave in okolja odpirajo nove podjetniške priložnosti na področju pridelave ter razmah dopolnilnih in ostalih dejavnosti na podeželju, kot so: predelava, turizem, izobraževanje, zdravstvo, šport, rekreacija.

3. VIZIJA RAZVOJA REGIJE

Gorenjska leži na tako majhnem koščku sveta, da ga lahko ujamete z enim samim pogledom. Slovenske Alpe so na Gorenjskem, ki je s svojim letališčem dostopna iz vseh evropskih metropol, z avtocestami pa je le nekaj ur stran od Sredozemlja ter urbanih evropskih središč. Nikjer drugje s tako lahkoto ne dostopate do neokrnjenih koščkov narave, uživate na kraljevski način, se popeljete v zgodovino skozi srednjeveška mesteca in si privoščite vsak trenutek biti nekje drugje. **Gorenjska je raznolika in lahko dostopna.**

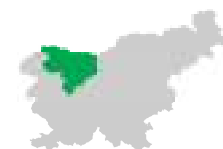
Gorenjska ima ugodno geostrateško lego, zanjo je značilna multikulturalnost, nevtralnost, varnost, omogoča dobro počutje, poznana je po generiranju dobrih idej in povezanosti. **Gorenjska je stičišče svetov.**

Gorenjska ima čisto okolje, omogoča živeti zdravo in v skladu z naravo. Daje možnost pridelave zdrave hrane, dihanja svežega zraka med lahkotnim pohajkovanjem, resnih športnih podvigov, sproščujočih užitkov in pomlajevalnega spanca ob koncu dneva. **Gorenjska pomlaja.**

Gorenjska ima skrbne ljudi, ki varujejo naravo in ohranjajo kulturno dediščino, skrbijo za starejše in omogočajo razvoj mladih talentov, se znajo kulturno razvedriti skozi bogato dediščino in stremeti k razvoju. **Gorenjci spoštujejo tradicijo in hkrati spodbujajo inovativnost.**

Želimo Gorenjsko, ki ima zdravo okolje in hrano, je varna za rast naših otrok in privlačna za tuje otroke. Želimo Gorenjsko, ki spodbuja ustvarjalnost in človeške potenciale ter nudi možnosti uresničevanja delovnih vizij. Želimo visokokakovostne življenjske razmere. Želimo Gorenjsko, ki pomlaja. Želimo Gorenjce, ki bodo rekli:

*»Gorenjska - tu želim živeti, delati in se igrati.«
»Gorenjska - where I want to live, work and play.«*

4. STRATEŠKI RAZVOJNI CILJI REGIJE

Tabela 13: Cilja in razvojne prioritete s področnimi usmeritvami in tematiko razvojnih projektov

CILJ 1		
S pametnim izkoriščanjem naravnih virov do povezanega znanja, delovnih mest in kakovostnega življenja, ki ga želimo živeti in ga želimo doživeti		
Razvojne prioritete	Okolje/podeželje	Ljudje
Področne usmeritve	<ul style="list-style-type: none"> → Odgovorna raba naravnih virov → Bogata kulturna in naravna dediščina → Ohranjena čista pokrajina → Visokokakovostne življenjske razmere → Trajnostna mobilnost 	<ul style="list-style-type: none"> → Vrhunska znanja → Ustvarjalni ljudje → Telesno in duševno zdravje
Tematika razvojnih projektov	<ul style="list-style-type: none"> → Les → Voda → Energetska učinkovitost → Samooskrba → Turizem → Dostopnost 	<ul style="list-style-type: none"> → Izobraževanje in prenos znanja → Širjenje ustvarjalnosti → Spodbujanje podjetništva → Krepitev zdravja → Preventivni zdravstveni programi, Kakovostne zdravstvene storitve → Socialna varnost → Izboljšanje socialnega varstva
CILJ 2		
Iz ponudnika komponent v ponudnika gotovih izdelkov z lastnimi blagovnimi znamkami		
Razvojna prioriteta	Tehnologije	
Področne usmeritve	<ul style="list-style-type: none"> → Gorenjska kot motor/kolo razvoja Slovenije → Inovativnost → Sodobne industrije 	
Tematika razvojnih projektov	<ul style="list-style-type: none"> → IKT → Novi materiali → Polimeri → Kovine 	<ul style="list-style-type: none"> → Elektroindustrija → Trajnostne tehnologije → Medicinsko-tehnološki razvoj

5. RAZVOJNA SPECIALIZACIJA REGIJE

RAZVOJNA ZGODBA GORENJSKE

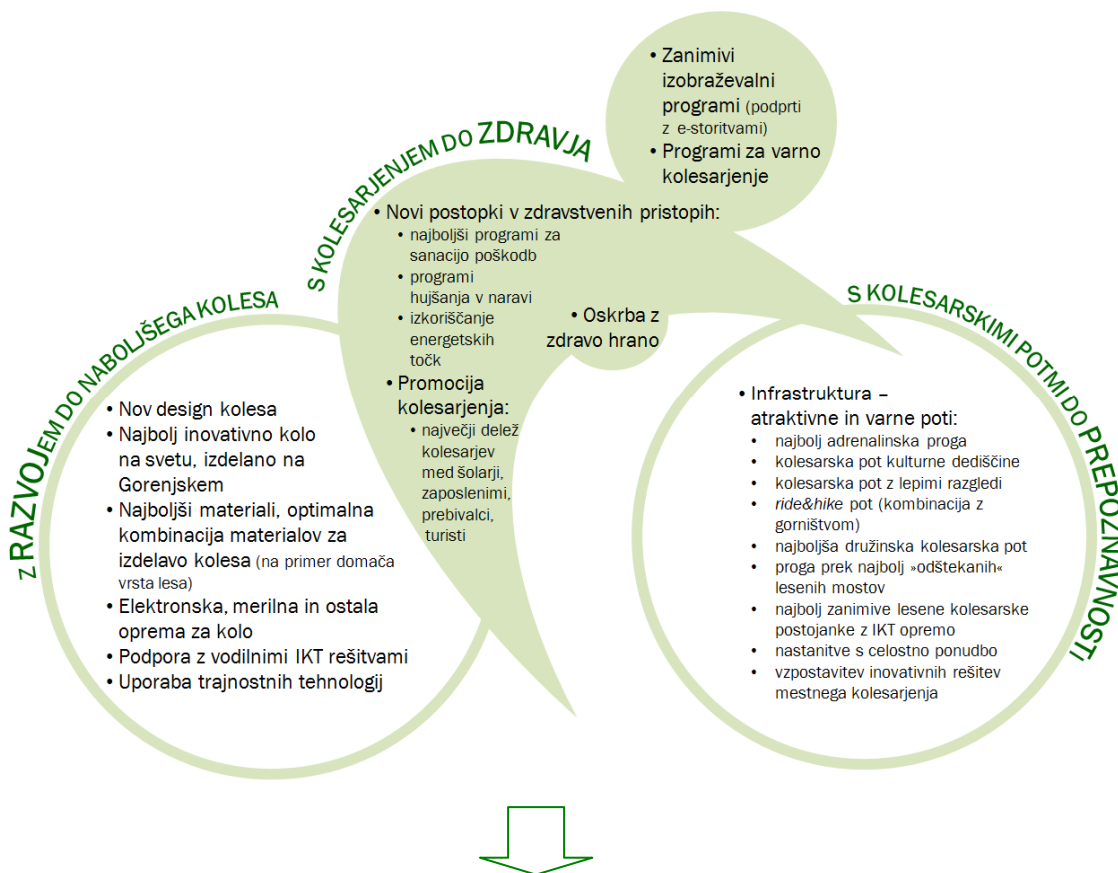
V nadaljevanju tega dokumenta želimo oblikovati razvojno zgodbo za gorenjsko regijo, ki bo hkrati predstavljala razvojno ogrodje, **krovno kolo razvoja**, ki povezuje vsa do sedaj definirana področja razvojnih projektov za obdobje 2014–2020. **Kako lahko uspemo kot država, kako lahko uspemo kot regija? V nečem moramo postati najboljši. Zakaj ne bi postali najbolj znani in najboljši po kolesarstvu?**

Kako lahko cilj postane glavno gonilo razvoja?

S KOLESOM NA VRH

Slovenci radi kolesarimo. Vendar ne želimo, da to ostane zgolj naš hobi. Iz aktivnosti za prosti čas želimo narediti preboj med najbolj pomembne države sveta s področja kolesarstva.

V tem kontekstu moto »S kolesom na vrh« ne pomeni dejanskega vzpona s kolesom na vrhove naših gora, ampak želi Gorenjska na najvišji vrh v Sloveniji in v svetu v smislu prepoznavnosti in razvitosti. Gorenjci želimo razvoj pripeljati tako visoko, da bomo živeli izvrstno, da se bomo z veseljem zaposlovali, delali in ustvarjali ter da bodo tujci s ponosom porabljali denar. Hkrati želimo okolje, v katerem si bomo znali vzeti čas zase, kjer bomo lahko uživali in odpirali možnosti nadarjenim mladim ljudem, ki bodo sposobni vsega tega in še več.

Takojšnje povečanje delovnih mest
Ustrezno podporno okolje za razvoj novih podjetij
Nizkoogljična družba

6. RAZVOJNA PODROČJA, INVESTICIJSKI UKREPI IN PROJEKTI REGIJE

Regionalni razvojni program Gorenjske vsebuje pet razvojnih področij, ki so z investicijskimi ukrepi in projekti kolo razvoja regije:

- tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost,
- razvoj človeških virov,
- turizem,
- okolje, prostor in infrastruktura,
- razvoj podeželja (kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja).

Na vseh razvojnih področjih upoštevamo **TRAJNOSTNI RAZVOJ GORENJSKE REGIJE**.

Podpora za uresničevanje razvojnih področij so **horizontalni projekti**:

→ **Tehnična podpora regionalnemu razvoju**

Regionalna mreža Gorenjske – podpora delovanju regionalne razvojne agencije in podpora skupnim iniciativam občin (prostor, promet, šport ...). vrednost: 5.600.000 EUR

→ **E-občine in e-javne storitve,**

vključno z implementacijo po drugih regijah. Vrednost: 2.100.000 EUR

→ **E-zdravje in e-inovativnost v zdravstvu,**

vključno z implementacijo po drugih regijah. Vrednost: 2.100.000 EUR

→ **Tehnična podpora mednarodnemu sodelovanju**

Vrednost: 5.000.000 EUR

→ **Gorenjsko stičišče nevladnih organizacij**

Gorenjsko stičišče nevladnih organizacij GROZD bo v projektnem obdobju 2014–2020 nadaljevalo z aktivno vlogo predstavnika gorenjskih NVO v dialogu z gospodarstvom in občinami ter nudenjem stalne podpore za kakovosten razvoj NVO v regiji. V mrežo bo vključenih dve tretjini (66 %) NVO na Gorenjskem, o GROZD-u pa seznanjenih 100 % NVO. Spodbujalo se bo zaposlovanje mladih v sektorju NVO oziroma v socialnem podjetništvu (300 novih zaposlitev). Sektor NVO bo prevzel aktivno vlogo sogovornika in soodločevalca v regiji, civilni dialog in aktivno državljanstvo pa bosta postala praksa pri odločanju predstavnikov vseh deležnikov – iz gospodarstva, javne uprave in NVO.

Aktivnosti: razvoj in krepitev civilnega sektorja na Gorenjskem, mreženje in spodbujanje sodelovanja znotraj civilnega sektorja prek projektov in aktivnosti, zaposlovanje v nevladnem sektorju.

Nosilec: Zavod O, zavod škofjeloške mladine

Partnerji: PD Tržič, Folklorna skupina Sava, Hospic, Čupakabra, TD Žirovski Vrh, Zavod Ekovas, Pihalni orkester Občine Šenčur, Karate klub Kranj, Rotary klub Kranj, Območno združenje Rdečega križa Kranj, GUD Kranjski komedianti, Alpe Adria Green, Društvo diabetikov Škofja Loka, Društvo vseživljenjsko učenje, Regionalna razvojna agencija Gorenjske (BSC Kranj), Razvojna agencija zgornje Gorenjske (RAGOR), Razvojna agencija Sora, Brez dobicka d.o.o., Francka Hribar s.p., Bela pika, Gregor Arnež s.p., Inštitut Primus ...

Vrednost: 800.000 EUR

→ **Regijski geografski informacijski sistem**

→ **Promocija regije**

6.1. RAZVOJNO PODROČJE: TEHNOLOŠKI RAZVOJ, PODJETNIŠTVO IN INOVATIVNOST

Gorenjska je, enako kot Slovenija, v obdobju 2005–2008 beležila gospodarsko rast, z začetkom gospodarske krize pa se je soočila s padcem gospodarske aktivnosti. Gospodarska kriza je izpostavila strukturne slabosti slovenskega gospodarstva, predvsem relativno nizko tehnološko zahtevnost, premalo učinkovito vodenje podjetij, povezano tudi z ohranjanjem velike vloge države oziroma politike v podjetjih, in prepočasno izboljševanje poslovnega okolja. V ospredje pa so stopile tudi težave z učinkovitostjo finančnega sektorja, zlasti bank v pretežni državni lasti.

Nizko gospodarsko produktivnost je mogoče pripisati tudi težavam pri povezovanju področij znanosti, raziskav in razvoja s podjetniškim sektorjem (neučinkovit trikotnik znanja) in premajhni vlogi kreativnih industrij pri dvigu dodane vrednosti. Zaradi vseh teh pomanjkljivosti imamo velik zaostanek na področju visokotehnološkega izvoza, pri povečevanju produktivnosti in pri dodani vrednosti na zaposlenega.

Gorenjska izkazuje podjetniško zaspanost. Zaostaja pri podjetniški kulturi, izobraževanju za podjetništvo, primanjkuje pa tudi sistematične podpore iniciativam na področju socialnega podjetništva. Na žalost v državi ostajajo visoke ovire za podjetniški razvoj, kot so: težak dostop do virov financiranja, nefleksibilnost trga dela, visoki stroški dela, birokratske ovire pri pridobivanju dovoljenj za poslovanje, dolgotrajni sodni postopki in podobno.

Za ohranjanje in povečevanje konkurenčnosti gospodarstva je pomembno okrepiti zdravo jedro, ki ga predstavlja industrija in z njo povezane storitve, kot generator inovacij, rasti in zaposlovanja. Za posodobitev in prestrukturiranje obstoječe industrije v industrijo znanja in inovativnosti, ki bo prinašala nova bolj kakovostna delovna mesta, je potrebna krepitev razvojnih sposobnosti gospodarstva prek podpore podjetništvu (še zlasti malim in srednje velikim podjetjem) in inovacijam ter podpore razvoju perspektivnih tehnoloških in industrijskih področij.

Na podlagi izpostavljenega smo si zadali, da želimo na Gorenjskem v naslednjih letih povečati blaginjo Gorenjcev. Želimo doseči gospodarsko rast z upoštevanjem ekonomskega, družbenega in okoljskega vidika razvoja, ki bo temeljila na znanju in ustvarjanju višje dodane vrednosti. Želimo krepiti inovativnost in kreativnost na vseh področjih. Ustvarili bomo poslovno okolje, ki bo spodbudno za razvoj podjetništva in bo pozitivno naravnano do investitorjev.

Cilja

1. Zagotoviti učinkovito podporno okolje za razvoj dinamičnega podjetništva ter prenosa znanj iz inštitucij v gospodarstvo.
2. Povečati delež inovacij s poudarkom na dvigu konkurenčnosti in razvoju novih tehnologij.

Kazalniki	2012	2020
	oz. zadnji razpoložljiv podatek	
Rast neto dodane vrednosti gospodarskih družb v evrih	1.387.113.000 EUR (2011, vir: AJPES)	2.500.000.000 EUR oz. vsaj 5 let konstantna rast 8 %
Rast neto dodane vrednosti/zaposlenega v evrih	33.500 EUR (2011, vir: AJPES)	62.000 EUR oz. vsaj 5 let konstantna rast 8 %
Število novoustanovljenih podjetij s petletnim preživetjem – št. podjetij/leto	555 (2010, vir: SURS)	1.050 novonastalih podjetij na leto
Število zaposlenih v razvojno raziskovalni dejavnosti (RRD) – št. zaposlenih (ekvivalent polnega delovnega časa)	6,4 % zaposlenih v RRD na Gorenjskem glede na Slovenijo (2011, vir: SURS)	12 % zaposlenih v RRD na Gorenjskem glede na Slovenijo

6.1.1. Investicijski ukrepi na področju tehnološkega razvoja, podjetništva in inovativnosti

SPodbujanJE PODJETNOSTI IN PODJETNIŠTVA

Postavitev podpornega okolja za dinamično podjetništvo:

Podjetništvo mora predstavljati pozitivno vrednoto. Spodbujati je treba ustvarjalnost, podjetništvo in inovativnost ter podjetniško kulturo.

Spodbuditi je treba vsa prizadevanja podjetnikov, malih, srednjih in velikih podjetij k uspehu, rasti, širitvi (internacionalizaciji poslovanja) ter družbeni odgovornosti. Tu ima pomembno vlogo tudi država, ki mora poskrbeti, da bo zagotovila konkurenčno poslovno okolje, v katerem bo prijazno poslovati in kjer bo podjetniški potencial lahko prišel do izraza, ter omogočiti enostavnejše ustanavljanje, hitrejšo rast in razvoj podjetij.

Razviti in nadgraditi je treba podporno mrežo podjetniškega in inovativnega okolja ter spodbujati podjetništvo med mladimi in žensko podjetništvo. Vzpostaviti je treba tudi pogoje za razvoj socialnega podjetništva.

Treba bo upoštevati razvoj podjetniških talentov (inovativno *start-up* podjetništvo) in razviti podporne storitve za tuje investitorje.

Ključni aktivnosti:

- podporni mehanizmi za podjetništvo (Sklad za razvoj inovativnosti, VEM – Vse na enem mestu, Podjetno v svet podjetništva, ključna znanja za razvoj, podpora mladim pri iskanju zaposlitvenih priložnosti v podjetništvu ...),
- krepitev že obstoječih razvojnih centrov, dodajanje vsebin tehnološkimi parkom, inkubatorjem.

IZBOLJŠANJE PRENOSA ZNANJ IZ INŠTITUCIJ V GOSPODARSTVO

Krepitev povezav med malimi in srednjimi podjetji ter inštitucijami znanja:

Uvajanje koncepta pametne specializacije - spodbujanje različnih oblik povezovanja podjetij in inštitucij znanja, sprejem in izpeljava akcijskih načrtov na pobudo gospodarstva. Posebnega pomena je tudi pametna specializacija v »poslovne funkcije«, ki v globalni verigi ustvarjajo vrednosti in prinašajo najvišjo dodano vrednost na enoto vložka (na primer raziskave in razvoj, oblikovanje, marketing ter prodaja).

POVEČANJE INOVACIJ, RAZVOJ NOVIH TEHNOLOGIJ TER POVEČANJE KONKURENČNOSTI

Povečanje produktivnosti in povečanje izvoza:

Vlagati je treba v trajnejše elemente za doseganje vrednosti (neopredmetena sredstva: pravice intelektualne lastnine, procesne in organizacijske inovacije, novi poslovni modeli ...) vključno s spodbujanjem uporabe industrijskega oblikovanja v gospodarstvu ter razvojem izdelkov in storitev z izoblikovanimi lastnimi blagovnimi znamkami za nastop na končnih trgih.

Investirati je treba v ustanavljanje novih inovativnih podjetij ter spodbujati hitro rastoča podjetja, saj so pomembni za ustvarjanje novih delovnih mest in ter lahko prispevajo h gospodarskemu preobratu.

Spodbujati je treba podjetja na področju uvajanja eko inovacij, energetske učinkovitosti, pridobivanja certifikatov za ravnanje z okoljem. Spodbuditi je treba projekte z namenom zapiranja snovnih poti (industrijska simbioza, koncept »od zibke do zibke«) ter projekte in programe spodbujanja trajnostne potrošnje (solastništvo in souporaba, novi poslovni modeli, družbene inovacije in inovacije življenjskega sloga, ponovna uporaba izdelkov). Spodbujati je treba slovensko oblikovanje in povezovanje oblikovalskih podjetij za skupen nastop na tujih trgih.

Osredotočiti se je treba na celotno pot izdelka »od ideje do trga«. Pomembno se je usmeriti ne samo v razvoj izdelkov, ampak tudi v njihovo plasiranje na trg.

Ključne aktivnosti:

- vlagati v podjetja, ki že dosegajo visoko dodano vrednost in so mednarodno konkurenčna,
- krepitev razvojnih oddelkov v podjetjih,
- izboljšati dostop na domače in tuje trge.

Na razvojnem področju Tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost je identificiranih 5 ključnih vertikal gospodarskega razvoja, kjer ima Gorenjska že prepoznavne razvojne prednosti in je smiselno gospodarski razvoj v teh panogah okrepiti in sicer:

- elektroindustrija,
- IKT (informacijsko-komunikacijska tehnologija),
- les,
- polimeri,
- medicinska tehnologija.

Navedenih 5 vertikal razvoja, ki hkrati pomenijo 5 razvojnih centrov, se horizontalno dopolnjuje s skladom za razvoj podjetništva in inovativnosti, imenovanim Regionalni inovacijski sklad, ter s projektom promocije, ki bi zagotavljal skupen nastop vodilnih izdelkov na tujih trgih. Na podlagi tega koncepta je pripravljenih 7 regijskih projektov, opisanih v nadaljevanju, ki bodo letih 2014–2020 v regijo prinesli ustrezno podporno okolje za razvoj novih podjetij in takojšnja delovna mesta.

Posamezni projektni predlogi se povezujejo v razvojno kolesarsko zgodbo. Upoštevamo, da imamo v regiji letališče, ki je poleg ostalih prometnih povezav pomemben dovod ljudi v regijo. Na tej točki je treba vzpostaviti dostopne prometne povezave (kolo, motorno kolo, avto, javni prevoz), ki uporabnikom omogočajo mobilnost v regiji. Razvojni centri so v regijo umeščeni kot razvojne točke za posamezno panogo (lahko so zgrajeni na novo ali se oblikujejo v že obstoječih zgradbah), ki zagotavljajo delovna mesta za razvoj produktov z določenega področja ob predhodnem zagotavljanju marketinške funkcije. Razvoj produktov temelji na podprtju kolesarske zgodbe ali katere druge možnosti za preboj med vrhunske blagovne znamke, ki jih bo center skozi svoje delo zaznal kot nišo (pametna hiša, pametna plovila ...). Hkrati se tu gospodarstvo preplete s turizmom, tako se te lokacije centrov povežejo s kolesarskimi potmi (oziroma se vzpostavi drugačna prometna povezava), kjer se turistom omogoči fizičen ali virtualen prostor za oddih, izposojlo koles, pokušnjo hrane iz lokalne samooskrbe ali se jim ponudi druga turistična ponudba.

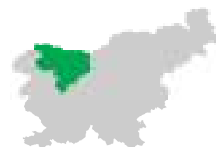
6.1.2. Projekti na področju tehnološkega razvoja, podjetništva in inovativnosti

Projekt	Hiša napredne elektroindustrije - HiNE
Opis	<p>Kolo predstavlja zeleno mobilnost vsem ljudem v vsakdanjem okolju, kjer živimo, delamo in preživljamo prosti čas.</p> <p>Priložnosti vidimo pri skupnih projektih predvsem s področja zagotavljanja izdelkov zelene mobilnosti, ki vključuje elektromotor in elektroniko v vsakdanje življenje kot osnovni izvršni člen velikega števila opravil v industriji, medicini, avtomatizaciji, mobilnosti, gospodinjstvu in prostem času.</p> <p>Združevanje in nadgrajevanje znanj, razvojne in raziskovalne infrastrukture bo za podjetja pomenilo možnost vstopa, obstoja in krepitve prisotnosti na hitro razvijajočem se trgu elektroindustrije. Zaznane so potrebe po razvojno-tehnoloških priložnostih in skupnih projektih in novih skupnih dejavnostih, ki bodo privedli do svetovno primerljivih in konkurenčnih razvojnih znanj, novih generacij produktov in potrebnih vrhunskih podpornih storitev v obliki testiranja, merjenja, karakterizacij in certificiranja v obliki ustreznih laboratorijev. Ravno vrhunska skupna razvojna infrastruktura bo eden ob pomembnih sinergijskih učinkov odprtih inovacij, saj je bila do sedaj ravno taka podpora infrastruktura razdrobljena med partnerji, kar je vodilo do večjih stroškov v razvojnih procesih in posledično do daljših razvojnih rokov in višjih cen izdelkov ali znanja. Združevali bomo razvojne potenciale na področju panoge elektroindustrije in energetike, hkrati pa izkoriščali in nadgrajevali razvojni potencial gorenjske regije. Ustvarjali bomo razvojno okolje za tehnološki preboj in pozicioniranje na globalnih trgih, ki jih narekujejo tako tehnološki kot globalni poslovni in ne nazadnje zelo pomembni skupni razvojni trendi, ki se na ravni (EU) kažejo v sprejetih direktivah o obnovljivih virih energije, pospeševanju rabe električne energije iz obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti stavb, »zelenih direktive«, če jih naštejemo le nekaj iz tako imenovanega podnebno-energetskega svežnja. Projekt bo osrednji povezovalni člen na področju elektroindustrije, ki bo poleg osnovnih razvojno-tehnoloških aktivnosti skrbelo tudi za spodbujanje razvoja novih pristopov k razvoju novih izdelkov, širjenje</p>

	znanj iz podjetništva ter omogočalo strokovno in praktično izobraževanje za mlade strokovne kadre. Razvoj inovativnih produktov zahteva poznavanje celovitega pristopa k razvoju novih produktov, ki vključuje tako marketinške kot inženirske pristope k osvajanju izdelka in upoštevanje vseh deležnikov življenjskega cikla izdelka. Za doseg ciljev je potrebna učinkovita uporaba sodobnih metod in tehnik skozi celotno življenjsko dobo izdelka. Sistematičen pristop je treba izvajati v vseh fazah razvoja izdelka. Z vključitvijo različnih znanstvenih, izobraževalnih in svetovalnih ustanov bo HiNE zagotavljala hiter in kakovosten pretok informacij.	
Ciljna skupina	razvojno in inovativno naravnani tehnološko usmerjeni partnerji	
Cilji	<p>Cilj je ustvariti nova kakovostna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Produkti in tehnologije, zasnovani na modernih zelenih platformah, bodo naravnani v trajnostni razvoj.</p> <p>Cilj je ustvarjati pogoje za povezovanje in širjenje mreže akterjev, ki izražajo interes oziroma so identificirali možnosti skupnega sodelovanja. Na področju izobraževanja predvideva skrb za še boljšo informiranost vseh zainteresiranih.</p> <p>Cilji so med drugim tudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izboljšati pretok informacij o potrebah in priložnostih za uporabo komplementarnih znanj; • vzpostavljati trajna sodelovanja z razvojnimi institucijami in institucijami znanja; • organizirati strokovna izpopolnjevanja in krepiti podporno okolje za izobraževanje vseh udeleženih v razvojnih procesih, tako na področjih tehnologij kot tudi na področjih vodenja, upravljanja, komercializacije. <p>Kot del strategije predvidevajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stalen razvoj KOLESA kot središča razvojnih projektov elektroindustrije, • prek sistema vodenja in skupnih projektov vzpostaviti sistem komuniciranja razvojnih potreb in priložnosti. 	
Nosilec	NELA, razvojni center za elektroindustrijo in elektroniko, d.o.o.	
Partnerstvo	univerze, fakultete, inštituti, občine, razvojne agencije, tehnološki parki, inkubatorji, razvojni centri, podjetja, NVO	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Lastna sredstva: 15 % (nosilec projekta, partnerji in ciljne skupine)	4.500.000 EUR
	Sofinanciranje EU: 85 %	25.500.000 EUR
	Skupaj	30.000.000 EUR

Projekt	Smart city Kranj (in razvoj pametne gorenjske regije)	
Opis	<p>Razvoj v smeri pametnih mest (<i>smart cities</i>) in pametne regije (<i>smart region</i>) je smer celostnega razvoja bivalnega okolja, ki mu daje Evropa v programskem obdobju 2014–2020 izredno velik pomen. Pametna urbana in ruralna okolja predstavljajo večjo konkurenčno prednost, ki zagotavlja veliko racionalizacijo uporabe različnih virov (transport, energija, vodni viri in podobno), lajša vsakodnevno bivanje in učinkoviteje zagotavlja javne storitve ter povečuje atraktivnost za tuja vlaganja v mesta in regije. Vzpostavitev ključne infrastrukture in storitev IKT v regiji je osnova za konceptualizacijo, načrtovanje in pilotiranje prvih rešitev v okviru pametne gorenjske regije ter pripravo dolgoročne strategije razvoja pametne regije kot ključne razvojne strategije v programskem obdobju po letu 2020.</p> <p>Gorenjsko središče Kranj ima ugodno lokacijo, dobro ponudbo javnih storitev ter zaledje srednjih, višjih šol in fakultete. V preteklih letih je bil uspešno vzpostavljen Razvojni center za informacijske in komunikacijske tehnologije (RC IKT), z nadaljnjimi ukrepi pa se želi dolgoročno izboljšati konkurenčnost in privlačnost Kranja ter ostalih občin Gorenjske kot poslovnih lokacij.</p> <p>Namen projekta Smart city Kranj je na Gorenjskem zagotoviti:</p>	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. podporo podjetjem in promoviranje Kranja kot privlačne in odlične lokacije za poslovanje, še zlasti na področju tehnoloških dejavnosti: <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavitev tima za podporo gospodarskemu razvoju, • vzpostavitev pregleda in promocijo poslovnih lokacij in neizkoriščenih objektov (projekt DUO), • upravljanje poslovnih lokacij in promocija pozitivnih zgodb, • podpora investitorjem in podjetjem pri premagovanju birokratskih ovir («skrbnik za investitorja»), • razvoj novih inštrumentov za podporo gospodarskemu razvoju in zaposlovanju, • tesno sodelovanje z gospodarstvom in sodelovanje v trženjskih kampanjah podjetij; 2. načrtnejše upravljanje in prostorsko načrtovanje poslovnih con in sanacij degradiranih industrijskih območij za poslovne namene; 3. občinske dajatve: paket spodbud za podjetja in investitorje; 4. spodbude za (mikro) podjetništvo in nova delovna mesta: <ul style="list-style-type: none"> • sofinanciranje odpiranja novih delovnih mest in/ali mikro naložb v malih in srednje velikih podjetjih, • sofinanciranje podjetniških inovativnih produktov in mikro naložb v turizmu (projekt Sejalec & snovalec), • podpora iniciativam socialnega podjetništva; 5. spodbude za ohranjanje in razvoj kmetijstva, gozdarstva in podeželja; 6. spodbujanje zasebnih in javnih vlaganj v cestno, kolesarsko, komunalno, turistično, okoljsko ter širokopasovno informacijsko infrastrukturo. Skladno s cilji Evropske digitalne agende 2020 želimo zagotoviti povečanje zasebnih in javnih vlaganj v raziskave in razvoj na področju IKT, predvsem na področjih prebojnih IKT, rešitev in storitev ter doseganje multiplikativnih inovacijskih učinkov po načelu odprte inovativnosti. To načelo (<i>open innovation</i>) pomeni nov pristop k učinkovitejši uporabi razvojnih virov znotraj in zunaj podjetij, zagotavlja in spodbuja večjo pretočnost in višjo stopnjo uporabe tako tehnoloških kot tudi netehnoloških inovacij ter široko multidisciplinarno vključenost velikega števila različno velikih in raznorodnih podjetij in podjetnikov v inovacijske procese ter razvojne in raziskovalne aktivnosti; 7. celostno načrtovanje in orkestracijo razvoja infrastrukture in javnih storitev ter horizontalno podporo IKT, rešitev in storitev na temeljnih področjih regionalnega razvoja ter na ključnih gospodarskih vertikalah, ki so v okviru gorenjske gospodarske zgodbe prepoznane kot glavne pametne specializacije gospodarstva; 8. nadgradnjo cestne, kolesarske in ostale infrastrukture kot geografsko razpršenega »živega laboratorija« (<i>living lab</i>) za potrebe eksperimentiranja, promocije in demonstracije produktov, rešitev in storitev s področja IKT in spletnega podjetništva. Kolesarske poti bodo obenem v funkciji »živega laboratorija«, kjer bo mogoče na velikem številu ciljnih uporabnikov ter v različnih pogojih (okoljski vplivi, geo-lokacija, pester profil različnih uporabnikov ...) uporabe pilotsko preizkušati ter atraktivno in nevsiljivo preizkusiti in demonstrirati uporabo novih tehnologij in rešitev tako pri domačih kot pri tujih uporabnikih, ki bodo Gorenjsko obiskali kot turisti.
Ciljna skupina	občani, podjetja, turisti, raziskovalne in izobraževalne ustanove
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Implementacija ciljev Evropske digitalne agende 2020 v gorenjski regiji, to je izgradnja širokopasovnega omrežja in infrastrukture IKT; • povečanje vlaganj v raziskave in razvoj na področju IKT, ki je ena od ključnih gospodarskih panog, na kateri bo temeljila pametna specializacija gospodarstva v regiji s ciljem povečevanja konkurenčnosti panoge na globalnih trgih;

	<ul style="list-style-type: none"> zagotovitev dodatnih komunalno opremljenih površin v poslovnih conah ali na degradiranih območjih; usposabljanje inovativnega in podjetniškega kadra, razvoj strokovno usposobljenega kadra; ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti s pestrim in atraktivnim naborem delovnih mest v MSP, kar posledično zmanjšuje brezposelnost, predvsem med mladimi; ustvarjanje novih podjetij, izdelkov, storitev in rešitev neposredno na osnovi lastne poslovne ideje ter razvoj poslovne ideje v izdelek, ki se bo tržil z lastno blagovno znamko in posledično generiral visoko dodano vrednost; zagotavljanje učinkovite horizontalne podpore IKT ključnim vertikalnim trgov v regiji; izgradnja učinkovite eksperimentalne in demonstracijske platforme, ki bo omogočala eksperimentiranje z novimi tehnologijami in rešitvami ter bo na učinkovit način demonstrirala nove rešitve IKT med domačimi uporabniki in uporabniki iz tujine; priprava koncepta in izvedbenega načrta za programsko obdobje po letu 2020, ki bosta okoljsko in bivalno načrtovanje v regiji podprla s koncepti pametne regije. <p>MERLJIVI CILJI PROJEKTA (ob koncu leta 2020):</p> <ul style="list-style-type: none"> nove zaposlitve na delovnih mestih z visoko dodano vrednostjo: +300, visoka dodana vrednost: >80 % višja od povprečja, inovativnost podjetij: >50 %, podjetniški indeks: +30 %, cilji Evropske digitalne agende 2020: <ul style="list-style-type: none"> delež gospodinjstev v regiji, ki lahko dostopajo to internetnega priključka +30 Mbps: 100 %, delež gospodinjstev v regiji s +100 Mbs internetnim dostopom: > 50 %. 	
Nosilec	MO Kranj	
Partnerstvo	RC IKT, Iskratel ter podjetja in ustanove, ki lahko bistveno vsebinsko prispevajo k izvedbi projekta (na primer OpenLab, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru – FOV ...)	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Lastna sredstva: 15 %	4.500.000 EUR
	Sofinanciranje EU: 85 %	25.500.000 EUR
	Skupaj	30.000.000 EUR

Projekt	Dodajanje vrednosti regionalnim lesnim izdelkom ter njihova uporaba na Gorenjskem
Opis	<p>Eden pomembnih izzivov v gozdno lesni verigi na Gorenjskem je dodajanje vrednosti posekanemu lesu od stopnje poseka do končnega uporabnika, s tem pa tudi ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest v regiji. Na tem mestu so najpomembnejše aktivnosti: krepitev znanj za vse stopnje predelave in marketing, sodobna predelovalna infrastruktura, partnersko sodelovanje med vsemi akterji ter krepitev ozaveščenosti pri končnih porabnikih.</p> <p>Na osnovi sodelovanj med lastniki gozdov oziroma dobavitelji lesa, lesnopredelovalno industrijo ter kreativno tržnim in izobraževalno-poklicnim sektorjem se bo vzpostavila regionalna predelovalna mreža z eno veliko in več manjšimi specializiranimi žagami, ki bodo osnova za mrežo predelovalnih obratov. Ti bodo lahko medsebojno povezani v lesnopredelovalne centre (LPC). Njim v podporo bo vzpostavljen mrežni kompetenčni center in izvajan program za promocijo (regionalnih) lesenih izdelkov ter ozaveščanje potrošnikov.</p> <p>Srednje velik LPC bo znotraj tega projekta vzpostavljen v Bohinjski Bistrici z nadgradnjo dosedanjega predelovalnega obrata podjetja LIP Bohinj oziroma LIP Bled v</p>

	<p>obrat z zmogljivostjo 150.000 m³. Z investicijo se poveča predelava hlodovine iglavcev ter proizvodnja izdelkov z visoko dodano vrednostjo, kot so: proizvodnja okenskih profilov, križno zlepljenih plošč, peletov in električne energije iz lesne biomase.</p> <p>Na območju občine Radovljica bo na skupni površini 150.000 m² (15 hektarov) v javno-zasebnem partnerstvu vzpostavljena vseslovenska žaga oziroma LPC za predelavo lesne surovine, kar bo pripomoglo k odprtju vsaj 100 novih delovnih mest v regiji. Načrtovano je 400.000 m³ skupne količine predelanega lesa.</p> <p>S povezovanjem obstoječih gospodarskih družb, kmetij in posameznikov, ki se ukvarjajo z različnimi fazami poseka, spravila, predelave in distribucije lesa in lesnih izdelkov, bo nastal LPC Laze v Zgornjih Lazah. Gre za lokacijo v neposredni bližini enega izmed največjih gozdnatih kompleksov v Sloveniji (Mežaklje in Pokljuke) tudi z najkakovostnejšim resonančnim lesom. Pomemben del projekta bo vzpostavljanje in uporaba različnih certifikacijskih sistemov, kot so: znak kakovosti TNP in FSC.</p> <p>Za izrabo priložnosti lokalnega dodajanja vrednosti lesu in skrbi za okolje za razvoj malega podjetništva in večje zaposlovanje bi se moralo s podporo začetnega sofinanciranja iz nacionalnih in EU skladov ter ugodno razvojno politiko občin (na primer prostorska zakonodaja, LEK-i) realizirati (obstoječe) lokalne podjetniške pobude za infrastrukturno nadgradnjo manjših obratov predelave lesa ter uporabo tako nastalega lesnega odpada (slabšega lesa) iz gozdov za energetske namene (na primer v JZP). S tem bi se na območjih, bogatih z lesom in obstoječimi lesnopredelovalnimi obrati (na primer Jezersko, podeželsko območje v Karavankah in Kamniško-Savinjskih Alpah, Zgornjesavska dolina, škofjeloško območje med obema Sorama), vzpostavili manjši celoviti lesno-energetski sistemi, ki bi nadgrajeno trenutno predelavo lesa povezali s proizvodnjo in uporabo energije iz lesne biomase (na primer za sušenje lesa) iz skupnih mikro sistemov daljinskega ogrevanja (tudi kogeneracij).</p> <p>V podporo naštetim regionalnim lesnopredelovalnim obratom bo vzpostavljen mrežni kompetenčni center za dvig znanj in usposobljenosti v lesnopredelovalnih postopkih, razvoj inovativnih izdelkov in storitev, oblikovanje in trženje kot oblika sodelovanja med lesnopredelovalno industrijo ter kreativno tržnim in izobraževalno-poklicnim sektorjem.</p> <p>Za krepitev zavedanja in znanj vseh akterjev oziroma potrošnikov o večstranskem pomenu in kakovosti lesa in lesnih izdelkov se bo v sodelovanju vseh regionalnih akterjev oblikovalo in izvajalo širok javni ozaveščevalno-izobraževalni in promocijski program.</p> <p>Za uspešno realizacijo vseh ciljev je treba zagotoviti tudi spremljajočo infrastrukturo, zlasti ustrezne cestne povezave mimo Bleda, ki trenutno predstavljajo veliko oviro pri optimalnem izkoriščanju bohinjskih in poključskih gozdov ter drugih potencialov. Na območju se nahaja že obstoječi gospodarski subjekt LIP Bled, načrtuje pa se še vzpostavitev dveh lesnih centrov v Bohinju in Gorjah.</p>
Ciljna skupina	lesnopredelovalna podjetja, potrošniki, lastniki gozdov in njihova združenja, splošna javnost (posebna pozornost mladim kot bodočim uporabnikom oziroma potencialnim zaposlenim/lesnim podjetnikom)
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečanje prihodka in števila visokokvalificiranih, stabilnih in ustrezno plačanih delovnih mest v lesnopredelovalni industriji, • povečanje dodane vrednosti na m³ posekanega lesa, ki ostaja v lokalni/regionalni ekonomiji, • povečati delež gradenj, notranje opreme ter ostalih možnih izdelkov, ki so v regiji uporabljeni iz regionalnega/slovenskega lesa ter sledijo regionalnim arhitekturnim vzorcem, • izboljšati trženje regionalnih lesnih izdelkov tudi z uveljavljanjem in uporabo različnih standardov kakovosti, znamk in certifikacijskih sistemov (znak kakovosti TNP in FSC), • povečati regionalno kakovost in zmogljivosti za sodobno proizvodnjo, razvoj inovativnih izdelkov in storitev.
Nosilec	CTRP Kranj
Partnerstvo	območne obrtno-podjetniške zbornice, Razvojna agencija Sora, regionalna

	lesnopredelovalna podjetja (v vseh stopnjah predelave), konzorcij lesene gradnje, Srednja šola za lesarstvo Škofja Loka, Oddelek za gozdarstvo Biotehniške fakultete, Fakulteta za arhitekturo, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Zavod za gradbeništvo, Občina Radovljica, Občina Gorje, Zavod za gozdove Slovenije (OE Kranj in OE Bled), izobraževalne inštitucije s področij gozdarstva in lesarstva	
Trajanje	2014-2020	
Financiranje	LPC Bohinjska Bistrica	20.000.000 EUR
	LPC Radovljica	50.000.000 EUR
	LPC Laze	2.000.000 EUR
	3 lesno-energetski sistemi (ocena vrednosti vključuje le investicije v nadgradnjo predelave lesa, ne pa DOLB)	3.000.000 EUR
	Mrežni kompetenčni center (7 let)	1.400.000 EUR
	Promocijsko-ozaveščevalni program (7 let)	840.000 EUR
	Skupaj	77.240.000 EUR

Projekt	Razvojni center za polimere
Opis	<p>V današnjem času trajnostni razvoj družbe ni več vprašanje, ampak nuja. Uporaba plastike in z njo količina plastičnih odpadkov pa se iz leta v leto še kar povečuje in prispeva k onesnaževanju okolja. V projektu zato vidimo priložnost za razvoj, testiranje, izdelavo, nadzor in uporabo novih polimernih materialov in izdelkov, ki podpirajo koncept trajnostnega razvoja. Da bi zmanjšali negativne vplive plastike na okolje, bodo v projekt vključeni razvoj, testiranje in uporaba bioplastike, kar bo predstavljalo konkurenčne izdelke na svetovni ravni.</p> <p>Na Gorenjskem imamo podjetja z ogromno znanja in tradicije s področja polimerov. S projektom želimo znanje in izkušnje združiti in s tem globalnemu trgu nuditi nove visoko tehnološke polimerne izdelke ter narekovati nove trende. V teku so že raziskave, ki skušajo pridobiti iz lesa biopolimere, čemur bi bila tudi namenjena pozornost v okviru projekta.</p> <p>Center za polimere bo povezoval 3 področja: termoplasti, lastomeri in duroplasti.</p> <p>V razvoj se bo vključilo centre znanja in oblikovalce, ki bodo poskrbeli za nove ideje, znanja in tehnološke rešitve, kar bo pomenilo večjo dodano vrednost izdelkov. V izdelke se bo vključilo bolj konkurenčne materiale z izboljšanimi lastnostmi in nespremenjeno ceno, materiale, ki so manj obremenjujoči za okolje, izdelki bodo lažji (manjša poraba materialov za izdelke). V projekt se bo vključilo tudi kemijsko industrijo in razvojne inštitucije s ciljem razvoja novih materialov. Bistvo vsakega izdelka je imeti dobro prodajo. V ta namen se bomo povezali s komercialisti in svetovalnimi ustanovami, ki bodo pripomogli k prodaji predvsem v tujini. Želja kupca je dobiti vse na enem mestu in ravno to bo ena izmed prednosti razvojnega centra.</p> <p>Pri razvoju in izdelavi novih produktov bo poskrbljeno za ugotavljanje skladnosti in certificiranje bioplastike pri certifikacijskih organih. Pri razvoju bodo vključeni vsi deležniki iz panoge polimerov kot so: mladi raziskovalci, razvijalci, konstruktorji, oblikovalci, tehnologji, orodjarji, predelovalci plastike in strokovnjaki, ki nam povedo, kako ravnati z izdelkom po izteku njegove življenjske dobe. Pomemben del projekta bo tudi kompozitna plastika z razvojem, konstrukcijo, dizajnom in tehnologijo.</p> <p>Polimerni izdelki imajo široko uporabnost, od industrije, športa, turizma do gospodinjstev, zato je treba prednosti uporabe okolju prijaznih izdelkov predstaviti širokemu krogu uporabnikov ter jih ozaveščati o uporabnosti izdelkov iz bioplastike in recikliranih materialov. Seznanjanju z izdelki, spoznavanju njihovih prednosti ter dodatnemu izobraževanju in informiranju bodo namenjeni tudi centri (zgradbe ob kolesarski poti). V njih bodo prikazani primeri dobrih praks (modeli najsodobnejših vodnih plovil, makete ...) oziroma bodo izdelke lahko tudi praktično preizkusili (jedilni pribor, kozarčki in krožniki za enkratno uporabo iz biorazgradljive plastike, male čistilne naprave, sanitarije ...). V centrih bomo prikazali pomen ločeno zbranih odpadnih polimernih materialov za njihovo recikliranje in predelavo ter možnost ponovne uporabe (zaboji za smeti, korita za rože ...).</p>

	<p>Pri gradnji novih centrov bodo uporabljeni okolju prijazni izdelki iz reciklirane plastike in/ali bioplastike.</p> <p>V projektu se bo sledilo »verigi«: raziskave in razvoj – tehnologija – proizvodnja (izdelki) – prodaja (komercializacija oziroma prodor na trg).</p> <p>Poslanstvo: povezovanje gorenjskih podjetij in večanje njihove prepoznavnosti ter konkurenčnosti na trgu in ekonomska rast. Vzgoja kadrov ob praktičnih primerih (ne zgolj teorija).</p> <p>Vizija: Postati prepoznaven center razvojno-inovativnih in tržno uspešnih izdelkov iz polimerov.</p>	
Ciljna skupina	razvojno in inovativno naravnani tehnološko usmerjeni partnerji	
Cilji	<p>Razvoj polimernih materialov in produktov ter materialov in produktov iz bioplastike, ki omogočajo trajnostni razvoj družbe. Pri tem je treba uporabljati oziroma razviti tehnologije, ki tak razvoj podpirajo. Cilj je ustvariti nova kakovostna delovna mesta z visoko dodano vrednostjo ter seznaniti ljudi s pomenom uporabe reciklirane plastike z višjo stopnjo trajnosti in biorazgradljivo plastiko.</p> <p>Cilj je ustvarjati pogoje za povezovanje in širjenje mreže akterjev, ki izražajo interes oziroma so identificirali možnosti skupnega sodelovanja. Na ta način bomo povezali akterje znanja – razvoja – proizvodnje (industrije) – nadzora (testiranje, odpadni izdelki ...) ter povezali vhodne in izhodne surovine med udeleženci.</p>	
Nosilec	Razvojna agencija Sora	
Partnerstvo	univerze, fakultete, inštituti, občine, razvojne agencije, tehnološki parki, inkubatorji, razvojni centri, podjetja, NVO	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Lastna sredstva (nosilec, partnerji, ciljne skupine): 15 %	4.500.000 EUR
	Sofinanciranje EU: 85 %	25.500.000 EUR
	Skupaj	30.000.000 EUR

Projekt	Medicinsko-tehnološki park
Opis	<p>Vzpostavilo se bo enovito podporno okolje regionalnemu zdravstvenemu sistemu, ki bo omogočalo povezovanje zdravstvenega, razvojnega, izobraževalnega, univerzitetnega in gospodarskega okolja, hkrati pa poenostavilo in omogočilo lažje postopke pri industrializaciji inovativnih predlogov, poenostavilo sodelovanje med podjetji in zdravstvom in omogočilo razvoj in komercializacijo novih podjetniških pobud.</p> <p>Hkrati pa razvojna in tržna aktivacija regije za slovenski in evropski zdravstveni sektor.</p> <p>Območje bo postalo pospeševalec raziskovalne, inovacijske, tehnološke in druge razvojne dejavnosti na področju pulmologije, alergije, imunologije, internistke in športne medicine.</p> <p>Grozd lahko deluje formalno ali neformalno, predvsem pa mora delovati interesno – torej se člani znotraj grozda povezujejo zaradi različnih interesov. Način delovanja mora biti podjetniški, saj je pričakovano, da bo podjetje oblikovalo prihodke iz naslova:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prodaje licenčnin, • prodaje storitev, • kapitalskih deležev <i>spin-off</i> podjetij, • drugo. <p>Predlagana pravno formalna oblika je neprofitni d.o.o.</p>
Ciljna skupina	<p>UPORABNIKI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nosilci poslovnih idej s področja zdravstva – potencialni podjetniki, • podjetja, ki so svojimi produkti in storitvami že prisotna v zdravstvu oziroma to želijo razviti: • inkubirana podjetja (0 let), • mlada podjetja (0–3 let),

	<ul style="list-style-type: none"> • mikro in mala podjetja, • v določenih primerih visoke strokovne učinkovitosti in potrebe po specialnih znanjih tudi srednja in velika podjetja. V tem primeru razvojni oddelki iz obstoječih podjetij, ki potrebujejo za čas trajanja projekta novo okolje in nova znanja za realizacijo določenega projekta, • izobraževalne ustanove: fakultete, raziskovalni inštituti in organizacije, šolski centri, drugi. <p>PARTNERJI:</p> <p>Zunanji partnerji v sistem prinašajo vsa potrebna znanja, imajo interes po sodelovanju in so njihova znanja in produkti komplementarni z interesi članov grozda.</p> <p>Zunanje partnerje v tem primeru zagotavljajo: druge regionalne agencije, druge univerze in fakultete, ki strokovno pokrivajo aktualne vsebine, univerzitetni inkubator, pisarne za prenos tehnologij, industrijski in tehnološki parki, drugi tehnološki in razvojni centri, podjetja.</p>								
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Pravno formalna vzpostavitev, • vzpostavitev celovitega notranjega podpornega okolja in pripadajočega <i>know-howa</i>, • vzpostavitev razvojnih in podjetniških zmogljivosti in vzpostavitev drugih podpornih zmogljivosti. <p>POSLOVNI CILJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • novoustanovljena podjetja (<i>spin-off</i>), • povečana dodana vrednost v sektorju, • izboljšana medicinsko zdravstvena storitev, • novi patenti, • prihodki v regiji iz naslova trženja novih medicinsko tehničnih izdelkov in storitev, • dvig kakovosti zdravstvenih storitev, ki bodo pritegnile bolnike, ki so pripravljeni plačati nadstandardno oskrbo. 								
Nosilec	Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik, BSC Kranj								
Partnerstvo	zainteresirane bolnišnice, klinike in druge zdravstvene ustanove, regionalne in druge razvojne agencije in inštitucije, razvojni inštituti in podjetja, ki so po svojih kompetencah in produktih komplementarna s cilji grozda								
Trajanje	2014–2020								
Financiranje	<table border="1"> <tr> <td>Lastna sredstva</td> <td>4.500.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Sofinanciranje EU: 40 %</td> <td>12.000.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Sredstva RS</td> <td>13.500.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Skupaj</td> <td>30.000.000 EUR</td> </tr> </table>	Lastna sredstva	4.500.000 EUR	Sofinanciranje EU: 40 %	12.000.000 EUR	Sredstva RS	13.500.000 EUR	Skupaj	30.000.000 EUR
Lastna sredstva	4.500.000 EUR								
Sofinanciranje EU: 40 %	12.000.000 EUR								
Sredstva RS	13.500.000 EUR								
Skupaj	30.000.000 EUR								

Projekt	Razvojni sklad Gorenjske
Opis	<p>Vzpostavil se bo regionalni inovacijski fond za finančno podporo posameznih faz inoviranja za tržno zanimive ideje.</p> <p>Hkrati se del sredstev lahko nameni tudi za (organizacijske) ukrepe vzpostavljanja inovativnih podjetij.</p> <p>Pri delovanju se spoštuje naslednja načela:</p> <ul style="list-style-type: none"> • celovitost, • povezovanje in vključevanje MSP, • usmerjenost v rezultate in enostavnost, • konsolidacija različnih politik za spodbujanje inovativnosti in konkurenčnosti, • povezovanje fakultet, inštitucij in podjetij.
Ciljna skupina	nosilci inovativnih idej – ciljna skupina so inovativni projekti, ki se izvajajo prek

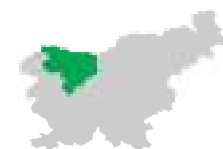
	različnih podjetij, razvojnih inštitutov, razvojnih centrov v regiji
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Dvig dodane vrednosti na zaposlenega v regiji, • nove zaposlitve prek <i>spin-off</i> podjetij, • nove zaposlitve prek inovativnih projektov v obstoječih podjetjih, • novi patenti, • novo lansirani izdelki na trgu, • povečan delež prihodkov podjetij v regiji iz naslova novih izdelkov na trgu, • število novih blagovnih znamk in krepitev obstoječih, • nove zaposlitve v podjetjih z uveljavljeno in močno LBZ.
Nosilec	BSC Kranj
Partnerstvo	druge razvojne agencije v regiji, razvojni centri v regiji (IKT, les, novi materiali idr.)
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 30.000.000 EUR

Projekt	INVEST Gorenjska
Opis	<p>Gorenjska regija je v preteklem razvojnem obdobju namenila velik del sredstev v vzpostavitev industrijske, poslovne in razvojne infrastrukture. Novozgrajene ter že prej obstoječe zmogljivosti se ne polnijo po pričakovanjih, posledično pa tudi učinki preteklih vlaganj niso optimirani. Zaradi gospodarskega položaja in kreditnega krča v Sloveniji je za regijo pomembno, da v obstoječo infrastrukturo privabimo investitorje od drugod, ki bodo zagotovili dodatno gospodarsko aktivnost, zaposlovanje in prihodke za regijo. Projekt INVEST Gorenjska predstavlja nadgradnjo preteklih aktivnosti in vzpostavitev modela organiziranosti privabljanja investitorjev na ravni regije.</p> <p>Razdeljen je na 5 ključnih aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. strategija razvoja in trženja Gorenjske kot destinacije za investicije, trženjski načrt ter krovno blagovno znamko, 2. oblikovanje razvojnih načrtov za pet gospodarskih panog, za katere ima Gorenjska največ konkurenčnih prednosti z vidika investitorjev, 3. oblikovanje treh regijskih programov/paketov podpore investitorjem, 4. obveščanje, osveščanje, vključevanje posameznih javnosti o vsebini in načinu implementacije strategije privabljanja investitorjev na Gorenjsko, 5. priprava izdelkov in storitev, potrebnih za promocijo regije in njenih programov/paketov podpore tujim investitorjem. <p>Na osnovi dobrih praks doma in v tujini želi s projektom INVEST Gorenjska izdelati krovno strategijo privabljanja investitorjev na Gorenjsko, ki bo opredelila vizijo in cilje na tem področju ter strategijo za doseg ciljev in še posebej ukrepov. Za učinkovito privabljanje investitorjev na Gorenjsko bomo vzpostavili učinkovito upravljavsko in trženjsko strukturo na regionalni ravni.</p> <p>Skozi strategijo želimo identificirati pet gospodarskih panog, za katere ima Gorenjska največ konkurenčnih prednosti z vidika investitorjev, pri čemer se upoštevajo tudi smernice pametne specializacije za Gorenjsko. V naslednjem koraku želimo opredeliti načrt razvoja in trženja za vsako od panog. Na osnovi oblikovanih razvojno-trženjskih načrtov želimo oblikovati tri programe/pakete storitev konkretne podpore ciljnim skupinam potencialnih investitorjev. Programi bodo pripravljene v okviru celotne regije in prilagojeni posameznim ciljnim skupinam, pri čemer bodo vključene javne podporne inštitucije, razvojno raziskovalni centri, izobraževalne ustanove in specializirana MSP. Razvita bodo ključna trženjska orodja, ki na učinkovit, kreativen in prepoznaven način komunicirajo vrhunsko podporo investitorjem na Gorenjskem in jo pozicionirajo kot edinstveno investicijsko destinacijo v tem delu Evrope.</p> <p>V podporo pripravi strategije bo izvedenih več delavnic s ključnimi akterji iz zasebnega, javnega in civilnega sektorja in usklajevanja z nosilci upravljanja posameznih poddestinacij in občinami. Organizirane bodo delavnice za gospodarstvo, znanstveno-</p>

	raziskovalne inštitucije ter javni civilni sektor na temo, kako implementirati strategijo razvoja in trženja investicij na Gorenjskem. Pripravljen bo komunikacijski načrt za redno komuniciranje s strokovnimi javnostmi oziroma vsemi gospodarskimi subjekti, vključenimi v operacijo.
Ciljna skupina	tuji investitorji, domači investitorji
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • S specializirano in fokusirano promocijo povečati prepoznavnost Gorenjske kot destinacije za investicije, • definicija gospodarskih panog, za katere ima Gorenjska največ konkurenčnih prednosti z vidika investitorjev, • oblikovati tri vrhunske programe/pakete storitev podpore ciljnim skupinam potencialnih investitorjev, • povezava ponudbe investicijskih destinacij in njihova aktivna koordinacija, • povečanje obsega tujih in domačih investicij na Gorenjskem, • povečanje zasedenosti obstoječih poslovnih in industrijskih con z <i>green-field</i> investicijami ter povečanje obsega <i>brown-field</i> investicij za ponoven zagon pešajočih podjetij, • povečanje števila zaposlenih.
Nosilec	BSC Kranj
Partnerstvo	občine Gorenjske, Javna agencija RS za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma (SPIRIT), Območna gospodarska zbornica za Gorenjsko, razvojni centri na Gorenjskem, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Tehniški šolski center Kranj, specializirana MSP
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 950.000 EUR

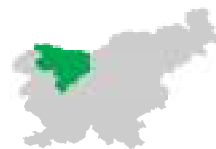
Projekt	Razvoj središč za delo na daljavo – podjetniški inkubatorji in <i>coworking</i> centri
Opis	<p>Vse več ljudi v Sloveniji in po svetu je samozaposlenih ali dela v manjših, tudi lastnih podjetjih. Marsikdo je v to prisiljen zaradi gospodarskega položaja. Projekcije kažejo, da se bo delež tovrstne delovno aktivne populacije povečeval. Skladno s tem je smiselno razmišljati, kako zagotoviti optimalne pogoje temu segmentu profesionalcev, da bodo lahko učinkovito izrabili svoj potencial in aktivno prispevali k zagonu gospodarstva skozi nove načine dela, med katerimi je tudi <i>coworking</i>.</p> <p><i>Coworking</i> je sodoben način dela, ki je v zadnjih dveh letih v svetu doživel neverjeten razcvet. Samozaposlenim in drugim profesionalcem omogoča, da si stalno ali občasno delijo delovno okolje z drugimi ustvarjalci iz svoje ali sorodnih panog. Je več kot le skupen prostor, je filozofija, ki spodbuja spontano mreženje nadarjenih posameznikov različnih profilov, ki se glede na trenutne želje in potrebe povezujejo na projektih, si izmenjujejo izkušnje in skupaj ustvarjajo. Za uspešen razvoj <i>coworkinga</i> je ključno tudi vključevanje večjih podjetij ter vladnih in nevladnih skupin, ki v tej obliki prepoznajo razvojno priložnost.</p>
Ciljna skupina	vse starostne skupine – poudarek na mladih in brezposelnih, potencialni podjetniki z različnih področij ustvarjanja, delujoči podjetniki, lokalna podjetja
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbuditi in pritegniti deležnike in potencialne uporabnike, • pripraviti poslovni načrt in opredeliti ključne lokacije, partnerje in aktivnosti za celotno regijo, • zagotoviti prostorske in tehnične pogoje za delovanje centrov, • odpreti centre za uporabnike, • razviti in izvajati programe usposabljanja ter druge podporne storitve, • spodbuditi uporabo storitev centrov med potencialnimi uporabniki.
Nosilec	BSC Kranj in Razvojna agencija SORA
Partnerstvo	gorenjske občine, podjetja

Trajanje	2015–2020	
Financiranje	Skupaj	500.000,00 EUR

DRUGI PROJEKTI

Projekt	Nosilec	Vrednost
Podjetniški pospeševalnik za mlade s <i>coworking</i> središčem	MO Kranj	500.000 EUR
Podjetniški <i>coworking</i> inkubator Bled	Občina Bled	1.000.000 EUR
Vzpostavitev <i>coworking</i> skupnosti	Občina Tržič	800.000 EUR
<i>Coworking</i> center	Občina Bohinj	200.000 EUR
Podjetniški inkubator in <i>coworking</i> center	JZP/Občina Škofja Loka	1.500.000 EUR
Green IT center, zeleni informacijski sistemi, trajnostno naravnani poslovni procesi	FOV	450.000 EUR
Spletni portal in promocija investicijskih priložnosti in ponudbe poslovnih lokacij	Občina Škofja Loka/EU	50.000 EUR
MIC za lesarstvo – prostorski akti	Občina Škofja Loka/RS	40.000 EUR
Vzpostavitev podjetniškega inkubatorja	Občina Tržič	800.000 EUR
Vzpostavitev poligona za mreženje podjetniških potencialov	Občina Tržič	300.000 EUR
Vzpostavitev platforme za promocijo podjetništva in obrti ter investicijskih priložnosti	Občina Tržič	200.000 EUR
Oblikovanje programov za trženje, povezovanje in promocijo izdelkov in storitev za izvoznike	Občina Tržič	100.000 EUR
Spodbujanje ukrepov za razvoj podjetništva in dodeljevanje spodbud za investicije	Občina Tržič	1.000.000 EUR

6.2. RAZVOJNO PODROČJE: RAZVOJ ČLOVEŠKIH VIROV

Prebivalci Gorenjske so najpomembnejši razvojni potencial regije. Pomemben vidik, ki se kaže kot ključen v prihodnosti, so demografske spremembe in beg možganov. V prihodnje lahko pričakujemo rahlo nižanje števila prebivalcev in s tem povezane probleme starajoče se družbe. Zaradi demografskih sprememb delež starostnikov narašča ob sočasnem upadanju deleža mladih. Opaziti je naraščanje povprečne starosti žensk ob rojstvu prvega otroka in posledični časovni premik prvorojenih otrok, ki se rojevajo vse starejšim staršem. Nastaja vse več enočlanskih gospodinjestev, povprečno število članov gospodinjestev se zmanjšuje. Povečanje števila starejših neposredno vpliva na spremembe zdravstva in podpornih služb, socialnega varstva, izobraževanja, vseživljenjskega učenja, zaposlovanja in pravic brezposelnih. Preprosto povečanje javnih sredstev za te dejavnosti zaradi recesije, ki se je začela v letu 2008 in se v letu 2013 še ni končala (vsa predvidevanja relevantnih inštitucij tudi ne kažejo dobrih napovedi za leti 2014 in 2015), ni možno. Zato je treba razviti mehanizme v zaposlovanju, ki temeljijo na merljivih, trajnih in vzdržnih učinkih. Gorenjska se zaveda, da je beg možganov zelo resna grožnja in predstavlja veliko razvojno tveganje. Čeprav v letu 2013 obseg bega možganov še ni zaskrbljujoč, je za prihodnji regijski razvojni načrt treba predvideti učinkovite ukrepe za njegovo preprečevanje. Beg možganov se lahko zgodi kmalu in v zelo kratkem časovnem obdobju 2–3 let, korektivne ukrepe pa bo treba izvajati desetletja in bodo mnogo dražji kot preventivni. V novem obdobju bo osrednji del razvoja človeških virov sistemsko spodbujanje inovativnosti v vseh dejavnostih od gospodarstva do javne in državne uprave. Sistemsko spodbujanje pomeni celovit in zaključen nabor ukrepov za vrtnice, vse stopnje izobraževanja (primarno, sekundarno in terciarno) ter usposabljanje zaposlenih in delodajalcev za inoviranje.

Ob sedanji demografski sliki sta najbolj ranljivi starostni skupini mladi in starejši. Pri mladih je problematičen predvsem vidik prehoda na trg dela zaradi manjkajočih delovnih izkušenj in previsokih pričakovanj glede dela in nagrajevanja, pri starejših pa ohranjanje njihove daljše aktivnosti, produktivnosti in vključevanje neaktivnih starejših v aktivno življenje. Večina mladih v času šolanja nima ne motiva ne dejanskih stikov s svojimi prihodnjimi delodajalci v času šolanja. To zahteva resne in hitre posege, ki morajo zajeti tako izobraževalne inštitucije kot delodajalce. Enosmerni in parcialni ukrepi, ki ne bodo spodbujali sodelovanja in harmonizacije obeh interesnih skupin (izobraževalne inštitucije in delodajalci), dokazano pomenijo nepotrebno porabo javnih in zasebnih virov. Skupina starejših delavcev potrebuje določene prilagoditve delovnega okolja/procesa, da zmorejo delo dobro opravljati. Obe ranljivi skupini predstavljata potencial za višjo zaposlenost ob dobro izbranih ukrepih, ki krepijo njihove kompetence in omogočajo dvostranski medgeneracijski prenos. Največji potencial za doseganje večje dodane vrednosti imajo zaposleni s 5 do 35 let delovne dobe, ki predstavljajo glavnino aktivno zaposlenih, imajo pridobljene izkušnje in so še motivirani za izboljševanje poslovnih procesov ob ustreznem vrednotenju. Čeprav je med slovenskimi statističnimi regijami brezposelnost na Gorenjskem najnižja, se je po letu 2007 podvojila (v prvi polovici leta 2013 se giblje med 10,3 % in 9,4 %). Recesija in nezmožnost razvoja in prodaje inovativnih izdelkov in storitev ostajata glavna razloga za brezposelnost.

Kljub razvejani mreži šol in širokih možnostih formalnega in neformalnega izobraževanja v regiji še vedno obstaja neravnovesje med ponudbo programov izobraževanja in usposabljanja in potrebami gospodarstva. Šolstvo in gospodarstvo sta med seboj še premalo povezana pri oblikovanju in izvedbi izobraževalnih programov, zato na Gorenjskem obstaja precejšen primanjkljaj pri zagotavljanju usposobljenih kadrov, predvsem tehničnih profilov. Ob visokem deležu prebivalcev z višjo ali visoko izobrazbo se poraja vprašanje, ali je formalno izobražen človek tudi zaposljiv, pri čemer je treba biti pozoren na strukturne razlike znotraj tega in se osredotočiti na poklice, ki so v regij perspektivni. Hkrati prebivalstvo – delno tudi zaradi premalo učinkovite in nepovezane podporne mreže za »pravilno« poklicno usmerjanje – preslabo izkorišča talente in je premalo samoiniciativno pri gradnji kariere (profesionalnem razvoju v podjetjih) in podjetniško naravnano.

Gorenjska želi postati regija visoke kakovosti življenja vseh generacij ter visoke tolerance in spoštovanja vseh družbenih skupin. Zaradi velikih družbenih in gospodarskih sprememb v zadnjih letih in še ostrejših razmer v prihodnje ne smemo pozabiti na ljudi brez dela, socialno izključenih in na robu družbe. Zato uvajamo ukrepe za aktivacijo in zaposlovanje težje zaposljivih skupin (mladih, starejših brezposelnih, žensk ...), vključno s programi socialnega podjetništva in zaposlovanjem na drugem trgu dela, ter želimo zagotoviti sodobne programe socialnega varstva in krepitve zdravja.

Cilji

1. Povišati stopnjo delovno aktivnega prebivalstva, aktivirati dolgotrajno neaktivne, predvsem mlade in starejše.
2. Izboljšati kakovost življenja vseh generacij in zmanjšati število prebivalcev, ki živijo pod pragom revščine.
3. Spodbujati izobraževanje zlasti na deficitarnih izobraževalnih in študijskih programih, dvig vključenosti v vseživljenjsko učenje, splošno neformalno učenje ter izobraževanje odraslih.

Kazalniki	2012 oz. zadnji razpoložljiv podatek	2020
Stopnja registrirane brezposelnosti	8,9 % (2012, vir: SURS)	6 %
Prezgodnja umrljivost prebivalstva (smrt pred dopolnjenim 65. letom starosti)		
- število izgubljenih let potencialnega življenja pred dopolnjenim 65. letom starosti v koledarskem letu na 1000 prebivalcev, starih 0–64 let, sredi istega koledarskega leta	23,87 izgubljenih let (2011, vir: ZZV Kranj)	18 izgubljenih let
- delež umrlih, ki so bili ob smrti stari manj kot 65 let, med vsemi umrli v tekočem koledarskem letu	19,77 % (2011, vir: ZZV Kranj)	15 %
% vpisanih v srednješolske programe tehniških, obrtnih in drugih deficitarnih poklicev (brez gimnazij, ekonomske, administrativne)	48,3 % (2011, vir: BSC Kranj)	51 %

6.2.1. Investicijski ukrepi na področju razvoja človeških virov

ZNANJE IN ZAPOSLOVANJE

Nenehen razvoj na vseh področjih človekovega življenja zahteva osvojitve novih veščin, izobraževanj in znanj. Poleg formalnega znanja oziroma usposabljanja, ki je osnova in predpogoj za nadaljnje formalno izobraževanje, se v ospredje vse bolj postavljajo neformalne oblike izobraževanja oziroma usposabljanja, ki se prilagajajo novonastalim položajem.

Sodobna družba je družba znanja. Razvitost izobraževalnega sistema in njegova usklajenost tudi s potrebami regijskega gospodarstva je ključnega pomena za razvoj gorenjske regije in njene konkurenčnosti. Zmanjševanje razkoraka med ponudbo in povpraševanjem na trgu delovne sile je stalen proces. Medtem ko za nekatera delovna mesta ni mogoče pridobiti potrebnih delavcev, je na drugi strani določenih poklicev preveč.

Ustrezno kvalificirana in visoko izobražena delovna sila je poglobitna za gospodarski razvoj. Dosegati kakovostno in učinkovito izobraževanje je najpomembnejši cilj na vseh ravneh izobraževanja. Znanje je eden ključno za razvoj sodobnih družb in pomemben varovalen dejavnik, ki posamezniku zagotavlja dejavno vključevanje v družbo in delo.

V regiji obstaja 86 izvajalcev predšolske vzgoje, od tega je 78 javnih vrtcev in 8 zasebnih. Vključevanje otrok v predšolsko vzgojo kasneje pomembno vpliva na šolsko uspešnost, še posebej ranljivih skupin, zato je pomembna zgodnja obravnava otrok ter zagotavljanje ustrezne infrastrukture za njeno realizacijo. Na Gorenjskem deluje 35 osnovnih šol, 10 srednjih šol (Biotehniški center Naklo, Ekonomska gimnazija in srednja šola Radovljica, Gimnazija Franceta Prešerna, Gimnazija Jesenice, Gimnazija Kranj, Gimnazija Škofja Loka, Srednja gostinska in turistična šola Radovljica, Srednja šola Jesenice, Šolski center Kranj, Šolski center Škofja Loka) s programi srednjega poklicnega in strokovnega šolstva ter

splošnoizobraževalnimi programi. Dosežena stopnja najmanj srednješolske izobrazbe je eden ključnih varovalnih dejavnikov za dejavno vključevanje v sodobno družbo. Preprečevanje in zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja je pomemben dejavnik razvoja, poleg že obstoječih programov (Projektno učenje za mlajše odrasle – PUM) je treba iskati nove poti in možnosti. Na področju razvoja srednješolskega izobraževanja regija potrebuje programe, prilagojene potrebam gospodarstva v regiji. Pri tem pa se kot pomemben dejavnik kaže tudi promocija perspektivnih (na primer zeleni poklici) in deficitarnih poklicev (gostinstvo, lesarstvo ...) ter štipendiranje. V regiji imamo vzpostavljeno mrežo medpodjetniških izobraževalnih centrov, ki zapolnjujejo vrzel med gospodarstvom in šolstvom, prav tako pa imamo delujočo regijsko štipendijsko shemo. Potrebno je vlaganje v razvoj programov in vsebin ter v opremo medpodjetniških izobraževalnih centrov, ki so v Kranju, Škofji Loki, Naklem in Bledu.

Na področju formalnega in neformalnega izobraževanja imajo pomembno vlogo ljudske univerze, ki delujejo v petih središčih (Kranj, Škofja Loka, Jesenice, Radovljica, Tržič). Obstajajo zasebne izobraževalne ustanove, ki ponujajo različne oblike izobraževanja.

Na Gorenjskem so štiri javne višje strokovne šole in dve zasebni, kjer se izvajajo višješolski študijski programi: hortikultura, naravovarstvo, upravljanje podeželja in krajine, ekonomist, elektroenergetika, informatika, mehatronika, organizator socialne mreže, poslovni sekretar, varovanje, lesarstvo, strojništvo, gostinstvo in turizem, velnes, logistično inženirstvo, gradbeništvo, varstvo okolja in komunala.

Gorenjski do sedaj ni uspelo oblikovati lastne univerze, ki bi zagotavljala kritično maso znanja visoko usposobljenih kadrov. Ta bi lahko tvorila jedro tehnološko-inovacijskega preboja gorenjskega gospodarstva. Mreža visokih šol nudi gospodarstvu možnost pridobivanja ustrezno usposobljenih kadrov. V regiji deluje pet visokošolskih ustanov: Fakulteta za organizacijske vede, Visoka šola za zdravstveno nego, Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled, IEDC – Poslovna šola Bled, Fakulteta za državne in evropske študije. Pobuda za ustanovitev Univerze na Gorenjskem, ki so jo februarja 2013 podpisali vsi gorenjski poslanci vseh parlamentarnih strank Državnega zbora Republike Slovenije tudi s podporo gorenjskih občin, izraža namen odprave razvojnega zaostanka Gorenjske na področju visokega šolstva.

Zagotovitev dostopne in kakovostne vzgoje in izobraževanja za vse prebivalce v regiji in to na vseh ravneh, od predšolske vzgoje do terciarnega izobraževanja, je eden izmed ključnih dejavnikov razvoja regije. Dodatna znanja, ki jih posamezniki pridobijo prek različnih oblik usposabljanj, lahko pripomorejo k boljši zaposljivosti in večji fleksibilnosti posameznikov na trgu delovne sile, zato je pomembno spodbujanje vseživljenjskega učenja in krepitev njegove dostopnosti tako z vidika posameznika kot delodajalcev.

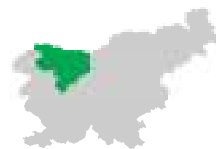
AKTIVNO IN KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE

Bruto domači proizvod je najbolj poznano merilo ekonomske aktivnosti posameznega gospodarstva in osnova za merjenje in razumevanje ekonomskega in družbenega napredka, a sodobne raziskave nakazujejo, da ga je v kontekstu širšega razumevanja družbenih dogajanj treba dopolniti še s kazalniki, ki merijo tudi družbene in okoljske dejavnike, ki vplivajo na blaginjo in kakovost življenja. Materialne življenjske razmere določajo na eni strani materialno zmožnost posameznika, kakovost življenja pa na drugi strani združuje nedelarne vidike v različnih življenjskih priložnostih. Kakovost življenja je posledica družbene vključenosti, izobrazbe, okolja, upravljanja države, zdravja, zadovoljstva z življenjem ter varnosti in usklajenost poklicnega in zasebnega življenja.

Zdravje predstavlja pomemben družbeni kapital. Zdravstveno stanje je odraz kakovosti življenja v regiji ter tudi pomemben dejavnik konkurenčnosti regije. Leta 2010 je Zavod za zdravstveno varstvo (ZZV) Kranj v sodelovanju z regijskimi partnerji pripravil Strategijo za krepitev zdravja in akcijski načrt za zmanjševanje neenakosti v zdravju v gorenjski regiji, ki predstavlja okvir in smernice za delo v regiji na področju zmanjševanja neenakosti v zdravju. Te neenakosti večinoma izhajajo iz socialno-ekonomskega položaja posameznikov. S pomočjo programov za krepitev zdravja, ki so usmerjeni predvsem na posameznika in ranljive skupine prebivalstva, skušamo vplivati na znižanje neenakosti v zdravju.

S storitvami in programi socialnega varstva preprečujemo in rešujemo socialne stiske posameznikov in ranljivih skupin prebivalstva. Storitve socialnega varstva izvajajo javni socialno varstveni zavodi: centri za socialno delo (5), socialni zavodi – domovi za starejše (6), varstveno delovni centri (3), center za usposabljanje, delo in varstvo (1) in koncesionarji – institucionalno varstvo starejših in pomoč na domu (3). Uspešno jih dopolnjujejo programi, ki jih izvajajo NVO (na področju zasvojenosti, socialne rehabilitacije, duševnega zdravja, preprečevanje nasilja, skrbi za invalide ...).

Zdravstvo je le eden od sektorjev, ki vpliva na zdravje prebivalcev. Zdravstveno varstvo na Gorenjskem je organizirano v javnem zavodu Osnovno zdravstvo Gorenjske, bolnišnicah, Zavodu za zdravstveno varstvo

Kranj, javnem zavodu Gorenjske lekarne, 10 socialnih zavodih in pri 208 zasebnih izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Dostopnost do zdravstvenega varstva (predvsem preskrbljenost z zdravstvenim osebjem) pa je na Gorenjskem slabša kot v povprečju v Sloveniji. Po številu zdravnikov na 1000 prebivalcev (1,8) se Gorenjska uvršča pod slovensko povprečje (2,4), manj kot v Sloveniji je na Gorenjskem tudi višjih in diplomiranih medicinskih sester in medicinskih tehnikov ter bolniških postelj na število prebivalcev. Zdravje posameznika, ki vpliva tudi na zdravje populacije, je temelj družbenega in gospodarskega razvoja in mora biti skrb zanj vključena v vse politike v regiji.

Ustvarjalnost in inovativnost sta predpogoj za vsako uspešno delovanje regije na različnih področjih. Zato je pomembno, da se na področju človeških virov spodbuja ustvarjalnost in inovativnost pri posameznikih na vseh področjih življenja. Sočasno s spodbujanjem ustvarjalnosti je potrebno tudi delo s talentiranimi posamezniki, da lahko kar najbolj delujejo ustvarjalno in inovativno. Razvoj ustvarjalnosti je predpogoj za ustvarjanje višje dodane vrednosti. Omogoča tudi polno in zadovoljno življenje posameznika.

Stopnja revščine in socialne izključenosti je sicer v gorenjski regiji med najnižjimi v državi, vendar pa neugodna gospodarska gibanja v regiji, državi in tudi širše kažejo na potrebo po ukrepih tudi na tem področju. Ena od možnosti, ki se kaže, je tudi socialno podjetništvo kot težnja po večji zaposlenosti ranljivih ciljnih skupin prebivalstva.

Posebno pozornost je zaradi trenda staranja prebivalstva treba posvetiti starejšim. Usmeritve in ukrepi gredo v smeri razvijanja storitev v skupnosti in dolgotrajnega bivanja starostnikov na domu. K zmanjševanju socialne izključenosti lahko prispeva tudi medgeneracijsko sodelovanje, kjer prihaja do sodelovanja med različnimi generacijami, vzpostavljajo se medgeneracijska središča. Na omenjenem področju je potrebno spodbujanje različnih oblik sodelovanja med generacijami, ki temeljijo na učinkovitem prenosu znanj in izkušenj.

6.2.2. Projekti na področju razvoja človeških virov

Projekt	Višje in visokošolsko izobraževanje – Univerza na Gorenjskem
Opis	<p>Ustanovitev Univerze na Gorenjskem je bila podprta in utemeljena v študijah in Dokumentu identifikacije investicijskega projekta za ustanovitev Univerze na Gorenjskem. Pobudo so podprli vsi gorenjski poslanci Državnega zbora Republike Slovenije februarja 2013 ob strinjanju gorenjskih občin. Aktivnosti za ustanovitev t. i. nepopolne regionalne univerze na Gorenjskem so v teku. V prvi fazi je njena predvidena vzpostavitev iz že obstoječih visokošolskih zavodov (na primer Fakulteta za organizacijske vede, Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled), v drugi fazi pa razvoj višjih šol, ki se bodo sposobne razviti v visokošolske zavode.</p> <p>Kranj je bil skupaj z Mariborom poleg prestolnice Ljubljane eno prvih mest v Sloveniji, kjer so obstajale visokošolske izobraževalne ustanove. Te so pomembno prispevale k razvoju mesta in širše regije. Tudi nekatere druge visokošolske ustanove na Gorenjskem imajo več desetletno tradicijo. Žal pa je zaradi bližine ljubljanske univerze v Mestni občini Kranj ponudba visokošolskih programov izredno skromna, poleg tega število študentov v Kranju upada.</p> <p>Univerza je pomemben generator znanja, inovativnosti, odprtosti in sprememb v okolju. Kranj kot regijsko središče vidimo kot enega izmed teh središč znanja. Razvoj visokošolskih vsebin je tudi sestavni del razvojne strategije Gorenjske.</p> <p>Kranj in Gorenjska za zagotavljanje svojega prihodnjega trajnostno zasnovanega razvoja potrebujeta zaledje v sposobnih posameznikih in vrhunskih inštitucijah znanja. Ustanovitev Univerze na Gorenjskem je ena od tistih odločitev, katere je treba sprejeti, da bi regija sčasoma lahko nadoknadila razvojni zaostanek za drugimi regijami v Sloveniji.</p> <p>Namen ustanovitve univerze je prispevati h gospodarskemu, družbenemu in kulturnemu obstoju in razvoju Gorenjske in Republike Slovenije. Ustanovitev Univerze na Gorenjskem je pomembno za obstoj in razvoj visokega šolstva na Gorenjskem ter s tem za demografski obstoj in gospodarski razvoj ter vključevanje regije v mednarodni</p>

	<p>prostor.</p> <p>V naslednjih 10 letih želi Univerza na Gorenjskem postati vodilna izobraževalna in raziskovalna ustanova v regiji na področjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> • turizma in hotelirstva ter managementa v hotelirstvu in turizmu, • informatike in managementa informacijskih sistemov, • ekološko sprejemljive proizvodnje hrane, • zdravstvene nege ter managementa v zdravstvu in socialnem varstvu, • managementa ravnanja z odpadki, varovanja okolja in ekološkega managementa, • proizvodnega managementa (s poudarkom na proizvodnji sestavnih delov za gradbeništvo in informacijsko tehnologijo), • trajnostnega razvoja okolja, • managementa v športu, • managementa malih in srednje velikih podjetij, • upravljanja človeških virov. 								
Ciljna skupina	študenti, zaposleni, delodajalci								
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Odpraviti razvojni zaostanek Gorenjske na področju visokega šolstva, • vzpostaviti živahno skupnost visokošolskih ustanov, gospodarskih subjektov ter javne in državne uprave, ki skupaj razvija nove inovativne izdelke in storitve, • zagotavljati vrhunsko izobražene kadre za gorenjske delodajalce. 								
Nosilec	Mestna občina Kranj								
Partnerstvo	gospodarski subjekti v regiji, Fakulteta za organizacijske vede, Fakulteta za zdravstvo Jesenice, Visoka šola za hotelirstvo in turizem Bled, nastajajoči zavodi, ki se bodo preoblikovali iz višjih v visoke šole								
Trajanje	ustanovitev leta 2014 in delovanje v naslednjih letih								
Financiranje	<table border="1"> <tr> <td>Občinska sredstva</td> <td>480.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Sofinanciranje EU</td> <td>720.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Drugi viri</td> <td>500.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Skupaj</td> <td>1.200.000 EUR</td> </tr> </table>	Občinska sredstva	480.000 EUR	Sofinanciranje EU	720.000 EUR	Drugi viri	500.000 EUR	Skupaj	1.200.000 EUR
Občinska sredstva	480.000 EUR								
Sofinanciranje EU	720.000 EUR								
Drugi viri	500.000 EUR								
Skupaj	1.200.000 EUR								

Projekt	Izkoristimo talente – center za razvoj kariere in vseživljenjsko učenje Gorenjske
Opis	<p>Center za razvoj kariere in vseživljenjsko učenje je razdeljen na naslednje temeljne dejavnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Karierno svetovalna dejavnost</u>: V regiji se kaže potreba po načrtnem in celovitem sistemu za odkrivanje, razvoj in spodbujanje talentov, poklicno orientacijo ter celotno rast posameznikov v vseh obdobjih življenja. Dejavnost bo zagotovila vzpostavitev celovitega sistema razvoja kariere posameznika, ki mora potekati tako v predšolskem, šolskem kot tudi odraslem življenju posameznika. Karierna dejavnost bo v regiji delovala po enotnih standardih in sledila ciljem regije. Zagotavljala bo celovit sistem razvoja kariere posameznika, predvsem pa spodbujala in zagotavljala razvoj podjetniških znanj in kompetenc. 2. <u>Ugotavljanje in vrednotenje neformalno pridobljenih znanj</u>: Cilj dejavnosti je v povezavi z zgoraj navedenim vrednotenje in priznavanje neformalnega učenja in izkušenj kot enega od ključnih ukrepov, ki podpirajo razvoj kariere posameznika in vseživljenjsko učenje. Kot najpomembnejše pa zagotavlja posamezniku krajšanje časa, potrebnega za pridobitev določene izobrazbe ali kvalifikacije. 3. <u>Dejavnost neformalnega učenja in izobraževanja odraslih, ki zagotavlja razvoj in delovanje</u>: <ul style="list-style-type: none"> - 30 točk vseživljenjskega učenja v regiji, katerih cilj je zagotavljati dostop do organiziranega neformalnega učenja čim širšemu krogu prebivalcev regije, še zlasti v tistih okoljih, kjer dejavnost ni razvita in dostopna;

	<ul style="list-style-type: none"> - različnih neformalnih programov za odrasle skladno z potrebami regije in zgoraj opisanega razvoja kariere; - ustanovitev in delovanje univerz za tretje življenjsko obdobje v vseh občinah regije. Namen dejavnosti je razvijati izobraževanje starejših za njihovo osebnostno rast, razumevanje lastnega položaja v družbi ter dejavno delovanje v družbi v dobro vseh. <p>4. <u>Dejavnost neformalnega učenja in izobraževanja mladih</u>: Cilj dejavnosti je razvoj in delovanje različnih neformalnih programov za mlade od 15. do 30. leta starosti. Z dejavnostjo želimo razvijati in spodbujati mednarodno mobilnost mladih, prostovoljstvo in večjo socialno vključenost mladih, še zlasti tistih z manj priložnostmi.</p>	
Ciljna skupina	vsi prebivalci regije s poudarkom na ranljivih ciljnih skupinah	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Zmanjšanje razkoraka med ponudbo in povpraševanjem kadra na trgu dela, • večja konkurenčnost posameznika na trgu dela, • večja vključenost ranljivih ciljnih skupin v dejavnosti neformalnega izobraževanja. 	
Nosilec	Ljudska univerza Jesenice	
Partnerstvo	Ljudska univerza Radovljica, Ljudska univerza Tržič, Ljudska univerza Kranj, Ljudska univerza Škofja Loka, BSC Kranj, Zavod O, zavod škofjeloške mladine, Zavod Familija, ZRSZ, vrtci in šole, območne obrtno-podjetniške zbornice, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, NVO	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	5.000.000 EUR

Projekt	Razvoj medpodjetniških izobraževalnih centrov	
Opis	<p>Cilj projekta je s sodobno opremo in tehnologijami opremiti obstoječe medpodjetniške izobraževalne centre, ki delujejo na Gorenjskem. S tem gorenjsko okolje pridobiva prostor, ki ponuja in omogoča ciljno usmerjen, odziven, uporabniku prilagojen mehanizem oblikovanja in prilagajanja delovne sile po potrebah gospodarstva. V medpodjetniških izobraževalnih centrih je mladim, brezposelnim in aktivnim zaposlenim omogočeno izobraževanje oziroma usposabljanje »po naročilu«. Predvsem ranljive socialne skupine imajo tako večjo možnost, da dobijo zaposlitev oziroma postanejo bolj konkurenčni na trgu dela.</p> <p>Medpodjetniški izobraževalni centri ponujajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prostor in opremo za aplikativne raziskave, • izobraževanja zaposlenih v gospodarstvu in s tem njihovo prilagajanje stalnim tehnološkim spremembam, ki jih prinaša nenehen razvoj novih tehnologij, • prekvalifikacije, dokvalifikacije, • izobraževalno-tehnološka središča s sodobno laboratorijsko opremo, • center za pripravo mladih za zaposlitev, • prostor za izvajanje skupnih projektov med gospodarstvom in šolstvom. <p>Pomemben element, ki ga tudi rešujemo s pomočjo medpodjetniških izobraževalnih centrov, je promocija poklicnega izobraževanja in izobraževanje za poklice, ki izumirajo. Na Gorenjskem in v Sloveniji so poklici, v katerih bi se lahko zaposlilo kar nekaj ljudi, vendar izginjajo, ker šolski sistem finančno ni prilagojen izobraževanju majhnih skupin dijakov.</p>	
Ciljna skupina	mladi, brezposelni, zaposleni	
Cilji	Tehnološko opremljeni medpodjetniški izobraževalni centri	
Nosilec	Šolski center Kranj	
Partnerstvo	Šolski center Škofja Loka, Biotehniški center Naklo, Hotel Astoria Bled	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	4.000.000 EUR

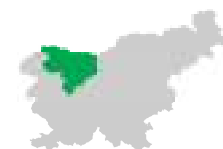
Projekt	Kakovost življenja in zdravje Gorenjske ¹¹	
Opis	<p>Gorenjska želi postati regija visoke kakovosti življenja. Za kakovostno življenje je v prvi vrsti potrebno zdravje, h kateremu pomembno pripomore zdrav življenjski slog.</p> <p>Za kakovost življenja je pomembno tudi družinsko življenje in ko se posameznik ali družina sreča s težavami, mora imeti možnost vključitve v programe podpore družini in specializirane terapevtske programe. Ustanovitev družinskega svetovalnega in terapevtskega centra, ki ga Gorenjska nima, bo pomemben korak k varovanju duševnega zdravja otrok, mladostnikov in odraslih.</p> <p>Pomemben vidik kakovosti življenja je varnost. Stanovanje je pomemben element varnosti, brezdomstvo (tudi zaradi vse pogostejših deložacij) pa težak ekonomsko-socialni in bivanjski položaj za tistega, ki se znajde v njem. Gorenjska ima le eno zavetišče v Kranju, drugih programov (na primer svetovalnih s terenskim delom, aktivacijskih, programov nastanitvene podpore) ni.</p> <p>H kakovosti življenja in zdravja številnih drugih ranljivih skupin (invalidi, starostniki, ovirani ...) pripomore mobilna služba, ki je pomemben člen v mreži pomoči posamezniku v domačem okolju.</p> <p>Staranje populacije že ima, v prihodnje pa bo imelo še večje družbene posledice, zato je treba na ravni regije oblikovati strategijo in konkretne ukrepe za prilagoditev in omilitev teh demografskih sprememb. Eden takih je uspešno sobivanje vseh treh generacij.</p> <p>Paliativna oskrba pomeni vseobsegajočo oskrbo bolnika, umirajočega in njegovih svojcev – telesno oz. zdravstveno, obenem pa lajšanje psihičnih, socialnih in duhovnih problemov. Vse te oblike pomoči izboljšujejo kakovost življenja in omogočajo obolelim in svojcem dostojno življenje do smrti.</p>	
Ciljna skupina	prebivalstvo Gorenjske: otroci, mladostniki, starejši, druge ranljive ciljne skupine	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Oblikovanje strategije na ravni regije in konkretnih ukrepov za prilagoditev in omilitev negativnih posledic demografskih sprememb, • vzpostavitev aktivnosti in podpornega okolja, ki omogoča neposredne stike in sobivanje različnih starostnih skupin, • ustanovitev svetovalnega centra za otroke, mladostnike in družine, • razvoj mreže programov za brezdomce in deložirane osebe, • vzpostavitev mobilne službe za vse ranljive skupine, • razvoj programov krepitve zdravega življenjskega sloga (prehrana, gibanje, nezdrave razvade ...), • razvoj primarne paliativne mreže na Gorenjskem. 	
Nosilec	regijski centri za socialno delo (do ustanovitve v koordinaciji CSD Škofja Loka)	
Partnerstvo	OE Nacionalnega inštituta za javno zdravje, gorenjske občine, NVO	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	8.000.000 EUR

¹¹ Na podlagi Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (Ur. l. RS, št. 39/2013) bosta v regiji pripravljena Regijska izvedbena načrta na področju socialnega varstva za gorenjsko regijo za obdobje 2014–2016 in 2017–2020, kjer se dogovorijo cilji in naloge, ki presegajo pristojnosti posameznih lokalnih skupnosti in so ključne za doseg zastavljenih ciljev Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 in za zadovoljevanje opredeljenih regionalnih potreb na področju socialnega varstva.

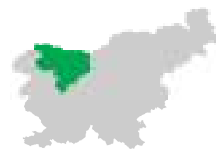

DRUGI PROJEKTI

Projekt	Nosilec	Vrednost
Vzpostavitev centra za dolgotrajno oskrbo	Občina Jesenice	5.040.000 EUR
Negovalno-paliativna bolnišnica	Občina Radovljica	2.000.000 EUR
Inštitucionalno varstvo za osebe s težavami v duševnem razvoju	Občina Jesenice	5.000.000 EUR
Inštitucionalno varstvo za osebe s poškodbami glave	Občina Jesenice	1.000.000 EUR
Svetovalni center Gorenjske za otroke, mladostnike in starše	Občina Jesenice, CSD	500.000 EUR
Dom starejših občanov in center za dolgotrajno oskrbo	Občina Gorenja vas – Poljane	2.800.000 EUR
Medicinski center Gorenja vas	Občina Gorenja vas – Poljane	1.900.000 EUR
Knjižnica in doživljajski center Gorenja vas	Občina Gorenja vas – Poljane	2.300.000 EUR
Medgeneracijsko središče Žiri	Občina Žiri	2.032.040 EUR
Medgeneracijski center	Občina Radovljica	585.000 EUR
Medgeneracijski center Kranj	MO Kranj	792.000 EUR
Nove storitve za starejše v MO Kranj	MO Kranj	3.000.000 EUR
Rekonstrukcija gradbene šole v Kranju	MO Kranj	1.281.000 EUR
Dnevni center za mlade – enota Planina	MO Kranj	200.000 EUR
Glasbena šola v starem Kranju (tudi DUO)	MO Kranj	500.000 EUR
Dozidava in rekonstrukcija vrtca in OŠ Simon Jenko (tudi DUO)	MO Kranj	6.700.000 EUR
Regijski integracijski center – projekti socialnega podjetništva	MO Kranj	200.000 EUR
CMU – Center medgeneracijskega učenja	Ljudska univerza Radovljica	770.000 EUR
Zaposleni mladi	Ljudska univerza Radovljica	630.000 EUR
PUM – Projektno učenje za mlajše odrasle	Ljudska univerza Radovljica, Zavod Familija	1.200.000 EUR
Medgeneracijski center Škofja Loka	Občina Škofja Loka	1.800.000 EUR
Medgeneracijsko središče Jesenice	Ljudska univerza Jesenice	700.000 EUR
Novogradnja dodatnih prostorov pri OŠ Žirovnica	Občina Žirovnica	868.000 EUR
Dograditev vrtca Radovljica	Občina Radovljica	1.150.000 EUR
Izgradnja vrtca Visoko	Občina Šenčur	3.500.000,00 EUR
Izgradnja vrtca Kamnitnik	Občina Škofja Loka	3.500.000 EUR
Izgradnja vrtca in večnamenskega prostora Gabrk	Občina Škofja Loka	1.000.000 EUR

Gradnja prizidka zdravstvenega doma Radovljica	Občina Radovljica	580.000 EUR
Center za razvoj socialnega podjetništva na Trati	Občina Škofja Loka	880.000 EUR
Zagotavljanje ustreznega bivalnega okolja za starejše prebivalstvo v gorenjski regiji: priložnost za ljudi in razvoj podjetništva	Urbanistični inštitut RS	70.000 EUR
Delo mladim, znanje (ne)gospodarstvu	Študentska organizacija Slovenije	2.211.925 EUR
Preureditev prireditvenega centra Jesenice (zagotovitev ustreznih prostorov za potrebe občinske knjižnice ter ureditev gledališča)	Občina Jesenice	7.200.000 EUR
Fakulteta za zdravstvo Jesenice	Občina Jesenice	800.000 EUR
Nakup in izgradnja nove knjižnice Ivana Tavčarja	Občina Škofja Loka	2.500.000 EUR
OŠ Zalog – novogradnja izobraževalno – kulturnega centra.	Občina Cerklje na Gorenjskem	5.200.000 EUR
Gorenjski center varne vožnje		
Regijski center za reševanje	Občina Radovljica s skupino zasebnih partnerjev	3.130.000 EUR
Izgradnja nove knjižnice in multimedijskega centra	Občina Škofja Loka	5.000.000 EUR
Svetovalni center za otroke in mladostnike	Občina Škofja Loka	85.000 EUR
Zagotovitev prostorov za širitev programov primarne zdravstvene mreže	JZP/Občina Škofja Loka	600.000 EUR
Oskrbna stanovanja za starejše/izgradnja doma starejših občanov	JZP/Občina Škofja Loka	3.500.000 EUR
Večnamenski centri družbenih dejavnosti na podeželju	Občina Škofja Loka	300.000 EUR
Medkulturni center	Ljudska univerza Kranj	810.000 EUR
Obnova OŠ Železniki	Občina Železniki	3.000.000 EUR
Medgeneracijsko središče Bled	Občina Bled	2.000.000 EUR
OŠ Bled (rekonstrukcija)	Občina Bled	6.000.000 EUR
Izgradnja vrtca v Mojstrani	Občina Kranjska Gora	1.018.933 EUR
Ureditev medgeneracijskega centra	Občina Tržič	800.000 EUR
Ureditev družinskega centra	Občina Tržič	800.000 EUR
Mladinski center Tržič	Občina Tržič	800.000 EUR
Izgradnja nove knjižnice in multimedijskega centra	Občina Tržič	2.500.000 EUR
Razvijanje vsebin socialnega podjetništva z izgradnjo centra za spodbujanje dejavnosti socialnega podjetništva	Občina Tržič	1.000.000 EUR
Novogradnja vrtca v Bohinjski Bistrici	Občina Bohinj	2.900.000 EUR
Revitalizacija objekta šola Gorjuše – prenova v večnamenski javni objekt	Občina Bohinj	250.000 EUR
Mobilni socialni servis	Občina Bohinj	45.000 EUR

6.3. RAZVOJNO PODROČJE: TURIZEM

Gorenjska je značilna alpska regija s slikovito in raznoliko gorsko krajino, ki ima ugodno geostrateško lego in s tem dobro dostopnost. Gre za tradicionalno turistično območje Slovenije, ki ustvarja pomemben del slovenskega turističnega prometa. Ključni primerjalni prednosti, ki predstavljata potencial nadaljnjega razvoja, sta značilna alpska krajina z izredno bogatimi in dobro ohranjenimi naravnimi danostmi in kulturna dediščina v starih mestnih jedrih in na podeželju.

S temeljno identiteto »Slovenskih Alp« in Triglavskega narodnega parka kot osrednjega elementa ter identitet posameznih krajev in ljudi, ki tu živijo, bo prepoznavna, zaokrožena in dobro organizirana celoletna turistična destinacija. Privlačna ponudba bo oblikovana po meri posameznih ciljnih skupin in njim prilagodila doživetje destinacije (ponudbo, programe, nastanitve, informacije) skozi zgodbe, temelječe na tradicionalni kulturi in sonaravnem bivanju.

Kot podlaga za uresničevanje temeljne vizije Gorenjske je upravljanje destinacije, ki temelji na krepitvi sodelovanja in povezovanja med turističnimi deležniki. Glede na veliko število raznolikih in različno turistično močnih destinacij se tako vzpostavi učinkovit sistem povezav tako znotraj Gorenjske kot tudi s sosednjimi destinacijami. S tem pridobijo ne samo turistično manj razvite, ampak tudi razvite destinacije. Delovanje regionalne destinacijske organizacije z informativnim središčem na sedežu TNP na Bledu bo osredotočeno na opravljanje distribucijske, promocijske, razvojne in operativne funkcije. Med drugim bo ena temeljnih nalog oblikovanje privlačnih, konkurenčnih, izvirnih in doživljajskih turističnih produktov, ki so pretvorjeni v privlačne prodajne programe za posamezne ciljne skupine. Za bolj jasno in učinkovito pozicioniranje na obstoječih in novih trgih ter bolj konkurenčen prodor bo ključni poudarek na promociji Gorenjske kot zaokrožene turistične destinacije ter produktne trženju prek specializiranih distribucijskih kanalov do jasno opredeljenih ciljnih skupin.

Za večje zadovoljstvo gostov je prednostno tudi izboljšanje podpornega okolja ne samo kakovosti infrastrukture in nastanitvenih zmogljivosti, ampak tudi vlaganja v ljudi, inovacije in razvoj ter edinstvenosti izkušenj gostov na destinaciji. Vsekakor pa je spodbujanje informacijsko-komunikacijske podpore in vzpostavitev raziskovalno-razvojnega dela, ki bo vključevalo vse deležnike (turistične ponudnike, s turizmom povezana podjetja in turistična društva), zelo uporabno za naravnano analiziranje trga in s tem povečanje konkurenčnosti turizma na Gorenjskem.

Z učinkovitim upravljanjem želimo optimizirati uporabo naravnih virov, spoštovati družbeno kulturno avtentičnost lokalnih destinacij in zagotavljati družbeno-ekonomske koristi, pravično razdeljene med vsemi deležniki. S spoštovanjem načela trajnostnega razvoja turizma želimo vzpostaviti in vzdrževati ravnovesje med potrebami turistov in potrebami lokalnega prebivalstva.

Cilji

1. Učinkovito organizirana in prepoznavna turistična destinacija Gorenjska – destinacijski management.
2. Privlačni in donosni integralni turistični produkti.
3. Izboljšanje kakovosti turistične infrastrukture.
4. Spodbujanje razvoja po načelih trajnostnega turizma.
5. Spodbujanje malega podjetništva in civilne družbe za povečanje konkurenčnosti ponudbe glede na potrebe trga.

Kazalniki	2012 oz. zadnji razpoložljiv podatek	2020
Število prenočitev turistov v koledarskem letu	1.670.220 (2012, vir: SURS)	1.890.000
Število prihodov turistov v koledarskem letu	650.220 (2012, vir: SURS)	675.000
Prvih pet tujih držav po številu prenočitev turistov v koledarskem letu	Nemčija 173.657 Italija 150.806 Združeno kraljestvo 121.043 Nizozemska 110.252 Hrvaška 87.357 (2012, vir: SURS)	
Prvih pet tujih držav po številu prihodov turistov v koledarskem letu	Nemčija 68.589 Italija 62.010 Hrvaška 32.180 Nizozemska 28.670 Združeno kraljestvo 26.780 (2012, vir: SURS)	
Povprečna doba bivanja gostov v koledarskem letu (število prenočitev turistov / število prihodov turistov)	2,6 dni (2012, vir: lasten izračun na podlagi podatkov SURS)	2,8 dni
Število obiskovalcev v muzejih, galerijah oz. likovnih razstaviščih v koledarskem letu	552.124 (2011, vir: SURS)	580.000
Število prepeljanih potnikov v žičniškem prometu v koledarskem letu Spremlja se tudi višina prihodkov 50 najuspešnejših podjetij v turizmu in gostinstvu (30 namestitvenih objektov in 20 gostinskih objektov) v koledarskem letu.	9.541.000 (2011, vir: SURS)	10.000.000

6.3.1. Investicijski ukrepi na področju turizma

MANAGEMENT DESTINACIJE GORENJSKA – REGIONALNA DESTINACIJSKA ORGANIZACIJA (RDO)

Turizem predstavlja na Gorenjskem eno izmed prednostnih razvojnih priložnosti regije, a je za večjo prepoznavnost in konkurenčnost bistveno pojavljanje turistične destinacije kot enotnega spleta turističnih storitev, ki bo zanimiv glede na potrebe posamezne ciljne skupine gostov. Povezovanje vseh deležnikov v regiji v okviru enotne destinacijske strategije in enotnih standardov bo zagotovilo ponudbo in storitve, ki nudijo maksimalno vrednost za turista na sami destinaciji.

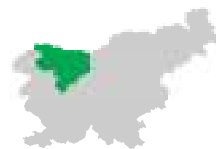
Sodelovanje turističnih deležnikov se bo nadaljevalo v sklopu nalog RDO Gorenjska, katere glavne aktivnosti bodo: promocija in nastopanje na tujem in domačem trgu, vključevanje v obstoječe in razvijajoče se distribucijske poti informacijske tehnologije, oblikovanje integralnih in tematskih turističnih proizvodov ter sodelovanje z Regionalno razvojno agencijo Gorenjske (BSC Kranj) pri načrtovanju in prijavi regijskih projektov.

OBLIKOVANJE INTEGRALNIH TURISTIČNIH PROIZVODOV

Cilj področja je nadgradnja obstoječih in oblikovanje novih integralnih turističnih proizvodov (ITP), njihovo intenzivnejše vključevanje v turistične distribucijske kanale, povečevanje povezovanja vseh turističnih deležnikov in predvsem njihovo intenzivnejše trženje. Temeljno vodilo pri oblikovanju ali nadgradnji ITP bo upoštevanje posebnosti posameznih krajev ter spodbujanje oblikovanja močnih in edinstvenih produktov, ki vključujejo nepozabna doživetja ali zgodbe, ki izhajajo iz tradicije ali sonaravnih avtentičnih značilnosti. Prilagojeni morajo biti potrebam ciljnih skupin gostov in upoštevati inovativen pristop pri njihovem oblikovanju. Tako se lahko posledično zagotovi večjo prepoznavnost Gorenjske, ki bo pritegnila prihod gostov tudi v času izven sezon, in bo obenem motiv za daljše bivanje na destinaciji.

AKTIVIRANJE NARAVNE, KULTURNE IN TEHNIŠKE DEDIŠČINE (vključitev v turistično ponudbo)

Gorenjska razpolaga s številnimi zavarovanimi območji narave in naravnimi znamenitostmi, ki so pomemben element turistične ponudbe, pri čemer je treba izpostaviti glavno identiteto alpske krajine –

TNP. Projekt vključuje tudi ureditev nekaterih ostalih naravnih elementov, ki so pomemben del zanimive turistične ponudbe (ureditev naravnih kopališč, obal jezer, mokrišč, rek, tematskih in pohodnih poti). Razvojni potencial predstavljajo tudi objekti bogate kulturne dediščine v mestih in na podeželju, v nekaterih pa je še vedno manjkajoči del programska vsebina, ki bi dodatno pritegnila zanimanje gostov. Bolje bomo pri oblikovanju turističnih produktov in ponudbe morali izkoristiti tudi nesnovno kulturno dediščino in alpsko tradicijo, na podlagi katerih lahko gradimo identifikacijske in prepoznavne elemente posameznih krajev.

Kolesarske poti

Vse oblike kolesarjenja postajajo v današnjem času vedno bolj razširjena oblika rekreacije in aktivnega preživljanja prostega časa. Gorenjska ima v tem okviru velik potencial za nadgradnjo in celosten razvoj tega turističnega produkta. Eden izmed glavnih razvojnih ciljev je tako izoblikovati mrežo čim bolj varnih kolesarskih poti in pripadajoče infrastrukture (počivališč, servisnih storitev, razglednih točk, izposojevalnic), izvedba podpornega mehanizma informacijske tehnologije in zagotoviti čim bolj učinkovito trženje in promocijo kolesarjenja.

Projekt 1: Spodbuditi nosilca projekta za izgradnjo daljinske kolesarske poti Ljubljana–Kranj–Jesenice in povezave med glavnimi turističnimi destinacijami Kranjska Gora–Bled–Bohinj.

Projekt 2: Ureditev regijske mreže lokalnih poti za kolesarjenje

Oblikovanje regijske kolesarske mreže na celotnem območju Gorenjske z vzpostavitvijo lokalnih (medobčinskih) povezav. Projekt vključuje tako trasiranje poti, gradbena dela, označevanje, izgradnjo počivališč, morebitne odkupe zemljišč za samo ureditev, kot tudi izdelavo enotne karte, podpornega informacijskega sistema z umestitvijo na regijski portal.

Pohodniške in tematske poti

Osrednjo ponudbo aktivnosti in doživetij narave predstavljajo v celostni turistični ponudbi prav pohodniške in tematske poti. Problem, ki se pojavlja, je predvsem povezan z njihovo razdrobljenostjo in neenotno označitvijo, na nekaterih delih pa tudi z neustreznim vzdrževanjem poti. Cilj projekta je povezati tematske poti v integralni produkt z izvirno vsebino, enotnim označevanjem, zagotoviti vzdrževanje in dostopen pregled poti na spletnem portalu oziroma podprtost z informacijsko tehnologijo.

Kulturna dediščina

Gorenjska razpolaga s številnimi objekti kulturne dediščine, ki predstavljajo bogato izročilo regije, hkrati pa tvorijo pomemben del slovenske identitete. Pomemben del dediščine ne predstavljajo le objekti, ampak tudi nesnovna dediščina z različnimi navadami in običaji, tradicionalnimi prireditvami, domačo in umetnostno obrtjo in kulinariko. Med objekti in temami je kar nekaj takšnih, ki presegajo zgolj lokalni pomen, zato so predlagani za sofinanciranje iz državnega dela sredstev EU, pogoj pa je, da vsebujejo sodoben program vsebin, ki oblikujejo tržno zanimivo kulturno-turistično ponudbo celostnega ITP.

Med evidentiranimi vsebinami projektov so predvsem ureditev dediščine mest in podeželja, prenove dvorcev in kulturnih objektov, spodbujanje čebelarstva, oživitvev in obnova mestnih in trških jeder, centri domače in umetnostne obrti, spodbujanje tradicionalnih plesov in glasbe, v načrtu pa je tudi vzpostavitev dediščinskega managementa.

NALOŽBE V TURISTIČNO INFRASTRUKTURO (ŠPORTNA, NAMESTITVENA, PROMETNA INFRASTRUKTURA)

Kljub dejstvu, da je bilo kar nekaj sredstev vloženi v infrastrukturo za potrebe turizma že v prejšnjem obdobju, še vedno obstaja potreba po njeni obnovi oziroma nadgradnji.

Namestitvena infrastruktura

Ključna usmeritev regije na tem področju je nadaljnja posodobitev in dvig kakovosti obstoječih hotelov ter širitev nastanitvev na segmentih in območjih, kjer jo primanjkuje (na primer Jesenice, Škofja Loka, Tržič, Žirovnica). Identificirani projekti so povezani z izgradnjo kakovostnejše ponudbe v:

→ **kampih in na parkiriščih za avtodome**

Dopolnilna infrastruktura v kampih ter izgradnja novih manjših ali srednje velikih kampov, ki bodo omogočili sonaravno bivanje gostov z vsemi pripadajočimi zmogljivostmi v skladu s trendom razvoja. Zaradi povečanega prihoda gostov, ki potujejo z avtodomi, se načrtuje tudi ureditev zmogljivosti in parkirišč za avtodome, še posebej na vhodih v mesta, na turističnih destinacijah in v kampih.

- **malih družinskih in tematskih hotelih**
Izgradnja zahtevam gostov prilagojenih manjših namestitvenih zmogljivosti, ki bodo dopolnjevale ponudbo večjih turističnih podjetij. Še posebej se predvideva specializacija teh objektov ter spodbujanje tradicionalne arhitekture posameznega kraja in rabo naravnih materialov pri izgradnji ali posodobitvi objektov.
- **kombiniranih hotelsko-turističnih kompleksih**
Večji namestitveni kompleksi v razvitih destinacijah bodo vsebovali dodatno športno in zabaviščno ponudbo, ki se smiselno navezuje na okoliško ponudbo športa in rekreacije, in bodo tako lahko razvijali inovativne nove doživljajske programe, kar bo pripomoglo k ponudbi celostnih storitev za še tako zahtevnega gosta.

Športna infrastruktura

Gorenjska z vsemi naravnimi značilnostmi omogoča tako pozimi kot tudi poleti številne športne aktivnosti v naravi. Prav tako razpolaga s številnimi športnimi objekti, ki so nacionalnega in mednarodnega pomena, saj se tu odvijajo tekmovanja svetovnega merila (Nordijski center Planica, biatlonki center na Pokljuki, Veslaški center Bled, smučarski poligoni - FIS smučišče Vitranc). Ti objekti so bili kakovostno prenovljeni v prejšnjem programskem obdobju, da pa bi dopolnili njihovo ponudbo tudi z manjšimi dopolnilnimi turističnimi storitvami, ki bodo pomembno prispevali k razvojnemu impulzu širšega turističnega območja, bodo obnovljeni tudi nekateri drugi športni objekti, kot so: plavalni bazeni, športne dvorane in drugi športni parki. V načrtu je tudi obnova in dopolnitev ponudbe **Alpskega letalskega centra Lesce** z edinim gorenjskim športnim letališčem.

Smučarski centri

Klimatske spremembe so razlog za vlaganje v prestrukturiranje nekaterih smučišč in zagotavljanje dodatnih storitev smučarskih centrov tudi v spomladanskem in jesenskem času, kar bo omogočilo dodaten prihodek tudi izven smučarske sezone. Tako bodo dane dodatne spodbude za povečanje konkurenčnosti gorenjskih smučišč v primerjavi s sosednjimi alpskimi državami (Italija, Avstrija). Identificirani projekti so še vedno povezani s posodobitvijo žičniških naprav, ureditvijo ali širitvijo manjših smučišč in oblikovanjem dodatne ponudbe, ki bi pritegnila goste tudi v primeru milih zim ali izven zimske sezone.

Manjša dopolnilna turistično-rekreacijska infrastruktura

Za rekreacijo in aktivno preživljanje prostega časa tako prebivalcev kot tudi gostov je pomembno zagotoviti tudi manjše športne objekte, ki so prilagojeni potrebam posameznega območja.

V regiji je kar nekaj rekreacijskih objektov, ki jih je treba prilagoditi potencialnim ciljnim skupinam in urediti po sodobnih varnostnih standardih. S sorazmerno majhnimi finančnimi vložki ter z naravi prijaznejšimi rešitvami je mogoče rekreacijske površine in športne parke prenoviti v privlačne točke (doživljajski parki, plezališča, kopališča, mini golf in podobno). Ureditvev dopolnilne športne in planinske infrastrukture (planinske kočje, drsališča, plavalni bazeni, športne dvorane) bo prispevala k obogatitvi obstoječe turistične ponudbe, kar lahko pripomore k boljši konkurenčnosti posameznih krajev, obenem pa zagotovi pogoje za boljše izkoriščanje prostega časa prebivalstva.

Prometna infrastruktura

Rast in pritisk motornega in avtomobilskega prometa v turistična središča, še posebej v vrhuncih sezone, obremenjuje okolje, kakor tudi povzroča zastoje in slabo voljo udeležencev v prometu. Za najbolj obremenjene doline, ki so izhodišča planinskih izletov, ter v ostalih gorskih središčih bo treba zagotoviti regulacijo prometnega režima s konkretnimi rešitvami (javni prevoz, kolo, parkirišča). Glavne usmeritve bodo osredotočene tudi na povezovanje posameznih oblik javnega prevoza, vzpostavitev učinkovitejšega sistema »parkiraj in pelji se« (*park-and-ride*) in posledično povečanje potnikov v javnem prometu.

Dane bodo tudi spodbude za boljšo organizacijo dostopa gostov z letališča do Kranja in naprej do drugih turističnih središč ter hkrati ureditev urnikov in povezav med izletniškimi točkami. Razvoj in nadgradnja edinega slovenskega mednarodnega letališča na Brniku, Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana, je pogoj za povečanje turistične promocije na bolj oddaljenih trgih, kar bi pripomoglo k večji prepoznavnosti Slovenije v svetu. Med drugim je pomembna tudi vzpostavitev novih letalskih povezav z ostalimi deli EU in tudi z drugimi deli sveta.

Izpostaviti je treba tudi dokaj neprijazna postajališča na avtobusnih in železniških postajah, slabšo dostopnost zaradi neprimerne prometne signalizacije. Da bi to izboljšali, bodo lokalne skupnosti poskrbele za manjša vlaganja v zagotovitev parkirišč, ustrezne signalizacije in manjših obnov postajališč. Glede na to, da je Kranj središče gorenjske regije in je pretočnost ter izhodišče avtobusnih prevozov tu najpogostejša, je

v načrtu tudi preselitev avtobusne postaje v Kranju, ureditev modernega avtobusnega terminala, ki bo omogočal tudi boljšo in prijaznejšo dostopnost za vse goste, ki obišejo Gorenjsko.

6.3.2. Projekti na področju turizma

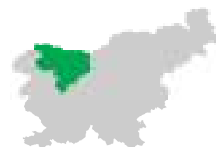
Projekt	Revitalizacija dediščine z doživetji tradicije
Opis	<p>Gorenjsko lahko identificiramo kot alpsko regijo z bogato stavbno dediščino, dediščinsko kulturno krajino ter nesnovno oziroma nematerialno dediščino, saj razpolaga s številnimi objekti kulturne dediščine v mestih in na podeželju, ki pa jih je treba nenehno obnavljati, oživljati in s tem ohraniti njihovo vrednost in prvotni namen. Bogata je tudi kulturna dediščina v muzejih, kjer se vedno več pozornosti posveča povečanju privlačnosti ponudbe in interaktivnosti predstavitve s tendenco po večnamenski uporabi obstoječih prostorov. Poleg tega na Gorenjskem ljudje še vedno ohranjajo številne in bogate tradicionalne posebnosti alpskega okolja, v katerem živijo. Pomemben pečat je na tem območju pustila tudi tehniška in kulturna dediščina, ki izhaja iz bogate železarske in fužinarske zgodovine in tradicije. V projektu želimo zagotoviti ohranjanje tistih objektov stavbne dediščine in ureditve arheoloških najdišč, ki so turistične znamenitosti ali predstavljajo velik turistični potencial. Obnova omenjenih objektov mora zagotavljati inovativne prikaze programskih vsebin, ki bodo prilagojeni sodobnemu času in turističnim trendom, ter hkrati ohraniti prvotne pristne elemente. V okviru tega bo projekt obsegal tri glavne tematike:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Obnova in ohranjanje ter vsebinsko oživljanje stavbne dediščine in ureditev arheoloških najdišč.</u> 2. <u>Tematsko povezano vsebino, ki temelji na nesnovni dediščini:</u> Tematsko povezana vsebina bo prikazana skozi zgodbe, ki temeljijo na tradiciji tukajšnjega bivanja in so povezane tako s kulinariko, železarsko in drugo tehniško dediščino, tradicionalnimi znanji kot tudi z domačo in umetnostno obrtjo ter oživljanjem slovenske literarne dediščine. V tem okviru bodo urejena muzejsko-doživljajska središča, ki bodo med drugim povezovala različne umetnostne zvrsti, ter vzpostavitev celovitega sistema podpore za identifikacijo in razvoj dediščine – dediščinski management. Ta bo obsegal pripravo akcijskega načrta dediščinskih skupnosti, pripravo in izvedbo usposabljanja ter postavitve meril/standardov, pripravo regijske borze projektov, vzpostavitev fundacijske sheme in izdelavo regijskega interpretacijskega načrta. S skupnim delovanjem različnih inštitucij na področju turizma (turistična društva, zavodi, turistični akterji) in kulture (kulturna in muzejska društva) bo pripravljen akcijski načrt, ki bo obsegal koledar prireditev, program usposabljanj, oblikovanje meril. 3. <u>Ureditev turistično-panoramske ceste, ki bo povezovala kulturno-turistično ponudbo posameznih krajev:</u> Cilj projekta je trasiranje poti z izboljšanjem obstoječe infrastrukture ob turističnih znamenitostih, označitev in ureditev poti ter trženje in promocija povezane poti. Dolgoročno bi želeli vzpostaviti regionalno povezavo cest, ki bodo zanimive za turiste in obenem ekonomsko stimulativne za turistične deležnike ob potekajoči trasi, saj bi s tem povečali dostopnost in obiskanost bolj odročne turistične ponudbe ob stranskih poteh.
Ciljna skupina	domači in tuji gostje, dnevni obiskovalci in lokalno prebivalstvo
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Ohranjanje in varovanje kulturne dediščine in tradicije, • povečanje dostopnosti glavnih kulturnih znamenitosti, • obogatena turistična ponudba, • boljša organiziranost in celovitost ponudbe kulturnega turizma, • povečati zavest prebivalcev o pomembnosti kulturne dediščine za trajnostni razvoj, • uporabiti tradicije in identitete za povečanje prepoznavnosti in konkurenčnosti regije.

Nosilec	Razvojna agencija Sora	
Partnerstvo	RDO Gorenjska, občine: Bled, Žirovnica, Tržič, Radovljica, Škofja Loka, Železniki, Jesenice, Preddvor, Gorenja vas – Poljane, Bohinj, Jezersko, Cerklje na Gorenjskem, MO Kranj, Slovensko muzejsko društvo, Društvo vseživljenjsko učenje, turistična društva, kulturna društva, CTRP Kranj, mreža GROZD, Hotel Kristal, ZVKDS, Javni zavod Ratitovec	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	10.000.000 EUR

Projekt	Oživitev in obnova mestnih, vaških in trških jeder	
Opis	<p>Gorenjska razpolaga z največjim številom starih zgodovinskih mest (Jesenice, Radovljica, Tržič, Škofja Loka, MO Kranj), za katere je značilna še vedno pomanjkljiva turistična ponudba in privlačno dogajanje, ne samo za goste, ampak tudi za dobrobit bivanja lokalnega prebivalstva. Podeželje pa zaradi še ohranjenih naravnih in družbenih vrednot postaja vse privlačnejši življenjski prostor in kraj druženja obiskovalcev.</p> <p>S projektom želimo izboljšati javno infrastrukturo mestnih in trških jeder, dodati manjkajočo urbano opremo, ki bo temeljila na osnovni identiteti krajev in bo prispevala k ohranjanju kulturne dediščine ter tudi boljšim pogojem bivanja lokalnega prebivalstva. Hkrati želimo razviti tudi celostni program oživljanja mestnih jeder z akcijskim načrtom za povečanje atraktivnosti turistične ponudbe in dogodkov, ki mestom prinašajo razgiban mestni utrip na osnovi trendov v kulturi, turizmu in izobraževanju. Vsak poseg v (zgodovinski) mestni prostor in spodbujanje dogajanja v njem pa je za mesto impulz, ki se prenese tudi na področje podjetništva. Projekt obsega tudi ukrepe za izboljšanje kakovosti življenja v vaseh, predvsem ureditev površin in postavitve opreme, ki služijo skupnim namenom in potrebam skupnosti in obiskovalcev (ureditev vaških jeder za druženje in različne dogodke).</p>	
Ciljna skupina	Lokalno prebivalstvo, dnevni obiskovalci, domači in tuji gostje	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Oživitev starih mestnih in trških jeder, • povečati povezovanje s turistično ponudbo, • ohranjanje kulturne dediščine, • dvigniti kulturno in turistično vrednost občine, • celostno revitalizirati mestna in trška jedra glede na njihovo temeljno identiteto, • vzpostaviti razvojni odnos do tradicij in identitet, • povečati urejenost in varstvo okolja. 	
Nosilec	RAGOR in BSC Kranj	
Partnerstvo	RDO Gorenjska, občine: Jesenice, Radovljica, Kranjska Gora, Bled, Jezersko, Škofja Loka, Cerklje na Gorenjskem, MO Kranj, ZVKDS, Združenje zgodovinskih mest Slovenije	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	20.000.000 EUR

Projekt	Regionalna destinacijska organizacija Gorenjska (RDO GORENJSKA)	
Opis	<p>Za dvig konkurenčnosti in večje prepoznavnosti Gorenjske kot turistične destinacije je nujno povezovanje različnih deležnikov na regionalni ravni, saj omogoča učinkovitejše uresničevanje regijskih projektov in dodano vrednost vključenih subjektov. Zato je cilj projekta nadaljevanje in nadgradnja aktivnosti RDO Gorenjska, ki bo delovala v javnem interesu z zagotovljeno finančno podporo lokalnega okolja ter kot partner nacionalne ravni – MGRT in Javne agencije SPIRIT.</p> <p>Temeljne naloge RDO Gorenjska so povezane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>razvojno funkcijo</u>: načrtovanje turističnega razvoja regije, priprava in razvoj turističnih projektov in definiranje tematskih integralnih turističnih produktov 	

	<p>(<i>business, relax, family, events, discovery, active</i>), nadgradnja in razširitev delovanja zelene kartice Gorenjske, digitalizacija;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>distribucijsko funkcijo</u>: vzdrževanje in nadgradnja spletnega regijskega portala: www.slovenian-alps.com, ki bo uporabniku omogočila enostavnejše, hitrejše in uporabnejše informacije z boljšo vizualno predstavitvijo, spodbujanje razvoja novih informacijsko-komunikacijskih rešitev (e-storitev), mobilnih aplikacij, ki bodo uporabniku sodobnih mobilnih naprav omogočale pridobivanje informacij za samostojno načrtovanje poti in bivanja na Gorenjskem; • <u>promocijsko funkcijo</u>: dvig prepoznavnosti krovne znamke Gorenjske »Slovenske Alpe«, skupna promocija destinacije na sejmih in dogodkih, izvajanje programa tržnega komuniciranja s sodobnimi tehnologijami in vključitvijo socialnih omrežij, promocijski material (regijski produkti katalogi, zemljevidi, ponatis imidž kataloga regije ...) ter trženje zelene kartice Gorenjska; • <u>operativno funkcijo</u>: skrb za nadzor nad delovanjem turističnih storitev, produktov na lokalni in regionalni ravni, sistema zelene kartice ugodnosti za Gorenjsko, vzpostavitev povezav z vsemi turističnimi deležniki in nacionalno ravni. <p>Poleg omenjenih funkcij je treba izpostaviti tudi vlaganje v spodbujanje mladih za delo v turizmu s sodelovanjem srednjih in višjih šol za turizem in gostinstvo ter usposabljanje turističnih delavcev za zagotovitev boljše kakovosti storitev. Prav tako bo RDO poskrbela za pripravo ukrepov za spodbujanje razvoja podjetij, ki se ukvarjajo s turizmom.</p> <p>Glavni turistični deležniki na lokalni ravni, katerih turistično ponudbo RDO povezuje regionalno, so: vse gorenjske občine, gospodarski subjekti, ki imajo potencial za internacionalizacijo, turistično gospodarstvo regije, lokalne turistične organizacije, izobraževalne inštitucije na področju turizma, Regionalna razvojna agencija Gorenjske (BSC Kranj) in Gorenjska turistična zveza.</p>
Ciljna skupina	turistični deležniki, domači in tuji gostje, dnevni obiskovalci
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečati povezovanje turistične ponudbe, • povečati sodelovanje turističnih deležnikov z ostalimi inštitucijami in gospodarskimi subjekti, • povečati prepoznavnost regije in tržne znamke »Slovenske Alpe«, • povečati konkurenčnost turistične ponudbe Gorenjske, • povečati število gostov (domačih in tujih turistov) in prenočitev, • podaljšati dobo bivanja posameznega gosta, • omiliti odvisnost od sezon – podaljšati zimsko in poletno sezono.
Nosilec	RDO Gorenjska – Turizem Bled
Partnerstvo	vse gorenjske občine, Turizem Bohinj, LTO Kranjska Gora, Turizem Radovljica, Zavod za turizem Kranj, Zavod za turizem Cerklje, Turizem Škofja Loka, Javni zavod Ratitovec, turistični ponudniki namestitev, restavracij, agencij in ostalih turističnih atrakcij, Urbanistični inštitut RS
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 3.000.000 EUR
Projekt	Razvoj športnega in klimatsko-zdraviliškega turizma
Opis	<p>Ugodne klimatske razmere, alpsko okolje in čista voda so primerjalna prednost tega območja za razvoj klimatsko-zdraviliške turistične ponudbe, ki temelji na alpskem velnesu. Ta predstavlja način za ohranjanje in vzdrževanje zdravja, dobrega počutja in hkrati pomaga izboljšati kakovost življenja.</p> <p>Cilj projekta je razviti turistični produkt, ki upošteva vsa načela sodobnega dobrega počutja tako za preventivo kot tudi kurativo v povezavi z zdravstvenimi nameni. Gre za vzpostavitev centra, ki razvija in uporablja vse aktivnosti, vključno s športom, telesno in duhovno nego in treningi, lepotilnimi postopki, sproščanjem v naravi in terapevtskimi ter zdravstvenimi pregledi, usmeritvami in terapijami. V tem okviru se</p>

	načrtuje razvoj zdraviliško-medicinske turistične ponudbe in dopolnitev ponudbe zdravniških storitev s turistično, preventivno in rehabilitacijsko oskrbo. Zdravilna alpska klima na prenekaterih območjih Gorenjske je osnova za manjša vlaganja v bolj inovativno turistično ponudbo, ki sloni na naravnih elementih (Bohinj, Pokljuka, Mojstrana). Povezano s tem bodo zaradi klimatskih sprememb dane tudi spodbude za prestrukturiranje razvoja gorskih smučarskih centrov, da bodo prinašali ustrezen turistični prihodek tudi v pomladanskem in jesenskem času. Potrebna bo obnova in nadgradnja nekaterih žičniških naprav, vlaganja v širitev in prilagojeno dodatno ureditev smučišč tudi v poletni sezoni, predvsem pa obogatitev obstoječe ponudbe zimskih aktivnosti v naravi (sankanje, tek na smučeh, krpljanje, otroška igrišča, eskimska vas in podobno).
Ciljna skupina	lokalno prebivalstvo, domači in tuji gostje, dnevni obiskovalci
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj novega konkurenčnega turističnega produkta, • pozitivni učinek na fizično in psihično počutje ljudi, • ohraniti obstoječe smučarske centre, • povezanost športa in turizma, • povečati konkurenčnost obstoječe ponudbe smučarskih središč, • omiliti odvisnost od sezon – podaljšati zimsko in poletno sezono.
Nosilec	Občina Kranjska Gora
Partnerstvo	RDO Gorenjska, Turizem Bled, Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik, RTC Žičnice Kranjska Gora, RTC Krvavec, STC Stari vrh, MGM Engineering, Žičnice Vogel Bohinj, Hit Alpinea, Zavod za šport Jesenice, občine: Bohinj, Jezersko, Jesenice, Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Železniki, MO Kranj
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 20.000.000 EUR

DRUGI PROJEKTI

Projekt	Nosilec	Vrednost
Ureditev podzemne utrdbe in okolice	Občina Gorenja vas – Poljane	640.000 EUR
Večnamenska dvorana Gorenja vas	Občina Gorenja vas – Poljane	3.400.000 EUR
Infrastruktura – Toplice pri Topličarju	Občina Gorenja vas – Poljane	475.000 EUR
Razgledišče na Golem vrhu	Občina Gorenja vas – Poljane	30.000 EUR
Mreža kolesarskih poti Poljane–Hotavlje–Kopačnica–Žiri	Občina Gorenja vas – Poljane	1.200.000 EUR
Dvorec Visoko	Občina Gorenja vas – Poljane	3.200.000 EUR
Arheološko najdišče Poljane z doživljajskim središčem	Občina Gorenja vas – Poljane	3.200.000 EUR
Vzpostavitev pohodniških poti Poljanska dolina	Občina Gorenja vas – Poljane	350.000 EUR
Razgledni stolp Gorenja vas–Hotavlje–Trebija	Občina Gorenja vas – Poljane	360.000 EUR
Turistična obvestilna in usmerjevalna signalizacija	Občina Gorenja vas – Poljane	170.000 EUR
Izgradnja počivališča za avtodome	Občina Gorenja vas – Poljane	350.000 EUR
Nadgradnja muzeja in dejavnosti v Kulturnem centru slikarjev Šubic	Občina Gorenja vas – Poljane	400.000 EUR

Železarstvo 20. st. – muzej na prostem	Občina Jesenice	700.000 EUR
Savske jame	Občina Jesenice	300.000 EUR
Meteoritska pot	Občina Jesenice	170.000 EUR
Namestitvena infrastruktura	Občina Jesenice	2.500.000 EUR
Turistična obvestilna in usmerjevalna signalizacija, javne sanitarje, klopi	Občina Jesenice	200.000 EUR
Ureditev platoja Karavanke in informacijske točke nacionalnega pomena	Občina Jesenice	1.100.000 EUR
Kurirski dom na Pristavi	Občina Jesenice	670.000 EUR
Ohranjanje kulturne in naravne dediščine podeželja	Občina Jesenice	630.000 EUR
Nadgradnja programov glede na nove trende	Občina Jesenice	250.000 EUR
Športni park Podmežakla	Občina Jesenice	3.980.000 EUR
Sankaška proga Savske jame	Občina Jesenice	350.000 EUR
Obnova Stare Save (obnova Ruardove graščine, cerkve, plavža in mlina)	Občina Jesenice	5.300.000 EUR
Dršališče – ledena dvorana	Občina Kranjska Gora	2.200.000 EUR
Kopališče Jasna	Občina Kranjska Gora	330.000 EUR
Ljudski dom – nadaljevanje izgradnje	Občina Kranjska Gora	1.969.082 EUR
Športno-rekreativni center Mojstrana	Občina Kranjska Gora	770.000 EUR
Umetno zasneževanje tekaške proge v Kranjski Gori	Občina Kranjska Gora	385.000 EUR
Večnamenska športna ploščad v Mlačci	Občina Kranjska Gora	594.000 EUR
Sistem zasneževanja Velika Dolina	Občina Kranjska Gora	1.000.000 EUR
Gostinsko-turistični projekt	Občina Kranjska Gora	800.000 EUR
Izgradnja počivališča za avtodome	Občina Kranjska Gora	300.000 EUR
Obnova poti k Martuljškim slapovom - nadaljevanje	Občina Kranjska Gora	800.000 EUR
Izgradnja mini golfa	Občina Kranjska Gora	200.000 EUR
Domačija Pr' Gavedarjo	Občina Kranjska Gora	850.000 EUR
Izgradnja štirisedežnice in smučišča Vitranc 2	Občina Kranjska Gora	5.000.000 EUR
Izgradnja štirisedežnice Slatna in šestsedežnice Lom	Občina Kranjska Gora	10.000.000 EUR
Kamp Špik - ureditev prostora in postavitve kampa Špik	Občina Kranjska Gora	3.000.000 EUR
Alpski medicinsko-zdraviliški center	Občina Kranjska Gora	5.000.000 EUR
Izgradnja gondole do doma na Vitrancu	Občina Kranjska Gora	10.000.000 EUR

Obnove in dograditev hotelsko-zabavišnega centra Kompas	Občina Kranjska Gora	30.000.000 EUR
Trim steza Drčev rut–Jasna	Občina Kranjska Gora	20.000 EUR
Rekreacijsko športni center Proda	Občina Kranjska Gora	930.000 EUR
Planinski center Grančiče Mojstrana	Občina Kranjska Gora	160.000 EUR
Družinski tematski park Vitranc	Občina Kranjska Gora	200.000 EUR
Gondola Vitranc	Občina Kranjska Gora	10.090.000 EUR
Ureditev turistično-informacijske točke na prelazu Vršič	Občina Kranjska Gora	260.000 EUR
Športni park Trata	Občina Naklo	312.000 EUR
Počivališče »deželni kamen«	Občina Jezersko	73.000 EUR
Športno igrišče	Občina Jezersko	240.000 EUR
Otroško smučišče na Jezerskem	Občina Jezersko	139.008 EUR
Tekaške proge na Jezerskem	Občina Jezersko	80.000 EUR
Zgodovina Jezerskega – muzej zgodovine	Občina Jezersko	150.000 EUR
Povezovalni sistem sprehajalnih in kolesarskih poti	Občina Jezersko	65.000 EUR
Obnova Šenkove domačije in njena usmeritev v turistični center	Občina Jezersko	400.000 EUR
Športni kompleks Voke	Občina Preddvor	2.500.000 EUR
Ureditev gradu Dvor	Občina Preddvor	3.000.000 EUR
Obnova Loškega gradu	Občina Škofja Loka	3.500.000 EUR
Celovita obnova nunskega samostana	Občina Škofja Loka	30.000.000 EUR
Obnova in oživetev kulturnih spomenikov	Občina Škofja Loka	3.000.000 EUR
Vodna sprehajalna pot ob Selški Sori	Občina Škofja Loka	2.100.000 EUR
Tlakovanje starega mestnega jedra z mestno opremo	Občina Škofja Loka	3.500.000 EUR
Celovita obnova Starološkega gradu	Občina Škofja Loka	5.000.000 EUR
Trkamo na vrata dediščine	Občina Škofja Loka	1.500.000 EUR
Rekreacijska zelena os regije	Občina Škofja Loka	750.000 EUR
Ureditev kulturno-umetniškega centra v kompleksu Sokolskega doma	Občina Škofja Loka	850.000 EUR
Vstopna točka v srednjeveško mesto Škofja Loka – »Selška vrata«	Občina Škofja Loka	1.620.000 EUR
Ureditev nove tržnice v Škofji Loki	Občina Škofja Loka	2.200.000 EUR
Programsko oživljanje Stare Loke	Občina Škofja Loka	1.050.000 EUR

Razvoj, usposabljanje in trženje novih podpornih turističnih produktov	Občina Škofja Loka	200.000 EUR
Enotna urbana oprema ter sistem označevanja in usmerjanja na območju občine	Občina Škofja Loka	200.000 EUR
Trženjsko pozicioniranje destinacije Škofja Loka	Občina Škofja Loka/RDO	500.000 EUR
Vzpostavitev peš povezave Puštal–Mestni trg–Stara Loka	Občina Škofja Loka	200.000 EUR
Nadgradnja centra DUO	Občina Škofja Loka	450.000 EUR
Izgradnja avtokampa/parkirišča za avtodome	zasebni investitor	1.000.000 EUR
Izgradnja hotela v Škofji Loki	zasebni investitor	2.500.000 EUR
Ureditev Smučarskega centra STC Stari vrh	STC Stari vrh d.o.o.	2.200.000 EUR
Ureditev športnega parka Garajte	Občina Škofja Loka	2.000.000 EUR
Ureditev športnega parka Draga	Občina Škofja Loka	190.000 EUR
Izgradnja telovadnice OŠ Škofja Loka – Mesto	Občina Škofja Loka	3.500.000 EUR
Zelene športne in rekreacijske površine	Občina Škofja Loka	1.000.000 EUR
Vstopna točka škofjeloškega območja v mreži železniško-kolesarskih povezav podregije	Železnica in Občina Škofja Loka	3.500.000 EUR
Nadomestna gradnja športne dvorane in stare šole	Občina Žiri	7.028.254 EUR
Ureditev območja Pustotnik z navezavo na regijske kolesarske povezave (avtokamp, kopališče, športno-rekreacijski center, kolesarska povezava)	Občina Žiri	520.000 EUR
Ajdna nad Potoki pri Žirovnici	Občina Žirovnica	54.884 EUR
Portal tematskih turističnih poti Gorenjske	Občina Žirovnica	250.000 EUR
Pohodne poti po občini Žirovnica	Občina Žirovnica	50.000 EUR
Pot kulturne dediščine Žirovnica	Občina Žirovnica	100.000 EUR
Celovita revitalizacija gradu Kamen	Občina Radovljica	1.330.000 EUR
Arheološko najdišče Villa Rustica – varovalna strešna konstrukcija nad arheološkim najdiščem	Občina Radovljica	853.000 EUR
Obnova grajskega parka	Občina Radovljica	1.613.000 EUR
Kopališče Radovljica, 1. faza	Občina Radovljica	325.000 EUR
Športna dvorana Lipnica	Občina Radovljica	145.000 EUR
Obnova kulturnih domov	Občina Radovljica	2.110.000 EUR
Kovaški muzej – Kropa (Klinarjeva hiša)	Občina Radovljica	315.000 EUR
Razvoj alpskega letalskega centra	Občina Radovljica	4.800.000 EUR
Graščina Radovljica – pokritje levega atrija	Občina Radovljica	330.000 EUR
Muzej čokolade ali čokoladni muzej Gorenjka	Občina Radovljica	880.000 EUR

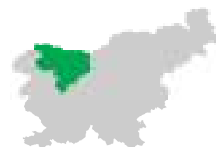
Nova večnamenska športna dvorana (ledena dvorana)	Občina Bled	6.000.000 EUR
Zasip s celostno ureditvijo rekreacijskega območja Hom, Reber, Piškovce, Stagne	Občina Bled	150.000 EUR
Ribno z ureditvijo prostora za rekreacijo in piknike	Občina Bled	150.000 EUR
Plezališče (Igllica)	Občina Bled	75.000 EUR
Plezališče (Bodešče)	Občina Bled	75.000 EUR
Gradnja dvigala in sprejemnega centra na Blejskem gradu	Občina Bled	5.000.000 EUR
Obnova Mrakove domačije na Rečici	Občina Bled	1.500.000 EUR
Vzpostavitev muzejsko-doživljajskega središča (obnova grajske pristave)	Občina Bled	5.000.000 EUR
Dozidava kongresnega dela k Festivalni dvorani Bled	Občina Bled	1.500.000 EUR
Rekonstrukcija grajskega kopališča	Občina Bled	2.000.000 EUR
Regijski večnamenski športno-vadbeni center Kranj	MO Kranj	6.000.000 EUR
Mestni marketing Kranj – urbani razvoj	MO Kranj	1.350.000 EUR
DUO v mestnem središču: nove javne vsebine za revitalizacijo mesta	MO Kranj	7.830.000 EUR
Kanjon reke Kokre	MO Kranj	900.000 EUR
Turistični pospeševalnik Kranj	MO Kranj	1.734.000 EUR
»GRINTOVCI« – trajnostni gorski turizem	MO Kranj	4.000.000 EUR
Holistični center v objemu zdravilnih sil narave	MO Kranj	400.000 EUR
Kolo življenja – energijski prostori za podporo celovitosti človeka in narave	MO Kranj	800.000 EUR
Obnova tržnice v mestnem središču Kranja	MO Kranj	130.000 EUR
Kranj – mesto srečanj: blagovna znamka in razvoj turističnih produktov iz piramide zgodb Kranja	MO Kranj	1.500.000 EUR
Zeleni sistemi MO Kranj: ureditev območij Natura 2000 in drugih območij narave v primestnem območju za rekreacijo in doživljanje narave: kanjon Zarica, Bobovška jezera, krajinski sistem Sorškega polja	MO Kranj	750.000 EUR
Mreža pešpoti v okolici mesta z ureditvijo izhodiščnih izletniških točk	MO Kranj	100.000 EUR
Celostno urejanje vasi in ambient na podeželju	MO Kranj	2.750.000 EUR
Mavčiško jezero z naravoslovno potjo Zarica	MO Kranj	100.000 EUR
Aktiviranje kulturne dediščine podeželja in njeno vključevanje v turistično ponudbo	MO Kranj	98.000 EUR
Izgradnja kolesarske poti v občini Cerklje na Gorenjskem – povezava prestolnice s podeželskimi turističnimi središči	Občina Cerklje na Gorenjskem	2.200.000 EUR
Povezovanje turističnih središč Adergas–Štefanja Gora–Krvavec	Občina Cerklje na Gorenjskem	7.040.040 EUR
Novogradnja in delna rekonstrukcija Prmuzarjeve hiše	Občina Cerklje na Gorenjskem	882.700 EUR

Ureditev panoramsko-turistične ceste	Občina Cerklje na Gorenjskem	1.665.000 EUR
Izgradnja nove turistične infrastrukture v sklopu smučarskega centra Krvavec (izgradnja akumulacijskega jezera Jezerca in žičnice Jezerca)	Občina Cerklje na Gorenjskem	8.000.000 EUR
Razvoj območja Zelenice	Občina Tržič	140.000 EUR
Izgradnja smučišča v občini Tržič	Občina Tržič	1.170.000 EUR
Regijski informacijski center / vstopna točka na mejnem prehodu Ljubelj	Občina Tržič	61.500 EUR
Označitev poti, primernih za kolesarjenje in gorsko kolesarjenje v občini Tržič	Občina Tržič	200.000 EUR
Oblikovanje novih tematskih poti	Občina Tržič	150.000 EUR
Informacijsko promocijsko gradivo	Občina Tržič	30.000 EUR
Ureditev postajališča za avtodome	Občina Tržič	70.000 EUR
Ureditev Šentanskega rudnika	Občina Tržič	200.000 EUR
Prenova podružnice koncentracijskega taborišča Mauthausen – Ljubelj	Občina Tržič	300.000 EUR
Grad Neuhaus	Občina Tržič	1.000.000 EUR
Ureditev geološkega muzeja zgodovine zemlje	Občina Tržič	1.500.000 EUR
Celovita prenova Tržiškega muzeja in prenova muzejskih zbirk	Občina Tržič	1.500.000 EUR
Ureditev prometnih režimov in trajnostne oblike mobilnosti na turističnih območjih	Občina Tržič	1.000.000 EUR
Povečanje namestitvenih zmogljivosti v občini	Občina Tržič	800.000 EUR
Turistični pospeševalnik v okviru TPIC Tržič	Občina Tržič	500.000 EUR
Oblikovanje strategije razvoja turizma občine Tržič	Občina Tržič	100.000 EUR
Ureditev starega mestnega naselja Racovnik	Občina Železniki	600.000 EUR
Tržnica Železniki	Občina Železniki	100.000 EUR
Plavalni bazen Železniki	Občina Železniki	300.000 EUR
Športni park Dolenja vas	Občina Železniki	250.000 EUR
Izgradnja kolesarske steze v občini Železniki	Občina Železniki	2.500.000 EUR
Obnova Bvagnetove hiše	Občina Šenčur	488.000,00 EUR
Ureditev športnega parka Šenčur in dograditev športnega doma	Občina Šenčur	980.000,00 EUR
Ureditev športnega parka Trboje	Občina Šenčur	73.330 EUR
Ureditev športnega parka Visoko	Občina Šenčur	1.300.000,00 EUR
Podpora organizaciji festivalov (mednarodni festival Alpe–Jadran)	Zveza ljudskih tradicijskih skupin Slovenije	620.000 EUR

Celostni razvoj in zeleni turizem Gorenjske	Zavod Holistika	150.000 EUR
Naravna in kulturna dediščina gradu in posestva Brdo z okolico	JGZ Brdo	1.100.000 EUR
Voglarjev izobraževalni center	Občina Naklo	934.200 EUR
Center kulture Breznica	Občina Žirovnica	1.193.000 EUR
Živi laboratorij na primeru turizma gorenjske regije	FOV Kranj	399.000 EUR
Center za konje	Društvo za zaščito konj	220.000 EUR
Hotel Kazina	Altus consulting d.o.o.	4.500.000 EUR
HIPRI (hiša prihodnosti) Cerklje na Gorenjskem	Franci Dovč	750.000 EUR
Slovenska pisateljska pot	Društvo slovenskih pisateljev	274.300 EUR
Izgradnja poslovnega objekta z garažo – turistično središče Ribčev Laz	Občina Bohinj	7.000.000 EUR
Oživitev in obnova vaških jeder v Bohinju	Občina Bohinj	150.000 EUR
Ureditev konjeniških poti v Bohinju	Občina Bohinj	100.000 EUR
Smučarski center Vogel (DLN Vogel, ureditev odpadnih voda, posodobitev, razširitev)	Občina Bohinj in Žičnice Vogel d.d.	18.000.000 EUR
Ureditev priobalnega zemljišča ob Bohinjskem jezeru: izgradnja čolnarne, ureditev vstopno-izstopnih mest	Občina Bohinj	550.000 EUR
Arheološki park Ajdovski gradec	Občina Bohinj	2.000.000 EUR
Kulturna dediščina (obnova kozolcev v Bohinju – kulturna in tehniška dediščina, ureditev tematske poti)	Občina Bohinj	50.000 EUR
Športni center Polje	Občina Bohinj	1.000.000 EUR
Prenova dvorane Danica z ureditvijo notranje plezalne stene in prenovo nogometnega igrišča	Občina Bohinj	800.000 EUR
Vzpostavitev ribiškega centra Bohinj	Občina Bohinj	300.000 EUR
Obnova Zoisovega parka	Občina Bohinj	35.000 EUR
Trbojsko jezero – središče osrednje Gorenjske za ornitološko-naravoslovni turizem in vodne športe	CTRP Kranj	1.200.000 EUR

6.4. RAZVOJNO PODROČJE: OKOLJE, PROSTOR IN INFRASTRUKTURA

Splošna ocena okolja na Gorenjskem je ugodna, pretežno zahvaljujoč dejstvu, da je področje varovanih območij, ki pokrivajo velik del regije, urejeno sistemsko. Kljub temu pa ostajajo nerešeni problemi, ki so bili zaznani že v prejšnjem programskem obdobju: slaba kakovost vode na sotočju Save in Sore, vodne izgube in razdrobljeno reševanje ravnanja z odpadki. Pričakovati je, da bo problem kakovosti rečnih voda rešen z dosegom ciljev Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode, vendar njegovo realizacijo ogroža pomanjkanje sredstev – tako občinskih kot zasebnih. Enako velja za oskrbo z vodo, medtem ko je optimizacija ravnanja z odpadki odvisna ne le od sredstev, temveč tudi od sposobnosti dogovora na ravni občin.

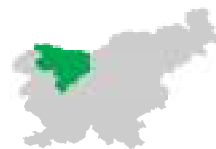
Tako kot je okolje odvisno od urejanja komunalne infrastrukture, je odvisno tudi od urejanja prometne infrastrukture. Ozka grla in slaba pretočnost narekujejo investicije, zlasti obvoznice, ki so v domeni države, prav tako posodobitev cest, medtem ko je gradnja daljinske kolesarske poti odvisna tudi od občin, saj je pogojena s pripravo projektne dokumentacije in odkupom zemljišča. Preobremenitev cest in s tem povezana slabša pretočnost pa je vsaj delno rešljiva tudi s povečanjem deleža potnikov v javnem prevozu. Uveljavitev javnega prevoza pa ne bo mogoča s tradicionalnim pristopom, zlasti ne ob dejstvu, da zaradi razpršene poselitve precejšen del območja za prevoznike komercialno ni zanimiv. Ker presega meje občin, je celostno načrtovanje prometa in izvedba prometnih projektov v luči strateške presoje možnosti glede na zastavljene cilje ključen infrastrukturni regijski projekt.

Na premagovanje dveh poglavitnih ovir prostorskega razvoja ima lokalna skupnost zelo omejen vpliv. Prvi problem je sprejemanje občinskih prostorskih načrtov, ki še vedno ni zaključeno in zamuja vse razumne meje. Četudi se z dobro pripravljenimi podlagami občine izvzamejo kot ovira, so še vedno odvisne od dolgotrajnih postopkov, ki jih vodi država. Druga ovira je neobstoj regijske pristojnosti za načrtovanje dejavnosti v prostoru, ki presegajo občinske meje – klasičen tak primer je umestitev industrijskih con v prostor.

Cilji

1. Povečati delež potnikov v javnem prevozu.
2. Urediti ravnanje z odpadki in odpadnimi vodami.
3. Zaščititi okolje pred škodljivimi vplivi človekove dejavnosti in pred tujerodnimi invazivnimi vrstami.
4. Povečati varčnost uporabe energije in delež obnovljivih virov v proizvodnji energije.
5. Uvajati koncepte trajnostnega urbanega razvoja mest.

Kazalniki	2012	2020
	oz. Zadnji razpoložljiv podatek	
Število potnikov, prepeljanih z avtobusi ali železnico v lokalnem in medkrajevnem prometu na Gorenjskem	470.000.000 pkm (vir: SURS)	600.000.000 pkm
Delež PE (populacijskih enot), priključenih na čistilne naprave	86,8 % (vir: SURS)	100 % - v skladu z OP odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (novelacija za obdobje od leta 2005 do leta 2017) in OP ravnanja s komunalnimi odpadki
Število lokacij, kontaminiranih s tujerodnimi invazivnimi vrstami	43	20
Delež obnovljivih virov v proizvodnji energije	18,8 % (vir: ARSO)	25 % energije iz obnovljivih virov, v skladu z direktivo EU 2009/28/ES
Število mestnih občin, ki izvajajo program trajnostnega urbanega razvoja	0	1

6.4.1. Investicijski ukrepi na področju okolja, prostora in infrastrukture

JAVNA INFRASTRUKTURA

Prometna infrastruktura: poleg investicij, vezanih na projekte posodobitve in širitve cestne in železniške infrastrukture, ki so v pristojnosti države, so vključene investicije v kolesarsko mrežo (opisano v poglavju turizma), kjer bo poleg države investitor tudi lokalna skupnost. Ta projekt je vezan tudi na projekt trajnostne mobilnosti, kjer so prav tako predvidene investicije. V sklopu javne infrastrukture je predvideno tudi pokritje »belih lis« - vzpostavitev širokopasovnega internetnega omrežja tudi na območjih, na katerih sicer ni komercialnega interesa.

Komunalna infrastruktura: predvidene so investicije v kanalizacijo, vodovod in čistilne naprave.

OKOLJE

Okoljske investicije so predvsem posredne investicije v komunalno infrastrukturo. Na področju okolja bo sicer glavni poudarek na zatiranju tujerodnih invazivnih vrst, kjer pa za zdaj ne predvidevamo investicij, ter na sanaciji degradiranih območij. Posredne investicije z vidika okolja bodo tudi investicije v sklopu projekta trajnostne mobilnosti.

PROSTORSKI RAZVOJ

Investicija v prostorski razvoj je vezana na trasiranje kolesarske mreže ter lociranja intermodalnih centrov v sklopu projekta trajnostne mobilnosti.

VARČNA UPORABA ENERGIJE IN UPORABA OBNOVLJIVIH VIROV

Na področju varčne uporabe energije načrtujemo ukrepe za zagotavljanje učinkovite rabe energije v stavbah, zlasti investicije v energetske sanacije, na področju uporabe obnovljivih virov pa investicije, povezane s preходом na alternativne vire energije.

TRAJNOSTNI URBANI RAZVOJ

Upadanje števila delovnih mest, neustrezna prometna politika, zastarela infrastruktura, degradirana urbana območja, velike urbane stanovanjske soseske, izguba razvojne energije, vedno večje onesnaženje zraka in okolja, zamiranje mestnih jeder in neustrezen zeleni sistem mest zahtevajo izvajanje ukrepov za izboljšanje stanja, ki jih bo treba izvesti v novem programskem obdobju.

6.4.2. Projekti na področju okolja, prostora in infrastrukture

Projekt	Trajnostna in zelena mobilnost in mreža kolesarskih poti
Opis	<p>Celostno načrtovanje, osnovna trajnostnega prometa, je osredotočeno na ljudi, ne na promet. Vzpostavljane trajnostne mobilnosti pa je na Gorenjskem potrebno ne le zaradi izboljšanja kakovosti življenja, ampak tudi zaradi tu pomembne gospodarske panoge, turizma. Trajnostne in zelene oblike turizma postajajo v razviti turistični ponudbi nujna smer nadaljnjega razvoja, saj bo le turizem, ki temelji na ekonomski uspešnosti turističnega poslovanja ter je hkrati prizanesljiv in konstruktiven do naravnega, kulturnega in socialnega okolja, konkurenčen tudi v prihodnosti. Projekt v tem kontekstu zasleduje cilj skrbi za okolje z zmanjšanjem prometa, uporabo alternativnih oblik prevoza, ureditvijo prevoza do in na turističnih destinacijah.</p> <p>Ključni problemi sedanjega prometnega sistema gorenjskih občin so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • slaba pretočnost prometa, še posebej obremenjenost mestnih vpadnic, • premalo izkoriščene linije javnega mestnega potniškega prometa, • zastarela avtobusna in železniška postaja, • pomanjkanje varnih in medsebojno povezanih kolesarskih poti, • pomanjkanje varnih prehodov in hodnikov za pešce in sistema pešpoti, • nedokončanim sistemom mirujočega prometa, pomanjkanje urejenih manjših

	<p>parkirišč na območju javnih objektov in rekreacijskih točk po celotnem območju MOK,</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoljsko neprilagojeni avtobusi mestnega prometa, • neprilagojenost celotnega prometnega sistema potrebam današnjega uporabnika, še zlasti za potrebe medmestne dnevne mobilnosti na vplivnem območju mestnega naselja, sosednjih občin in Ljubljane, • povečan promet v alpskih dolinah. <p>Za dosego ciljev trajnostnega prometa bo izvedenih nekaj temeljnih ukrepov:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. priprava celostne prometne strategije za gorenjsko regijo, 2. povezava železniškega in avtobusnega prevoza, 3. umirjenje prometa v alpskih dolinah, 4. nadgradnja spletnega regionalnega portala ter izdelava mobilne aplikacije o voznih redih in možnostih prevoza do in na destinacije, 5. vzpostavitev sistema »parkiraj in pelji se« (<i>park-and-ride</i>), 6. uvajanje zelenih prevoznih sredstev (e-avtomobili, e-kolesa, e-motorji, polnilnice, ureditev parkirišč), 7. ukrepi za promocijo kolesarjenja: <ul style="list-style-type: none"> - vzpostavitev mreže kolesarskih poti ob daljinski kolesarski poti, - vzpostavitev sistema izposoje koles, - spodbude za uporabo koles kot prevoznega sredstva, 8. izgradnja mestnih in medobčinskih kolesarskih povezav, 9. podprojekti za pešce: Izvedba novih hodnikov za pešce, 50 obstoječih prehodov se ustrezno preuredi, ureditev mreže pešpoti med mestom in okoliškim podeželjem, 10. urejanje manjših parkirišč in zelenih površin ob javnih objektih in rekreacijskih točkah, 11. ureditev parkirišč in objektov za shranjevanje koles, 12. integriranje prevozov avtobus – železnica, 13. umestitev daljinskih kolesarskih povezav. <p>Z vidika obsega angažiranih sredstev bo najpomembnejši ukrep vzpostavitev mreže kolesarskih poti, prav tako pa bo ta ukrep imel takojšnje, neposredne učinke na razvoj turizma in s tem novih delovnih mest. Gorenjska je zaradi razgibanosti, naravnega okolja in že zgrajene infrastrukture namreč zelo primerna za razvoj kolesarjenja, tako dnevnega, športnega, športno-rekreativnega, popotniškega, izletniškega kot tudi turističnega in družinskega kolesarjenja. Obstoječa infrastruktura je pomanjkljiva, saj nekatere poti niso dovolj varne, vzdrževane ali nezadostno in enotno označene. Ponudba tudi ni celovita, saj manjkajo specializirana prenočišča za kolesarje in možnost organiziranih in vodenih potovanj s prenosom prtljage. Prednost Gorenjske je namreč tudi povpraševanje po kolesarjenju z več postanki na zanimivih lokacijah, kjer je možno kaj videti in doživeti. Projekt obsega razvoj povezovalnih poti med posameznimi turističnimi kraji s poudarkom glavnih turističnih atrakcij, ureditev ustrezne usmerjevalne in informativne signalizacije, razglednih točk in počivališč. Skladno s tem se bo spodbujalo turistične deležnike, da specializirajo ali prilagodijo svojo infrastrukturo in ponudbo kolesarjem. Kolesarjenje kot turistični produkt bo dopolnjeno z dodatno ponudbo in povezanostjo servisnih storitev za kolesa, podpornimi e-storitvami in mobilnimi aplikacijami za pridobitev uporabnih informacij za goste ter trženjskimi in promocijskimi aktivnostmi (karte z oznako poti za kolesarje, kolesarske prireditve in dogodki).</p> <p>Poleg povezave kolesarskih poti med kraji bo v sklopu projekta dana pobuda za vzpostavitev izposojevalnic koles v mestnih jedrih, ki bi na ta način omogočili povezavo z obrobjem oziroma podeželjem. S tem bomo zmanjšali prometne zastoje v mestih ter izboljšali problematiko zgoščenega prometa in prenatrpanih ali pomanjkljivih parkirišč.</p>
Ciljna skupina	lokalni prebivalci, domači in tuji gostje, dnevni obiskovalci
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečanje deleža potnikov v javnem prometu,

	<ul style="list-style-type: none"> • povečanje števila turistov in prenočitev, • boljša kakovost bivanja, • izboljšana mobilnost in dostopnost, • izboljšana podoba regije, • izboljšano okolje, • bolj zdrav način življenja, • zmanjšati število žrtev v prometu.
Nosilec	BSC Kranj in RAGOR
Partnerstvo	RDO Gorenjska, Javni zavod TNP, Urbanistični inštitut RS, Zavod RS za varstvo narave, Alpetour d.d., Direkcija RS za ceste, Slovenske železnice d.o.o., vse gorenjske občine, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Zavod za gozdove Slovenije, Turizem Bled, Turizem Bohinj
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 20.000.000 EUR

Projekt	Invazivke in naravovarstvo
Opis	<p>S problemom širjenja invazivnih tujerodnih vrst v okolju se na Gorenjskem v praksi vedno bolj soočajo številne organizacije, med njimi tudi naravovarstvene, vzdrževalci javnih površin (cest, železnice, zelenic, obrečnega prostora in drugih javnih površin), izvajalci zemeljskih posegov, lastniki vrtov, kmetijskih zemljišč in gozdov. Aktivnosti projekta so usmerjene k zmanjšanju negativnih vplivov invazivnih tujerodnih rastlin vključno z ohranjanjem biotske raznovrstnosti.</p> <p>Območja Gorenjske, vključena v izvajanje so: območja občin Bled in Radovljica; območje reke Kokre z občinami Jezersko, Preddvor, Šenčur in Kranj; območje reke Sore z občinami Škofja Loka, Gorenja vas – Poljane, Žiri, Železniki ter druga območja glede na izražen interes občin Gorenjske. Prednostna območja so naslednja območja Natura 2000: Koritno, Koritno izvir–izliv v Savo Dolinko, Povirje vzhodno od Bodešč, Nakelska Sava in Gozd Kranj–Škofja Loka.</p> <p>Na osnovi rezultatov in izkušenj regijskega projekta Amc Promo BID (2010–2013) se bodo na izbranih prednostnih območjih Gorenjske izvajale številne aktivnosti, katerih cilji so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmanjšani negativni vplivi invazivk na habitatne tipe in ohranjanje prednostnih vrst (navadna rezika) na območjih Natura 2000 –Bodešče in Koritno (rezikovje) in Koritno izvir – izliv v Savo Dolinko (rezika, lehnajkovi izviri, rak koščak), Gozd Kranj–Škofja Loka (navadni koščak, črtasti medvedek, hribski urh, kranjska sita in veliki studenčar), na gospodarstvo in kmetijstvo ter ohranjanje zdravja ljudi na Gorenjskem in rešitve za ustrezno ravnanje z njimi; • implementacija že izdelanih priporočil za širjenje avtohtonih medovitih rastlin in zatiranje invazivk; • ohranjanje in izboljšanje genske baze avtohtonih rastlin na Gorenjskem ter ukrepi za renaturacijo degradiranih območij Gorenjske; • opozarjanje na spremembe v okolju z vzpostavljenim čebelarškim informacijskim sistemom za nadzor okolja na Gorenjskem.
Ciljna skupina	občine, vzdrževalci javnih površin, izvajalci zemeljskih posegov, čebelarji, kmetovalci, projektanti, nepremičninske agencije, strokovne naravovarstvene organizacije, izobraževalne ustanove, univerze in raziskovalni inštituti, hortikulturene organizacije, širša javnost (poudarek na ljudeh, ki urejajo svoje vrtove, zelenice, lastniških zemljišč z invazivkami ...)
Cilji	<p>Osnovi cilj je zmanjšanje negativnih vplivov tujerodnih rastlin in ohranjanje biotske raznovrstnosti na izbranih območjih Gorenjske:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvedene akcije odstranjevanja invazivk na izbranih območjih Gorenjske (površine, prednostno namenjene odstranjevanju, ohranjanju vrst Natura in habitatnih tipov na območjih Natura 2000 znašajo približno 4 hektare);

	<ul style="list-style-type: none"> vzorčna (pilotna) deponija odstranjenih invazivk na Gorenjskem (izvedeno v sodelovanju z občinami in komunalnimi službami Gorenjske); priporočila za širjenje avtohtonih medovitih rastlin in zatiranje invazivk, vključena v različne občinske ali sektorske dokumente (na primer planski dokumenti, odloki o vzdrževanju javnih površin ter ravnanju z zemljinami in odpadki, kodeksi, strategije) na občinski ali sektorski ravni (naravovarstvo, kmetijstvo, čebelarstvo, infrastruktura ...); priljubljene primerne mešanice semen avtohtonih rastlin za namen renaturacije, izbor potencialnih proizvajalcev z možnostjo proizvodnje semen in sadik (s sodelovanjem kmetijske stroke, naravovarstvene stroke, čebelarjev ter raziskovalne stroke); vzpostavljen nadzor prek čebelarskega informacijskega sistemoma; informirana in ozaveščena strokovna in širša javnost Gorenjske.
Nosilec	Razvojna agencija Sora
Partnerstvo	Razvojna agencija Sora, Zavod RS za varstvo narave, OE Kranj (strokovni vodja), Biotehniški center Naklo, Čebelarska zveza Gorenjske, Biotehniška Fakulteta (strokovni vodja), gorenjske občine, komunalne službe (Kranj itd.), KGZS – Zavod Kranj, partnerji iz kmetijske stroke, Društvo za varstvo okolja Bled, izobraževalne in raziskovalne inštitucije, partnerji iz sektorja hortikulture
Trajanje	2014–2017 (3 leta in pol)
Financiranje	Skupaj 2.500.000 EUR

Projekt	Sanacija degradiranih območij
Opis	<p>Na Gorenjskem je evidentiranih 22 degradiranih območij skupne površine 138,37 hektarov.¹² Povsem opuščeni jih je 11, ostala so delno opuščena s staro, novo ali mešano dejavnostjo.</p> <p>Dodatno prepoznana degradirana območja so še:</p> <p>deponije peska, odlagališča, divja odlagališča, glinokopi, gramoznice, peskokopi, kamnolomi, vojaški objekti, proizvodni obrati ter zapuščeni objekti kulturne dediščine.</p>
Ciljna skupina	lokalne skupnosti z degradiranih območij
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Sanacija degradiranih območij, smotrna raba površin in revitalizacija degradiranih urbanih območij, prenova degradiranih urbanih območij in prenova starih industrijskih in rudarskih območij/naselij. <p>Za dosego teh ciljev bo treba:</p> <ul style="list-style-type: none"> zmanjšati obseg in število degradiranih območij, sanirati okoljsko najbolj sporna območja, s čimer se bo zmanjšala nevarnost za zdravje prebivalstva, izboljšati kakovost bivanja prebivalcev na okoljsko degradiranih območjih, vzpostaviti aktiven celovit register degradiranih območij, učinkoviteje upravljati degradirana območja, vzpostaviti racionalnejšo rabo prostora s prednostnim usmerjanjem razvoja dejavnosti na že degradirana območja in s tem varovati kmetijska zemljišča, pripraviti jasne usmeritve in pogoje rabe glede na tipe degradiranih območij, oblikovanje novih vsebin za degradirana območja, izvesti pilotni projekt sanacije degradiranega objekta »Renaturalizirana tovarna – hrana, energija, voda in delovna mesta«, sanacija degradiranega območja začasne avtobusne postaje Kranj.

¹² http://geo.ff.uni-lj.si/sites/default/files/do_slovenija_nacionalna_8_5.ppt.pdf

Nosilec	RAGOR, Razvojna agencija SORA, BSC Kranj		
Partnerstvo	občine Jesenice, Tržič, Žiri, MO Kranj, Bled, Bohinj, Škofja Loka		
Trajanje	2014–2018		
Financiranje		Skupaj	20.000.000 EUR

Projekt	Gorenjski sistem merjenja in analitike regijske trajnostne energije (Go SMARTe)
Opis	<p>Tehnologija obnovljivih virov energije je bistvenega pomena za trajnostno energijo, saj navadno prispeva k energijski varnosti s tem, da zmanjšuje odvisnost od fosilnih virov energije ter zagotavlja možnosti za zmanjšanje toplogrednih plinov. Gorenjsko lahko identificiramo kot alpsko regijo, bogato z obnovljivimi viri energije (OVE). Vizija razvoja OVE na Gorenjskem teži k prizadevanju za prehod regije v nizkoogljično regijo, kar se doseže z zmanjševanjem rabe fosilnih goriv v stanovanjskem sektorju, industriji, v storitvah in prometu. Temeljiti mora k zanesljivosti oskrbe, saj se večina obstoječih in potencialnih nahajališč fosilnih goriv nahaja v geografskih regijah izven EU. Temeljiti mora na zagotavljanju energije po stabilnih in konkurenčnih cenah. V svoj sistem mora odprto sprejemati pojav novih zelenih tehnologij za pridobivanje energije ter njeno učinkovito rabo.</p> <p>V projektu želimo zagotoviti nadzor nad rabo energije v regiji saj le tako lahko zagotovimo sistematičen prehod na trajnostno energijo. V regiji želimo pametne sisteme za upravljanje razpoložljivih infrastrukturnih virov regije z uporabo obstoječih električnih vodov javne razsvetljave. Predvidevamo uporabo inovativnega sistema, ki je bil nagradjen na »Smart Grids PARIS 2013« in omogoča uporabo obstoječe infrastrukture javne razsvetljave za nadgradnjo v informacijski sistem. Tako zgrajen sistem sporoča zelene informacije kar prek obstoječih napajalnih kablov do odgovornih upravljavcev in serviserjev, ki svojo aktivnost lahko prilagodijo dogajanjem v sistemu. Svoje delo lahko bolj učinkovito načrtujejo in prilagajajo – racionalizirajo porabo energentov ter s tem emisij.</p> <p>V okviru tega bo projekt obsegal štiri glavna področja:</p> <ol style="list-style-type: none"> <u>Merjenje in analitika porabe energentov:</u> Z uporabo inovativne tehnologije in nadgradnjo omrežja javne razsvetljave bomo zgradili informacijski sistem, ki bo omogočal takojšno zaznavanje odklonov porabe od načrtovanih količin ter s tem zagotavljal manjše izgube energije in optimalnejše načrtovanje zaposlenih za preventivne in kurativne posege v energetske infrastrukturo. Zaradi možnosti samonadzora porabe energije gospodarskih družb področje izboljšuje konkurenčnost gospodarstva. <u>Ozaveščanje in izobraževanje širše javnosti:</u> Pomeni širjenje primerov dobrih praks, pridobivanje in izmenjavo izkušenj, s čimer se doseže popularizacija ukrepov za energetske učinkovitost. V ta namen je treba posebno pozornost nameniti medijem, ki lahko močno olajšajo prenos znanja in izkušenj, s čimer prispevajo k hitrejšemu uveljavljanju energetske in okoljske naprednih rešitev. Vsaka občina v gorenjski regiji mora spodbujati dejavnosti ozaveščanja in si prizadevati za dvosmerni pretok informacij, znanja glede primerov dobrih praks znotraj in zunaj njenih administrativnih meja. Poleg javnih služb bo nevladni sektor zagotovil izvedbo programov za dvigovanje okoljske in energetske ozaveščenosti pri mlajših, saj gre za populacijo, ki se bo na eni strani morala soočiti s posledicami okoljsko-energetske politike njihovih staršev in se nanje ustrezno odzivati, na drugi strani pa lahko ozaveščena mlajša populacija vpliva na spremembo potrošnih navad in vzorcev njihovih staršev v prid trajnostnim rešitvam. Spodbujati je treba podnebno-energetske teme v šolskih programih, hkrati pa je treba na tem področju dvigniti strokovno usposobljenost učiteljev in ravnateljev. Programe energetske učinkovitosti v šolah mora spremljati zavest, da ne gre le za zniževanje stroškov kritja energetske potreb v šolskih stavbah. Taki programi morajo temeljiti na spoznanju, da imajo šole močan vpliv na uveljavljanje energetske trajnostnih rešitev tako na lokalni kot tudi na nacionalni ravni. Poseben nabor ukrepov za dvig energetske učinkovitosti je treba zagotoviti za socialno šibke ciljne skupine, ki navadno živijo v energetske potratnih stavbah.

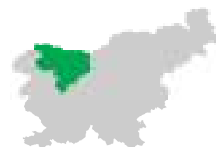

	<p>Takšni ukrepi imajo za te ciljne skupine poleg zmanjšanja porabe energije še druge pozitivne učinke, kot sta izboljšanje bivalnih razmer (toplotno ugodje, higiena) in izboljšanje njihovega zdravstvenega stanja.</p> <p>3. <u>Trajnostno upravljanje energetske, okoljske in klimatske razmere</u>: Sistem bo omogočil širjenje mreže pametnih polnilnic električnih vozil brez administrativnih ovir. Z vzpostavitvijo informacijskega sistema, kjer informacije potekajo dvosmerno, bomo zagotovili boljši nadzor nad procesi upravljanja javne razsvetljave, izvajanjem okoljskih meritev in nadzora posameznih pomembnih javnih lokacij, upravljanje prometa ter posredovanje v izrednih razmerah. V povezavi z javnim obveščanjem področje zagotavlja povečanje zavedanja vpliva okoljskih dejavnikov v družbi.</p> <p>4. <u>Dinamično informiranje javnosti</u> v realnem času nam omogoča komunikacija z javnostjo prek aktivnih panelov in izvršnih znakov. Z razširitvijo sistema lahko zagotovimo osnovno komunikacijsko infrastrukturo, ki poteka prek obstoječih energetske vodov javne razsvetljave. S tem bomo zagotovili možnost oddaljenim okoljem brez interneta, da se preko vodov razsvetljave priključijo v svetovni splet. To omogoča trajnostni razvoj podeželja in izboljšanje življenjskih pogojev v odročnih območjih, s čimer se zmanjšujejo socialne razlike.</p>
Ciljna skupina	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalno prebivalstvo, dnevni obiskovalci, domači in tuji gostje, • župani občin, direktorji občinskih uprav in strokovni sodelavci občin, • javna podjetja in službe za upravljanje infrastrukture, • gospodarski sektor, kar vključuje tudi predstavnike Kmetijsko gozdarske, Gospodarske in Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, • inštitucije znanja, ravnatelji šol, strokovni sodelavci, • nevladni sektor s področja okolja, vseživljenjskega učenja, energetske učinkovitosti, razvoja podeželja.
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečati zavest prebivalcev o pomembnosti trajnostne energije in njene učinkovite rabe, • izboljšanje življenjskih pogojev prebivalcev s poudarkom na marginalnih skupinah in ohranjanja poselitve podeželja, • promocija in nadgradnja infrastrukture za trajnostni promet, • organiziranje optimalnih nadzornih in servisnih služb ter njihova sredstva obveščanja, • vzpostavitev nadzora in krmiljenje razsvetljave z učinkovito rabo energije, • razširitev sistema daljinskega odčitavanja porabe (voda, elektrika, plin ...), • nadgradnja sistema informacij iz okolja – okoljske in klimatske meritve, • povečanje varnosti v prometu in na javnih lokacijah, • izboljšanje dostopnosti svetovnega spleta in odpravljanje razlik.
Nosilec	Lokalna energetska agencija Gorenjske (LEAG), MO Kranj
Partnerstvo	GROZD, Razvojna agencija Sora, RAGOR, BSC Kranj, Društvo vseživljenjsko učenje, Alpe Adria Green, CTRP Kranj, Komunala Kranj, Elektro Gorenjska, Savske elektrarne Ljubljana, podjetniki, občine: Bled, Žirovnica, Tržič, Radovljica, Škofja Loka, MO Kranj, Jesenice, Preddvor, Gorenja vas – Poljane, Bohinj, Jezersko, Cerklje na Gorenjskem, Železniki
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 10.000.000 EUR
Projekt	Povečanje energetske učinkovitosti, uvajanje obnovljivih virov energije in zmanjšanje onesnaževanja zraka
Opis	Veljavni pravni predpisi RS s področja energetske učinkovitosti, obnovljivih virov energije in kakovosti zraka na območjih regije narekujejo izvedbo ukrepov, razvrščenih v tri skupine:

	<ul style="list-style-type: none"> • spodbujanje učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije (daljinsko ogrevanje, zamenjava kurilnih naprav, toplotna izolacija stavb, boljša raba kurilnih naprav), • promet (spodbujanje javnega potniškega prometa in nemotoriziranih oblik prometa, umirjanje prometa, zmanjševanje emisij delcev zaradi soljenja in posipanja cest), • druga področja (predlogi ukrepov gospodarstva za zmanjšanje njegovih emisij). <p>Izvajanje ukrepov bo pozitivno vplivalo na blaženje podnebnih sprememb. Cilj izvajanja načrtov je bistveno izboljšanje kakovosti zraka. Ukrepi, ki so v sklopu načrta predvideni, so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učinkovita raba energije v javnih in zasebnih objektih, • varčevanje z energijo, • spodbujanje uvajanja obnovljivih virov energije, • uvajanje spremljanja rabe energije, • izobraževanje in ozaveščanje o ukrepih za zmanjševanje onesnaženja zraka, • povečanje odjema in širitev sistema daljinskega ogrevanja, • spodbujanje manjših sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, • priključevanje objektov na plinovodno omrežje in širitev plinovodnega omrežja, • spodbujanje trajnostnih rešitev za javni prevoz, • izboljšanje mestnega in medkrajevnega potniškega prometa, • uvajanje vozil na stisnjeni zemeljski plin in energente (javna in zasebna vozila), ki ugodno vplivajo na izboljšanje okolja, • spodbujanje projektov za večjo uporabo koles (sistemi parkiranja koles in urejanje kolesarskih poti, navezava na medkrajevne kolesarske poti), • sprejem in izvajanje regijskih akcijskih načrtov lokalnih energetskih konceptov, • trajnostna parkirna politika. 						
Ciljna skupina	javne ustanove, lokalni prebivalci, zasebni sektor						
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečanje učinkovite rabe energije, • uvedba obnovljivih virov energije in • zniževanje onesnaževanja okolja. 						
Nosilec	LEAG, MO Kranj						
Partnerstvo	gorenjske občine, LEAG, BSC Kranj, RAGOR, Razvojna agencija Sora, zasebna podjetja, izvajalci javnih storitev (potniški prevoz, železniški promet)						
Trajanje	2014–2020						
Financiranje	<table border="1"> <tr> <td>Lastna sredstva: 15 %</td> <td>1.800.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Sofinanciranje EU: 85 %</td> <td>10.200.000 EUR</td> </tr> <tr> <td>Skupaj</td> <td>12.000.000 EUR</td> </tr> </table>	Lastna sredstva: 15 %	1.800.000 EUR	Sofinanciranje EU: 85 %	10.200.000 EUR	Skupaj	12.000.000 EUR
Lastna sredstva: 15 %	1.800.000 EUR						
Sofinanciranje EU: 85 %	10.200.000 EUR						
Skupaj	12.000.000 EUR						

Projekt	Regijsko potniško središče s celovito prometno, energetsko in prostorsko ureditvijo
Opis	<p>Kranj kot regijsko središče povezuje s svojim prometnim sistemom pomembne regijske inštitucije, med njimi porodnišnico, zdravstveni dom, fakulteto, srednje šole, osnovne šole in ostale objekte.</p> <p>Prometni sistem je bil doslej načrtovan tradicionalno. Eden glavnih problemov urbane prometne politike Kranja je neprimerna in za uporabnike neprijazna avtobusna postaja. Da bi uredili nov potniški terminal, ki bo postal pomembno regijsko prometno vozlišče, olajšal mobilnost in dostopnost, je MO Kranj že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izdelala Prometno študijo in prometni model na območju MO Kranj, Analize ostalih vrst prometa, • izdelala Študijo kolesarskih povezav v okviru območja urbanističnega načrta Kranj z

	<p>navezavami na ključna naselja MO Kranj,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelila in proučila lokacijo na Zlatem polju (idejna zasnova, energetska strategija). <p>Utemeljitev lokacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odlična prometna povezanost, • edina dovolj velika površina blizu središča mesta – danes degradirano območje kotlovnice, • obstoječa avtobusna postaja je neprimerna – stoji na cesti, v okolici se pojavljajo socialni problemi, • v bližini zdravstvenega doma, izobraževalnega in poslovnega središča, • nedaleč od današnje lokacije avtobusne postaje, • ima ustrezno dostopnost tako z mestnih vpadnic kakor tudi do mestnega jedra, • preusmeri tranzitni avtobusni promet na kranjsko obvoznico ter s tem zmanjša obremenitve mestnega središča s CO₂ in PM₁₀, • v krogu 1,5 km se nahaja več kot polovica prebivalcev mesta, mestno središče. <p>Strateški projekt vključuje v javnem delu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ureditev centralnega avtobusnega terminala za mestni in medkrajevni promet na delu degradiranega območja – nedelujoče toplarne, • javna parkirna hiša s približno 500 parkirnimi mesti za potrebe uporabnikov javnega prevoza, zdravstvenih storitev, bližnjih šol in dostopa do mestnega središča, • celostna prometna ureditev območja dela Gosposvetske in Nazorjeve ulice z ureditvijo priključkov in dostopa do porodnišnice in urgence, • ureditev zelenih površin ter povezav za pešce med objekti kompleksa, • vzpostavitev ukrepov trajnostne mobilnosti: »parkiraj & kolesari«, »parkiraj & pelji se z javnim prevozom«, »parkiraj & pojdi peš«, • ureditev centralne priprave toplotne energije in hlajenja za celotno območje na osnovi obnovljivih virov energije, • socialno in prostorsko revitalizacijo obstoječega DUO – območja današnje avtobusne postaje, • z izvedbo projekta želimo postaviti primer dobre prakse. 		
Ciljna skupina	bolniki, obiskovalci, zaposleni, lokalno prebivalstvo, dijaki, študentje, šolarji, domači in tuji gostje, dnevni obiskovalci		
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Vzpostaviti osrednje trajnostno prometno vozlišče za boljšo dostopnost Kranja s sosednjimi občinami ter mestnega središča in javnih storitev v Kranju kot regionalnem središču, • sanirati degradirano urbano območje toplarne v mestnem središču Kranja, • zmanjšati obremenjevanje zraka z izpusti CO₂ in prašnimi delci PM₁₀ v mestnem središču z umikom avtobusnega prometa, s trajnostno energetske gradnje in prometno ureditvijo celovitega območja, • omogočiti pogoje za dostopnost in razvoj zdravstvene dejavnosti in z njimi povezanih storitev, • izboljšati vključenost uporabnikov tega območja in revitalizirati območje današnje avtobusne postaje. 		
Nosilec	MO Kranj		
Partnerstvo	javni zavodi (lokalni in državni), zasebni vlagatelji, LEAG, BSC Kranj		
Trajanje	2014–2020		
Financiranje	Lastna sredstva	2.500.000 EUR	
	Sofinanciranje EU	7.500.000 EUR	
	Ostala sredstva	2.500.000 EUR	
	Skupaj	12.500.000 EUR	

Projekt	Trajnostni urbani razvoj urbanega centra gorenjske regije
Opis	<p>MO Kranj je po velikosti tretja največja mestna občina v Sloveniji. Hkrati predstavlja največje urbano središče in administrativni, izobraževalni, gospodarski in kulturni center Gorenjske. Leta 2013 je v mestni občini prebivalo 55.552 prebivalcev. Med njimi jih 75,1 % ali 41.696 živi v štirih naseljih, ki po SURS sodijo med prostorsko in funkcionalno povezano mestno območje: naselja Kranj, Britof, Hrastje in Kokrica.</p> <p>Na območju mesta Kranj je pozidava zasnovana izrazito centralno. Zgodovinsko jedro Kranja se je razvilo na dvignjenem pomolu nad sotočjem Kokre in Save. Z razmahom intenzivne urbanizacije in suburbanizacije se je mesto z industrijskimi obrati in novimi stanovanjskimi soseskami razvilo prek zgodovinskega okvira in se (zlasti na lokacijah ob pomembnejših prometnicah) počasi zlilo s predmestno pozidavo v večjo urbano aglomeracijo.</p> <p>Mesto Kranj tako predstavlja kritično maso prebivalstva, ustvarjalnosti in podjetij, javnih in nevladnih organizacij, ki ob ustreznem razvojnem upravljanju lahko pomembno vpliva na razvoj celotne regije. Prometni tokovi, delovna mesta, izobraževanje, trgovske, upravne in finančne storitve ter številne druge dejavnosti so tesno prepletene s sosednjimi občinami in tudi služijo celotni regiji.</p> <p>MO Kranj je v preteklem programskem obdobju načrtno prenavljala ključne objekte kulturne dediščine in obnovila trge, ulice in javne površine v mestnem jedru. Trenutno izvaja obsežne naložbe v vodooskrbo, kanalizacijsko omrežje in sanacijo centralne čistilne naprave. Vse to omogoča pogoje za večjo kakovost bivanja in razvojni preobrat. Kljub temu pa se mesto zaradi preteklega naglega industrijskega in prostorskega razvoja še vedno srečuje z nekaj ključnimi urbani izzivi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upadanje delovnih mest – izziv prestrukturiranja gospodarske strukture v smeri tehnološko, IKT, turistično in storitveno naravnanih podjetij ter zaposlovanja mladih, • prometni zastoji, neustrezna avtobusna postaja in zastarela prometna infrastruktura – izziv trajnostne ureditve urejanja prometnih tokov in celostnega trajnostnega prometnega sistema v povezavi s sosednjimi občinami, • 100 hektarov degradiranih urbanih površin: industrijsko in socialno degradirana območja – izziv rabe za nove javne, turistične, kulturne, izobraževalne in podjetniške dejavnosti, • velike urbane stanovanjske soseske: prostorski, prometni, energetske problemi in težave s socialno vključenostjo, • izgubljanje razvojne energije: izziv pripadnosti prebivalstva, novega imidža in pozicioniranja Kranja znotraj in navzven, • obremenjevanje zraka s PM₁₀, izpusti CO₂, hrup, • zamiranje dejavnosti in življenja v mestnem jedru: izzivi upravljanja, marketinga, učinkovitih ukrepov in spodbud za podporo gospodarskim dejavnostim v mestu ter kakovosti življenja stanovalcev, • urejanje zelenega sistema mesta za rekreacijo prebivalcev ter vzpostavljanje primerne povezanosti med mestom in podeželjem. <p>MO Kranj je k reševanju razvojnih izzivov mestne občine in še posebej urbanega območja pristopila s Strategijo. Strategija je v javni obravnavi in bo predvidoma konec leta 2014 sprejeta na mestnem svetu.</p> <p>V okviru strategije je že opredeljenih nekaj indikativnih celostnih projektov, ki tvorijo smiselno celoto, hkrati pa vsak zase povezuje vsaj dva tematska cilja kot sta predvidena z državnim Operativnim programom za izvajanje kohezijske politike v obdobju 2014–2020 (Energetska učinkovitost – energetska prenova, Trajnostna mobilnost, Izboljšanja stanja okolja (predvsem zrak – PM₁₀), Podpora podjetništvu (neposredna podpora: prostorski pogoji za vzpostavitev ali rast podjetij), Prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanje naravnih nesreč, Socialna vključenost).</p>

	Ocenjena vrednost v EUR ¹⁴
Indikativni strateški projekti urbanega razvoja ¹³	
1. Zelena mobilnost: prometna strategija, sistem kolesarskih, peš poti, javnega prometa	5.600.000
2. Potniško središče: javni del, degradirano urbano območje, trajnostna energetska ureditev	12.500.000
3. Posluj v Kranju: poslovna promocija, paket spodbud, podjetniški pospeševalnik	1.700.000
4. Smart Kranj: Kranj kot tehnološki poligon IKT industrije	1.025.000
5. Degradirano urbano območje Ekonomska šola: prenova za namene vrtca in šole OŠ S. Jenko	6.700.000
6. Degradirano urbano območje mestno jedro: prenova za namene glasbene šole	500.000
7. Degradirano urbano območje mestno jedro: prenova tržnice	130.000
8. Mestni marketing, turistično pozicioniranje, novi produkti in <i>re-branding</i> Kranja	1.350.000
9. Kanjon Kokre: zeleni sistem mesta, biotska raznovrstnost	900.000
10. Celostna revitalizacija stanovanjskih sosesk: Planina	2.250.000
11. Regijski večnamenski športno vadbeni center	6.000.000
Skupaj projekti urbanega razvoja	38.655.000
Če bodo pravila izvajanja projektov Strategije MOK omogočila nakupe degradiranih inudstrijskih območij, bo MO Kranj med prednostne projekte umestila tudi pilotni projekt regeneracije enega izmed industrijskih degradiranih obočij v MO Kranj skupaj s partnerji iz gospodarstva.	
Ciljna skupina	Različna glede na projekt: občani, podjetja, obiskovalci
Cilji	<p>Trajnostni urbani razvoj MO Kranj sledi razvojni viziji Kranja: »Kranj – odprto središče Gorenjske. Kranj bo rasel in se razvijal kot trajnostno, pametno in odprto središče Gorenjske.« ter naslednjim specifičnim ciljem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izboljšati kakovost zraka z emisijami CO₂ in PM₁₀ ter zmanjšati hrup v mestnem središču ter izboljšati energetska bilanco mesta, • zagotoviti občanom različne transportne možnosti, povečati učinkovitost javnega prevoza in mestnega prometnega sistema, • dolgoročno izboljšati konkurenčnost in privlačnost Kranja kot poslovne lokacije in turistične destinacije za prestrukturiranje in ustvarjanje novih delovnih mest, • vzpostaviti Kranj kot testno okolje domačih podjetij IKT za razvoj storitev pametnega mesta, • trajnostno, prostorsko in vsebinsko prenoviti degradirane in neizkoriščene objekte v javni lasti za nove mestotvorne dejavnosti, • izboljšati utrip, upravljanje in gospodarsko aktivnost mestnega jedra, • izboljšati pogoje za rekreacijo meščanov v naravi in športnih objektih, • zagotoviti sožitje mesta in podeželja,

¹³ Gre za predhodni nabor, ki se lahko v postopku sprejemanja Strategije MOK še dopolni oziroma spremeni. Posamezni projekti urbanega razvoja so razporejeni tudi v posamezna razvojna področja RRP Gorenjske.

¹⁴ Gre za skupno oceno projektov na temo trajnostnega urbanega razvoja MO Kranj. Ocena zajema projekte, ki so v RRP Gorenjske že razporejeni po posameznih razvojnih področjih, tu pa združeni v celoto. Znesek je naveden indikativno.

	<ul style="list-style-type: none"> izboljšati vključenost meščanov v razvojne aktivnosti mesta. 	
Nosilec	MO Kranj	
Partnerstvo	različno glede na projekt: podjetja, koncesionarji, lastniki degradiranih površin, javni zavodi MO Kranj in drugi	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Občina	16.929.500 EUR
	Sofinanciranje EU	21.725.500 EUR
	Skupaj	38.655.000 EUR ¹⁵

DRUGI PROJEKTI

Projekt	Nosilec	Vrednost
Prometna ureditev Videm – osnovna šola	Občina Gorenja vas – Poljane	870.000 EUR
Ureditev ceste na smučišče Stari vrh	Občina Gorenja vas – Poljane	3.200.000 EUR
Vodovod Lučine	Občina Gorenja vas – Poljane	2.500.000 EUR
Ureditev parkirišč v vaškem jedru Gorenje vasi	Občina Gorenja vas – Poljane	600.000 EUR
Energetsko varčni javni objekti z obnovljivimi viri	Občina Gorenja vas – Poljane	2.600.000 EUR
Poslovna cona Todraž	Občina Gorenja vas – Poljane	900.000 EUR
Vodovod Poljane–Delnice	Občina Gorenja vas – Poljane	1.500.000 EUR
Vodovod Stara Oselica–Kopačnica	Občina Gorenja vas – Poljane	800.000 EUR
Fortunova brv	Občina Gorenja vas – Poljane	370.000 EUR
Protipoplavna zaščita ogroženih območij ob Poljanski Sori s pritoki	Občina Gorenja vas – Poljane	3.800.000 EUR
Širokopasovno omrežje	Občina Gorenja vas – Poljane	1.900.000 EUR
Obnova vaških jeder v občini Gorenja vas – Poljane	Občina Gorenja vas – Poljane	1.600.000 EUR
Ureditev panoramske ceste Poljane–Javorje–Hotavljje–Sovodenj	Občina Gorenja vas – Poljane	4.500.000 EUR
Ureditev hodnikov za pešce	Občina Gorenja vas – Poljane	1.300.000 EUR
Komunalna ureditev naselja Sovdenj	Občina Gorenja vas – Poljane	1.800.000 EUR
Rezervni vodni viri Hotavljje – Gorenja vas – Poljane	Občina Gorenja vas – Poljane	1.600.000 EUR
Lužilnica	Občina Jesenice	1.000.000 EUR
Učinkovita promocija in trženje poslovnih prostorov	Občina Jesenice	600.000 EUR
Obvoznica Lipce	Občina Jesenice	1.494.662 EUR

¹⁵ Gre za skupno oceno projektov na temo trajnostnega urbanega razvoja MO Kranj. Ocena zajema projekte, ki so v RRP Gorenjske že razporejeni po posameznih razvojnih področjih, tu pa združeni v celoto. Znesek je naveden indikativno.

Poslovna cona Jesenice – 2. Faza	Občina Jesenice	3.053.030 EUR
Plavški travnik II – Vrbje	Občina Jesenice	2.380.215 EUR
Komunalna infrastruktura KS Sava	Občina Jesenice	2.473.000 EUR
Komunalna infrastruktura v naselju Pejce	Občina Jesenice	886.000 EUR
Vodovod Planina pod Golico – Plavški rovt	Občina Jesenice	1.340.617 EUR
Zamenjava azbestnih cevi	Občina Jesenice	3.846.024 EUR
Prilagoditev odlagališča Mala Mežakla – 3. Faza	Občina Jesenice	1.369.246 EUR
Energetska sanacija objekta Cesta maršala Tita 78 (zdravstveni dom) ter selitev metadonske ambulante	Občina Jesenice	201.000 EUR
Kolesarsko omrežje v občini Jesenice, navezava na državno daljinsko kolesarsko povezavo	Občina Jesenice	2.100.000 EUR
Energetska sanacija javnih objektov v občini Jesenice	Občina Jesenice	9.020.000 EUR
Ureditev parkirišč Mojstrana	Občina Kranjska Gora	110.000 EUR
Ureditev parkirišč Rateče	Občina Kranjska Gora	110.000 EUR
Vaško jedro Mojstrana	Občina Kranjska Gora	540.000 EUR
Vaško jedro Rateče	Občina Kranjska Gora	380.000 EUR
Vodohran Kranjska Gora	Občina Kranjska Gora	710.000 EUR
Energetsko varčni objekti	Občina Kranjska Gora	8.000.000 EUR
Izgradnja sekundarnih kanalov komunalne infrastrukture Podbrezje: Srednja vas–Dolenja vas in Britof–Podtabor	Občina Naklo	1.008.000 EUR
Vaško jedro	Občina Jezersko	125.000 EUR
Ogrevanje na lesno biomaso	Občina Jezersko	1.000.000 EUR
Rekonstrukcija objekta Storžič	Občina Jezersko	425.000 EUR
Obnova vodovoda	Občina Jezersko	1.300.000 EUR
Elektrifikacija Ravenske Podkočne in planinskih koč	Občina Jezersko	260.000 EUR
Energetska sanacija objekta Podružnične šole Jezersko	Občina Jezersko	900.000 EUR
Mineralna voda	Občina Jezersko	130.000 EUR
Kanalizacija v občini Preddvor	Občina Preddvor	6.935.895 EUR
Kanalizacija in vodovod Mače	Občina Preddvor	850.000 EUR
Rekonstrukcija ceste LC 401101 »Bodovlje–Frane–Hrib–Kopač« v dolžini 3600 m	Občina Škofja Loka	360.000 EUR
Izgradnja brvi na kolesarski povezavi Gabrk–Log	Občina Škofja Loka	350.000 EUR
Obnova Kapucinskega mostu	Občina Škofja Loka	450.000 EUR

Urejanje in izgradnja panoramsko-turističnih cest	Občina Škofja Loka/EU/RS	1.000.000 EUR
Obnova obstoječe peš brvi v Brodeh	Občina Škofja Loka	320.000 EUR
Povezovalna cesta Kranj-Škofja Loka-Ljubljana	Občina Škofja Loka/EU/RS	15.362.594 EUR
Rekonstrukcija ceste LC 401111 »Zminec-Sopotnica-Rupar« v dolžini 3600 m	Občina Škofja Loka	350.000 EUR
Izgradnja I. in II. etape kolesarske povezave Gorenjske	Občina Škofja Loka	3.800.000 EUR
Izgradnja širokopasovnih povezav na območju Škofje Loke	Občina Škofja Loka	2.350.000 EUR
Naravni rezervat Reteške Loke (Natura 2000)	Občina Škofja Loka/EU/RS	850.000 EUR
Izgradnja gasilskega doma Reteče	Občina Škofja Loka	950.000 EUR
Prenova Kapucinskega predmestja z javnimi površinami in parkiranjem	JZP – Občina Škofja Loka	1.500.000 EUR
Ureditev odprtih javnih površin starega mestnega jedra Škofje Loke ter ureditev obrežja obeh Sor	JZP – Občina Škofja Loka	8.500.000 EUR
Obnova Spodnjega trga s povezavami	Občina Škofja Loka	2.500.000 EUR
Pot v Vincarje s kamnitim mostom	Občina Škofja Loka/EU/RS	395.000 EUR
Protipoplavne zaščite ogroženih območij	Občina Škofja Loka/Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	2.700.000 EUR
Energetska sanacija objektov – energetske učinkovite občine (povečanje)	Občina Škofja Loka	2.000.000 EUR
Infrastruktura za zdravo in kakovostno bivalno okolje z izkoriščanjem lokalnih energetskih virov	Občina Škofja Loka	550.000 EUR
IKT – informacijsko komunikacijska tehnologija	Občina Škofja Loka	450.000 EUR
Krepitev socialnega kapitala lokalne skupnosti	Občina Škofja Loka	250.000 EUR
Ureditev območja železnice s prehodom in parkiriščem	Občina Škofja Loka	450.000 EUR
Izgradnja južne dovozne ceste na Trato	Direkcija RS za ceste in Občina Škofja Loka	3.350.000 EUR
Izgradnja severne obvoznice Škofja Loka	Direkcija RS za ceste in Občina Škofja Loka	8.900.000 EUR
Komunalna ureditev Godešič, Reteče in Gorenja vas-Reteče	Občina Škofja Loka	6.296.599 EUR
Program opremljanja aglomeracij v Škofji Loki	Občina Škofja Loka	350.000 EUR
Stanovanjske kooperative za mlade	Občina Škofja Loka	770.000 EUR
Zamenjava azbestnih kritin na javnih objektih	Občina Škofja Loka	630.000 EUR
Energetska sanacija objektov	Občina Škofja Loka	1.000.000 EUR
Zelena Loka – dokončanje okoljskih naložb	Občina Škofja Loka/EU/RS	15.000.000 EUR
Naložbe v obnovo vaških vodovodov	Občina Škofja Loka	1.000.000 EUR

Celostni sistem trajnostne mobilnosti v mestu Škofja Loka	Občina Škofja Loka/EU/RS	5.000.000 EUR
Regionalne povezave na avtocesti Ljubljana–Kranj	Občina Škofja Loka/EU/RS	1.000.000 EUR
Rekonstrukcija regionalne ceste Škofja Loka–Železniki	Občina Škofja Loka/RS	850.000 EUR
Prometne ureditve vaških jeder in mirujočega prometa po KS	Občina Škofja Loka/EU/RS	650.000 EUR
Ureditev območja avtobusne postaje	JZP – Občina Škofja Loka	800.000 EUR
Ureditev parkirišč <i>park-and-ride</i> na železniški postaji	Občina Škofja Loka/EU/RS	850.000 EUR
Vzpostavitev sistema kolesarnic in izposoje koles na avtobusni in železniški postaji	Občina Škofja Loka/EU/RS	450.000 EUR
Polnilne postaje za električna vozila	zasebni investitor	250.000 EUR
Nadaljnje urejanje lokalnih prometnic	Občina Škofja Loka/RS	4.000.000 EUR
Izgradnja I. etape kolesarske povezave	Občina Žiri	348.000 EUR
Izgradnja kanalizacije in čistilne naprave Selo	Občina Žiri	700.000 EUR
Ureditev centra Žirov	Občina Žiri	655.000 EUR
Obvoznica Žiri	Občina Žiri	164.940 EUR
Ureditev hodnikov za pešce	Občina Žiri	377.632 EUR
Kolesarske povezave II. faza	Občina Žiri	150.000 EUR
Energetska sanacija vrtca Žiri	Občina Žiri	522.160 EUR
Breznica – center	Občina Žirovnica	1.109.700 EUR
Kanalizacija Breg	Občina Žirovnica	1.055.500 EUR
Kolesarske poti	Občina Žirovnica	993.500 EUR
Obvoznica Vrba	Občina Žirovnica	1.153.000 EUR
Parkirišče Rodine	Občina Žirovnica	260.200 EUR
Obnova vaških, trških in mestnih jeder v občini Radovljica	Občina Radovljica	1.700.000 EUR
Energetska sanacija objektov v lasti občine Radovljica	Občina Radovljica	500.000 EUR
Energetska sanacija OŠ Frana Saleškega Finžgarja Lesce	Občina Radovljica	1.050.000 EUR
Energetska sanacija podružnične OŠ Begunje	Občina Radovljica	625.000 EUR
Energetska sanacija OŠ Staneta Žagarja Lipnica	Občina Radovljica	795.000 EUR
Energetska sanacija Rancierjeve vile	Občina Radovljica	335.000 EUR
Energetska sanacija VVZ Radovljica – enota Radovljica in enota Kropa	Občina Radovljica	810.000 EUR
Izgradnja neprofitnih stanovanj in bivalnih enot v občini Radovljica	Občina Radovljica	900.000 EUR

Rekonstrukcija Ceste svobode v Radovljici	Občina Radovljica	960.000 EUR
Rekonstrukcija mostu nad železniško progo na Cesti svobode v Radovljici	Občina Radovljica	1.650.000 EUR
Ureditev Šercerjeve ulice v Radovljici	Občina Radovljica	525.000 EUR
Rekonstrukcija ceste Nova vas–Zapuže	Občina Radovljica	755.000 EUR
Gradnja kanalizacije Kamna Gorica – primarno omrežje	Občina Radovljica	528.500 EUR
Kanalizacija Podnart	Občina Radovljica	1.982.000 EUR
Kanalizacija Posavec	Občina Radovljica	1.667.000 EUR
Gradnja vodovoda Kamna Gorica	Občina Radovljica	265.000 EUR
Zamenjava azbestnih strešnih kritin na javnih objektih	Občina Radovljica	375.000 EUR
Izgradnja primarne kanalizacije Lancovo	Občina Radovljica	459.000 EUR
Gradnja kanalizacije Kamna Gorica – sekundarno omrežje	Občina Radovljica	528.000 EUR
Gradnja vodovoda Lipnica– Kamna Gorica	Občina Radovljica	341.000 EUR
Izgradnja primarne kanalizacije Predtrg – Mošnje–Dvorska vas z odcepi za Črnivec in Brezje	Občina Radovljica	1.877.000 EUR
Ureditev Gradnikove ceste v Radovljici	Občina Radovljica	755.000 EUR
Rekonstrukcija ceste Lesce–Begunje	Občina Radovljica	1.130.000 EUR
Izgradnja obvozne ceste Hlebce	Občina Radovljica	465.000 EUR
Izgradnja obvozne ceste Brezje–Peračica–občinska meja	Občina Radovljica	2.060.000 EUR
Ureditev kolesarskih stez	Občina Radovljica	400.000 EUR
Ureditev parkirnih površin za staro mestno jedro	Občina Radovljica	200.000 EUR
Gradnja osrednje parkirne hiše	Občina Bled	5.000.000 EUR
Mreža kolesarskih poti	Občina Bled	2.000.000 EUR
Rekonstrukcija Kolodvorske ceste z območjem železniške postaje (sistem <i>park-and-ride</i>)	Občina Bled	1.500.000 EUR
Urbana prenova ožjega središča Bleda	Občina Bled	3.000.000 EUR
Brezogljčni Bled – Bled 2030 Zero CO ₂	Občina Bled	250.000 EUR
Načrt upravljanja in renaturacija Blejskega jezera s pritoki	Občina Bled	500.000 EUR
Vzpostavitev rezervnega vodnega vira Bled – Gorje – Radovljica	Občina Bled	1.500.000 EUR
Rekonstrukcija regionalnih in drugih vpadnih cest ter zaključek mestnega cestnega obroča Kranja v navezavi s sosednjimi občinami	MO Kranj	15.000.000 EUR
Manjkajoča komunalna infrastruktura v MO Kranj	MO Kranj	24.420.000 EUR
Prenova soseske Planina	MO Kranj	2.250.000 EUR

Sistemi daljinskega ogrevanja na lesno biomaso	MO Kranj	2.000.000 EUR
Energetske sanacije javnih objektov v MO Kranj	MO Kranj	9.550.000 EUR
OŠ Stražišče – nova telovadnica	MO Kranj	2.300.000 EUR
Prenova in energetska sanacija kulturnega spomenika (dva objekta OŠ Stražišče)	MO Kranj	500.000 EUR
Prenove in energetske sanacije domov KS	MO Kranj	2.500.000 EUR
Energetska sanacija Zdravstvenega doma Kranj	MO Kranj	872.000 EUR
Sistematična prenova in posodabljanje obstoječe javne športne infrastrukture, vključno z energetskimi sanacijami	MO Kranj	2.100.000 EUR
Renaturalizirana tovarna – hrana, energija, voda in nova delovna mesta	MO Kranj	3.500.000 EUR
Ureditev Prešernovega gaja	MO Kranj	160.000 EUR
Kanalizacija odpadnih voda Krvavca	Občina Cerklje na Gorenjskem	4.788.966 EUR
Gradnja gospodarske javne infrastrukture (GJI) in komunalne opreme stavbnih zemljišč – Območje: Fazanarija (obrotno-proizvodna cona)	Občina Cerklje na Gorenjskem	3.348.000 EUR
Gradnja GJI in komunalne opreme stavbnih zemljišč – Območje: PUP ob letališču: L1 – Poslovno logistična cona Brnik, OPPN: L8 – Poslovni kompleks Brnik, LN: L4 – Ekonomsko poslovna cona Brnik	Občina Cerklje na Gorenjskem	22.537.684 EUR
Izgradnja kanalizacijskega sistema odpadnih voda in čistilne naprave Štefanja gora	Občina Cerklje na Gorenjskem	1.355.000 EUR
Izgradnja novega vodooskrbnega sistema Štefanja gora	Občina Cerklje na Gorenjskem	869.000 EUR
Izgradnja vodooskrbnega sistema Krvavec – Oskrba s pitno vodo na območju Zgornje Save – 1. sklop	Občina Cerklje na Gorenjskem	15.934.846 EUR
Regeneracija industrijskega območja nekdanje predilnice in tkalnice	Občina Tržič	7.280.000 EUR
Program opremljanja – aglomeracija Loka (Tržič)	Občina Tržič	2.726.000 EUR
Program opremljanja – aglomeracija Podljubelj	Občina Tržič	2.586.000 EUR
Vodohran Vetrno	Občina Tržič	151.500 EUR
Vodovod Vetrno–Gozd	Občina Tržič	109.000 EUR
Program opremljanja – aglomeracija Lom pod Storžičem	Občina Tržič	1.402.000 EUR
Vodovod Deševno (»voh«)	Občina Tržič	319.000 EUR
Fekalna kanalizacija – Brezje pri Tržiču	Občina Tržič	1.496.000 EUR
Vodni vir Smolekar	Občina Tržič	2.240.880 EUR
Izgradnja velikega nogometnega igrišča	Občina Tržič	1.500.000 EUR
Celovita energetska sanacija vseh javnih objektov v občini Tržič (energetsko učinkovita občina)	Občina Tržič	10.000.000 EUR
Energetsko učinkovita prenova javne razsvetljave	Občina Tržič	1.000.000 EUR
Nadgradnja katastra gospodarske infrastrukture in optimizacija procesov	Občina Tržič	1.500.000 EUR

Celovita ureditev naselja Studeno	Občina Železniki	1.000.000 EUR
Celovita ureditev naselja Jesenovc	Občina Železniki	700.000 EUR
Obnova vaških jeder v občini Železniki	Občina Železniki	2.000.000 EUR
Obnova povezovalne ceste med občinama Železniki in Škofja Loka: LC 494082 »Ojstri vrh–Zg. Golica« v dolžini 1800 m	Občina Železniki	450.000 EUR
Obnova panoramske ceste pod Ratitovcem: LC 494061 »Rotek–Zg. Danje–Torka–Ravne« v dolžini 7000 m	Občina Železniki	1.750.000 EUR
Obnova povezovalne ceste med Gorenjsko in Primorsko: LC 494021 »Zgaga–Zg. Davča–Razpet«	Občina Železniki	800.000 EUR
Izgradnja kanalizacije in čistilne naprave v Sorici	Občina Železniki	800.000 EUR
Izgradnja kanalizacije in čistilne naprave v Dražgošah	Občina Železniki	1.200.000 EUR
Gasilski dom v Selcih	Občina Železniki	300.000 EUR
Gradnja centralne čistilne naprave Trboje	Občina Šenčur	2.500.000 EUR
Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda v porečju zgornje Save in na območju Kranjskega in Sorškega polja - 2. faza (kanalizacija severnega dela občine Šenčur)	Občina Šenčur	1.618.973,04 EUR
Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda v porečju zgornje Save in na območju Kranjskega in Sorškega polja - 3. faza (kanalizacija južnega dela občine Šenčur)	Občina Šenčur	2.000.000,00 EUR
Rekonstrukcija lokalne ceste Olševek–Tupaliče (občinska meja) na območju naselja Olševek	Občina Šenčur	1.167.500,00 EUR
Rekonstrukcija lokalne ceste Trboje–Prebačevo	Občina Šenčur	542.950,00 EUR
Rekonstrukcija lokalne ceste Voklo–Trboje	Občina Šenčur	316.300,00 EUR
Obnova vodovodnega omrežja na območju naselij Voklo, Prebačevo, Žerjavka in Trboje	Občina Šenčur	1.500.000,00 EUR
Obnova vodovodnega omrežja na območju naselij Visoko, Hotemaže, Luže in Olševek	Občina Šenčur	1.200.000,00 EUR
Gradnja sekundarnih kanalov v naseljih Hotemaže in Olševek	Občina Šenčur	1.200.000,00 EUR
Gradnja sekundarnih kanalov v naseljih Voklo, Trboje, Prebačevo in Žerjavka	Občina Šenčur	2.080.800,00 EUR
Ureditev pešpoti na območju občine Šenčur	Občina Šenčur	50.000,00 EUR
Eko patrolje	Alpe Adria Green	337.000 EUR
Center za obnovljive vire	Tehniški šolski center Kranj	300.000 EUR
Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju Zgornje Save - 2. faza (sekundarna in primarna faza Zgornja bohinjska dolina)	Občina Bohinj	3.800.000 EUR
Izgradnja mreže kolesarskih poti (Ribčev Laz–Ukanc, Srednja vas–Senožeta, vzpostavitev sistema izposoje koles, spodbude za uporabo koles kot prevoznega sredstva), izvedba daljinske kolesarske steze Bled–Bohinj	Občina Bohinj	200.000 EUR
Umirjanje individualnega motornega prometa v občini Bohinj - nadgradnja študije, delna izvedba	Občina Bohinj	100.000 EUR
Celovita komunalna ureditev vasi Ravne (PGD narejen)	Občina Bohinj	1.100.000 EUR
Priprava dokumentacije in izgradnja kanalizacijskega omrežja Gorjuše z malo ČN	Občina Bohinj	700.000 EUR

Sanacija degradiranega območja pod železniško postajo – priprava dokumentacije (OPPN) – določitev jasnih usmeritev, pogojev rabe, nove vsebine območja	Občina Bohinj	30.000 EUR
Vzpostavitev krajinskega parka Udin boršt kot učilnice konglomeratnega krasa, gozdne narave in tradicije rokovnjaštva	CTRP Kranj	300.000 EUR

6.5. RAZVOJNO PODROČJE: RAZVOJ PODEŽELJA (KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN RAZVOJ PODEŽELJA)

Gorenjska je uvrščena med zmerne podeželske regije, kjer so razgiban relief, podnebje ter človeški kapital dobra popotnica sonaravnega razvoja gorenjskega podeželja. Potenciali gorenjskega podeželja se izkoriščajo za primarne in širše interese podeželja. Poleg pridelave hrane in oskrbe z naravnimi viri je na podeželju veliko možnosti za razvoj turizma, gospodarskih dejavnosti, prostor za bivanje, šport in rekreacijo.

V sklopu tega razvojnega področja so izpostavljena 4 podpodročja, v katera želimo vlagati, da bi čim boljše izkoriščali potencialne podeželja: **lokalna prehranska samooskrba, naravovarstvo in okoljevarstvo, gozd in les ter dediščina podeželja.**

V omenjenem programu so zajete tiste vsebine, za katere smatramo, da jih je smiselno obravnavati na ravni regije. Na območju Gorenjske sta v pripravi strategiji lokalnega razvoja za osrednjo in zgornjo Gorenjsko ter škofjeloško območje, ki opredeljujeta razvoj lokalnih območij skozi izvajanje pristopa CLLD. Z omenjenimi strateškimi dokumenti želimo ohraniti naravne in kulturne vrednote podeželja ter z učinkovitejšim sonaravnim aktiviranjem potencialov podeželja zagotoviti uravnotežen razvoj človeka in narave.

Program razvoja podeželja Gorenjske stremi k ohranjanju, razvoju in trajnostni rabi potencialov podeželja, kar bo prispevalo k doseganju zastavljenih ciljev.

Cilji
1. Povečati regionalno samooskrbo s prehrabnimi proizvodi.
2. Povečati obseg visokokakovostnih proizvodov v okolju.
3. Povečati konkurenčnost gospodarstva na podeželju.
4. Trajnostno gospodarjenje in upravljanje z naravnimi viri.
5. Ohranjanje naravnega okolja.
6. Trajnostno gospodarjenje z gozdnimi viri ter povečevanje dodane vrednosti lesa.
7. Aktivno ohranjanje naravne in kulturne dediščine ter identitete podeželja.

Kazalniki	2012 oz. zadnji razpoložljiv podatek	2020
Obseg površin, namenjenih pridelavi vrtnin	325,5 ha (2012, vir: Ocena KGZS – Zavod Kranj)	373 ha
Število izdelkov, ki so dosegli priznanje na nacionalnem ocenjevanju Dobrote slovenskih kmetij	107 (2014, vir: KGZS – Zavod Kranj)	128 (20 % povečanje)
Obseg površin, vključenih v kontrolo ekološke pridelave	2.047 ha (2012, vir: MKO)	2.500 ha
Število kmetijskih gospodarstev z registriranimi dopolnilnimi dejavnostmi	598 (2012, vir: MKO)	750

Sredstva, namenjena za investicije v varstvo okolja kot % od regionalnega BDP	0,6 % (2011, vir: SURS)	1,2 % (100 % povečanje)
Delež očiščene komunalne odpadne vode	85,8 % (2012, vir. SURS)	100 %
Obseg gojitvenih in varstvenih del v gozdovih	1.587 ha (2012, vir: Zavod za gozdove Slovenije)	1.750 ha
Realizacija možnega poseka (MP) lesa	485.685 m ³ – 75 % MP (2012, vir: Zavod za gozdove Slovenije)	577.000 m ³ – 90 % MP
Število registriranih enot žive kulturne dediščine	8 (2014, vir: Register žive kulturne dediščine)	16 (100 % povečanje)

6.5.1. Investicijski ukrepi na področju razvoja podeželja

LOKALNA PREHRANSKA SAMOOSKRBA

Gorenjska v kmetijskem pogledu nima najbolj ugodnih naravnih danosti, saj je kar 65 % kmetijskih površin na hribovskem in gorskem območju. Opremljenost tržno usmerjenih kmetij s kmetijsko mehanizacijo je v povprečju na visoki ravni, na manjših kmetijah pa še vedno poteka velik del pridelave na tradicionalen način. Kljub ne najbolj ugodnim naravnim pogojem pa je na podeželju še veliko neizkoriščenih priložnosti tako v osnovni kmetijski kot dopolnilnih dejavnostih.

Zaradi nestabilnih globalnih razmer, naraščajoče onesnaženosti okolja, vse večje osveščenosti o vplivih hrane na zdravje in počutje ljudi postaja pridelava hrane v lokalnem okolju vse pomembnejša. Vzpostavljanje kratkih oskrbovalnih verig zagotavlja izboljšanje prehranskih navad z zagotavljanjem sveže, zdrave, sezonske in raznovrstne lokalne hrane, pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti, poseljenosti in razvoju podeželja, k ohranjanju kulturne in naravne krajine ter razvoju podeželskega turizma.

Usmerjeni smo v povečanje prehranske samooskrbe na temelju lokalne pridelave s spodbujanjem dobrih kmetijskih praks, tudi ekološkega kmetovanja ter ponovnega kultiviranja avtohtonih, lokalnih sort kmetijskih rastlin. Poleg spodbujanja večje lokalne pridelave pozornost posvečamo tudi razvoju prehranskih predelovalnih obratov za predelavo lokalnih pridelkov, vzpostavljanju kratkih oskrbovalnih verig, nadgradnji in povezavi tržnih poti (neposredne, posredne, spletne tržne poti), uvajanju lokalne hrane v javne zavode, predvsem v šole in vrtce, in preveritvi možnosti vzpostavitve skupnega znaka za lokalno pridelano hrano. S slednjim bomo dosegli večjo prepoznavnost gorenjskih kakovostnih prehranskih izdelkov. Poleg spodbujanja k pridelavi tržnih viškov in njihovi potrošnji v lokalnem okolju pa je pomemben segment prehranske samooskrbe tudi vrtičkarstvo, pridelava sadja in zelenjave za lastne potrebe.

NARAVOVARSTVO IN OKOLJEVARSTVO

Gorenjska je gorata alpska pokrajina s kar 44,3 % varovanih območij, vključenih v Naturo 2000. Ohranjena narava, biotska raznovrstnost, različni habitatni tipi, bogat rastlinski in živalski svet so potenciali, ki jih želimo ohraniti in trajnostno vključiti v družbeni razvoj, ki bo zagotavljal boljši življenjski standard in višjo kakovost življenja.

Stanje okolja kot tistega dela narave, kamor seže ali bi lahko segel vpliv človekovega delovanja, je posledica številnih pritiskov človekovih dejavnosti, ki se kažejo kot emisije snovi v vode, zrak in tla, kot degradirana območja, povečana erozija, zmanjšanje biotske pestrosti ter kot odpadki. Z vključevanjem varstva okolja in narave v razvojne vsebine bomo prispevali k zmanjševanju negativnih posledic človekovega poseganja v naravo.

Na interdisciplinarnih področjih naravovarstva in okoljevarstva so poudarjeni: odnos človeka do narave in okolja, vpliv človeka na okolje, preprečevanje in odpravljanje negativnih posledic človekovega poseganja v naravo ter uvajanje novih pristopov varovanja okolja in narave. S strokovnim znanjem, izobraževanjem, razvijanjem pozitivnega odnosa do narave in skrbnim ravnanjem bomo na področju voda (ohranjanje

vodnih virov, oskrba, čiščenje odpadnih voda), biotske raznovrstnosti, čebelarstva, gozdarstva, z ohranjanjem različnih habitatov, z reševanjem problematike invazivnih vrst prispevali k ohranitvi narave in vzpostavitvi trajnostne rabe naravnih virov.

GOZD IN LES

Na Gorenjskem se nahaja 12,3 % gozdnih površin Slovenije, za regijo pa je značilna nadpovprečna gozdnatost, ki presega 65 % površine Gorenjske. Ob tem je treba upoštevati, da je gozd zapleten ekosistem s številnimi pomembnimi funkcijami – tako proizvodnimi kot neproizvodnimi. Glavni gozdni proizvod je les, ki se uporablja na različnih področjih. Poleg ponovno rastoče tradicionalne uporabe lesa kot vira energije, je ta v zadnjem obdobju ponovno postal pomemben kot zdrava, energetska učinkovita in kakovostna surovina v gradbeništvu ter industriji pohištva in izdelkov. Gozd ni pomemben le kot vir lesa in lesne biomase, ampak je vsaj enako pomemben tudi z vidika ohranjanja in varovanja okolja. Gozd ima pomembno vlogo pri zmanjševanju toplogrednih plinov kot vir ponora ogljikovega dioksida in vir kisika, zaščiti tal pred erozijo, blaženju temperaturnih ekstremov, zadrževanju in čiščenju vode ter kot življenjsko okolje številnim živalskim in rastlinskim vrstam.

V naslednjem programskem obdobju bomo glede na naravne danosti in trenutno stanje težili k nadaljevanju in krepitvi trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, k povečanju uporabe lesa ter ustvarjanju novih in ohranjanju obstoječih kakovostnih delovnih mest s preusmeritvijo in krepitvijo lesnopredelovalne industrije v proizvodnjo lesnih izdelkov z visoko dodano vrednostjo ter k celoviti koristni porabi manj kakovostnega lesa kot obnovljivega vira energije. Prisotnost izdelkov naše lesnopredelovalne industrije na trgih z zahtevnejšimi okoljskimi standardi bomo spodbujali tudi s certificiranjem gozdov, s čimer bomo dokazovali, da je gospodarjenje z gozdovi na območju regije trajnostno.

K trajnostnemu gospodarjenju ter uspešni predelavi in večji uporabi lesa bomo prispevali z osveščanjem javnosti in ciljnih skupin o pomenu gozda ter prednostih uporabe lesa na različnih področjih.

DEDIŠČINA PODEŽELJA

Gorenjsko podeželje se ponaša z ohranjeno bogato naravno in kulturno dediščino. Narava je Gorenjski zagotovila vrsto naravnih posebnosti, že lega v nacionalnem parku in velik obseg zaščitenej območij Natura 2000 ji zagotavljajo avtohtonost in pestrost, ki se zrcali v gozdovih, travnikih, jezerih, rekah, gorah, raznolikosti pokrajine, bogatem rastlinskem in živalskem svetu. Ponaša se tudi z bogato kulturno dediščino, ki je odraz preteklega življenja ljudi na našem podeželju, njeni potenciali pa so manj izkoriščeni.

V programskem obdobju poleg zaščite in ohranjanja posameznih stavb in predmetov poudarjamo vlogo dediščine podeželja kot spodbujevalca trajnostnega razvoja, vpliv dediščine na varstvo okolja, način življenja in razvoj podeželja. Črpali bomo iz bogate zakladnice znanj, izkušenj, spretnosti, ki pričajo o povezanosti naših prednikov z naravnim okoljem, ter selektivno vpletali preteklost v sodobno življenje in jo inovativno in kakovostno nadgrajevali. Dediščina podeželja predstavlja tudi velik potencial na področju razvoja obrti in podjetništva ter razvoja turistične ponudbe regije – od zaščitenej naravnih območij do snovne in nesnovne kulturne dediščine.

6.5.2. Projekti na področju razvoja podeželja

Projekt	Povečanje lokalne prehranske samooskrbe Gorenjske
Opis	<p>S projektom želimo povečati pridelavo, predelavo in potrošnjo lokalno pridelane hrane v lokalnem okolju.</p> <p>Temelj projekta je povečanje aktivne rabe kmetijskih površin (zasaditve z zelenjavo, sadjem, jagodičevjem, žiti, med drugim avtohtonih kultur). Poleg spodbujanja večje lokalne pridelave je poudarek tudi na večji predelavi v okviru dopolnilnih dejavnosti na kmetijah ter v manjših obratih, namenjenih predelavi lokalnih pridelkov. Večje možnosti predelave so še posebej pomembne za hitro pokvarljive sezonske pridelke in tržne viške. Preverili bomo možnosti za vzpostavitev skupnega znaka za lokalno pridelano hrano, katerega namen je dvig kakovosti in doseganje večje prepoznavnosti gorenjskih kakovostnih prehrambnih proizvodov. Vzpostavitev ali nadgradnja manjših lokalnih tržnih mest in drugih prodajnih poti, namenjenih prodaji prehrambnih lokalnih pridelkov in izdelkov (vzpostavitev ali nadgradnja obstoječih lokalnih manjših tržnic, domačih koticov ponudbe lokalne hrane v obstoječih trgovinah, spletnih aplikacij, avtomatov itd.), bo prispevala k večji prepoznavnosti in dostopnosti lokalne ponudbe.</p>

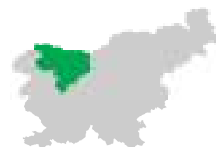
	Odkup lokalno pridelane hrane bo zagotovljen tudi prek vzpostavljene mreže zbirnih centrov ter vzpostavljene logistike do večjih porabnikov lokalne hrane (javni zavodi: šole, vrtci). Z izboljšanjem zakonodaje na področju javnega naročanja ter boljšim razumevanjem nje bo naraščala tudi poraba lokalne hrane v šolah/vrtcih. Skupaj s šolami/vrtci bomo pripravili lokalne sezonske jedilnike ter organizirali delavnice, namenjene šolskemu kuharskemu osebju za pripravo lokalnih sezonskih jedi. Pomemben vidik je tudi vzgoja in izobraževanje otrok o pomenu lokalne prehrane, kar bo potekalo skozi postavitev šolskih učnih vrtov. Poleg spodbujanja povečevanja tržnih viškov lokalno pridelane hrane bomo z aktivnostmi osveščanja in izobraževanja, s postavitvijo urbanih in skupnih učnih vrtov spodbujali občane k pridelavi sadja in zelenjave za lastne potrebe. Pri izvajanju projektnih aktivnosti bo vodilo doseganje visoke kakovosti s poudarkom na ekološkem načinu pridelave oziroma predelave.	
Ciljna skupina	občine Gorenjske, kmetijski pridelovalci, živilsko-predelovalni obrati, nosilci dopolnilnih dejavnosti, javni zavodi (šole, vrtci), lokalno prebivalstvo	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečanje prehranske samooskrbe, zagotoviti varno in zdravo hrano, • mreža javnih zavodov, vključenih v porabo lokalne hrane, • povečati dostopnost lokalne ponudbe na lokalnih tržnih mestih, • 2 % povečanje števila kmetij, na katerih bo potekala predelava kmetijskih pridelkov, • usposobiti 140 ljudi za dela na področju pridelave in predelave. 	
Nosilec	Razvojna agencija Sora	
Partnerstvo	Razvojna agencija Sora, LAS loškega pogorja, KGZS – Zavod Kranj, CTRP Kranj, RAGOR, BSC Kranj, Biotehniški center Naklo, Javni zavod TNP, Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka, Alpe Adria Green, Društvo Sorško polje – približajmo se naravi, občine Gorenjske	
Trajanje	2014–2018 (5 let)	
Financiranje	Skupaj	2.900.000 EUR

Projekt	Semenska banka rastlin	
Opis	<p>Semenska banka je eden izmed uporabljenih pristopov pri ohranjanju kmetijske biotske raznovrstnosti prek hranjenja in izmenjave semen ali sadilnega materiala kulturnih rastlin, zdravilnih rastlin in dišavnic. Je način ohranjanja raznolikosti kmetijskih rastlin, ki temelji na živi interakciji med kmeti, vrtničarji, posamezniki, sorodnimi organizacijami in inštitucijami, ki spodbuja varovanje, ohranjanje in ponovno kultiviranje avtohtonih, lokalnih, tradicionalnih in udomačenih sort kmetijskih rastlin ter semena avtohtonih trav za pripravo travniških mešanic. Semenska banka zbira, hrani, čisti, razkužuje in sistemsko razvršča rastlinski in sadilni material. Ohranja in širi ljudsko znanje o pridelavi, predelavi in ohranjanju kmetijske biotske raznovrstnosti. Je nadgradnja namena in vizije rastlinskih genskih bank. Omogoča izmenjavo, povečuje dostopnost semen in znanja, ki služi strokovnjakom, posameznikom in skupnosti. S svojim delom ohranja pestrost kmetijskih rastlin na vrtovih in poljih ter skrbi za vitalen in sklenjen krogotok rastlinskega razmnoževalnega materiala. Semenska banka predstavlja enega od načinov ohranjanja pestrosti naše naravne dediščine in se zgleduje po podobnih primerih, razširjenih po svetu, vendar je njen glavni cilj ohranjanje lokalnih in avtohtonih vrst kulturnih rastlin.</p> <p>Aktivnosti: gradnja infrastrukture za semensko banko in pripadajoči laboratorij, vzpostavitev mreže med pridelovalci semen, izvajanje nadzora nad kakovostjo semenskega in sadilnega materiala, izdelava elektronskega herbarija, vzpostavitev kolekcijskega vrta.</p>	
Ciljna skupina	profesionalni pridelovalci poljščin, zelenjave, zdravilnih zelišč in dišavnic, vrtničarji, šole, študentje in širša zainteresirana javnost	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja in vzpostavitev kratkoročne in daljnoročne semenske banke, vzpostavitev pripadajočega laboratorija za kakovost semenskega materiala, • izdelava elektronskega herbarija za posamezne kulturne rastline, 	

	<ul style="list-style-type: none"> vzpostavitev mreže pridelovalcev ter članov semenske banke z namenom razmnoževanja semena in drugega sadilnega materiala, vzpostavitev računalniško vodenega vnosa in izvoza semenskega materiala v in iz semenske banke, izobraževanja s področja semenarjenja ter zavedanja o pomembnosti pridelave in hranjenju lastnega semena na ekološki način, vzpostavitev kolekcijsko-prezentacijskega vrta.
Nosilec	Biotehniški center Naklo
Trajanje	5 let
Financiranje	Skupaj
	1.000.000 EUR

Projekt	Gorenjski center za trajnostno kmetijstvo in varstvo narave	
Opis	<p>Glavni namen projekta bo uporabiti vse zmogljivosti (človeški viri) na naravovarstvenem in okoljevarstvenem področju na Gorenjskem, jih povezati med seboj in jih usmeriti k uvajanju novih pristopov pri varovanju narave in okolja. V ta namen bomo v okviru posameznih inštitucij opredelili področja, s katerimi se bodo ukvarjale. Biotehniški center Naklo bo ustanovil Inštitut in visoko šolo za varstvo narave in okolja. V okviru inštituta bo izdelan vsaj en visokošolski program na področju varstva narave in okolja, raziskovalno delo bo okrepljeno. Za delovanje inštituta in visoke šole bodo potrebni novi prostori, ki bodo zgrajeni ob glavni stavbi Biotehniškega centra Naklo:</p> <ul style="list-style-type: none"> poligon za ekoremediacije, biofumigacijo tal, obnavljanje naravne mikroflore tal, ohranjanje biotske raznovrstnosti na travinju; učilnica na prostem za različne učinkovite načine namakanja, za prikazovanje in vrednotenje kolobarjenja, za različne oblike gnojenja; vzpostavitev selekcijskega vrta avtohtonih kulturnih, okrasnih in industrijskih rastlin, semenska banka avtohtonih rastlin; vzpostavitev zbirke talnih organizmov, povzročiteljev bolezni in škodljivcev, prikaz naravnega zatiranja škodljivcev in plevelov; vzpostavitev sistema naročil, izvedb in dobrih praks aplikativnih raziskav na področju trajnostnega kmetijstva za podjetja, inštitute, posameznike; vzpostavitev laboratorija za raziskave v namene trajnostnega kmetijstva in naravovarstva; inovativni načini kmetovanja na območjih Natura 2000 na Gorenjskem; permakultura, zeliščni vrt, zeleno gnojenje; renaturacija degradiranih območij; ozaveščanje o ohranjanju biotske raznovrstnosti na podeželju (avtohtonih vrst rastlin), o običajih in tradicionalnih znanjih na podeželju, tradicionalnih oblikah kmetovanja, čebelarstvu ter medonosnih rastlinah, integralnem zelenem gospodarstvu. 	
Ciljna skupina	lokalne skupnosti, podjetja in posamezniki v gorenjski regiji in širšem okolju	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Ustanovitev inštituta in visoke šole, izgradnja naravovarstvenih modelov. 	
Nosilec	Biotehniški center Naklo	
Partnerstvo	KGZS – Zavod Kranj, Zavod RS za varstvo narave, CTRP Kranj	
Trajanje	2014–2019	
Financiranje	Skupaj	4.915.000 EUR

Projekt	Čebelnjak znanja	
Opis	<p>Čebele simbolizirajo vse cilje, ki jim NVO sledimo – so pokazateljice čistega in zdravega okolja, izredno dobro organizirane in delovne. Na Gorenjskem deluje veliko manjših NVO, ki se ukvarjajo z varovanjem okolja, vendar je njihovo delo nepovezano in razdrobljeno, zato dolgoročno težko dosegajo večje učinke. Čebelnjak znanja bo v prvi vrsti omogočil aktivno, povezano in ciljno (so)delovanje NVO v regiji (vsaka NVO pokriva svoje področje/panj, čebelnjak pa predstavlja skladno delovanje in razvoj vseh panjev/NVO) z vzpostavitvijo aktivne mreže NVO na Gorenjskem.</p> <p>Panji (področja dela) v čebelnjaku: invazivke, čebele in oprasovalci, avtohtone rastline in semena, naravno vrtnarjenje, zeliščarstvo in varstvo zaščitene rastlin, tradicionalna znanja, medgeneracijsko sodelovanje in prenos znanj, vseživljenjsko učenje, sonaravni turizem.</p> <p>Glavne aktivnosti v panjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informiranje, osveščanje in izobraževanje, • organizacija prostovoljskih akcij, novih dogodkov/prireditvev, • poligoni dobrih praks v naravi, • novi programi, • aktiviranje lokalnega prebivalstva, • sodelovanje s strokovnimi in drugimi organizacijami, • povezovanje z drugimi panogami (s turizmom, kmetijstvom, gospodarstvom, šolstvom, zdravstvom ter drugimi NVO z drugih vsebinskih področij). <p>Čebelnjak znanja prepoznava okoljske probleme v regiji in v sodelovanju s stroko že znane in nove trajnostne rešitve vnaša v lokalno okolje in regijo – iz teorije v prakso. Kranjsko sivko lahko razumemo tudi kot simbol gorenjske regije.</p>	
Ciljna skupina	vrtci, OŠ, srednje šole – obvezne izbirne vsebine, agrarne skupnosti, vrtničarji, kmetje, gostinski in turistični ponudniki, občine, podjetja, širša javnost, NVO	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivna mreža okoljskih in ostalih NVO v regiji, ki povezano in trajnostno sodelujejo pri reševanju problematike varovanja okolja in kakovosti življenja v lokalnih okoljih in celotni regiji, • do 2020 vključiti vse vrtce in OŠ v projekt (2 na leto v vsaki občini), • osveščati širšo gorenjsko javnost o pomembni vlogi naštetih panjev (področij) za varovanje narave in zdravja, • aktivno sodelovati s stroko pri uvajanju okoljskih standardov, dobrih praks in pri njihovem praktičnem prenosu v regijo, • ustvariti nova delovna mesta in možnost zaposljivosti aktivnih prostovoljcev, • vzpostaviti vsaj 3 učne poligone v naravi (invazivne vrste, čebele in oprasovalci, zelišča, naravno vrtnarjenje), • pridobiti nove izvajalce programov sonaravnega turizma na Gorenjskem (obstoječi in novi programi). 	
Nosilec	CTRP Kranj	
Partnerstvo	Društvo za varstvo okolja Bled, Čebelarsko društvo Radovljica, Čebelarsko društvo Škofja Loka in ostala čebelarska društva v regiji, Alpe Adria Green, Društvo Sorško polje – približajmo se naravi, Zavod za raziskovanje narave in okolja – Zrno, Društvo vseživljenjsko učenje, CTRP Kranj, strokovne inštitucije za posamezna področja (panje) – v projektu bodo sodelovale kot zunanje izvajalke	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	1.800.000 EUR
Projekt	Ohranjanje vodnih virov in kmetijstvo	
Opis	Kmetijska raba prostora ima lahko posredne ali neposredne ekološke vplive na vodne vire. Kmetijstvo je gospodarska panoga, ki lahko z nepravilnimi tehnologijami	

	<p>kmetijske pridelave škodljivo vpliva na vodne vire. Na območjih, ki so namenjena zajemu pitne vode, mora kmetijska pridelava potekati tako, da ne poslabšuje kemičnega stanja pitne vode. Ohranjanje neoporečnih vodnih virov za oskrbo s pitno vodo na območju posameznih lokalnih skupnosti je ena najpomembnejših nalog vseh uporabnikov te dobrine.</p> <p>Uredbe o varovanju vodnih virov (v sprejemanju) predpisujejo možne oblike kmetovanja na teh območjih. Spremeniti bo treba dosedanje pridelovalne tehnologije ter prilagoditi tehnologije podnebnim spremembam. Potreba po obveščanju in izobraževanju kmetovalcev bo velika.</p> <p>Za zdravo okolje je odgovoren vsak posameznik, zato je nujno opozarjanje vseh uporabnikov okolja na okoljske probleme in njihove posledice za vodne vire.</p>
Ciljna skupina	pridelovalci hrane na območju Gorenjske regije, predvsem na vodovarstvenih območjih, učenci višjih razredov OŠ (tretja triada), društva, NVO, lokalne skupnosti (gorenjske občine)
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Opravljanje kmetijske dejavnosti s tehnologijami, ki bodo trajnostno ohranjale vodne vire ustrezne kakovosti, • na območjih za zajem pitne vode ohraniti kakovost zemljišč na sedanji ravni z osveščanjem širše javnosti o problematiki širitve invazivnih vrst plevelov, • spodbujati ekološko pridelavo vrtnin in sadnih vrst na domačih samooskrbnih vrtovih, • uporaba meteorne vode za namakanje vrtov z varčnimi sistemi, • uvajanje okolju prijaznejših tehnologij (gnojilni načrti za gnojenje z živinskimi in mineralnimi gnojili), gnojil, tehnoloških načrtov pridelave kmetijskih kultur, • večja osveščenost o zdravem okolju in ohranjanju pitne vode, • zavedanje problema ohranjanja kakovostne pitne vode med širšo javnostjo, • informiranje širše javnosti o prilagajanju kmetijstva na vodovarstvenih območjih.
Nosilec	KGZS – Zavod Kranj
Partnerstvo	občine, upravljavci vodnih virov za preskrbo prebivalstva s pitno vodo
Trajanje	2014–2016
Financiranje	Skupaj 49.500 EUR

Projekt	Male komunalne in rastlinske čistilne naprave
Opis	<p>Projekt je namenjen urejanju odvajanja in čiščenja odpadnih voda na Gorenjskem v skladu z zahtevami okoljske zakonodaje. Z izvedbo projekta bomo zagotovili ureditev odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda na območjih poselitve, za katera morajo občine v predpisanih rokih zagotoviti odvajanje v javno kanalizacijo in ustrezno čiščenje na komunalni čistilni napravi, medtem ko bomo lastnike objektov na območjih razpršene poselitve, za katera je predvideno individualno reševanje odvajanja in čiščenja odpadnih voda, spodbujali k pravočasni ureditvi in jim pri tem zagotovili ustrezno podporo. Z izvedbo projekta bomo prispevali k manjšemu onesnaževanju voda in ohranjanju naravnega okolja, predvsem stanja voda na Gorenjskem.</p> <p>V sklopu projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bodo izvedene predstavitve na temo malih komunalnih čistilnih naprav (MKČN) po krajevnih skupnostih oziroma naseljih, ki ne bodo imela možnosti priklopa na javno kanalizacijsko omrežje, • bodo izvedene delavnice na temo varovanja okolja na osnovnih šolah, • bodo organizirani ogledi že vgrajenih malih komunalnih čistilnih naprav, • bo približno 95 objektov v lasti občin (na primer osnovne šole) ali civilne družbe (na primer planinska društva) opremljenih s pilotnimi MKČN (tipske ali rastlinske čistilne naprave), • bo izvedenih 80 izrednih nadzorov delovanja MKČN in 20 izrednih nadzorov kakovosti pitne vode na individualnih zajetjih,

	<ul style="list-style-type: none"> bodo izdelane tehnične smernice za rastlinske čistilne naprave in v okviru delovanja skupine samograditeljev rastlinskih čistilnih naprav bo 60 objektov v lasti občanov ali občank na Gorenjskem opremljenih z rastlinskimi čistilnimi napravami (ti bodo sami krili stroške opreme objekta z rastlinsko čistilno napravo).
Ciljna skupina	občine, izvajalci javnih služb (režijski obrati oziroma komunale), lastniki objektov na območjih, ki ne bodo imela možnosti priklopa na javno kanalizacijsko omrežje, civilna družba (na primer planinska društva), osnovnošolci in ostali mladi
Cilj	varstvo okolja z ureditvijo ustreznega odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda na Gorenjskem v skladu z okoljsko zakonodajo
Nosilec	Razvojna agencija Sora
Partnerstvo	gorenjske občine, Razvojna agencija Sora, BSC Kranj, CTRP Kranj, RAGOR, izobraževalne inštitucije (Visoka šola za gradbeno inženirstvo Kranj), Javni zavod TNP
Trajanje	2014–2018 (4 leta)
Financiranje	Skupaj
	2.227.000 EUR

Projekt	Ureditev planin
Opis	<p>Planine in gorski pašniki na Gorenjskem se nahajajo na nadmorski višini 750–2000 metrov in so naravovarstveno pomembne (Korošica, Kofce, Šija, Pungrat, Tegoška planina, Dolga njiva, vse planine v TNP...). So del tradicionalne krajine, ki je rezultat dolgotrajnega sonaravnega gospodarjenja človeka. Zaradi postopnega opuščanja in neustrezne rabe se zaraščajo. Obstoje planin in ohranitev habitatov na njih je odvisen od aktivnega gospodarjenja, ta pa brez kmetovanja oziroma paše ni možen.</p> <p>Z ureditvijo, ki bo obsegala tudi naravi prijazno oskrbo in ravnanje z vodo in energijo, bo zagotovljena pitna voda v vsej pašni sezoni, ohranjala se bo kulturna krajina ter naravovarstveno pomembne vegetacijske združbe, ki so življenjski prostor številnim vrstam ogroženih rastlin in živali. To bo pozitivno vplivalo na obisk planin in s tem na razvoj zelenega turizma in lokalne preskrbe.</p> <p>Planine je treba obravnavati celovito. Glede na predhoden pregled stanja na izbranih planinah se zato pripravijo tudi ustrezni načrti upravljanja (priloga pašnemu redu). S tem bi ohranjali planine, preprečevali pa bi tudi dve največji grožnji, ki se na planinah pojavljata zaradi nenadzorovane paše (razrast neželenih rastlin, erozija, uničevanje travne ruše) in opuščanja oddaljenih delov planin (zaraščanje).</p> <p>Predlagano območje projekta: Karavanke, Julijske Alpe in območje TNP ter območje Kamniško-Savinjskih Alp (Gorenjska).</p>
Ciljna skupina	lokalne skupnosti, občine, zadruga, pašne/agrarne skupnosti, lastniki planin, kmetje, upravljavci planin, izobraževalne ustanove, raziskovalne ustanove in inštituti, strokovne naravovarstvene organizacije, širša javnost, različni sektorji (kmetijski, gozdarski, vode, naravovarstveni ...)
Cilji	<p>Projekt bo prispeval k oživljanju in ohranjanju planinskih pašnikov. S tem se bo zagotovilo boljše pogoje za rabo planinskih pašnikov. Preprečilo se bo zaraščanje planin. Poleg tega bo to pozitivno vplivalo na obisk planin in s tem na razvoj turizma ter uvajanje dodatnih dejavnosti na planinah. Podrobno so cilji naslednji:</p> <ul style="list-style-type: none"> zagotavljanje pitne vode na planinskih pašnikih, oživljanje in ohranjanje planinske paše, odgovorno ravnanje ciljnih skupin s planinskimi pašniki in vodnimi zajetji, izboljšanje razmer na planinah tako za živali kot ljudi, razvoj pohodniškega zelenega turizma, ohranjanje poseljenosti na hribovitih območjih Gorenjske, izvedba upravljaljskih načrtov, varovanje naravnih habitatov, ohranjanje biotske raznovrstnosti, ponovna uvedba paše na planinah ter ostale možne aktivnosti na planinah

	(pomembna za kroženje dušika),
	<ul style="list-style-type: none"> • odstranjevanje/omejevanje čezmerno razraščanih rastlinskih vrst zaradi neustrezne paše, • odstranjevanje lesne zarasti, • naravoslovne, naravovarstvene ter agronomske raziskave, povezane z revitalizacijo planin in visokogorskih pašnikov.
Nosilci	Biotehniški center Naklo, KGZS – Zavod Kranj, strokovne organizacije, lokalni nosilci (na primer občina), drugi
Partnerstvo	Biotehniški center Naklo, Zavod RS za varstvo narave, Javni zavod TNP, ZRC SAZU, krajevno pristojne občine, MKO, KGZS in krajevni zavodi – Zavod Kranj, Zavod za gozdove Slovenije, izobraževalne in raziskovalne inštitucije (univerze, šolski centri, inštituti ...), Javna agencija SPIRIT, NVO (Planinska zveza Slovenije, društva ...)
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Skupaj 2.050.000 EUR

Projekt	Spodbujanje trajnostnega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi na Gorenjskem
Opis	<p>Eden glavnih problemov upravljanja z gozdovi na Gorenjskem je velika razdrobljenost in majhnost večine od zasebnih gozdnih posesti. Posledica tega sta slabše vzdrževan oziroma negovan gozd ter nerealiziran posek, kar se stopnjuje zlasti v zadnjih 20 letih in dolgoročno resno ogroža kakovost gozda oziroma lesa ter stabilnost gozdnih ekosistemov in njihove neproizvodne funkcije.</p> <p>S projektom se bo male lastnike gozdov z upoštevanjem njihovih ekonomsko-socialnih značilnosti spodbujalo ter nudilo podporo, da se povezujejo in sodelujejo znotraj podjetniških kooperativnih združenj. Ta bodo s svojimi aktivnostmi namenjena spodbujanju uspešnega samostojnega trajnostnega upravljanja z gozdovi (tudi z opravljanjem gozdnih del na posestvih neaktivnih lastnikov/članov), organiziranju izobraževanja/usposabljanja in ozaveščanja/motiviranja lastnikov ter skupnemu trženju lesa ter partnerskemu dogovarjanju z lesno predelovalnimi podjetji glede potreb po lesu.</p> <p>V podporo lažjemu gospodarjenju in zagotavljanju krepitve vseh funkcij gozdov se bo zagotovilo dodatna sredstva za urejanje novih oziroma vzdrževanje obstoječih gozdnih prometnic ter za podporo gospodarjenju v varovanih gozdovih, ki zaradi pomena oziroma občutljivosti zahtevajo posebno skrb pri posegih. Pri tem morajo biti gozdne prometnice na vseh območjih z naravovarstvenim statusom usklajene z varstvom narave.</p>
Ciljna skupina	aktivni in neaktivni lastniki gozdov, združenja lastnikov gozdov, splošna javnost (s posebnim poudarkom na ženskah in mladih bodočih lastnikih gozdov)
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Vzpostaviti strukture in aktivnosti za trajno strokovno podporo gospodarjenju malim zasebnim lastnikom gozdov ter presežati majhnost/razdrobljenost (tudi z povezovanjem lastnikov ter podporo izboljšavi posestne strukture), • povečati delež gojitveno-vzdrževalnih del ter poseka v zasebnih gozdovih v skladu s cilji trajnostnega gozdarstva, • povečanje izvedenih gojitveno-negovalnih del ter povečanje poseka, • povečan delež gozdov, s katerimi se aktivno in trajnostno gospodari.
Nosilec	CTRP Kranj
Partnerstvo	<p>GLAVNI PARTNERJI: Zavod za gozdove Slovenije (OE Kranj in OE Bled), društva lastnikov gozdov oziroma njihove zadruge, gozdna podjetja, društva kmečkih žena in podeželske mladine, Andragoški center RS, Zveza lastnikov gozdov, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdarstvo Biotehniške fakultete, KGZS in KGZS – Zavod Kranj, Razvojna agencija Sora</p> <p>USMERJEVALNI PARTNERJI: Lesnopredelovalna podjetja (s poznavanjem potreb trga ter partnerskim sodelovanjem lahko usmerjajo in motivirajo lastnike gozdov)</p>
Trajanje	2014–2020

Financiranje	Podpora vzpostavitvi in začetnemu delovanju podjetniških kooperativnih združenj lastnikov gozdov (pribl. 3 združenja)	420.000 EUR
	Sonaravno urejanje novih ali vzdrževanje obstoječih gozdnih prometnic (za obdobje 7 let)	14.000.000 EUR
	Podpora gospodarjenju v varovanih gozdovih (za obdobje 7 let)	300.000 EUR
	Skupaj	14.720.000 EUR

Projekt	Lasersko skeniranje LIDAR Gorenjske	
Opis	<p>Gre za nadgradnjo projekta, ki poteka na nacionalni ravni. Projekt bo zagotovil najbolj natančne podatke o reliefu Gorenjske, ki bodo služili za načrtovanje in urejanje prostora, spremljanje sprememb v prostoru, spremljanje stanja lesnih zalog v gozdovih in iskanju primernih kmetijskih zemljišč. Podatki bodo pridobljeni z zbiranjem višinskih podatkov terena z gostoto 10 in več točk/m² s tehnologijo daljinskega zaznavanja zemeljskega površja in objektov na njem (tehnologija LIDAR) in z izdelavo digitalnega modela terena. LIDAR deluje podobno kot sonar, le da pri zaznavanju površja uporablja svetlobo – laser, zato lahko posname površje zelo podrobno. Poleg tega laser lahko prodre tudi skozi vegetacijo, kar pomeni, da dobimo tudi zelo podrobno sliko terena. Na našem testnem območju znaša ločljivost 0,25 m. V skeniranje bo vključeno celotno območje zgornje Gorenjske (območje Zavoda za gozdove Slovenije – OE Bled in OE Kranj), to je približno 210.000 hektarov, cena po enoti oziroma skupna cena pa je odvisna od izbrane natančnosti skeniranja.</p>	
Ciljna skupina	<ul style="list-style-type: none"> • Občine: uporaba podatkov za prostorsko načrtovanje in kakovostna podlaga za odločitve pri načrtovanju infrastrukture v prostoru – na primer kanalizacija, vodovod, ceste, plin, elektrovi, smučišča. Ob zadostni gostoti zajema podatki lahko nadomestijo klasični geodetski posnetek; • kmetijstvo: prostorsko načrtovanje – namenska raba kmetijskih zemljišč, potencialna kmetijska zemljišča, naklon terena kmetijskih zemljišč; • gozdarstvo: natančna inventarizacija gozdarske infrastrukture – vlake, gozdne ceste, racionalno načrtovanje odpiranja gozdnega prostora z gozdnimi prometnicami, produkcijska sposobnost gozdnih zemljišč, možnost ugotavljanja lesnih zalog na parcelo natančno, inventarizacija potencialnih erozijskih žarišč, kakovostnejši izris gozdnega roba in preverjanje varovalnih gozdov, določenih z uredbo; • vodarstvo: poplavna varnost, stanje hudournikov, racionalno načrtovanje ukrepov; • zaščita in reševanje: natančen prikaz terena, dostopnost lokacij v težkih terenih alpskega sveta, požarna varnost in učinkovito ukrepanje ob požarih v naravi; • arheologija: odkrivanje potencialno zanimivih arheoloških lokacij pod gozdno vegetacijo. 	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • izdelava natančnega digitalnega modela reliefa – raster natančnejši kot 1x1 m, • izdelava natančnega modela višin vegetacije, • razvoj programskih modulov za obdelavo surovih podatkov laserskega skeniranja za različne ciljne skupine uporabnikov (na primer občine, gozdarstvo, kmetijstvo). 	
Nosilec	Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled	
Partnerstvo	občine zgornje Gorenjske ter inštitucija, ki se ukvarja z izdelavo modulov za obdelavo pridobljenih podatkov skeniranja, na primer Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) Univerze v Mariboru (Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled s tem partnerjem trenutno sodeluje pri pilotnem projektu obdelave podatkov laserskega skeniranja NEWFOR)	
Trajanje	2015–2018 (4 leta)	
Financiranje	Skupaj	750.000 EUR

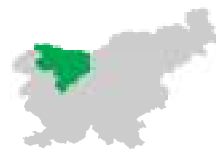
Projekt	Centri domače in umetnostne obrti na Gorenjskem – Tradicionalne obrti in veščine	
Opis	Domača in umetnostna obrt (DUO) je izjemnega pomena za ohranjanje tradicionalnih rokodelskih znanj in veščin, ki so bile v preteklosti na celotnem območju Gorenjske zelo razvite in so v današnjem času globalizacije in hitrega spreminjanja življenja podvržene izginjanju. Cilj projekta je vzpostavitev in povezovanje rokodelskih centrov po Gorenjski in širše, ki bodo skrbeli za aktivno ohranjanje, dokumentiranje, informiranje in trajnostni razvoj ter promocijo tovrstne dediščine. Rokodelski centri predstavljajo gonilno silo celovitega razvoja rokodelske dediščine in medgeneracijskega sodelovanja, možnosti za popoldansko obrt ter omogočajo oživitve starih mestnih in vaških jeder ter izjemno turistično znamenitost. Rokodelski centri bodo vključeni in povezani z že obstoječimi subjekti ohranjanja kulturne dediščine (na primer z muzeji) in bodo regionalno ustrezno razpršeni ter poudarjali značilne lokalne obrti. Nadgrajevali bodo turistično ponudbo ter omogočali razvoj podjetniških iniciativ na področju domače obrti.	
Ciljna skupina	rokodelski mojstri, ljubitelji DUO, šole in vrtci, turisti, strokovnjaki – etnologi, muzealci, širša javnost	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povezovanje in vzpostavitev rokodelskih centrov na Gorenjskem in širše, ki bodo skrbeli za aktivno ohranjanje, dokumentiranje, informiranje in trajnostni razvoj ter promocijo dediščine. Taki centri omogočajo poživitve starih mestnih in vaških jeder in predstavljajo izjemno turistično zanimivost; • ohranjanje rokodelske dediščine in prenos na vse generacije ter osveščanje širše javnosti o pomenu rokodelstva in dediščine nasploh; • medgeneracijsko povezovanje in kakovostno preživljanje prostega časa prek taborov, festivalov, srečanj, razstav na slovenskem in čezmejnem območju; • razvoj podjetniških idej, osnovanih na tradicionalnih znanjih in veščinah; • prodaja izdelkov in degustacija prepoznavnih jedi z območja. 	
Nosilec	Razvojna agencija Sora	
Partnerstvo	Loški muzej, Gornjesavski muzej, Javni zavod TNP, Gorenjski muzej, RAGOR, CTRP Kranj, BSC Kranj, osnovne šole, MO Kranj	
Trajanje	2015–2017 (3 leta)	
Financiranje	Skupaj	1.440.000 EUR

Projekt	Znanje dedov za znanje vnukov – nesnovna kulturna dediščina Gorenjske	
Opis	Nesnovna kulturna dediščina vsebuje širok nabor nesnovnih dobrin, kot so: narečni govor, ljudsko pripovedništvo, kulinarika, posvetni in verski običaji, tradicionalna kmetijska znanja, zdravilstvo in zeliščarstvo, hišna in ledinska imena, ki se prenašajo iz roda v rod in se poustvarjajo kot odziv na svoje okolje, naravo in zgodovino. Ta dediščina se zaradi svoje nesnovnosti izgublja, čeprav je ključna za ohranitev identitete pokrajine in ljudi, poleg tega pa ponuja bogatitev turistične ponudbe in razvoj podjetniških idej. Posebna pozornost je namenjena nesnovni kulturni dediščini, ki je na nacionalni ali celo mednarodni ravni prepoznana kot kulturna vrednota širšega pomena (na primer Škofjeloški pasijon, oglarstvo, otepanje v Bohinju). Projekt vsebuje popis in ustrezno interpretacijo nesnovne kulturne dediščine na gorenjskem podeželju, krepitev identifikacije lokalnega prebivalstva z dediščino in vključitev nesnovne kulturne dediščine v turistično ponudbo in splošno družabno življenje.	
Ciljna skupina	podeželsko prebivalstvo (posebej starejši in osnovnošolci), nosilci nesnovne kulturne dediščine, kulturna društva, organizatorji prireditvev, turisti	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznati in ovrednotiti nesnovno kulturno dediščino nacionalnega pomena, • izvajati potrebne aktivnosti za vpis nesnovne kulturne dediščine na referenčne nacionalne in mednarodne sezname s področja varstva nesnovne kulturne dediščine (na primer uporaba znaka Registra žive kulturne dediščine, UNESCO ...), • poskrbeti za izvajanje aktivnosti mentorskega prenosa znanja in izročil, vezanih na 	

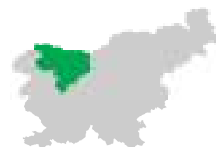
	<p>ohranjanje tradicije nesnovne kulturne dediščine,</p> <ul style="list-style-type: none"> • povečati zavedanje prebivalstva o pomenu kulturne dediščine, • povečati število nosilcev nesnovne kulturne dediščine, • povečati število društev z delovanjem na področju nesnovne kulturne dediščine, • ohraniti značilne gorenjske elemente nesnovne kulturne dediščine (na primer narečje), • strateško načrtovati in izvajati aktivnosti za nacionalno in mednarodno promocijo nesnovne kulturne dediščine, • povečati vključitev nesnovne kulturne dediščine v turistične prireditve, • ohraniti kulturno krajino. 	
Nosilec	RAGOR	
Partnerstvo	Gorenjski muzej, Gornjesavski muzej, Loški muzej, Razvojna agencija Sora, CTRP Kranj, Javni zavod Ratitovec, BSC Kranj, kulturna društva	
Trajanje	2015–2018	
Financiranje	Skupaj	800.000 EUR

Projekt	Domačija na Gorenjskem – stavbna dediščina gorenjskega podeželja	
Opis	<p>Stavbna dediščina je odraz nekdanjega življenja ljudi v tej pokrajini in je ključna za ohranjanje identitete regije in privlačnosti prostora. Projekt vsebuje ustrezno interpretacijo bivalne kulture v gorenjskem prostoru – od arheoloških najdišč do novejših zgodovine. Podpira ustrezno celostno obravnavo spomenikov nepremične kulturne dediščine s pripadajočim inventarjem in njihovo vključitev v turistično ponudbo v obliki muzejskih hiš ali eko muzejev. Poleg tega projekt predvideva aktivnosti osveščanja lokalnega prebivalstva o pomenu stavbne kulturne dediščine. S tem ter dodatno strokovno pomočjo bo povečan interes za tradicionalno gradnjo in uporabo domačih materialov ter tehnik pri gradnji.</p>	
Ciljna skupina	zasebni lastniki/investitorji v gradnjo in obnovo stavbne dediščine, gradbeniki, obrtniki in rokodelci kot izvajalci gradnje in obnove, podjetja za gradnjo hiš, interesna in nevladna združenja podjetnikov in obrtnikov, arhitektov ter načrtovalcev, strokovnjaki za prostorsko načrtovanje (občine) in kulturno dediščino, strokovni in splošni mediji, izobraževalne inštitucije s področja obrti in gradbeništva ter njihovi dijaki in študenti, kmetije, lokalno prebivalstvo in turisti, širša javnost	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Povečati število obnovljenih enot nepremične kulturne dediščine (žage, mlini, sušilnice, kozolci, kmečke hiše, ...), • povečati interes za tradicionalno gradnjo in uporabo domačih materialov in tehnik pri gradnji, • povečati število objektov kulturne dediščine na podeželju, vključene v turistično ponudbo (na primer muzejske hiše), • vzpostaviti eko-muzej, • povečati zavedanje lokalnega prebivalstva o pomenu stavbne kulturne dediščine, • ohraniti glavne značilnosti podeželske krajine. 	
Nosilec	CTRP Kranj	
Partnerstvo	ZVKDS – OE Kranj, Gorenjski muzej, Gornjesavski muzej, Loški muzej, RAGOR, Razvojna agencija Sora, CTRP Kranj, BSC Kranj, Javni zavod TNP (vključevanje novih partnerjev oziroma zunanjih strokovnjakov po potrebi)	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	3.500.000 EUR

DRUGI PROJEKTI

	Projekt	Nosilec	Vrednost
LOKALNA PREHRANSKA SAMOOSKRBA	Ekološka tržnica na Jurčkovem polju	Občina Naklo	325.100 EUR
	Sorško polje – približajmo se naravi	Društvo Sorško polje	70.000 EUR
	Obnova Sodarjeve domačije v Bodeščah	Občina Bled	1.500.000 EUR
	Izdelava celostnih načrtov prenov vasi	Občina Bled	250.000 EUR
	Obnova vaških jeder	Občina Bled	2.000.000 EUR
	Po poti tehnične in naravoslovne dediščine v Mojstrani	Občina Kranjska Gora	256.000 EUR
	Obnova in razvoj bohinjskih planin in vaških sirarn z možnostjo vključitve v turistično ponudbo	Občina Bohinj in KGZS Kranj	350.000 EUR

7. REGIJSKI PROJEKTI NACIONALNEGA POMENA

Projekt	Poslovno logistična cona Brnik	
Opis	<p>Izredno privlačna in propulzivna lokacija osrednjega slovenskega letališča bo v neposredni povezavi z logistično/poslovno/gospodarsko cono razvita v prometni terminal v pravem pomenu besede – stična točka cestnih, železniških in zračnih poti oziroma mesto, kjer se opravljajo različne naloge pretovarjanja blaga na različna prometna sredstva in bo namenjeno skladiščenju blaga kot tudi drugim logističnim potrebam v procesu premeščanja blaga. Taka usmeritev je skladna tudi s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije, kjer je zapisano, da bo Slovenija prometne terminale razvijala v neposredni povezavi z gospodarskimi conami, ki se jih načrtuje kot njihov sestavni del ali pa kot samostojne prostorske enote v njihovi bližini, in z Resolucijo o prometni politiki Republike Slovenije, kjer je navedena usmeritev v razvoj logističnih in poslovnih con v sklopu slovenskih javnih letališč ter uporaba intermodalnega načina prometa.</p> <p>Območje s približno 100 hektari površine je namenjeno prepletu letaliških in ostalih poslovno-logističnih dejavnosti, vezanih predvsem na letalski promet, pri čemer pa je približno 30 hektarov zemljišč namenjenih tudi drugim tržnim dejavnostim, ki dopolnjujejo izvajanje osnovne letališke dejavnosti na tem območju (storitvene, poslovno-trgovsko-gostinske, turistično-hotelske, skladiščne in servisne ter manjše proizvodne dejavnosti).</p>	
Ciljna skupina	podjetja, uporabniki letaliških storitev, letalski potniki in prebivalci občine ter celotne Gorenjske	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj osrednjega slovenskega letališča v prometni terminal, ki bo logistična, poslovna in gospodarska cona v pravem pomenu besede – stična točka cestnih, železniških in zračnih poti; letališče bo mesto, kjer se bodo opravljale različne naloge pretovarjanja blaga na različna prometna sredstva, namenjeno bo skladiščenju blaga in drugim logističnim potrebam v procesu premeščanja blaga. 	
Nosilec	Aerodrom Ljubljana	
Trajanje	projekt že teče, predviden zaključek 2017	
Financiranje	Skupaj	35.000.000 EUR

Projekt	4. razvojna os	
Opis	<p>4. razvojna os pomeni prometno infrastrukturo, ki bo omogočila najkrajšo možno cestno povezavo med goriško in gorenjsko regijo. Projekt se je začel izvajati že leta 2006, ko je bila – da bi se pridobilo in uskladilo priporočila, usmeritve in tudi interese lokalnega okolja, gospodarstva in interesnih združenj – sklicana prva prostorska konferenca.</p> <p>Na večjem delu območja osi je trasa določena, študija različic je bila izdelana leta 2010. Občina Gorenja vas – Poljane nasprotuje predlagani različici, drugi proučevani različici nasprotuje občina Cerklje ob Kopru. Predlog najustrežnejše različice ne dosega prometno-ekonomske upravičenosti, optimizacija te različice pa je za občino Gorenja vas – Poljane še manj sprejemljiva.</p> <p>Trenutno poteka usklajevanje priprav občinskega prostorskega načrta z državnim prostorskim načrtom, v delu, kjer pa je trasa že določena oziroma poteka po obstoječi cesti, pa se že izvajajo oziroma so že izvedeni posamezni podprojekti.</p>	
Ciljna skupina	prebivalci gorenjske in severnoprimske regije, gospodarski subjekti med severno Italijo in Ljubljano.	
Cilj	povezati gorenjsko in goriško regijo tako, da bo pot med obema bistveno krajša in prevozna čez celo leto	
Nosilec	Direkcija RS za ceste	
Trajanje	projekt se je pričel izvajati 2006, datuma zaključka ni možno predvideti	

Projekt	Železnica – II. tir
Opis	<p>Hitra proga Ljubljana–Jesenice je najzahtevnejši infrastrukturni projekt, ki ga država izvaja na območju Gorenjske. Projekt obeta bistveno izboljšanje javnega potniškega in tovornega prometa med slovensko-avstrijsko mejo in Ljubljano, dodatno pa je pomemben še za Letališče Jožeta Pučnika Ljubljana, saj je proga predvidena tudi do letališča, kar je tudi pogoj uspešnosti Poslovno logistične cone Brnik. Trasa sovpada tudi z 10. koridorjem EU, delom mreže najpomembnejših evropskih železniških povezav.</p> <p>Predviden postopek: javna razgrnitev študije različic in OP, sprejem odločitve o najustreznejši različici, javna razgrnitev osnutka državnega prostorskega načrta (DPN) in poročila o vplivih na okolje (PVO) ter sprejem Uredbe o DPN.</p>
Ciljna skupina	uporabniki potniškega in tovornega železniškega prometa
Nosilec	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor

Projekt	Povezava Primorske z Gorenjsko: »Oživitev Bohinjske proge« – avto predor Bohinj–Most na Soči
Opis	<p>Gorenjska je reliefno razgibana regija, označujejo jo gorovja in hribovit svet, ki sta velikokrat omejitveni dejavnik prometne dostopnosti. Zaradi visokih gora je omejena tudi prometna povezanost Gorenjske in Primorske.</p> <p>Glede na to, da na območju Bohinja že obstaja železniški predor, predlagamo umestitev tudi avto predora, ki bi omogočil mobilnost prebivalcev iz gorenjske in primorske regije, mobilnost turistov in delovne sile iz obeh regij ter povečal dostopnost Gorenjske s strani Primorske in Italije. Na drugi strani bi omogočili zimsko dostopnost Gorenjske do Kobarida in Bovca in skrajšali poti do tja, ko je prelaz na Vršiču zaprt.</p> <p>Oživitev Bohinjske proge bi pomenila gospodarsko-turističen potencial, ki bi bil lahko eden izmed najbolj prepoznavnih produktov Slovenije. Bohinjska proga predstavlja največji spomenik tehnične dediščine v Sloveniji.</p>
Ciljna skupina	prebivalci, turisti
Nosilec	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor

Projekt	Nadgradnja regionalnih cestnih povezav med gorenjsko avtocesto in blejsko-bohinjskim kotom
Opis	<p>Skrajni zahodni del Gorenjske je prometno slabo dostopen. Avtocestna izhoda se nahajata v Lescah in na Lipcah. Od tam potekata regionalni cesti, ki pomenita ozko grlo in ne omogočata ustrezne pretočnosti. Cesta iz Lesc proti Bledu v prometnih konicah dosega 30.000 vozil na dan, naprej proti Bohinju ali v smeri Gorij po 10.000 vozil, kar pomeni, da sta dve tretjini vozil v tranzitu, tretjina prometa pa se ustavi na Bledu. Projekcija prometa za plansko obdobje v naslednjih 20 letih napoveduje 20 % rast. Prav tako je neustrezen dostop iz smeri Lipc.</p> <p>RRP Gorenjske 2014–2020 in drugi sektorski razvojni programi predvidevajo predvsem krepitev gozdno-lesnopredelovalne verige tako v Bohinju kot v Gorjah ter nadaljnji razvoj turizma, zlasti smučišč v Bohinju, pa tudi izkoriščanja potenciala Pokljuke in drugih planin. Za krepitev konkurenčnosti tega območja je torej treba poskrbeti tudi za ustrezne prometne povezave, sicer so tudi ostale investicije lahko zelo omejene oziroma se že v tem trenutku kažejo velike težave pri izvajanju.</p> <p>Čeprav Občina Bled in Direkcija RS za ceste (DRSC) že vodita postopke za obe razbremenilni cesti mimo Bleda, je pomembno, da se vse povezave načrtujejo zvezno, zato potrebujejo regionalni pristop k načrtovanju. Pri tem morajo sodelovati vse prizadete občine, saj so pristojne vsaj za umeščanje posegov v prostor.</p>
Ciljna skupina	uporabniki storitev, predvsem turistični obiskovalci območja, podjetja oziroma prevozniki, lokalno prebivalstvo
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja južne razbremenilne ceste mimo Bleda, • izgradnja severne razbremenilne ceste mimo Bleda, • izgradnja dvopasovne cestne povezave Lesce–Bled,

	• rekonstrukcija cestne povezave Lipce–Pokljuka.		
Nosilec	Občina Bled in DRSC		
Partnerstvo	ostale občine, skozi katere potekajo povezave: Bohinj, Gorje, Jesenice, Radovljica		
Trajanje	Pripravljalne aktivnosti (prostorsko in projektno načrtovanje, odkupi zemljišč) za posamezne odseke že tečejo, realizacija v celoti je predvidena do leta 2030 (obe razbremenilni cesti do 2020).		
Financiranje – 1. faza (do 2020): razbremenilni cesti	Občinska sredstva	4.000.000 EUR	
	Sofinanciranje EU	36.000.000 EUR	
	Skupaj	40.000.000 EUR	
Financiranje – 2. faza (po 2020)			30.000.000 EUR

Predlog projektov Javnega zavoda TNP za zagotavljanje umeščenosti razvojnih usmeritev in programov Načrta upravljanja TNP 2014–2023 v Regionalna razvojna programa Gorenjske in Goriške regije 2014–2020 v skladu z 10. členom ZTNP-1¹⁶

Projekt	Medregionalni projekt Triglavski narodni park
Podprojekt	TNP: čisto povirje slovenskih voda
Opis	<p>Kakovost in količina vodnih virov na območju narodnega parka nista samo predpogoja za ohranjanje narave in poseljenosti zavarovanega območja, temveč sta tudi širšega nacionalnega pomena, saj je tu povirje dveh največjih slovenskih rek Save in Soče. Poselitev na območju narodnega parka je sicer redka in razpršena, kljub temu pa zaradi visoke sezonske obiskanosti posamezne točke (na primer večji turistično-gostinski nastanitveni objekti, planinske postojanke, planine in planšarije, turistične kmetije, javni objekti – upravne stavbe, šole, vrtci ...) obstaja velik pritisk na naravo edinega slovenskega nacionalnega parka. Zaradi navedenega je območje treba varovati tudi z ustrezno sonaravno urejeno komunalno opremo in sodobnimi tehnološkimi rešitvami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ureditev javne infrastrukture v naseljih znotraj parka (vodooskrba, odvajanje in čiščenje odpadnih voda ...), • uvajanje celostnih sonaravnih demonstracijskih rešitev za okoljsko-energetske sanacije na posameznih individualnih obremenjenih točkah. <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: C4.1 in C4.2.</p>
Ciljna skupina	parkovne občine na Gorenjskem (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora) in na Goriškem (Bovec, Kobarid, Tolmin), lastniki in upravitelji večjih objektov (planinska društva, hoteli, šole ...)
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Ureditev vodooskrbe ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda na območjih poselitve v TNP v aglomeracijah/naseljih_po Dodatnem programu iz obstoječega Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (naselja: Ribčev Laz, Stara Fužina, Ukanc, Studor);

¹⁶ 6. odstavek 10. člena ZTNP-1 (Zakona o Triglavskem narodnem parku): »Upravljavca narodnega parka, subjekti spodbujanja razvoja na regionalni ravni po predpisih, ki urejajo skladen regionalni razvoj, in Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja pri pripravi regionalnih razvojnih programov in območnih razvojnih programov skrbijo za vključevanje razvojnih usmeritev v te programe, za njihovo usklajenost s tem zakonom in načrtom upravljanja ter za njihovo izvajanje.«

V zaključku opisa vsakega podprojekta je navedena vsebinska povezava z upravljavskimi ukrepi iz osnutka predloga Načrta upravljanja TNP 2014–2023 (NUTNP).

	<ul style="list-style-type: none"> izvedba celovite okoljsko-energetske sanacije in ureditev infrastrukture na posameznih kritičnih lokacijah: objektih, skupinah objektov in zaselkov v TNP zunaj območij Operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode (naselja: Gorjuše, Koprivnik, Krnica, Sp. in Zg. Laze, Zg. Radovna, Trenta – Dimnik, Soča, Čadrg, Zadlaz–Čadrg, Zadlaz–Žabče, Kneške Ravne ...); izredni nadzor kakovosti pitne vode in delovanja MKČN.
Nosilec	Javni zavod TNP v sodelovanju z izbrano nosilno občino
Partnerstvo	parkovne občine na Gorenjskem (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora) in na Goriškem (Bovec, Kobarid, Tolmin)
Trajanje	2015–2021 (7 let)
Financiranje	Skupaj (6.327.275 EUR + 2.640.000 EUR) 8.967.275 EUR
Podprojekt:	Trajnostna mobilnost v TNP
Opis	<p>Trajnostna mobilnost pomeni zagotavljanje učinkovite in enakopravne mobilnosti za vse – tako prebivalce kakor tudi obiskovalce narodnega parka, hkrati pa čim bolj zmanjšati neželene učinke prometa na naravo. Območje TNP je prepleteno z mrežo cest različnih kategorij. Posamezna območja parka so močno obremenjena zaradi turistično-rekreacijske rabe, kar povzroča težave v prometu in posledično obremenjuje okolje. Pomembnejša tranzitna cesta je Vršiška oziroma Ruska cesta, večina ostalih, predvsem v alpskih dolinah, pa se slepo konča, kar povzroča obremenitve z mirujočim prometom v zatrepih dolin.</p> <p>Pomembnejša turistična središča na robu parka so relativno dobro povezana z javnim prometom, nekatere linije pa žal delujejo le v turistični sezoni in so namenjene turistom in ne lokalnemu prebivalstvu. Železniški promet ima premalo povezav z javnim avtobusnim prevozom, kar bi spodbudilo obisk območja TNP oziroma glavnih znamenitosti tako iz goriške kot jeseniške smeri proge. Varnih povezav za kolesarjenje, ki prispevajo k trajnostni mobilnosti, je malo. Potreben je celovit pristop k vzpostavitvi celostnega sistema mobilnosti prebivalcev in turistov na območju parka (avto – vlak – avtobus – kolo – peš).</p> <p>Javna in zasebna prevozna sredstva na električni, vodikov ali drug okolju prijazen pogon so velika investicija, zaradi česar so lokalnemu prebivalstvu in prevoznikom nedostopna. Potrebne bi bile ugodnosti za nakup in uporabo teh vozil v zavarovanem območju, tako za upravljavce posameznih cest, prometnih linij kakor tudi za fizične osebe in podjetja s sedežem v TNP.</p> <p>Ponekod na kritičnih točkah so že vzpostavljeni lokalni sistemi upravljanja prometa, večinoma pa je lokalne sisteme trajnostne mobilnosti še le treba razviti, zato so s tem projektom predvideni sonaravni infrastrukturni posegi (na primer parkirišča, izogibališča, počivališča ...) in demonstracijski projekti vzpostavljanja novih sistemov upravljanja prometa (na primer električna vozila, enotne vozovnice in urniki za potovanje okrog TNP ...). Dolgoročni cilj je brezogljivi TNP.</p> <p>Predmet projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblikovanje izhodišč in izvedbene dokumentacije za posamezna območja za sanacijo prometno kritičnih območij, ureditev motornega prometa (parkirišča ...), podpora demonstracijskim projektom novih konceptov trajnostne mobilnosti na območju parkovnih lokalnih skupnosti TNP, monitoring pritiska posameznih dejavnosti, uskladitev rabe z deležniki (prometni režim), nadgradnja parkovne infrastrukture (informacijske table, varstvena območja, peš poti), ozaveščanje, izobraževanje (delavnice za ciljne skupine), dostopnejši nakupi vozil na električni in drug okolju prijazen pogon v parku (tudi ureditev mreže polnilnih mest).

	Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: C5.1, C5.2 in C5.3.	
Ciljna skupina	upravljavci cest, ponudniki prevoznih storitev v TNP, podjetja iz TNP	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Umirjanje prometa, prednostno v Bohinju (jezerska skleda), na prelazu Vršič, na mangartski cesti, na Pokljuki, v dolinah Radovna, Vrata, Lepena, Zadnjica in Zadnja Trenta z uvedbo novih konceptov trajnostne mobilnosti, ponuditi alternativne in okolju prijazne ter ekonomsko učinkovite storitve in načine javnega prometa in individualnega prevoza za zagotavljanje boljše dostopnosti za potrebe prebivalcev, obiskovalcev in turistov v parku. 	
Nosilec	Javni zavod TNP v sodelovanju z izbrano nosilno občino	
Partnerstvo	Direkcija RS za ceste, parkovne občine na Gorenjskem (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora) in na Goriškem (Bovec, Kobarid, Tolmin)	
Trajanje	2014–2020 (7 let)	
Financiranje	Skupaj (2.997.850 EUR + 319.900 EUR)	3.317.750 EUR
Podprojekt	Ohranjena narava Pokljuke za vse!	
Opis	<p>S strnjnimi smrekovimi gozdovi pokrita visoka kraška planota Pokljuka je eno izmed bolj privlačnih, pa tudi najbolj obremenjenih območij v TNP. Je namreč izhodišče za številne planinske poti v visokogorje Julijskih Alp, na planoti se prek celega leta odvijajo različne športne in rekreacijske dejavnosti ter prireditve. Izrazito je sezonsko nabiranje gozdnih dobrin, poudarjeno je gospodarjenje z gozdovi, velika je odprtost z gozdnimi cestami. Pokljuka je tudi območje različnih vojaških aktivnosti.</p> <p>Pritiski različnih oblik rabe prostora pogosto vodijo tudi do nasprotujočih si teženj, ki v nekaterih predelih niso usklajeni s cilji narodnega parka. Posledično je nujna njihova medsebojna uskladitev z oblikovanjem in izvajanjem samostojnega akcijskega načrta. Izhodišča za njegovo pripravo so ovrednotenje pritiska obstoječih dejavnosti, spremljanje stanja nekaterih najbolj občutljivih vrst ali habitatov, uskladitev z vsemi deležniki ter izvedba dejanskih sanacijskih ali omilitvenih ukrepov, kot je na primer aktivno usmerjanje obiska, vključno z organiziranim vodenjem po parkovnih poteh upravljavca narodnega parka. V zvezi z obremenitvijo motornega prometa se bodo na Pokljuki uredila primerna parkirna mesta, na najbolj obiskanih mestih pa postavile informativne table. Z zmanjšanjem negativnih posledic človekovega poseganja v naravo na Pokljuki bo slednja ohranila svojo mikavnost, hkrati pa usmerjeno približala naravne in kulturne danosti Pokljuke obiskovalcem in turistom, kar bo med drugim pripomoglo k nadaljnjemu razvoju gorenjske regije.</p> <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: A2.1, A4.1, A4.4, A6.1, A6.2, A6.3, A6.4, D2.1, D3.1, D3.3, D5.1 in D5.2.</p>	
Ciljna skupina	obiskovalci, LTO, občine Gorje, Bled, Bohinj, Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled, Gozdno gospodarstvo Bled, lastniki gozdov, pristojno ministrstvo, Planinska zveza Slovenije, Smučarska zveza Slovenije	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Oblikovanje izhodišč za akcijski načrt za sanacijo območja Pokljuke z Rudnim poljem, ureditev motornega prometa (parkirišča, prometni režim), monitoring pritiska posameznih dejavnosti, uskladitev rabe z deležniki, vzdrževanje, nadgradnja parkovne infrastrukture (informatijske table, varstvena območja, poključna pot), ozaveščanje, izobraževanje (delavnice za ciljne skupine). 	
Nosilec	Javni zavod TNP ali ena izmed občin	
Partnerstvo	parkovne občine Bohinj, Bled, Gorje	
Trajanje	2014–2020 (7 let)	
Financiranje	Skupaj	2.500.00 EUR

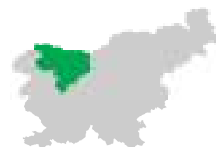
Podprojekt	Znak kakovosti TNP: pot k višji dodani vrednosti in konkurenčnosti ponudbe v parku	
Opis	<p>Podlaga za izvajanje spodbud na področju razvoja v TNP je znak kakovosti TNP, ki zagotavlja izpolnjevanje nadstandardnih zahtev pri izvajanju različnih aktivnosti na območju parka in ki sovpadajo s cilji parka. Zaščiteni izdelki in storitve so lokalni izdelki z dolgo tradicijo ali visokimi ekološkimi standardi, katerih kakovost je dokazano povezana z območjem, iz katerega razvijajo. Znak kakovosti zagotavlja podporo izvajanju različnih aktivnosti na območju narodnega parka, ki niso v nasprotju s cilji parka, ter izpolnjevanje nadstandardnih zahtev s področij varstva okolja, ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti ter ohranjanja kulturne krajine. Izdelkom in storitvam zagotavlja poreklo, izvirnost, naravnost ter večjo prepoznavnost.</p> <p>Predmet projekta so naslednje okvirne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • razvoj pravil in sistema uporabe označbe, • promocija označbe in vključene ponudbe, • dodeljevanje označb, • promocija ponudbe in pospeševanje prodaje proizvodov pod znakom kakovosti TNP (na primer specializirane trgovine, internetna prodaja, oglaševalske kampanje ...), • svetovalna in investicijska podpora prejemnikom znaka pri razvoju in trženju njihovih proizvodov in storitev, • podpora prejemnikom znaka pri pridobitvi okoljskih standardov in certifikatov, • usposabljanja za potencialne in obstoječe prejemnike znaka kakovosti TNP. <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: C2.3.</p>	
Ciljna skupina	kmetije, podjetja, samostojni podjetniki, izdelovalci domače obrti z dejavnostjo na območju TNP	
Cilj	povečanje dodane vrednosti, konkurenčnosti in prepoznavnosti (ločljivosti) ponudbe na območju TNP	
Nosilec	Javni zavod TNP	
Partnerstvo	KGZS, razvojne agencije, Zavod za gozdove Slovenije, LTO	
Trajanje	2015–2021 (7 let)	
Financiranje	Skupaj	700.000 EUR
Podprojekt	TNP: alternativni modeli oskrbe	
Opis	<p>Človek je pomemben dejavnik pri vzdrževanju krajine in biotske raznovrstnosti narodnega parka, zato je ohranitev poseljenosti izjemnega pomena. Med ključnimi dejavniki pri odločanju mladih, ali bodo ostali v parku, je zagotavljanje dostopnosti do ključnih javnih storitev, ki bi bile čim bolj primerljive in enakovredne tistim v urbanih območjih. V praksi ni tako, saj je dostopnost do zdravstva, socialnih storitev, šole, glasbene šole, obšolskih dejavnosti, uprave, trgovine slaba in se z leti zaradi zaostrovanja financiranja poslabšuje. Prebivalci parka so v neenakovrednem položaju, izvajalci pa v težavah pri zagotavljanju normalne oskrbe, saj so stroški na geografsko razpršenih območjih višji. Nekateri zaselki in vasi so do večjega občinskega središča oddaljeni tudi 70 kilometrov. Zaradi navedenega je treba s projektom na eni strani vplivati na spremembo pravilnikov in standardov, ki opredeljujejo pogoje za izvajanje javnih programov, na drugi strani pa spodbujati NVO in tudi podjetnike k ponudbi alternativnih rešitev, ki bi bile dostopne prebivalcem narodnega parka. Za ohranjanje javnih storitev, služb in oskrbnih dejavnosti (tudi trgovine - 56. člen ZTNP-1), ki jim grozi zmanjšanje kakovosti, dostopnosti ali celo ukinitve zaradi nedoseganja normativov oziroma tržne vrzeli, ter za razvoj in podporo alternativnim oblikam zagotavljanja javnih storitev in oskrbe znotraj TNP je treba v okviru projekta zagotoviti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spremembe predpisov in modelov financiranja, • sofinanciranje prilagojenih storitev (plač, sorazmernih materialnih in programskih stroškov) v javnih storitvah in službah ter v oskrbnih dejavnostih (trgovina - 56. člen ZTNP-1), kjer je njihova dostopnost podpovprečna, 	

	<ul style="list-style-type: none"> animacija in svetovanje za razvoj novih modelov oskrbe, razvoj alternativnih novih storitev, demonstracijskih projektov, testiranje in uvajanje novih rešitev ter razvoj in sofinanciranje socialnih podjetij. <p>Specifične potrebe na posameznih področjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> zdravstvo (na primer uveljavitev glavarinskega količnika, okrepitev fizioterapije in patronaže, okrepitev službe nujne medicinske pomoči, skrajšanje čakalne dobe v zobozdravstvu, izguba dohodka pri sanitetnih prevozi, povečanje sredstev za investicije na terenu, v mobilne enote in drugo, povečanje sredstev za delovanje na več lokacijah ...), predšolska vzgoja, osnovno in srednje izobraževanje (na primer glavarina, zvišana za 15 %, sofinanciranje nastanitve dijakov, sofinanciranje prevozov otrok iz podružničnih šol na matično šolo, sofinanciranje prevozov otrok in učencev za obiske vsaj nekaterih ustanov oziroma kulturnih prireditev v urbanih središčih – Novi Gorici, Kranju, Jesenicah, Ljubljani ..., sofinanciranje novih oblik obšolskih dejavnosti ...), socialno varstvo (na primer preventivne dejavnosti za starejše/program aktivna starost – sožitje generacij, psihosocialna pomoč otrokom in njihovim družinam, mobilna služba – pomoč na domu odraslim osebam z motnjo v duševnem in telesnem razvoju, nadgradnje programov in zmogljivosti domov starejših), kultura (na primer mobilne knjižnice, obiski umetnikov in vrhunskih kulturnih ustvarjalcev v parku ...). <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: C3.1 in C3.3.</p>	
Ciljna skupina	otroci in mladina, starejši, ki prebivajo v TNP	
Cilj	izboljšanje dostopnosti do javnih storitev in oskrbe	
Nosilec	Posoški razvojni center in BSC Kranj	
Partnerstvo	parkovne občine na Gorenjskem (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora) in na Goriškem (Bovec, Kobarid, Tolmin), javni zavodi, NVO in podjetja s področja zdravstva, sociale, izobraževanja, vzgoje, kulture	
Trajanje	2015–2021 (7 let)	
Financiranje	Skupaj	3.400.000 EUR
Podprojekt	Zaklad biotske raznovrstnosti pod Triglavom – poznavanje, ohranjanje in razvoj območja	
Opis	<p>TNP se ponaša z izjemno biotsko raznovrstnostjo s svetovno prizanim pomenom. Številne redke, ogrožene in endemične vrste, ranljivi habitati, naravne vrednote, naravni procesi in izjemni ekosistemi na tem koščku Alp so ponos države, vendar so nemalokrat izpostavljeni številnim pritiskom družbe in gospodarstva. Poznavanje vseh gradnikov tega edinstvenega območja je izhodišče za njegovo dolgoročno ohranjanje in načrtovanje trajnostne rabe prostora v njem.</p> <p>Nadgradnja znanja o biotski raznovrstnosti ter sistematična ureditev podatkovnih zbirk sta nujni za oblikovanje prednostnih varstvenih nalog, izvajanje varstvenih ukrepov in spodbujanje trajnostnih razvojnih pobud v medregionalnem prostoru gorenjske in goriške regije. Na osnovi sistematično raziskanega zaklada biotske raznovrstnosti pod Triglavom bo poleg ohranjanja naravne in krajinske pestrosti možno tudi spodbujati, usmerjati in podpirati izvedbo načrtov drugih sektorjev in gospodarskih panog. Slednje bo med drugim priložnost za uravnoteženje družbeno-ekonomskih in družbenih značilnosti območja ter prispevek k spremembi trenutnih demografskih trendov.</p> <p>Predmet projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> priprava Akcijskega načrta TNP z nadgradnjo poznavanja stanja, vzdrževanje in vsebinska dopolnitev podatkovne zbirke Javnega zavoda TNP o biotski raznovrstnosti, določitev ključnih območij in oblik rabe prostora, ki podpira ohranjanje biotske raznovrstnosti, ter ureditev infrastrukture za njihovo ohranitev, označitev in/ali predstavitev v naravi, 	

	<ul style="list-style-type: none"> podpora deležnikom pri pripravi strateških in izvedbenih načrtov ali projektov za izvedbo trajnostnih razvojnih pobud in zagotavljanje prilagojene rabe prostora. <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: A1.1, A1.2, A1.3, A1.6, sklopi A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, C2.1, D2, D3.2, D3.4, D3.5, D3.6, D4 in D5.</p>
Ciljna skupina	občine in lokalno prebivalstvo, turisti in obiskovalci, strokovna in občja javnost, nacionalne in mednarodne organizacije za ohranjanje narave
Cilja	ohranjanje biotske raznovrstnosti in sonaraven razvoj območja
Nosilec	Javni zavod TNP
Partnerstvo	MKO, Zavod RS za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, BSC Kranj, RRA severne Primorske, parkovne občine in podjetja
Trajanje	2015–2021 (7 let)
Financiranje	Skupaj 12.500.000 EUR
Podprojekt	Življenje na planinah
Opis	<p>K izjemni raznolikosti rastlinskega in živalskega sveta ter krajinski pestrosti TNP je poleg edinstvenih okoljskih razmer od stare železne dobe dalje vplival tudi človek z v preteklosti uveljavljenimi gospodarskimi dejavnostmi, med drugim tudi s planinskim pašništvom na planinah. Planine so v parku sicer t. i. manjšinski ekosistem, vendar so to med obsežnimi gozdnimi habitati dragocena območja za travniške vrste. Zanimivost planin so tudi kali, edini stoječi površinski vodni viri, ki poleg napajališč za živino pomenijo tudi habitate varovanih vrst. Planine so s pomožnimi kmetijskimi objekti za mozaično strukturo krajine izredno pomembne in so z vidika kulturne dediščine mnoge opredeljene kot izjemne krajine, območja prizoriščne vrednosti in/ali ambianti z izrazitimi grajenimi dominantami. Zanimivost in možnost dodatnega zaslužka pa so prav gotovo tudi kakovostni mlečni izdelki, pridelani na planinah.</p> <p>Zahtevnejše pridelovalne razmere vplivajo na manjšo proizvodno sposobnost kmetij, omejen izbor kultur in proizvodnih usmeritev, dražijo pridelavo, kar posledično pomeni manjšo konkurenčnost. Vloga in pomen kmetijstva ter pašništva se je zato v preteklem desetletju spremenila. Nekatere planine se usmerjajo v ekološko pridelavo, vse več pa je takih, ki se zaradi pomanjkanja interesa opuščajo in zaraščajo. Nadaljevanje takega trenda bi ogrozilo vrstno pestrost travnišč in njihov obstoj. Posledično so ukrepi, ki bi ohranili oziroma obnovili življenje na planinah, nujni za ohranitev biotske in krajinske pestrosti na tem območju. Hkrati pa ponujajo tudi razvojno priložnost za dopolnilno dejavnost v kmetijstvu in turizmu.</p> <p>Predmet projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> preprečevanje zaraščanja gorskih ekstenzivno gojenih travnikov oziroma planin, sonaravna revitalizacija kalov, podpora pri obnovi stanov, hlevov, staj za kmetijsko dejavnost z ureditvijo informacijske točke in doseganje standardov za blagovno znamko »Izdelano/pridelano v Triglavskem narodnem parku«, določitev naravovarstveno sprejemljivih pašnih redov s promocijo ukrepov za preprečevanje paše v gozdu. <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: A1.2, A1.3, A2, 3.1, A3.2, A3.4, A5.2, A9, B1.2, B2.2, B2.3, C1.3, C1.5, C2.1, C2.2, C2.3 in D1.4.</p>
Ciljna skupina	agrarne skupnosti, lastniki planin, lokalno prebivalstvo, turisti in obiskovalci, strokovna in občja javnost
Cilj	ohranjanje biotske raznovrstnosti in sonaraven razvoj območja
Nosilec	Javni zavod TNP
Partnerstvo	Zavod RS za varstvo narave, ZVKDS, BSC Kranj, RRA severne Primorske, agrarne skupnosti
Trajanje	2015–2021 (7 let)
Financiranje	Skupaj 1.600.000 EUR

Podprojekt	Zmerno je pravo za zdravo naravo	
Opis	<p>V izjemno bogati in ohranjeni naravi TNP so številne vrste zanimive tudi za nabiranje, ki je za uporabnika lahko oblika rekreacije ali celo pomemben vir zaslužka. V narodnem parku je najbolj poudarjeno nabiranje različnih zelišč, gozdnih sadežev in gob, ki pa jih pre pogosto štejemo kot neomejen in neizčrpen vir dobrin, dostopne vsem v neomejenih količinah, od ljubiteljskih pa vse do komercialnih nabiralcev. V nekaterih predelih narodnega parka pa je nabiralništvo eden izmed pomembnih pritiskov, ki je pogosto v nasprotju z varstvom narave in interesi drugih uporabnikov.</p> <p>Vplivi nabiralništva še niso celostno preučeni. Ti lahko predstavljajo dopolnilno dejavnost s pozitivnimi ekonomskimi učinki, vendar se neusmerjeno nabiralništvo lahko odraža tudi v vznemirjanju živali, pritiskih na habitate in v onesnaževanju. Čezmerno nabiranje, na primer borovnic, neposredno ogroža prehranjevanje divjega petelina, kar se v kombinaciji z vznemirjanjem lahko odraža v zmanjšanju fitnesa in preživetvenih sposobnostih tega veličastnega in ranljivega prebivalca narodnega parka. Za trajnostno in z vsemi uporabniki usklajeno rabo dobrin je treba določiti nosilnost okolja in usmeriti nabiralništvo v manj občutljive dele narave.</p> <p>Predmet projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opredelitev potenciala, stroškov in koristi nabiranja najbolj izpostavljenih vrst s celovito oceno vplivov in pritiskov na okolje, • opredelitev najranljivejših delov ter označitev varstvenih območij parka, mirnih con in gozdnih rezervatov v naravi, • oblikovanje izhodišč za ekonomsko izkoriščanje gozdnih dobrin, podpora lokalnim deležnikom pri uveljavljanju na tržišču pod skupno blagovno znamko »Izdelano/pridelano v Triglavskem narodnem parku«, • izvajanje učinkovitega in ustrezno tehnično podprtega nadzora nad nabiralništvom, • oblikovanje predloga za sistemsko ureditev nabiralništva v TNP. <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: A1.2, A3.3, A4.4, C1.4, C2.1 C2.2, C2.3, D1.4 in D2.1.</p>	
Ciljna skupina	nabiralci dobrin, lokalno prebivalstvo, turisti in obiskovalci, strokovna in občja javnost, parkovne lokalne skupnosti, MKO	
Cilj	trajnostna in z vsemi uporabniki usklajena raba dobrin na območju TNP	
Nosilec	Javni zavod TNP	
Partnerstvo	MKO, Zavod za gozdove Slovenije, parkovne občine, BSC Kranj, RRA severne Primorske	
Trajanje	2015-2021 (7 let)	
Financiranje	Skupaj	1.000.000 EUR
Podprojekt	NE invazivnim vrstam v Triglavskem narodnem parku	
Opis	<p>Edinemu narodnemu parku v Sloveniji je že desetletja priznana izjemna vrednost zaradi ohranjene narave, ki jo lahko občuduje in doživlja vsakdo izmed nas. Pa vendar je človek z različnimi ravnanji v ta prostor vnesel tudi tujerodne vrste rastlin in živali, ki spreminjajo naravno podobo narodnega parka in zmanjšujejo njegovo privlačnost. Najbolj uničujoče posledice za biotsko raznovrstnost imajo ribe, ki so bile namerno naseljene v izolirana gorska jezera in vodotoke. Za lov in vrstne popestritve so bili namerno naseljeni tudi nekateri sesalci. Predvsem s prenašanjem prsti in peska so bile zanesene nekatere invazivne tujerodne rastline. Pojavljajo se na nižinskih območjih narodnega parka, na brežinah vodotokov in ob cestah, kjer se konkurenčno tudi najmočnejše, ponekod pa se že širijo tudi v višje ležeče predele. Tujerodne vrste spreminjajo medvrstne odnose, podobo krajine ali pa okrnijo rekreacijsko vrednost prostora. Nekatero rastline so tudi zdravju škodljiv alergen. Poleg tega lahko vplivajo na kmetijsko pridelavo in povzročajo negativne posledice v gospodarstvu.</p> <p>Načini in posledice vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ki so izhodišče za izvajanje potrebnih sanacijskih in preventivnih ukrepov, v narodnem parku niso</p>	

	<p>celovito proučeni. S spremljanjem stanja invazivnih tujerodnih vrst rastlin in živali v narodnem parku, celovitim ovrednotenjem posledic navedenega pritiska in sodelovanjem s pristojnimi upravljavci na področju rabe naravnih virov ter drugimi deležniki se bodo oblikovali ter tudi dejansko izvedli potrebni sanacijski ali omilitveni ter preventivni ukrepi, ki vključujejo fizično odstranjevanje osebkov, usmerjen naravovarstveni in inšpekcijski nadzor, preprečevanje vnosa, zgodnje obveščanje ter ozaveščanje javnosti. Z navedenimi ukrepi se bodo zmanjšale negativne posledice invazivnih tujerodnih vrst na naravo v TNP, istočasno pa bodo pripomogli h kakovostnemu in s cilji narodnega parka skladnemu razvoju dejavnosti, kot so kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo, ribištvo in turizem.</p> <p>Predmet projekta so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitoring in ovrednotenje posledic pritiska invazivnih tujerodnih vrst, • uskladitev rabe z deležniki, • oblikovanje in izvedba sanacijskih, omilitvenih in preventivnih ukrepov, • ozaveščanje, izobraževanje (delavnice za ciljne skupine). <p>Vsebinsko povezani ukrepi iz osnutka predloga NU TNP: A1.1, A1.2, A1.4, A5.1 in D1.4.</p>
Ciljna skupina	parkovne občine, Zavod za gozdove Slovenije, lastniki parcel, investitorji, Zavod RS za varstvo narave, Zavod za ribištvo Slovenije, ribiške družine, Lovska zveza Slovenije, lovske družine, obiskovalci, LTO, ARSO, KGZS
Cilj	sanacija in nadzor nad invazivnimi tujerodnimi vrstami v TNP
Nosilec	Javni zavod TNP
Partnerstvo	MKO, Zavod RS za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, parkovne občine
Trajanje	2015–2021 (7 let)
Financiranje	Skupaj 2.700.000 EUR
Podprojekt	Razvoj trajnostnega turizma, mreže informacijskih mest in parkovne infrastrukture
Opis	Trajnostni turizem ima v parku in parkovnih občinah izmed vseh dejavnosti največje razvojne možnosti. Ima največjo vlogo pri uresničevanju razvojnih ciljev parka – ohranjanju poselitve in števila lokalnega prebivalstva in zagotavljanju ustrezne kakovosti življenja. Sestavni del turizma so priložnostne dejavnosti, ki jih največ izvajajo dnevni obiskovalci parka in so njihov glavni motiv za obisk. Obiskovanje, doživljanje, spoznavanje in raziskovanje parka je tudi eden od ciljev ustanovitve. Trendi trajnostnega razvoja turističnega povpraševanja, trendov obiska in priložnostnih dejavnosti bodo vsekakor delovali v smeri povečanega turističnega povpraševanja in obiska TNP. Večji obisk ter spremenjeno pričakovanje turistov in obiskovalcev bosta zahtevala tudi spremembe turistične ponudbe po obsegu in po kakovosti. Izrazito večja pa bodo tudi pričakovanja turistov in obiskovalcev pri skrbi za varovanje okolja ter pri varstvu naravne in kulturne dediščine. Brez skrbi za bolj pristno, izvirno, naravi prijazno turistično ponudbo s številnimi zelenimi storitvami ne moremo pričakovati dolgoročno uspešnega in konkurenčnega turizma, primerne obiska ter ustreznih priložnostnih dejavnosti v parku.
Ciljna skupina	obiskovalci, ponudniki turističnih storitev, parkovne občine na Gorenjskem (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora) in na Goriškem (Bovec, Kobarid, Tolmin)
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Razviti trajnostne oblike turizma in povezovanje ponudnikov, • vzpostaviti kakovostno infrastrukturo za usmerjanje, informiranje in ozaveščanje obiskovalcev zavarovanega območja, • nadgraditi obstoječo mrežo informacijskih točk narodnega parka kot osnovo za predstavljanje parka in popestritev turistične ponudbe območja.
Nosilec	Javni zavod TNP v sodelovanju s partnerji
Partnerstvo	parkovne občine na Gorenjskem (Bohinj, Bled, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora) in na Goriškem (Bovec, Kobarid, Tolmin), LTO z območja parkovnih občin

Trajanje	2015–2021 (7 let)		
Financiranje		Skupaj	1.000.000 EUR

Projekt	Enotne regijske štipendijske sheme
Opis	<p>Sistem Enotnih regijskih štipendijskih shem temelji na pogodbeni vezanosti štipendista na regionalno okolje oziroma gospodarsko družbo. Realizacija načela predhodne vezave vsebuje tudi načelo individualne odgovornosti štipendistov in njihovih skrbnikov, kar pomeni vračilo subvencioniranega dela štipendije, če ne pride do realizacije osnovnega namena štipendijske sheme.</p> <p>Razvojno naravnost sheme je možno izvesti z uvedbo dveh ravni v izvajanju štipendiranja ob upoštevanju načela alokacije in redistribucije.</p> <p>V praksi pomenita dve ravni sistem dveh razpisov. Prvi razpis nam postreže z natančnimi podatki o študijskih smereh in šolskih programih, za katere se razpišejo štipendije in ostale vrste študijskih pomoči. V drugem razpisu pa se razpiše celotna kvota štipendij za tekoče šolsko leto, razdelana po študijskih smereh in programih.</p> <p>Izvajalci regijskih štipendijskih shem, regionalne razvojne agencije, letno objavimo javni poziv k oddaji vlog za izbor gospodarskih in negospodarskih subjektov za vključitev v sistem štipendiranja enotnih štipendijskih shem. Gospodarski in negospodarski subjekti v prijavi na javni poziv opredelijo izobrazbeno strukturo prejemnikov štipendij, ki jih nameravajo štipendirati v sistemu. V praksi to pomeni, da se podjetjem, ki se javijo na javni poziv in so izbrana, omogoči vključitev v štipendijsko shemo. Na podlagi izkazanih potreb podjetij regionalne razvojne agencije objavimo razpis za štipendije za tiste poklice in stopnje izobrazbe, za katere so gospodarski in negospodarski subjekti v prijavi izrazili potrebo v posamezni regiji. Sredstva za izvajanje štipendijske sheme zagotavljajo podjetja, vključena v štipendijsko shemo, Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije (sredstva ESS) ter po nekaterih regijah lokalne skupnosti.</p> <p>Regijske štipendijske sheme omogočajo usklajevanje ponudbe in potreb po kadrih v regiji, spodbujajo delodajalce v regiji k dolgoročnemu načrtovanju kadrov glede na potrebe svojega razvoja, postopno dvigajo izobrazbeno strukturo prebivalstva in zmanjšujejo strukturno brezposelnost v regiji, omogočajo večjemu deležu mladih, ki se šolajo izven regije, da se po končanem šolanju vrnejo v regijo in pripomorejo k njenemu razvoju, omogočajo neposredno reševanje nastalih problemov in neposredni stik in komuniciranje med delodajalcem, štipendistom ter izvajalcem štipendijske sheme.</p> <p>V novem programskem obdobju 2014–2020 želimo sistem Enotnih regijskih štipendijskih shem nadgraditi.</p> <p>Aktivnosti: sistem razpisana dveh ravneh: letni pozivi za delodajalce, letni razpisi za kadrovske štipendiranje, izvajanje štipendiranja, informiranje in obveščanje, spremljanje pogodbenih obveznosti po zaključku izobraževanja, izterjava.</p> <p>Vključitev predvidoma 95 delodajalcev in podelitev 210 štipendij.</p>
Ciljna skupina	štipendisti in delodajalci
Cilji	<p>Cilji do 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uskladiti razmerje med ponudbo in potrebami po kadrih v regiji, • dvigniti raven izobrazbene strukture v regiji, • vplivati na znižanje strukturne brezposelnosti, • vplivati na vračanje izšolanih kadrov iz univerzitetnih središč v regijo, • spodbuditi podjetja v regiji za kadrovske štipendiranje in načrtovanje razvoja kadrov, • približati kadrovske funkcije potrebam trga delovne sile, • zmanjšati odliv kadrov v velika središča, kar bo vplivalo na zmanjševanje razvojnih razlik posameznih regij v Sloveniji, • spodbujanje vpisa na tiste vrste in področja izobraževanja, ki omogočajo večjo

	zaposljivost glede na potrebe gospodarstva.	
Nosilec	BSC Kranj	
Partnerstvo	12 regionalnih razvojnih agencij	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Podjetja	2.000.000 EUR
	EU	2.250.000 EUR
	Skupaj	4.250.000,00 EUR

Projekt	Regionalne garancijske sheme
Opis	<p>Regionalne garancijske sheme (RGS) so oblikovane v okviru regionalnih razvojnih agencij. Z ukrepom želimo poenotiti delovanje RGS in povečati njegovo učinkovitost ter okrepiti finančno moč. Financiranje mikro, malih in srednje velikih podjetij skozi regionalne garancijske sheme ima nasproti nacionalnim finančnim inštitucijam več prednosti: boljše poznavanje regionalnih oziroma lokalnih podjetij, poznavanje specifičnih problemov in značilnosti regionalnega gospodarstva, hitrejši odzivni čas glede na potrebe podjetij, manj administrativnih ovir, partnerski odnos med regionalno inštitucijo oziroma garancijsko shemo, banko in podjetjem in podobno. Glede na to, da so modeli po regijah različni in nepregledni, s tem pa tudi pogoji za podjetja, je smiselno garancijske sheme poenotiti, povečati preglednost in okrepiti njihovo delovanje ter jih organizirati pod okriljem nacionalne finančne organizacije. S tem bi ohranili prednosti RGS in jih povezali s prednosti enotne, večje finančne inštitucije. Nacionalna finančna inštitucija bi z združevanjem sredstev iz različnih virov oziroma skladov zagotavljala boljšo pogajalsko pozicijo nasproti bankam, večjo kontinuiteto delovanja RGS oziroma dodeljevanja garancij ter s poenotenjem tudi večjo preglednost delovanja RGS.</p> <p>Nacionalna finančna inštitucija bi izvajala naloge dogovarjanja z bankami, razpisovala sredstva za garancije po enotnih pogojih v vseh regijah, izvajala nadzor nad delom RGS, izvajala delno pozavarovanje garancij. Regionalne garancijske sheme bi črpale sredstva v skladu s potrebami, torej postopno (razdelitev možnih kvot po regijah glede na indeks ogroženosti). Nacionalna finančna inštitucija bi del sredstev namenila tudi za oblikovanje rezervacij v primeru slabih naložb.</p> <p>Iz okvirne kvote sredstev (1 milijarda evrov), združenih iz različnih virov oziroma skladov,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bi 75 % sredstev namenili izvajanju garancijske sheme, čemur bi dodali odobranje nepovratnih sredstev v obliki premij za odprtje novega delovnega mesta (70 % za garancije ter 30 % za subvencije), • 25 % pa bi se porabilo za vodenje oziroma izvajanje na nacionalni in regionalni ravni, pozavarovanje, oblikovanje rezervacij in podobno. <p>Pogoje oziroma pravila delovanja garancijskih shem bi poenotili, nacionalna finančna inštitucija bi po predhodnem dogovoru z RGS in bankami objavila razpis, garancije pa bi odobral garancijski odbor na ravni vsake RGS. Garancije bi bile namenjene delnemu zavarovanju bančnih kreditov, ki naj bi bili dolgoročni, namenjeni financiranju osnovnih sredstev, 20 % kredita pa bi bilo možno pridobiti tudi za financiranje obratnih sredstev, seveda v povezavi z investicijo. Hkrati bi bil objavljen tudi razpis za pridobitev subvencije za spodbujanje začetnih investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest. Predvidevamo subvencijo v višini 30.000 evrov, dodeljeno po pravilu <i>de minimis</i>.</p> <p>Subvencijo bi lahko pridobila podjetja, ki niso starejša od dveh let in bi zaposlila vsaj eno osebo ter predložila poslovni načrt. Sredstva subvencije so namenjena za stroške plač, najem prostora in opreme, intelektualno lastnino, testiranje, patente, licence, svetovanje in stroške nakupa materiala v povezavi z investicijo.</p> <p>Subvencija bi bila pridobljena ob predpogoju izvedbe investicije v opremo ter nove zaposlitve, investitor pa bi jo lahko pridobil v kombinaciji s garancijo za kredit ali samostojno. Delovno mesto bo moralo biti odprto v roku amortizacijske dobe opreme (povprečno 5 let), subvencija pa bi se nakazovala postopno do končnega roka</p>

	<p>predvidenega amortiziranja osnovnega sredstva.</p> <p>Posamezna RRA bi sredstva namenila:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 30 % kot nepovratna sredstva, namenjena odpiranju novih delovnih mest v povezavi z investicijo v opremo ter • 70 % za bančne kredite, ki so namenjeni nakupu opreme, usposabljanju za delo z opremo in obratna sredstva v povezavi s investicijo. <p>Podjetnik lahko pridobi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • garancijo za kredit brez subvencije, • subvencijo ob pogoju zaposlitve, • garancijo za kredit in subvencijo ob pogoju zaposlitve. <p>V okviru projekta bi lahko v sedmih letih pridobili najmanj 7500 novih delovnih mest.</p> <p>Pomanjkanje investicij in kreditni krč sta zadnjih nekaj let problem, ki vpliva na zapiranje oziroma stagniranje števila delovnih mest, padec gospodarske rasti, dvig brezposelnosti ... Podjetja potrebujejo lahko dostopne in stroškovno ugodne finančne vire za financiranje nameravanih investicij in tekočega poslovanja. Ker banke zaradi preteklih izkušenj z zavarovanjem kreditov težje odobravajo kredite, je smiselno, da se deli tveganje med garancijsko shemo in banko in s tem olajša dostop podjetjem do finančnih virov. Nižja oziroma subvencionirana obrestna mera še pripomore k odločitvi za investicijo in nižji obremenjenosti podjetij s stroški financiranja. Poleg problematike investiranja je zelo pereč problem brezposelnost. S premijami bi spodbujali odpiranje delovnih mest v povezavi z investicijo. Premije ne bi le olajšale financiranja v opremo, ampak bi tudi pripomogle k ustvarjanju kakovostnih delovnih mest, financirano bi bilo tudi usposabljanje delavcev za delo z opremo, kar bi omogočilo kakovostnejše in učinkovitejše delo ter zagon nove opreme.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajanje dejavnosti garancijskih shem na regionalni ravni, • odobravanje premij za odprtje novih delovnih mest v povezavi z investicijo (na regionalni ravni), • vodenje in nadziranje izvajanja na nacionalni ravni (vključujoč sistem pozavarovanja, rezervacij ter vodenja razpisov) ter vodenje na regionalni ravni. <p>Število odobrenih garancij/kreditov: 5250 garancij/kreditov.</p> <p>Število odobrenih premij za odprtje delovnega mesta je enako številu novih delovnih mest: 7500 premij za 7500 novih zaposlitev v obdobju 5 let.</p>	
Ciljna skupina	člani RGS: mikro, mala in srednje velika podjetja	
Cilji	<p>Namen RGS je podbuditi investicije v podjetjih in posledično rast in razvoj podjetij ter ohranjanje in večanje števila delovnih mest. Cilji RGS so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pospeševanje razvoja mikro, malih in srednje velikih podjetij, • povečevanje investicijske aktivnosti v regijah, • zmanjšanje brezposelnosti, • vzpostavljanje možnosti za prestrukturiranje gospodarstva, • olajšanje dostopa podjetjem do kreditnih sredstev z zmanjšanjem bančnih zahtev za zavarovanje kreditov in delitvi rizika med RGS in banko. <p>Podjetja, ki bodo kreditno sposobna in katerih poslovanje bo ocenjeno perspektivno, bodo lahko pridobila kreditna sredstva za financiranje investicij v osnovna sredstva (stroški materialnih in nematerialnih investicij) ter v obratna sredstva v povezavi z nameravano investicijo. Dodatno ali samostojno bodo lahko pridobila premije za odprtje novih delovnih mest v povezavi z investicijo, kar jim bo še olajšalo poslovanje oziroma investiranje.</p>	
Nosilec	nacionalna finančna inštitucija	
Partnerstvo	12 RGS oziroma 12 regionalnih razvojnih agencij	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj na leto/Slovenija	200.000.000 EUR

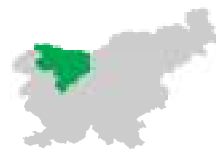

Projekt	Podjetno v svet podjetništva (PVSP)
Opis	<p>Operacija PVSP 2014 je nadaljevanje in delna modifikacija operacije PVSP 2013, ki se je izvajala po vseh regijah v okviru regionalnih razvojnih agencij, nosilni partner pa je bil Regionalni center za razvoj iz Zagorja (RCR). Ta operacija je glede na dosedanje pridobljene izkušnje nekoliko spremenjena in prav tako razširjena na vse slovenske regije, koordinira oziroma vodi pa jo – kot do sedaj – RCR. V okviru operacije bo iz vsake od dvanajstih regij vključenih predvidoma 30 udeležencev na letni ravni, v gorenjski regiji torej 30 letno (3 skupine po 10 udeležencev, vsaka za 4 mesece). Udeleženci, ki bodo v operacijo izbrani na osnovi meril javnega poziva, bodo v posamezni RRA sklenili delovno razmerje za dobo štirih mesecev, prav tako jim bodo na razpolago vsa podjetniška infrastruktura, mentorstvo, pridobivali bodo dodatna podjetniška znanja skozi organizirana usposabljanja s strani zunanjih izvajalcev s strokovnim znanjem in izkušnjami na posameznem področju. Cilji operacije so zagotavljanje podpore mladim z višjo in visoko izobrazbo zlasti v obliki usposabljanja, ustvarjanje novih delovnih mest v podjetništvu ter zaposlovanje mladih. Kazalniki operacije so število zaposlenih, vključenih v vseživljenjsko učenje, ter število zaposlitev v obdobju 12 mesecev po zaključku usposabljanja. Operacija se je začela izvajati konec leta 2013, prve vključitve so bile aprila 2014. Stroški operacije znašajo na letni ravni za posamezno regijo 343.950 evrov, operacija pa bo sofinancirana s strani ESS ter Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.</p> <p>Brezposelnost v Sloveniji je pereč problem. Brezposelni ne glede na starost in izobrazbo, predvsem pa mladi izobraženi ljudje brez delovnih izkušenj, v današnjem času težko pridobijo zaposlitev, mnogo jih razmišlja o samostojni podjetniški poti, vendar potrebujejo dodatna znanja, informacije, izkušnje s strani drugih, motivacijo. Velik problem predstavlja tudi beg možganov prav te ciljne skupine iz regije v večja središča.</p> <p>Namen projekta je, da z mentorstvom, motiviranjem in dodatnim usposabljanjem ter prenosom izkušenj pripeljemo izbrane udeležence do oblikovanja lastnega podjetja in samozaposlitve, tako da že v času vključenosti v operacijo lahko brezposelni proučijo trg, konkurenco, pridobijo izkušnje in dodatna znanja, s katerimi se lahko v prihodnje izognejo marsikateri začetniški napaki.</p> <p>Glavni aktivnosti sta vodenje projekta in usposabljanje udeležencev. Slednje obsega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izbor in vključevanje udeležencev v operacijo, • zaposlitev za obdobje 4 mesecev, • usposabljanje in mentorstvo udeležencem, • predstavitve in ogledi dobrih praks, • druge aktivnosti v skladu s programom usposabljanja. <p>Usposabljanje vključuje večinoma skupinska usposabljanja, delno individualna, s strani zunanjih izvajalcev, kot so na primer uspešni podjetniki, podjetniki, ki so se srečali s težavami v poslovanju, managerji ter drugi posamezniki, inštitucije (na primer različne zbornice, ljudske univerze in podobno) in podjetja (gospodarske družbe, samostojni podjetniki), ki imajo izkušnje in znanje na posameznih področjih oziroma v okviru posameznih vsebin, ki naj bi jih bodoči podjetniki na splošno spoznali ali pa njihove podjetniške ideje pokažejo, da potrebujejo dodatno znanje iz določenih vsebin.</p> <p>Število zaposlenih, vključenih v operacijo v letu 2014: 360 udeležencev Število zaposlitev v roku 12 mesecev po zaključku usposabljanja: 126 (35 % vključenih)</p>
Ciljna skupina	brezposelni z najmanj IV. stopnjo izobrazbe in starostjo do vključno 45 let, s stalnim bivališčem v eni od občin, ki jih pokriva posamezna RRA – prioriteta VI. ali višja stopnja izobrazbe, starost do 35 let
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Zagotavljanje podpore, zlasti v obliki usposabljanja, predvsem mladim z višjo in visoko izobrazbo, • ustvarjanje novih delovnih mest v podjetništvu ter • zaposlovanje brezposelnih, predvsem mladih.

Nosilec	RCR		
Partnerstvo	vse regionalne razvojne agencije, torej 12 RRA		
Trajanje	2013–2020		
Financiranje	Sofinanciranje EU: 85 %	2.046.502,50	
	Sredstva RS: 15 %	361.147,50	
	Skupaj za Gorenjsko	2.407.650 EUR	

Projekt	Spodbujanje socialnega podjetništva, zaposlovanja in kreativnosti
Opis	<p>Da bi zagotovili celovito in kakovostno podporo razvoju socialnega podjetništva, kreativnosti in razmahu ustvarjanja novih delovnih mest ter zaposlovanja v socialni ekonomiji, je treba v slovenskih regijah povezati razpoložljive finančne, prostorske in človeške vire ter zagotoviti sinergijo do sedaj razpršenih virov, s čimer lahko dosežemo večje učinke. Zaradi tega se bodo v sklopu projekta vzpostavili regionalni mrežni kreativni laboratoriji, v okviru katerih se bodo povezovale različne podporne organizacije, ki lahko v posameznih regijah zagotavljajo strokovne storitve in programe, potrebne za razvoj socialnega podjetništva, povezujejo in omogočajo sodelovanje kreativnih ustvarjalcev, s poudarkom na ustvarjanju novih delovnih mest v delavskih, mladinskih, stanovanjskih, energetskih, medgeneracijskih, prehransko samooskrbnih, potrošniških in turističnih združenjih ter drugih oblikah socialnih podjetij, ki bodo generirala zelena delovna mesta. Delovna mesta bodo s področij: ohranjanja okolja in trajnostnega razvoja, socialnih storitev za otroke, mladino in starejše, samooskrbe s hrano, zagotavljanja socialne vključenosti ranljivih skupin, socialnega turizma. V sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in regionalnimi razvojnimi agencijami bomo v mrežnih kreativnih laboratorijih zagotavljali celovit program podpornih storitev in proizvodov, ki bodo usmerjeni k vzpostavitvi in razvoju socialnih podjetij s ciljem ustvarjati nova dostojna delovna mesta ter nove družbeno koristne storitve in proizvode, ki bodo odgovarjali potrebam ljudi in razvojnim izzivom v lokalnem okolju. Za kakovostno izvajanje programa se bo zagotovila tudi ustrezna prostorska in tehnična infrastruktura.</p> <p>Vse slovenske regije razpolagajo s potenciali za razvoj socialnega podjetništva – tako v urbanih okoljih kot na podeželju – na številnih področjih: razvoj socialnega turizma, samooskrba s hrano, socialne storitve in proizvodi in storitve, povezane s staranjem prebivalstva, kulturno-umetniške dejavnosti, trajnostna proizvodnja in raba energije, ohranjanje narave, urejanje in varstvo okolja, zagotavljanje socialne vključenosti, spodbujanje zaposlovanja in poklicnega usposabljanja, podpora pri reorganizaciji in vzpostavljanju delavskih združenj, amaterski šport in telesna kultura, katere namen je rekreacija in socializacija.</p> <p>Do sedaj v naših regijah socialna ekonomija (vključujoč dokaj širok spekter NVO – društev, združenj, ustanov, zavodov) ni bila prepoznana kot sektor, ki lahko prispeva k ustvarjanju novih, kakovostnih delovnih mest visoko dodano vrednostjo, kot tudi ne kot sektor, ki lahko razvija in udejanja inovativne storitve in proizvode, ki poleg tega prinašajo v regijo tudi socialno pravičnost in zniževanje revščine. Zaradi nizke stopnje sodelovanja med gospodarstvom, javnim sektorjem in sektorjem socialne ekonomije (NVO kot organizirano civilno družbo) ostajajo neizkoriščene številne možnosti za prenos znanj, izkušenj, informacij, dela (majhna mobilnost visokokvalificiranega osebja) in drugih virov, ki lahko zagotavljajo pozitivne učinke za razvoj regije s poudarkom na razvoju novih storitev in produktov ter s tem novih delovnih mest.</p> <p>V novem programskem obdobju 2014–2020 imamo priložnost, da tudi s krepitvijo tega sektorja prispevamo k razvojnemu preboju naših regij, ustvarjanju novih kakovostnih delovnih mest, znižanju brezposelnosti, trajnostnemu razvoju, boljši kakovosti življenja prebivalstva ter k pravičnejši razporeditvi kapitala med prebivalce. Za kaj takšnega pa je treba vzpostaviti ustrezno podporno okolje (s podpornimi mehanizmi in ukrepi), ki bo omogočalo prepoznavanje priložnosti, generiranje socialnih inovacij, razvoj inovativnih proizvodov in storitev ter bo zagotavljalo strokovno podporo pri zagonu in delovanju socialno podjetniških podjetij, pri ustvarjanju in rasti kakovostnih delovnih mest, ne le v socialnem podjetništvu temveč v celotnem sektorju</p>

socialne ekonomije, tudi v tistem segmentu socialne ekonomije, ki zaradi narave svojih dejavnosti ne more delovati na popolnoma tržni osnovi. Takšno podporno okolje predstavljajo prav regionalni mrežni kreativni laboratoriji.

Aktivnosti projekta so zasnovane v dveh sklopih:

1. Priprava regijskih strategij razvoja socialnega podjetništva in socialne ekonomije v posameznih regijah ter zagon in delovanje mrežnih kreativnih laboratorijev v regijah:

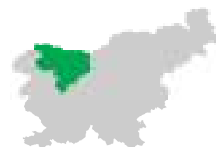
- v uvodni fazi projekta bo pripravljena analiza trga in prepoznane ključne priložnosti za razmah socialne ekonomije in še posebej socialnega podjetništva v posameznih regijah. Pripravljena bo strategija razvoja socialnega podjetništva za posamezne regije z opredelitvijo lokalnih potreb in na podlagi tega opredeljenih programov in ukrepov, potrebnih za njegov hitrejši razmah v regiji;
- opravljene bodo raziskave o družbeni odgovornosti in njenem vključevanju v podjetjih v posamezni regiji;
- pripravljen bo celovit in enoten model regionalnega mrežnega kreativnega laboratorija in poslovni načrti delovanja vseh 12 regijskih laboratorijev za obdobje 5 let. Partnerji projekta bodo uskladili in predlagali najustreznejšo pravno obliko povezovanja partnerskih podpornih organizacij v mrežo ter načine upravljanja mrežnega kreativnega laboratorija in potencialnega vstopanja novih podpornih in izvajalskih organizacij vanj. Slovenski forum socialnega podjetništva bo kot izvajalec projekta prispeval h koordinirani inkubaciji mrežnih kreativnih laboratorijev in po njihovi ustanovitvi skrbel za njihovo medsebojno sodelovanje in koordinacijo;
- partnerji bodo oblikovali celovit, enoten model kreativnega laboratorija in uskladili upravljavsko in vsebinsko strukturo glede na posebnosti posameznih regij.

2. Izvajanje aktivnosti regionalnih mrežnih kreativnih laboratorijev – KREATIVNI LAB: V vsaki regiji se bo vzpostavil (ali okrepljen obstoječ) mrežni kreativni laboratorij, pri čemer bodo v zagon in izvajanje aktivnosti vključeni ključni že identificirani regionalni partnerji s strokovnimi kompetencami in izkušnjami na področju socialnega podjetništva.

2.1 Platforma za sodelovanje posameznikov in organizacij z namenom razvoja socialnih inovacij in oblikovanja socialno podjetniških idej in rešitev. V okviru regionalnih platform bodo (kot stalna dejavnost) potekale delavnice, dogodki, kampi ter razprave, katerih osrednji namen bo oblikovanje novih rešitev in odgovorov na izzive, s katerimi se soočamo v lokalnih okoljih (demografski izzivi, okoljske teme, brezposelnost). V okviru platform bodo zagotovljeni tudi prostori za sproščene razprave, izmenjavo mnenj, znanja in izkušenj ter generiranje skupnih socialno podjetniških idej, s katerimi lahko odgovorimo na pereče izzive in istočasno ustvarjamo nova delovna mesta. Platforma bo tudi mesto za *coworking* in povezovanje deležnikov iz različnih, za razmah socialnega podjetništva pomembnih sektorjev, javnega, zasebnega in tretjega sektorja, da bi sodelovali pri reševanju izzivov lokalnega okolja.

2.2 Izgrajevanje in krepitev kompetenc za zagon nosilcev socialno podjetniških podjetij ter njihovih zaposlenih (kompetenčni center socialne ekonomije) Kreativni laboratoriji bodo skrbeli za razvoj in organizacijo ustreznih izobraževanj in usposabljanj za socialno podjetništvo:

- usposabljanje za *start-up* socialna podjetja in organizacije. Usposabljanje in izobraževanje za zagon in rast socialnih podjetij s poudarkom tudi na usposabljanju menedžmenta za vodenje socialnih podjetij;
- usposabljanje/izobraževanje za delo v socialni ekonomiji oziroma socialnem podjetništvu (na novih delovnih mestih) ter usposabljanje za zaposlene (usposabljanje brezposelnih za zaposlitev v socialnem podjetništvu, prostovoljcev in tudi že zaposlenih v socialnem podjetništvu z namenom stalnega izgrajevanja kompetenc;

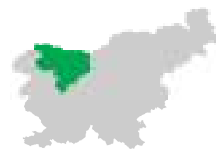

	<ul style="list-style-type: none"> • v okviru laboratorija bodo zagotovljena strokovna svetovanja, <i>coaching</i> in mentorstvo za zagon, delovanje in rast socialnega podjetja. Razviti bodo posebni svetovalni programi v smislu vavčerjev ter ustrezni mentorski programi; • izobraževanja in usposabljanja na področju razvoja novih izdelkov in marketinških storitev v kontekstu družbene odgovornosti. <p>2.3 Finančne sheme in pomoč pri dostopanju do finančnih virov</p> <p>Vzpostavljene bodo regijske <i>start-up</i> sheme za socialno podjetništvo, zagotovljena bo pomoč pri iskanju socialnih investorjev, razvijali se bodo novi finančni produkti za socialna podjetja – povezovanje z bankami, predstavitve poslovnih idej potencialnim investorjem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za vzpostavitev vsaj 1000 novih delovnih mest v vsaki regiji bo namenjena <i>start-up</i> shema za socialno podjetništvo; • mrežni inkubator bo nudil podporo nastajajočim novim socialnim podjetjem pri pridobivanju začetnih investicij in subvencij iz naslova nacionalnih finančnih mehanizmov za to področje kot tudi pri iskanju socialnih investorjev (zasebnih virov); • kreativni laboratoriji bodo v sodelovanju s strokovnjaki razvijali tudi nove finančne mehanizme in finančne produkte za socialna podjetja. <p>2.4 Zagotavljanje prostorskih zmogljivosti za socialna podjetja</p> <p>Prostorske zmogljivosti mrežnih laboratorijev bodo obsegale vsaj en centralni prostor v regijskem središču ter manjše prostore, razpršene po lokalnih skupnostih regije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • centralni prostori v vsakem od regijskih središč do 2500 m²; • posamezne manjše prostorske enote bodo nastajale glede na potrebe in možnosti posameznega lokalnega okolja v različnih krajih regije. V zagotavljanje primernih prostorskih pogojev bodo vključene posamezne lokalne skupnosti. Kreativni laboratoriji bodo nudil pomoč pri koordinaciji vseh deležnikov pri zagotavljanju primernih prostorskih zmogljivosti. <p>2.5 Administrativno-tehnična in trženjska podpora ter druge storitve za socialna podjetja – Mrežni kreativni laboratoriji bodo zagotavljali celovito podporo socialnim podjetjem: računovodstvo, »<i>social accounting</i>«, pravno svetovanje, registracija socialnih podjetij, podpora pri pripravi, poročanju in vodenju projektov, podpora pri trženju in zagotavljanje skupnih trženjskih aktivnosti (tudi povezovanje produktov in storitev, prodiranje na tuje trge ...) produktov in storitev socialnih podjetij in NVO kot tudi potencialno razvijanje skupnih blagovnih znamk.</p> <p>2.6 Mreženje, promocija in zagovorništvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • medsektorsko povezovanje (javni sektor, NVO in socialna podjetja), • usposabljanje in osveščanje vseh deležnikov na področju socialnega podjetništva, • vzpostavitev regijske nagrade za najuspešnejše socialno podjetje, socialnemu podjetju prijazno družbeno odgovorno podjetje ter javno organizacijo, • nacionalno in mednarodno mreženje, • zagovorništvo za socialno podjetje, • promocija in krepitev družbene odgovornosti podjetij, • promocija socialnega podjetništva in socialnih inovacij ter pomena socialne ekonomije/tretjega sektorja za razvoj družbe (tudi e-platforma). <p>2.7 Skrb za razvoj regionalnih kreativnih laboratorijev, njihovih storitev in razvoj kompetenc podpornih organizacij, povezanih v mrežnih kreativnih laboratorijih.</p>
Ciljna skupina	mladi (brezposelni in ostali), starejši (brezposelni in ostali), ranljive skupine na trgu dela, občine, socialna podjetja, finančne institucije, ZRSZ, podjetja (ki zagotavljajo kapital)

	<p>Neposredni koristniki: posamezniki, ki želijo v medsebojnem delovanju snovati in realizirati ideje, NVO, socialna podjetja, podjetniki (zaradi potencialov, ki jih imajo za vzpostavljanje novih delovnih mest), mladi in starejši (ranljiva skupina na trgu dela).</p> <p>Posredni koristniki: lokalne samouprave v regijah (finančna podpora delovanju kreativnih laboratorijev in sodelovanje pri pripravi in izvajanju skupnih projektov), visokošolske inštitucije (so bazen znanja, sodelujejo pri snovanju idej in njihovi realizaciji), gospodarske družbe, finančne inštitucije (podpora delovanju kreativnega laboratorija, prenos znanj in izkušenj, vključevanje v pripravo skupnih projektov).</p>	
Cilji	<p>Splošni cilj: zaposlovati ranljive ciljne skupine na trgu dela, še posebej mlade, starejše in druge ljudi z manj priložnostmi.</p> <p>Specifični cilji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostaviti nova socialna podjetja v regijah, • ustvariti nova delovna mesta in povečati število zaposlenih v socialnih podjetjih in zadrugah, • razviti inovativne storitve in produkte (socialne inovacije), ki ustrezajo potrebam urbanih in podeželskih lokalnih okolij, • zagotoviti prostorske pogoje za razvoj socialne ekonomije, • povečati prepoznavnost in razumevanje vrednosti socialne ekonomije za družbeni in gospodarski razvoj regije, • spodbuditi ciljne javnosti in deležnike k sodelovanju, • ozaveščanje splošne javnosti o pomenu medsektorskega sodelovanja. 	
Nosilec	Slovenski forum socialnega podjetništva	
Partnerstvo	SOS, Fundacija za izboljšanje zaposlitvenih možnosti PRIZMA, regionalne razvojne agencije	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Sofinanciranje EU	85 %
	Drugo	15 %
	Skupaj za RS	254.300.000 EUR

Projekt	Razvoj kolesarskih povezav v Sloveniji
Opis	<p>Državno kolesarsko omrežje sestavljajo daljinske, glavne in regionalne kolesarske povezave. Na omrežje državnih kolesarskih povezav se navezujejo občinske kolesarske povezave.</p> <p>V okviru projekta je treba identificirati obstoječe strokovne podlage in tehnične ter prostorske dokumentacije za kolesarske povezave na ravni posameznih regij ter pregledati obstoječe stanje kolesarskih povezav ter jih uskladiti tako na državni, občinski in regionalni ravni in izdelati idejne zasnove ali dodelati obstoječe posameznih kolesarskih povezav. V skladu z idejnimi zasnovami je treba izdelati dokumentacijo ter pridobiti gradbena dovoljenja za izgradnjo kolesarskih povezav, kjer je to potrebno. V času priprave projektnega predloga ni mogoče oceniti stroškov, ki bodo nastali v času izvajanja projekta, kajti za vsako kolesarsko povezavo je treba posebej oceniti stroške na podlagi pripravljalne dokumentacije.</p> <p>Pomembna je uvrstitev projekta v strateške in izvedbene dokumente na državni in regionalni ravni ter zagotoviti ustrezne podlage ter črpanje sredstev EU.</p> <p>Prometna infrastruktura državnih kolesarskih povezav je v pristojnosti državne ravni, ki za izvedbo državnih kolesarskih povezav zagotavlja tudi vire financiranja. Za izvedbo prednostnih obsežnejših samostojnih odsekov daljinskih, glavnih in regionalnih kolesarskih povezav kot delov državnega kolesarskega omrežja in izvedbo ukrepov za vodenje kolesarjev s predpisano prometno signalizacijo po obstoječih primernih maloprometnih cestah skupaj z motornimi vozili je zadolžena Direkcija RS za ceste. V praksi se je v preteklih letih pokazalo, da so pristojnosti vzpostavljanja celovitega kolesarskega omrežja v Sloveniji precej nedorečene. Pokazalo se je tudi, da država sama ni zmožna realizirati financiranja vzpostavljanja</p>

državnega kolesarskega omrežja in da so ravno občine in regije s projekti, sofinanciranimi predvsem iz ESRR v znatni meri pripomogle k vzpostavljanju državnega kolesarskega omrežja. Po javno dostopnih podatkih portala www.eu-skladi.si je bilo med letoma 2007 in 2013 dodeljenih dobrih 22 milijonov evrov iz ESRR. Gre za projekte, ki se večinoma izvajajo v zahodni kohezijski regiji Slovenije. Med letoma 2007 in 2011 je bilo slovenskim občinam dodeljenih dobrih 6,5 milijona evrov (sredstva EU iz ESRR) za vzpostavljanje kolesarskih povezav. Gre za t. i. sredstva regionalnih spodbud ali "Prioritete Razvoj regij, prednostne usmeritve Regionalni razvojni programi". Državna mreža kolesarskih povezav mora omogočiti povezavo regionalnih in občinskih kolesarskih povezav ter biti umeščena v prostor skladno z usmeritvami razvoja lokalne oziroma regionalne ravni. Za določitev konkretnih tras kolesarske infrastrukture v Sloveniji je torej nujno sodelovanje občin oziroma skupen nastop zainteresiranih regij, ki aktivno izvajajo vse aktivnosti priprave projektov posameznih tras v okviru meja občin oziroma regij.

Direkcija RS za ceste je glede na določila Zakona o cestah¹⁷ zadolžena za načrtovanje, izgradnjo in vzdrževanje državnega kolesarskega omrežja. Nacionalna strategija in prometna politika spodbujata razvoj nemotoriziranega prometa, kolesarske infrastrukture in uporabo koles povesod, kjer je to možno in smiselno.

Razvoj kolesarskega omrežja med drugim prispeva k nacionalnemu in regionalnemu razvoju predvsem:

- z izboljšanjem prometne in rekreacijske infrastrukture v turističnih regijah in regijah z velikim potencialom razvoja kolesarskega turizma,
- z izboljšanjem prepoznavnosti celostne turistične ponudbe regij,
- z omogočanjem specializirane ponudbe miru, sprostitve, doživljanja neokrnjene narave, krajevnih naravnih in kulturnih znamenitosti, krajevne zgodovine, prireditev in običajev ter kulinarike,
- s pozitivnim vplivom na zdravje in počutje prebivalcev Slovenije in s tem manjšim pritiskom na javno zdravstveno blagajno.

Prostorska zasnova prihodnjega državnega kolesarskega omrežja je podana v kartografskem delu Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin srednjeročnega in dolgoročnega družbenega plana RS¹⁸. Takratni Urad RS za prostorsko planiranje je podal predlog, ki zajema okoli 2000 kilometrov državnih kolesarskih smeri.

Državno kolesarsko omrežje sestavljajo daljinske, glavne in regionalne kolesarske povezave. Na omrežje slednjih se navezujejo občinske kolesarske povezave.

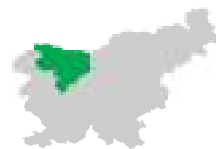
Na oblikovanje in zasnovo omrežja državnih kolesarskih povezav vplivajo naslednji končni cilji:

- omrežje mora biti sklenjeno in prilagojeno krajinskim lastnostim območja,
- kolesarske povezave različnih funkcij morajo biti medsebojno povezane,
- kolesarsko omrežje naj bo navezано na postajališča javnega potniškega prometa in železnice ter parkirne površine za motorna vozila,
- kolesarske povezave naj imajo ustrezno dodatno tehnično-servisno infrastrukturo,
- v čim večji meri naj se izgradijo in preuredijo nove povezave, kjer pa to ni možno, naj se uporabijo obstoječe primerne maloprometne ceste,
- glede na državni interes je treba v kolesarske povezave preurediti ustrezne poljske poti, gozdne ceste, nasipe ob vodotokih ali opuščene trase drugih infrastruktur.

Z ustreznim načrtovanjem dinamike izgradnje oziroma vzpostavitve kolesarskih povezav je treba omogočiti uravnotežen razvoj komunikacij s kolesom, čim boljše dostopnost do vseh območij v Sloveniji, navezavo na mednarodni kolesarski sistem,

¹⁷ ZCes-1 (Ur. l. RS, št. 109/2010)

¹⁸ Ur. l. RS št., 72/95, 15. 6. 1995

	<p>izboljšati kakovost prometnih storitev v smislu racionalne rabe energije in zmanjšanja negativnih vplivov na okolje ter spodbujati zdrav življenjski slog.</p> <p>Za razvoj kolesarskega turizma je treba zagotoviti ustrezno infrastrukturo, ki obsega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vzpostavljanje in gradnjo kolesarskih površin, tako primarnih kot sekundarnih oziroma lokalnih kolesarskih poti (prometnic); • vzpostaviti in spodbuditi komunikacijo z javnostmi in mediji (PR); • uporabiti ali ustrezno prilagoditi obstoječo turistično ponudbo, da bo imel kolesarski gost zagotovljeno privlačno in doživljajsko preživljanje prostega časa; • vzpostaviti sistem za informiranje, ki obsega usmerjevalne in informativne table, interaktivne internetne portale, kolesarske zemljevide mest in podobno. Sistem mora biti zasnovan kot enotna celostna podoba storitev za kolesarje¹⁹; • vzpostaviti celovito mrežo sekundarne kolesarske infrastrukture: izposoja, servis in prevoz koles z javnimi prometnimi sredstvi: vlak, avtobus, »parkiraj in pelji se« (park-and-ride), počivališča za kolesarje, infrastruktura za polnjenje e-koles, omarice za kolesarje (shranjevanje čelad in druge male opreme), javne kolesarske tlačilke, samopopravljalnice koles in podobno; • organizirati rekreativne kolesarske prireditve v povezavi s kulturnimi in družabnimi dogodki ter izobraževalnimi dejavnostmi. <p>Aktivnosti:</p> <p>Faza I:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikacija obsega projekta na območju posameznih regij (analiza stanja in predlog razvoja kolesarskih poti), • izdelava idejne zasnove poteka kolesarskih povezav na območju posameznih regij (državne in lokalne kolesarske povezave), • pregled stanja predlaganih tras za umestitev kolesarskih poti v prostor in gradnjo (vključenost v občinske prostorske načrte (OPN) – sprejete, v izdelavi, izdelana tehnična dokumentacija ...), • priprava dokumenta identifikacije investicijskega projekta (DIIP). <p>Faza II:</p> <ul style="list-style-type: none"> • določitev prioritet izgradnje kolesarskih povezav, • izdelava strokovnih podlag za prostorske akte, • izdelava manjkajočih prostorskih dokumentov, • priprava predinvesticijske zasnove (PIZ), • izdelava projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja (PGD), • izdelava projektov za izvedbo (PZI), • izdelava vloge za pridobitev sredstev za sofinanciranje kohezijske politike 2014–2020.
Ciljna skupina	<ul style="list-style-type: none"> • Kolesarji, ki se vozijo iz potrebe: ti kolesarji se vozijo s točno določenim namenom in ciljem (v službo, šolo, banko, po nakupih). Namen takih kolesarjev je, da čim lažje, čim hitreje in čim bolj varno pride na cilj; • kolesarji, ki se vozijo zaradi rekreacije in v turistične namene: zanje so pomembni okolje, udobnost in varnost na poti. Rekreacijskim kolesarjem sta doživljanje okolja in vožnja sama namen in cilj. Dolžina dnevne rekreacijske vožnje je od 25 do 50 kilometrov, največ 80 kilometrov.
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Zagotoviti ustrezno kolesarsko infrastrukturo in sodelovanje lokalnih, regionalnih in nacionalnih inštitucij, potrebnih za celovit razvoj kolesarske infrastrukture, • spodbuditi razvoj turizma in izboljšati turistično ponudbo v regiji, • povečati delež mobilnosti prebivalstva s kolesi in s tem prispevati k trajnostni mobilnosti,

¹⁹ »mobile 2020« – seminar v Mali Nedelji 9. 5. 2013

	<ul style="list-style-type: none"> zagotoviti povezave z že obstoječimi kolesarskimi sistemi v sosednjih državah.
Partnerstvo	12 regionalnih razvojnih agencij
Trajanje	2014–2020
Financiranje pripravljalne faze	Izvedbena faza je predvidena v okviru regijskega projekta Trajnostna mobilnost.
	Skupaj
	120.000 EUR

Projekt	Podpora manjšim projektom nevladnega sektorja	
Opis	<p>Na podlagi ugotovitev, da manjše lokalne organizacije (zaradi premajhnih zmogljivosti) projektov iz evropskih strukturnih skladov ne morejo izvajati, hkrati pa veliki projekti pogosto ne dosežejo končnih upravičencev na lokalni ravni oziroma so premalo osredotočeni na potrebe specifičnih ciljnih skupin v posamezni lokalni skupnosti, je EU uvedla poseben mehanizem razdeljevanja sredstev, imenovan globalna nepovratna sredstva (GNS /<i>global grants</i>)²⁰.</p> <p>Gre za poseben mehanizem znotraj ESS, ki omogoča, da organ upravljanja izbere enega ali več zunanjih posredniških teles (po navadi gre za konzorcij lokalne javne inštitucije in NVO), ki potem razdeljujejo sredstva med NVO za izvedbo manjših projektov (v povprečju 7.000–15.000 evrov). Glede na majhna sredstva za posameznega upravičenca je tudi postopek prijave in poročanja poenostavljen. V praksi to pomeni, da se za shemo na nacionalni ravni predvidi določen znesek, ki se razdeli med regije in da v upravljanje posredniškim telesom. Posredniška telesa potem objavljajo razpise in razdeljujejo denar med NVO, spremljajo izvajanje in podobno. Način izvedbe je torej po analogiji podoben programu LEADER oziroma lokalnemu razvoju, ki ga vodi skupnost.</p> <p>Mehanizem se uporablja od programskega obdobja 2000–2006. Od takrat se približno 1 % sredstev ESS razdeli prek tega mehanizma. Države, ki že več let uporabljajo mehanizem: Velika Britanija, Francija, Španija, Nemčija, Češka, za naslednje obdobje pa ga bo uvedla tudi Hrvaška.</p> <p>Shema GNS zasleduje iste cilje kot celoten ESS. Predlog skupne uredbe 2014–2020 pravi, da je shemo treba predvideti v ustreznem operativnem programu in določiti sredstva zanjo.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> opredelitev sheme v OP in RRP Gorenjske, opredelitev mehanizma in pravil, določitev organa upravljanja, izvajanje garancijske sheme – podpora projektom. 	
Ciljna skupina	<ul style="list-style-type: none"> Ožja ciljna skupina: NVO, širša ciljna skupina: lokalno prebivalstvo v posamezni razvojni regiji. 	
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Dvig zaposljivosti lokalnega prebivalstva, večja socialna vključenost marginalnih skupin, razvoj socialnega podjetništva na lokalni ravni, večja vključenost manj izobraženih in ranljivih skupin v neformalno izobraževanje, dvig zmogljivosti in razvitosti NVO na lokalni ravni. 	
Trajanje	2014–2020	
Financiranje	Skupaj	36.100.000 EUR
	Gorenjska	3.576.718 EUR

²⁰ Uredba št. 1083/2006, 42. in 43. člen in predlog skupne uredbe za obdobje 2014–2020, 113. člen, 7. odstavek.

Projekt	Izvajanje pobude EU »lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« (CLLD) in lokalne akcijske skupine (LAS)
Opis	<p>V programskem obdobju 2014–2020 se bo izvajalo medsektorsko povezovanje in sodelovanje za učinkovitejše črpanje evropskih sredstev na lokalni ravni s pobudo »lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« (CLLD – <i>Community-Led Local Development</i>).</p> <p>Pri pristopu CLLD gre za prenos odgovornosti odločanja o izbranih izvedbenih projektih iz državne na lokalno raven. V preteklem programskem obdobju je bil v programu LEADER že vpeljan »<i>know how</i>« na državni in lokalni ravni, ki omogoča transparentno razdeljevanje in porabo sredstev.</p> <p>Finančni potencial, s katerim razpolagajo lokalno-razvojna partnerstva, jim omogoča, da postanejo ključni tvorci lokalnega razvoja. Lokalne skupnosti bodo z vključevanjem gospodarskega sektorja in civilne družbe, kar je osnovno načelo lokalnih razvojnih partnerstev, pridobile večjo legitimnost pri odločitvah o lokalnem razvoju. Poleg lokalnih skupnosti bodo tudi druge družbene skupine sprejele večji del odgovornosti za lokalni razvoj, kar je pomembno za učinkovito črpanje sredstev in v nadaljevanju tudi za zagotavljanje trajnosti projekta.</p> <p>Na območju Gorenjske bomo, skladno z določili pravnih aktov, ki urejajo CLLD oblikovali lokalne razvojne strategije ter lokalna razvojna partnerstva, s katerimi bomo zagotovili koriščenje sredstev CLLD v programskem obdobju 2014–2020. Lokalne razvojne strategije opredeljujejo natančnejše vsebine lokalnih projektov in projektov sodelovanja.</p>
Cilj	učinkovito črpanje sredstev CLLD za izvajanje razvoja na lokalni ravni
Nosilec	obe LAS na Gorenjskem
Partnerstvo	tripartitno partnerstvo znotraj posamezne LAS
Trajanje	2014–2020
Financiranje	Iz skladov EKSRP, ESPR in ESRR

Projekt	Podporne storitve za potencialne podjetnike in podjetja (VEM) in podpora inovativnosti v podjetjih
Opis	<p>V programskem obdobju 2014–2020 je predvideno spodbujanje različnih podpornih storitev za podjetja (svetovanje, mentorske sheme, spodbujanje inovativnosti, razne druge inovativne storitve za spodbujanje podjetniške kulture, na primer <i>coworking</i>). Do sedaj so se te storitve kakovostno opravljale na točkah VEM po vsej državi. Poudariti je treba, da so storitve svetovanja, pomoči pri zagonu, rasti, inovativnosti, razvoju in spremembi dejavnosti ... ključne za razvoj podjetniške kulture. Na območjih, ki izvajajo storitve VEM (podporna mreža SPIRIT), so strokovnjaki s kakovostnim znanjem, ki že leta gradijo na znanjih in kompetencah za podporo potencialnim podjetnikom in podjetnikom z različnih področij.</p> <p>Na območju Gorenjske se bodo skladno z določili in možnostmi strukturnih skladov izvajale storitve VEM (razvoj podjetniške kulture, inovativnost, inovativne storitve za spodbujanje podjetniške kulture ...) tudi v programskem obdobju 2014–2020.</p> <p>V sklopu točke VEM se organizirajo različne informativne delavnice in predavanja, ki so namenjena tako potencialnim kot obstoječim podjetnikom. Poleg tega se nudijo brezplačna osnovna svetovanja, ki obsegajo vse od pomoči pri pripravi poslovnih načrtov, svetovanja glede pogojev za opravljanje posameznih dejavnosti, poslovanja s tujino, iskanja poslovnih partnerjev ... Opravljajo se tudi različni postopki prek portala e-VEM: registracija s.p. in d.o.o., vpisovanje sprememb, urejanje zavarovanj, pridobitve identifikacijske številke za zavezance DDV, izbris podjetij in podobno.</p> <p>Mala in srednje velika podjetja so steber gospodarstva tako v Sloveniji kot v EU. Zaradi povečanja števila brezposelnih oseb in zmanjšane števila služb, ki so na voljo, se več ljudi odloča za samostojno podjetniško pot. In prav ti, potrebujejo posebno obravnavo, več pozornosti ter pomoči, tako pri ustanavljanju kot tudi v prvih mesecih poslovanja.</p>
Ciljna skupina	dijaki in študentje višjih letnikov, potencialni podjetniki, mladi podjetniki (med 0 in 3

	leta poslovanja), podjetniki (nad 3 leta poslovanja)		
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Pomoč potencialnim in obstoječim podjetnikom, registracijski postopki prek portala e-VEM ter drugi cilji, skladni z nacionalnimi dokumenti in cilji operativnega programa. 		
Nosilec	razvojne agencije na Gorenjskem		
Partnerstvo	3 razvojne agencije v sodelovanju z drugimi podpornimi organizacijami		
Trajanje	2014–2020		
Financiranje		Skupaj	1.050.000 EUR

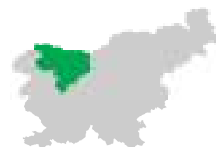
Projekt	Vzpostavitev sheme globalnih nepovratnih sredstev za sofinanciranje projektov z namenom skupnega reševanja lokalnih problemov		
Opis	<p>NVO pri izvajanju svojih programskih nalog vse pogosteje pripravljajo projekte, s katerimi kandidirajo za nepovratna sredstva na raznih razpisih: občinskih, državnih in evropskih.</p> <p>Njihova značilnost je, da večinoma določajo izplačilo sredstev šele, ko so aktivnosti projekta izvedene in stroški plačani. Namen projekta je vzpostavitev regijske finančne premostitvene sheme za dodeljevanje ugodnih kreditov NVO, ki so pridobile denar na raznih razpisih in potrebujejo finančna sredstva za njihovo izvajanje.</p> <p>NVO so praviloma siromašne organizacije, ki ne razpolagajo z lastnimi sredstvi, s katerimi bi izpeljale projekt, da bi lahko kasneje zahtevale povračilo oziroma izplačilo odobrene dotacije. Večinoma niso kreditno sposobne, da bi lahko pridobile kredite pri bankah ali drugih posojilodajalcih na finančnih trgih, poleg tega so krediti ali posojila za NVO predragi. Navadno nimajo premoženja, s katerim bi lahko jamčile za kredite ali posojila ali pa je to premoženje preskromno, zato težko dobijo bančne kredite ali posojila. Banke in drugi posojilodajalci zahtevajo ustrezna jamstva za odobrene kredite, NVO pa jamstev praviloma ne morejo dati. Tudi če banke NVO odobrijo kredit, jim za njegovo odobritev zaračunajo visoke stroške. Zaradi nizke bonitete NVO so pogosto tudi obresti kredita visoke. Stroški obresti za kredite pa niso upravičeni stroški projekta, zato jih morajo NVO zalagati same.</p> <p>NAMEN: S finančno premostitveno shemo bi NVO, ki so na razpisih za sofinanciranje njihovih projektov s strani lokalne skupnosti, države ali EU pridobile dotacijo (ta se izplača šele po izvedbi projekta), zagotovili namensko posojilo iz javnih sredstev, ki bi ga NVO po prejemu dotacije vrnila.</p> <p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> izdelava operativnega načrta izvedbe projekta s posameznimi nalogami, roki in zadolžitvami (ukrepi, ki se bodo financirali prek sheme: merila za izbiro posredniškega telesa, merila za izbiro posameznih projektov/upravičencev, pogoji financiranja, spremljanje in vrednotenje finančne sheme, časovnica izvajanja aktivnosti), dodeljevanje sredstev NVO: izvedba razpisov za dodeljevanje sredstev NVO, izbor vlog NVO, sklepanje pogodb, spremljanje izvajanja dogovorjenih obveznosti, spremljanje učinkovitosti sheme: evalvacija izvedenih aktivnosti. 		
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> Večja dostopnost do ugodnih kreditov za nevladni sektor za izvajanje projektov, večja zmožnost nevladnega sektorja za izvajanje projektov in s tem tudi večja vključenost NVO v razvoj podeželja ter reševanje problemov lokalne skupnosti. 		
Trajanje	2014–2020		
Financiranje		Skupaj	1.330.000 EUR

Projekt	Programi karierne orientacije²¹
Opis	
Ciljna skupina	
Cilji	
Nosilec	
Partnerstvo	
Trajanje	
Financiranje	

Projekt	Sofinanciranje razvojnih projektov za nastajanje novih <i>start-up</i> podjetij in inovativnih proizvodov ter spodbujanje globalne rasti
Opis	<p>Namen projekta je spodbujanje nastajanja novih srednje velikih tehnoloških in inovativnih storitvenih <i>start-up</i> podjetij ter nastajanje novih inovativnih produktov z globalnim potencialom v že obstoječih malih in srednje velikih podjetij v slovenskih regijah prek subjektov inovativnega okolja. Tako spodbujanje podjetništva, kot ga narekuje dobra svetovna in slovenska praksa, je ključno za gospodarski razvoj posameznih regij v državi, saj gre za krepitev inovacijske dejavnosti v regiji, ustvarjanje novih delovnih mest, večjo gospodarsko rast, prav tako pa se vnaša proaktivnost v družbo. V sklopu projekta gre za nadgradnjo delovanja že učinkovitih tehnik spodbujanja podjetništva za dodatne ciljne skupine, ki še niso bile zajete, ter na raven vseh regij.</p> <p>Ker je na regionalni ravni opazen negativen trend ustanavljanja novih podjetij, kar vpliva na povečevanje regionalnih razlik, je z vidika skladnega regionalnega razvoja smiselno omogočiti podporo zagonskim podjetjem in najbolj racionalno je to storiti v okviru obstoječe, že v ta namen vzpostavljene infrastrukture. Subjekti inovativnega okolja namreč zagotavljajo ugodnejše prostorske in tehnične pogoje za nastajanje in delovanje podjetij v zgodnjih fazah razvoja, imajo že razvite podporne programe, mrežo zunanjih ekspertov (laboratoriji, poslovni angeli, patentni zastopniki, garancijske sheme in podobno) in izkušnje ter izvajajo storitve za ustanovitev in začetno delovanje podjetij pod ugodnejšimi pogoji. S tem se podpira ciljno skupino podjetij, ki je v najbolj občutljivi razvojni fazi. Podpora zagonskih podjetij je za gospodarski razvoj nujna podpora zagonskim podjetjem.</p>
Ciljna skupina	<ul style="list-style-type: none"> • Potencialni podjetniki (zaposleni, brezposelni, študentje) doma in v tujini, ki iščejo svojo lastno karierno samostojno pot, običajno z višjo izobrazbo oziroma v času izobraževanja ali s specializiranimi kompetencami, • mlada podjetja v regiji oziroma uveljavljena podjetja z inovativnim potencialom za prodor na globalne trge.
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbuditi ustanavljanje novih podjetij prek tehnoloških parkov in inkubatorjev, vpisanih v evidenco A ali B, ter z njihovo pomočjo uspešno realizirati zagon 184 inovativnih podjetij letno oziroma 1288 podjetij ob koncu projekta, • zagotoviti vsaj 2576 novih zaposlitev ter • razvoj 93 inovativnih produktov letno oziroma 651 novih produktov ob koncu projekta.
Nosilec	Združenje inkubatorjev in tehnoloških parkov Slovenije, Združenje regionalnih razvojnih agencij - Gospodarsko interesno združenje (RRA – GIZ)
Partnerstvo	Pomurski tehnološki park, Štajerski tehnološki park, Tovarna podjetij, Mrežni podjetniški inkubator savinjske regije, Tehnološki park Ljubljana, Ljubljanski univerzitetni inkubator, Primorski tehnološki park, Inkubator Sežana, Univerzitetni razvojni center in inkubator Primorske, Mrežni podjetniški inkubator v Zasavju – RCR, Mrežni podjetniški inkubator Koroška – RRA Koroška, Podjetniški inkubator

²¹ Enoten projekt v vseh regijah. Vsebina je še v usklajevanju.

	Podbreznik, RC IKT, Tehnološki center Posavje, RRA Notranjsko-kraške regije		
Trajanje	2014–2020		
Financiranje		Skupaj RS	17.362.100 EUR

Projekt	Regionalno prostorsko načrtovanje – trajnostni razvoj Slovenije		
Opis	<p>Prostor je enkratna dobrina, ki omogoča iskanje ključnih rešitev na razvojna vprašanja bivalno okoljskega standarda ljudi in podpornega okolja za družbeno gospodarski razvoj. Cilj tega regijskega projekta je iskanje optimalnih rešitev in zmogljivosti, ki jih v smislu trajnostnega razvoja slovenskih regij lahko prostor prenese in doprinese.</p> <p>Projekt vključuje načela trajnostnega razvoja in je implementacija usmeritev Strategije prostorskega razvoja Slovenije (SPRS) načrti in programi na regionalni lokalni ravni in je skladen z usmeritvami Strategije razvoja Slovenije (SRS) in z Operativnim programom za izvajanje Evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020.</p> <p>Ključni cilji obravnave prostorskega razvoja so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obravnava prostorskih regionalnih razvojnih potencialov in njihovo aktiviranje skozi izdelavo in sprejemanje regionalnih prostorskih načrtov (RPN) (regijske logistične cone, regijske gospodarsko podjetniške cone, regijski razvoj v porečjih, prostorski in trajnostni razvoj turizma, regijska kolesarska omrežja, prostorski razvoj podeželja, regijski prehranski centri), • racionalen in učinkovit prostorski razvoj (učinkovit razvoj urbanih naselij, uporaba degradiranih zemljišč), upoštevanje sedanjih in potencialnih prostorskih in okoljskih omejitev (poplave, druge naravne nesreče), varčnost z viri (voda, energija, zemljišča), • krepitev policentričnega urbanega sistema na regionalni ravni – krepitev središč (konkurenčnost in privlačnost za prebivalce in gospodarstvo), • funkcionalno dopolnjevanje urbanih in podeželskih območij – uporaba naravnih, krajinskih in dediščinskih potencialov za razvoj. <p>Naloga projekta je izoblikovanje manjšega števila (po površini) večjih in več-jedrnih funkcionalnih območij regije, ki vključujejo središča mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena. V nalogi bodo predlagani racionalna raba prostora (ustrezna bilanca površin) ter izdelani posamezni RPN.</p> <p>Projekt »Regionalno prostorsko načrtovanje – trajnostni razvoj Slovenije« daje slovenskim regijam novo dimenzijo pristojnosti in odgovornosti pri prepoznavanju in aktiviranju svojih razvojnih potencialov. Projekt predstavlja podporni mehanizem za učinkovitejši in kakovostnejši razvoj Slovenije. Rezultati v predvideno šestletnem izvajanju projektnih aktivnosti se bodo kazali v bistvenem izboljšanju uporabe in izrabe prostora v smislu trajnostnega razvoja bivalnega in poslovnega okolja.</p>		
Cilji	<ul style="list-style-type: none"> • Izboljšanje bivalnih pogojev s povečanjem dostopnosti, mobilnosti, energetske oskrbe, ohranitve zelenih površin, • izboljšanje poslovnega okolja z vzpostavljanjem večjih gospodarskih con in upoštevanjem prostorskih in drugih meril, • izboljšanje trajnostno sonaravnih razvojnih rešitev v okviru funkcionalnih urbanih območij za večjo konkurenčnost in učinkovitost. 		
Nosilec	Razvojna agencija savinjske regije		
Partnerstvo	regionalne razvojne agencije, regijski načrtovalci prostora, občine, MKO		
Trajanje	2014–2020		
Financiranje		Skupaj RS	6.000.000 EUR
		merilo: približno 3 EUR/prebivalca (Gorenjska)	612.171 EUR

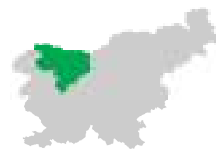

8. FINANČNI OKVIR ZA IZVAJANJE REGIONALNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA GORENJSKE 2014-2020

Skupna okvirna finančna ocena vrednosti RRP Gorenjske 2014-2020 za doseg zadanih ciljev in implementacijo načrtanih aktivnosti po do sedaj ocenjenih projektih (vsi projekti niso finančno ovrednoteni) je prikazana v spodnji tabeli.

Tabela 14: Skupna finančna ocena vrednosti RRP Gorenjske 2014-2020

Vrsta projekta / razvojno področje	Viri EU v EUR	Viri lokalnih skupnosti v EUR	Ostali viri (RS, zasebni ...) v EUR	Skupaj vrednost v EUR
Regijski projekti	255.954.900	42.659.150	127.977.450	426.591.500
Horizontalni projekti	9.360.000	1.560.000	4.680.000	15.600.000
Tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost	137.214.000	22.869.000	68.607.000	228.690.000
Razvoj človeških virov	10.920.000	1.820.000	5.460.000	18.200.000
Turizem	31.800.000	5.300.000	15.900.000	53.000.000
Okolje, prostor in infrastruktura	46.200.000	7.700.000	23.100.000	77.000.000
Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja	20.460.900	3.410.150	10.230.450	34.101.500
Medregijski projekti	22.611.015	3.768.503	11.305.508	37.685.025
Triglavski narodni park	22.611.015	3.768.503	11.305.508	37.685.025
Regijski projekti nacionalnega pomena	76.191.028	12.698.505	38.095.514	126.985.047
Drugi projekti (sektorski, lokalni)	513.802.625	85.633.771	256.901.313	856.337.709
Tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost	4.164.000	694.000	2.082.000	6.940.000
Razvoj človeških virov	62.957.339	10.492.890	31.478.669	104.928.898
Turizem	205.004.579	34.167.430	102.502.289	341.674.298
Okolje, prostor in infrastruktura	238.826.048	39.804.341	119.413.024	398.043.413
Kmetijstvo, gozdarstvo in razvoj podeželja	2.850.660	475.110	1.425.330	4.751.100
SKUPAJ	868.559.569	144.759.928	434.279.784	1.447.599.282

9. SPREMLJANJE, VREDNOTENJE IN ORGANIZIRANOST IZVAJANJA RRP GORENJSKE

Gorenjska spada v kohezijsko regijo Zahodna Slovenija. Organ odločanja kohezijske regije je razvojni svet kohezijske regije. Vsaka regija v kohezijski regiji ima v razvojnem svetu pet predstavnikov, ki jih imenuje svet regije. Razvojni svet kohezijske regije sodeluje pri sprejemanju odločitev in daje predhodno soglasje o vsebini in izvajanju programov EU, ki vplivajo na razvoj kohezijske regije, ter opravlja druge naloge, povezane z razvojem, ki jih sporazumno določijo občine in država.

Pri izvajanju RRP Gorenjske 2014–2020 imajo ključno vlogo nosilci projektov. Koordinacijo med projekti znotraj razvojnih področij, pomoč pri pripravi projektov do stopnje izvedljivosti ter iskanju ustreznih finančnih virov zanje nudi Regionalna razvojna agencija Gorenjske (BSC Kranj) oziroma obe razvojni agenciji (RAGOR, Razvojni razvojna agencija Sora) v sodelovanju z ostalimi ustanovami v podporni razvojni mreži Gorenjske. BSC Kranj, RAGOR oziroma Sora prevzemajo tudi vodenje zahtevnejših regijskih projektov, za katere na Gorenjskem ni drugih nosilcev. Zaradi dviga zahtevnosti in obsega nalog, povezanih z izvajanjem tega programa, bo treba organizacijsko, kadrovsko in finančno okrepiti Regionalno razvojno agencijo Gorenjske oziroma celotno razvojno mrežo.

RRP se uresničuje z dogovori za razvoj regij, ki se sklepajo za obdobje štirih let in ga pripravi RRA. Postopek priprave dogovora za razvoj regije se začne s povabilom MGRT razvojnemu svetu regije za pripravo in podpis dogovora. Dogovor, ki vključuje regijske in sektorske projekte, podpišeta predsednik razvojnega sveta in minister. Upošteva se načelo skladnega razvoja vseh območij v regiji. V skladu z navodili resornega ministrstva se pripravi dogovor za razvoj regije, v katerem se glede na razpoložljivo kvoto sredstev uskladijo projekti.

Dogovor o razvoju regije bo vseboval²²:

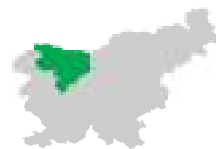
- povzetek RRP s predstavitev razvojnih specializacij regije, strateških razvojnih ciljev regije ter prioritet in ukrepov,
- seznam projektov, razvrščenih po prioriteti s podatki o nosilcih, imenih projektov ter finančno oceno posameznih projektov in zbirnika po virih sredstev,
- seznam rezervnih projektov, razvrščenih po prioriteti s podatki o nosilcih, imenih projektov ter finančno oceno posameznih projektov in zbirnika po virih sredstev,
- opis meril za izbor in postopek izbora regijskih projektov,
- razvrstitev sektorskih projektov po prioriteti z utemeljitvijo,
- podrobno predstavitev posameznih projektov.

V skladu z Uredbo o regionalnih razvojnih programih je za spremljanje izvajanja RRP zadolžen razvojni svet regije skupaj s svojimi odbori. RRA je zadolžena za spremljanje doseganja ciljev RRP (zastavljenih merljivih kazalnikov) ter pripravo letnih poročil in končnega poročila o izvajanju RRP. Poročila bodo posredovana na občine in pristojnemu ministrstvu.

Letna in končno poročilo o izvajanju RRP bodo vključevala:

- kratek prikaz stanja in sprememb, ki so pomembne za izvajanje RRP ter njihov vpliv na doseganje zastavljenih ciljev RRP,
- napredek pri doseganju kvantificiranih ciljev z uporabo fizičnih in finančnih kazalnikov,
- dosežene učinke po izvedbi posameznih investicijskih ukrepov in projektov,
- navedbo pomembnejših problemov pri izvajanju RRP in sprejete ukrepe za njihovo odpravo.

²² Vsebinsko določa 12. člen Uredbe o regionalnih razvojnih programih (Ur. l. RS, št. 69/2012).

10. INFORMIRANJE IN OBVEŠČANJE JAVNOSTI

V tem poglavju predstavljamo:

- način vključevanja javnosti ter zagotavljanje partnerstva v času priprave RRP Gorenjske, t. j. od jeseni 2012 do jeseni 2013 in
- načrt komuniciranja s ciljnim javnostmi za realizacijo in promocijo programa od 1. 1. 2014 naprej.

Sodelovanje in vključenost javnosti v pripravi RRP krepi usposobljenost in pripravljenost sodelujočih za soustvarjanje in udejanjanje skupne vizije, razvojnih ciljev in ukrepov ter s tem povečuje tudi soodgovornost za njihovo izvajanje. Sodelovanje različnih akterjev, predstavnikov različnih področij, območij in interesov prispeva k uravnoteženim razvojnim usmeritvam, saj omogoča zadovoljitev interesov večjega števila posameznikov, upoštevanje več pogledov, mnenj, znanj in izkušenj.

Način vključevanja javnosti ter zagotavljanje partnerstva pri pripravi RRP Gorenjske 2014–2020

Priprava RRP Gorenjske 2014–2020 je temeljila na izkušnjah preteklih programov in prenovljeni razvojni organiziranosti gorenjske regije kot jo določa Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja²³.

RRA Gorenjske je pripravila Sklep o pripravi RRP ter Program priprave RRP Gorenjske 2014–2020, ki ju je na predlog Regionalnega razvojnega sveta (RRS) sprejel Svet gorenjske regije. Program priprave ter informacije o poteku priprave RRP so bile objavljene na spletni strani RRA Gorenjske.

12. aprila 2013 je bil ob drugem obisku predstavnikov MGRT v gorenjski regiji v okviru priprave razvojnih dokumentov ustanovljen Razvojni svet gorenjske regije (RSGR), ki ima 45 članov od tega je 18 predstavnikov občin, 18 iz gospodarstva, 9 iz NVO.

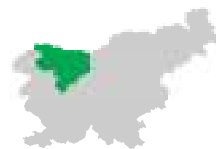
Pri pripravi RRP so sodelovali različni strokovnjaki, predstavniki podjetij, zavodov, občin, NVO, vključeni v odbore RRS in RSGR: Odbor za tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost, Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo, Odbor za turizem, Odbor za razvoj podeželja, Odbor za razvoj človeških virov. Ob usmerjanju in podpori s strani RRA so analize, vizija, razvojna zgodba, cilji in ključne usmeritve znotraj razvojnih področij nastajali v okviru 5 odborov RSGR. Mešana sestava je omogočala sprotno preverjanje idej in konceptualno povezovanje. Odbori RRS/RSGR so se sestali 29-krat (7 sej Odbora za tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost, 5 sej Odbora za turizem, 8 sej Odbora za razvoj podeželja, 4 seje Odbora za razvoj človeških virov, 5 sej Odbora za okolje, prostor in infrastrukturo). S pomočjo strokovnjakov iz FOV, vodij odborov ter z računalniško podporo za viharjenje možganov (*brainstorming*) smo izvedli 6 delavnic na temo prihodnosti, o skupni viziji, ciljnih in o tem, kje želi biti Gorenjska leta 2020 in kako bomo do tja prišli. Dve delavnici sta bili izvedeni tudi s študenti FOV na temo, kako oni vidijo razvoj človeških virov in razvoj turizma na Gorenjskem. V fazi opredeljevanja projektov smo znotraj odborov ter s pomočjo dodatnih strokovnjakov oblikovali 7 projektnih skupin, katerih nosilna organizacija je postala vodja projekta. Izhodišča in smernice RRP smo v fazi nastajanja programa usklajevali na sestankih projektne skupine za pripravo RRP (10 sestankov), kolegiju RSGR (6 sestankov, na dveh prisotna tudi skrbnica regije), na dveh obiskih predstavnikov MGRT na Gorenjskem ob pripravi razvojnih dokumentov, na 1. seji RSGR, na sejah Sveta gorenjske regije in na javni razpravi o RRP.

Za obveščanje javnosti smo skrbeli:

- z informiranjem javnosti o nastajanju RRP prek spletne strani www.bsc-kranj.si,
- s pripravo sporočil za javnost,
- z odprtjem javne razprave o osnutku RRP v času od julija do oktobra 2013,
- s številnimi predstavitvami na dogodkih in sestankih pri različnih organizacijah in partnerjih,
- z informacijami prek regionalnih in lokalnih medijev.

RRA je imela v celotnem obdobju priprave razvojnega dokumenta veliko neposrednih stikov s pripravljavci projektnih predlogov v regiji. Ključno je bilo sodelovanje v okviru ožje projektne skupine, med vodji odborov, posameznimi člani odborov, drugimi zainteresiranimi posamezniki, predstavniki občin in strokovnih inštitucij. Z vsemi deležniki smo usklajevali pripombe in dopolnitve gradiv.

²³ Uradni list RS, št. 20/2011 in 57/2012.

Načrt komuniciranja s ciljnim javnostmi za realizacijo in promocijo programa pri izvajanju RRP Gorenjske 2014–2020

Partnerski in javen način dela, ki se je vzpostavil pri pripravi RRP, se bo ohranil in nadgradil v postopkih izvajanja RRP. Komunikacijska sredstva ter način spoštovanja načel partnerstva in enakopravnosti bodo izbrana glede na vsebino, namen in ciljno skupino, ki ji bosta informacija in povabilo namenjena.

Enakopravnost, partnersko sodelovanje in zastopanost javnosti, lokalnih skupnosti in raznolikih območij znotraj regije se bo še naprej zagotavljalo predvsem:

- z rednimi sejami Sveta gorenjske regije in RSGR, sestanki odborov v njihovem okviru in projektnih skupin,
- s sodelovanjem RRA v različnih organih in delovnih skupinah razvojne regije in kohezijske regije Zahodna Slovenija.

Izhodišča informiranja in obveščanja javnosti o RRP v obdobju 2014–2020 so:

- predstavitev ciljev in prioritet RRP in v nadaljevanju promocija ključnih projektov,
- animiranje vse vpletene javnosti za pristop in podporo pri uresničevanju ciljev,
- spodbujanje ciljnih javnosti k podjetništvu, inovativnosti in ustvarjalnosti,
- krepitev regionalnih in medregionalnih (transnacionalnih) partnerstev.

Komunikacija bo potekala z naslednjimi ciljnim skupinami:

- župani gorenjskih občin, gorenjski poslanci,
- Vlada RS in ministrstva,
- RDO, LTO, turistična društva,
- Javni zavod TNP,
- managerji in podjetniki,
- ravnatelji, učitelji in profesorji gorenjskih izobraževalnih ustanov,
- mladi – študenti, dijaki in osnovnošolci,
- mediji,
- širša javnost,
- predstavništva, agencije, SPIRIT.

RRA bo vzdrževala spletno stran z informacijami o regionalnem razvoju, RRP Gorenjske 2014–2020 in izvajanju projektov ter na različne načine sodelovala z mediji in različnimi ciljnim javnostmi:

- organizacija konferenc in dogodkov,
- priprava člankov in prispevkov za različne medije,
- organizacija novinarskih konferenc,
- pisne informacije o ključnih dogodkih in aktivnostih, posredovane prek elektronske pošte članom RSGR, odborov, lokalnim skupnostim, javnim inštitucijam, gospodarstvu in NVO.

11. TERITORIALNO SODELOVANJE: GORENJSKA 2014–2020

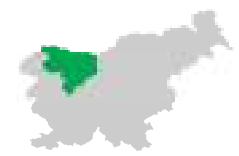
Eno izmed pomembnih načel delovanja gorenjske regije v naslednjih letih je odprtost in sodelovanje. Gorenjska uspešno sodeluje v transnacionalnih, medregionalnih in čezmejnih programih EU že od leta 2000. Vzpostavljeni so uradni stiki z različnimi regijami in organizacijami znotraj EU in izven nje. Povezave z evropskimi regijami so nam omogočile prenos pomembnih izkušenj in znanj, ki smo jih vgradili tudi v ta RRP Gorenjske. V razširjeni Evropi daje EU velik poudarek teritorialnemu sodelovanju, ki ostaja svoj samostojen cilj znotraj evropske kohezijske politike 2014–2020 in kot tak predstavlja velike izzive tudi za Gorenjsko. Povezovanje, sodelovanje ter prenos izkušenj in znanj na razvojnih področjih bo prednostno usmerjeno v nadgradnjo ciljev in projektov RRP Gorenjske z mednarodno dimenzijo in s predlogi novih inovativnih rešitev, ki zagotavljajo konkurenčnost in prepoznavnost Gorenjske v širšem prostoru.

Gorenjska regija bo tudi v nadaljevanju sodelovala v vseh transnacionalnih, medregionalnih, čezmejnih in centraliziranih programih, kjer bo možno uresničevati zadane cilje.

V času priprave RRP Gorenjske operativnih programov za izvajanje čezmejnih programov sodelovanja z Italijo in Avstrijo za obdobje 2014–2020 še ni bilo na voljo. Spodaj zato navajamo tematike in projekte, ki so pomembni za našo regijo za uresničevanje zadanih ciljev na področju čezmejnega sodelovanja, na podlagi preteklih izkušenj sodelovanja ter prvenstveno potreb v regiji.

SLOVENIJA – AVSTRIJA:

- **Open lab**
kreativni laboratorij za iskanje talentov in ustvarjanje novih delovnih mest
- **Podpora za podjetnike začetnike**
- **Inovativnost v podjetjih ter iskanje skupnih čezmejnih rešitev na področju ključnih tehnologij in trgov**
- **Žensko podjetništvo**
spodbujanje in razvoj podjetništva v ciljni skupini žensk
- **Reševanje problematike invazivnih vrst na čezmejnem območju, invazivke in naravovarstvo**
- **Naravna in kulturna dediščina**
- **Brezmejna doživetja kulturne dediščine v starih mestnih in trških jedrih**
- **Brezmejna doživetja narave**
ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostni razvoj
- **Centri domače in umetnostne obrti**
- **Alpska kulinarika**
- **Male komunalne in rastlinske čistilne naprave**
- **Obnovljivi viri energije**
proizvodi in storitve na področju obnovljivih virov in lesa
- **Industrijski turizem**
- **Gastronomija**
- **Lokalna prehranska samooskrba**
- **Socialno podjetništvo**
- **Energetska učinkovitost**
- **Geopark Karavanke**
- **Trajnostna mobilnost in transport**
- **Razvoj prostorskih rešitev**

- **Razvoj gorskih in zavarovanih območij**
- **Čezmejno upravljanje jezer (voda) – Lake it**
- **Sklad za male projekte SI-AT**
- ...

SLOVENIJA – ITALIJA:

- **SLOW TOURISM**
nadaljnji razvoj turističnega produkta, ki temelji na doživetjih tradicije, narave in povezanosti z lokalnimi prebivalci, mreženje ponudnikov
- **Kolesarjenje**
ureditev poti, signalizacija, podpora IKT, promocija kolesarjenja in povečanje varnosti
- **Revitalizacija dediščine in doživetja tradicije**
snovna in nesnovna kulturna dediščina (oživljanje stavbne dediščine, ohranjanje tradicionalnih znanj, kulinarika, dediščinski management, tradicionalne prireditve ...)
- **Kultura bivanja ob jezerih in vodotokih**
- **Socialno podjetništvo**
- **Medgeneracijsko sodelovanje**
- **Revitalizacija arheoloških najdišč**
- **Centri domače in umetnostne obrti**
- **Sklad za male projekte SI-IT**
- **Lokalna prehranska samooskrba**
- **Male komunalne in rastlinske čistilne naprave**
- **Reševanje problematike invazivnih vrst na čezmejnem območju, invazivke in naravovarstvo**

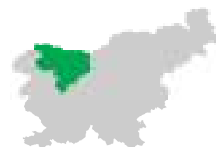
12. ANALIZA SKLADNOSTI RRP GORENJSKE S TEMELJNIMI RAZVOJNIMI DRŽAVNIMI DOKUMENTI

Pri pripravi RRP smo upoštevali veljavne temeljne razvojne državne dokumente ter se naslanjali na osnutke državnih razvojnih dokumentov, ki so nam bili na voljo.²⁴

Spodaj navajamo navezavo ključnih regijskih vsebin na prednostne osi osnutka Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020:

Ključne regijske vsebine	Prioriteta Operativnega programa
Razvojni regionalni sklad	2.1 Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja ...
Podjetno v svet podjetništva	2.3 Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast
Enotne regijske štipendijske sheme	2.3 Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast
Izvajanje pobude EU »Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« (CLLD)	Partnerski sporazum: PRP, OP Kohezija (4.1), OP Ribištvo
Podpora manjšim projektom nevladnega sektorja	2.11 Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava ter podpora razvoju NVO
Trajnostna mobilnost in mreža kolesarskih poti	2.7 Izgradnja infrastrukture za trajnostno mobilnost
Tehnična podpora regionalnemu razvoju	2.12 Tehnična pomoč
Tehnična podpora mednarodnemu sodelovanju in mednarodna investicijska pomoč	2.12 Tehnična pomoč
Povečanje energetske učinkovitosti, uvajanje obnovljivih virov energije in zmanjšanje onesnaževanja zraka	2.4 Trajnostna raba in proizvodnja energije in pametna omrežja
VEM	2.3 Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast
RDO	
Dodajanje vrednosti regionalnim lesnim izdelkom ter njihova uporaba	2.3 Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast
Izkoristimo talente – center za razvoj kariere in vseživljenjsko učenje	2.10 Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost
Kakovost življenja in zdravje Gorenjske	2.9 Socialna vključenost in zmanjšanje tveganja revščine, aktivno staranje in zdravje
E-zdravje in e-inovativnost v zdravstvu	2.1 Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja ...
E-občine in e-javne storitve	2.11 Pravna država, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava ter podpora razvoju NVO
Razvojni centri za IKT, elektroindustrijo, polimere, medicinsko-tehnološki park	2.1 Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij in tehnološkega razvoja ...
Razvoj športnega in klimatsko-zdraviliškega turizma	
Revitalizacija dediščine z doživetji tradicije	2.9.2 Vlaganja v okviru strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost
Oživitev in obnova mestnih, trških in vaških jeder	2.6.5 Ukrepi za izboljšanje urbanega okolja

²⁴ Glej poglavje 13. Viri in literatura.

Povečanje lokalne prehranske samooskrbe Gorenjske	Program razvoja podeželja, 4.1 Ukrepi lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost 11.1 Trajnostni razvoj, okoljska komponenta
Male komunalne in rastlinske čistilne naprave	2.6 Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti
Poslovno logistična cona Brnik	2.7 Izgradnja infrastrukture
TNP	2.6 Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti
Sanacija degradiranih območij	2.6 Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti
Okoljska in cestna infrastruktura – kohezija	2.6 Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti

13. VIRI IN LITERATURA

1. Analiza sektorjev in R & R dejavnosti za namen identifikacije področij pametne specializacije, dr. Patricija Kotnik, januar 2013
2. DSTI/STP/TIP(2012)24, RIS3 KEY for self-assessment for smart specialisation, Working Party on Innovation and Technology Policy, december 2012
3. Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Bled (2011–2020)
4. Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Kranj (2011–2020)
5. Kohezijska politika 2014–2020, Celostna teritorialna naložba
6. Kohezijska politika 2014–2020, Raziskovalne in inovacijske strategije za pametno specializacijo
7. Končno poročilo projekta DART – upadanje, staranje in regionalna transformacija, skupina DART, vodilni partner: Investitionsbank des Landes Brandenburg, oktober 2012
8. Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka 2014–2023, Javni zavod Triglavski narodni park
9. Neformalni osnutek Partnerskega sporazuma med Slovenijo in Evropsko Komisijo za obdobje 2014–2020
10. Osnutek Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020, julij 2013
11. Poročilo o razvoju 2012, Urad za makroekonomske analize in razvoj (UMAR)
12. Poročilo o realizaciji aktivnosti pri pripravi državnih prostorskih načrtov, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, oktober 2012
13. Program državnih razvojnih prioritet in investicij Republike Slovenije za obdobje 2014–2017 (prvi osnutek), marec 2013
14. Razvojna strategija nevladnih organizacij Gorenjske 2014–2020, GROZD, 2012
15. Razvojni načrti petih regijskih sonaravnih integralnih turističnih produktov, rezultat projekta Sonaravni razvoj turizma na Gorenjskem, oktober 2009
16. Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (Ur. l. RS, št. 39/2013)
17. Slovenska industrijska politika, SIP, februar 2013
18. Smernice za področje prostorskega razvoja za pripravo RRP gorenjske razvojne regije, RS, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, september 2012
19. Sporočilo Komisije, Evropa 2020, Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast
20. Strategija pametne specializacije, osnutek za javno razpravo, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, julij 2013
21. Strategija prehoda Slovenije v nizkoogljično družbo do leta 2050, osnutek, september 2011
22. Strategija razvoja in trženja sonaravnega turizma Gorenjske za obdobje 2010–2015, oktober 2009
23. Strategija razvoja Slovenije 2014–2020, »za razvoj potrebujemo večjo konkurenčnost in zagon rasti«, izhodišča, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, december 2012, avgust 2013
24. Strategija razvoja slovenskega turizma 2012–2016, junij 2012
25. Strategije za krepitev zdravja in akcijski načrt za zmanjševanje neenakosti v zdravju v gorenjski regiji, Zavod za zdravstveno varstvo Kranj, oktober 2010
26. Trajnostna mobilnost za uspešno prihodnost – Smernice za pripravo celostne prometne strategije, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
27. Usmeritve za prostorski razvoj v sklopu priprave dokumentov za naslednje programsko obdobje 2014–2020
28. Vrednotenje uspešnosti izvajanja instrumentov 5.3 prednostne usmeritve Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga - krepitev kapacitet regionalnih nevladnih organizacij, Gorenjska regija, končno poročilo, junij 2014
29. Spletne strani ARSO, Atlas okolja
30. Spletne strani AJPES
31. Spletne strani Evropske komisije, Eurostat
32. Spletne strani ministrstev Republike Slovenije
33. Spletne strani Natura 2000
34. Spletne strani SURS, SI-STAT podatkovni portal
35. Spletne strani UMAR
36. Spletne strani ZRSZ, OE Kranj
37. Spletne strani Zavoda za gozdove Slovenije
38. Spletne strani ZZV Kranj

14. SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
B & B	<i>Bed & Breakfast</i> / nočitev z zajtrkom
BDP	bruto domači proizvod
BSC	<i>Business Support Centre</i> / Poslovno podporni center, d.o.o., Kranj
CERO	center za ravnanje z odpadki
CIPS	Center za informiranje in poklicno svetovanje
CLLD	<i>Community-Led Local Development</i> / Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost
CMU	Center medgeneracijskega učenja
CNVOS	Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij
CSD	Center za socialno delo
CTRP	Center za trajnostni razvoj podeželja
ČN	čistilna naprava
DRSC	Direkcija Republike Slovenije za ceste
DIIP	dokument identifikacije investicijskega projekta
DLN	državni lokacijski načrt
DOLB	daljinsko ogrevanje na lesno biomaso
DPN	državni prostorski načrt
DUO	domača in umetnostna obrt
EKSRP	Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
ESRR	Evropski sklad za regionalni razvoj
ESS	Evropski socialni sklad
EU	Evropska unija
FOV	Fakulteta za organizacijske vede
GIS	geografski informacijski sistem
GJI	gospodarska javna infrastruktura
GNS	globalna nepovratna sredstva
IKT	informacijsko-komunikacijska tehnologija
ITP	integralni turistični produkt
JGZ	javni gospodarski zavod
JZP	javno-zasebno partnerstvo
KGZS	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KS	krajevna skupnost
LAS	lokalna akcijska skupina
LBZ	lastna blagovna znamka
LEAG	Lokalna energetska agencija Gorenjske
LEK	lokalni energetski koncept
LN	lokacijski načrt
LPC	lesnopredelovalni center
LTO	lokalna turistična organizacija
MGRT	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
MIC	medpodjetniški izobraževalni center
MKČN	mala komunalna čistilna naprava
MKO	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
MO	mestna občina
MP	možni posek
MSP	mala in srednje velika podjetja
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
NU	načrt upravljanja
NUTS	<i>Nomenclature of territorial units for statistics</i> / Raven statističnega območja po klasifikaciji EU (SKTE v slovenskem prevodu)
NVO	nevladne organizacije
OE	območna enota / organizacijska enota
OP	operativni program / okoljsko poročilo
OPN	občinski prostorski načrt
OPPN	občinski podrobni prostorski načrt

OŠ	osnovna šola
OVE	obnovljivi viri energije
PD	planinsko društvo
PE	populacijski ekvivalent
PGD	pridobitev gradbenega dovoljenja
PIZ	predinvesticijska zasnova
pkm	potniški kilometer
PUM	Projektno učenje za mlajše odrasle
PUP	prostorski ureditveni pogoji
PVO	poročilo o vplivih na okolje
PZI	projekt za izvedbo
RAGOR	Razvojna agencija zgornje Gorenjske
RC IKT	Razvojni center za informacijske in komunikacijske tehnologije
RCR	Regionalni center za razvoj iz Zagorja
RDO	regionalna destinacijska organizacija
RGS	regionalne garancijske sheme
RPN	regionalni prostorski načrt
R & R	raziskave in razvoj
RRA	regionalna razvojna agencija
RRD	razvojno raziskovalna dejavnost
RRP	regionalni razvojni program
RRS	regionalni razvojni svet
RS	Republika Slovenija
RSGR	Razvojni svet gorenjske regije
SAZU	Slovenska akademija znanosti in umetnosti
SKM	standard kupne moči
SKTE	standardna klasifikacija teritorialnih enot
SOS	Skupnost občin Slovenije
SPIRIT	Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije
SRS	Strategija razvoja Slovenije
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
TD	turistično društvo
TIC	turistično informacijski center
TNP	Triglavski narodni park
TPIC	turistično promocijski in informacijski center
UNESCO	<i>United Nations Educational Scientific and Cultural Organization</i> / Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo
VVZ	vzgojnovarstveni zavod
ZRC	znanstvenoraziskovalni center
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZRSZ	Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
ZZV	Zavod za zdravstveno varstvo

15. SODELUJOČI

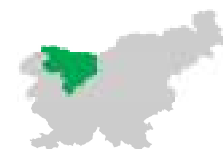
Regionalni razvojni svet gorenjske regije (RRS)	Občina Bled Občina Gorenja vas – Poljane Občina Jesenice Mestna občina Kranj Občina Radovljica Občina Šenčur Občina Škofja Loka Občina Tržič Občina Železniki Sava hoteli Bled Aerodrom Ljubljana d.d. Sava d.d. Iskratel d.o.o. Slovenska industrija jekla Gorenjska banka d.d. Merkur d.d. Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj GZS – Območna gospodarska zbornica za Gorenjsko + Šešir d.d. Območna organizacija ZSSS Gorenjska Fundacija Vincenca Drakslerja za odvisnike Predstavnik Izobraževalnega centra Vedi Javni zavod TNP ZRSZ, OE Kranj Tehniški šolski center Kranj	Janez Fajfar Milan Čadež Tomaž Tom Mencinger Mohor Bogataj Ciril Globočnik Miro Kozelj Miha Ješe Borut Sajovic Anton Luznar Andrej Šprajc Stanislav Bobnar Janez Bohorič Andrej Polenec Vasilij Prešern Gorazd Trček Milan Jelovčan Daniela Žagar Miro Pinterič Romana Oman Beno Fekonja Primož Rakovec Martin Šolar Dragica Ribnikar Jože Drenovec
Odbor za človeške vire (RRS):	ZRSZ, OE Kranj Občina Kranjska Gora Območna organizacija ZSSS Gorenjska Atotech Podnart d.d. Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj GZS – Območna gospodarska zbornica za Gorenjsko Ljudska univerza Jesenice Tehniški šolski center Kranj Šolski center Škofja Loka ZZV Kranj CSD Škofja Loka Regionalno stičišče NVO	Dragica Ribnikar Jure Žerjav Romana Oman Mojca Markič Daniela Žagar Jadranka Švarc Maja Radinovič Hajdič Jože Drenovec Martin Pivk Irena Grmek Košnik Ivana Košir Erman Nina Arnuš
Odbor za infrastrukturo, okolje in prostor (RRS):	Aerodrom Ljubljana d.d. Javni zavod TNP Občina Radovljica ZRSVN, OE Kranj MKO Ekočor d.o.o. CP Kranj Alpetour d.d. Elektro Gorenjska d.d. Sava d.d. Mestna občina Kranj Občina Tržič Občina Škofja Loka	Stanislav Bobnar Igor Zakotnik Matjaž Erjavec Metod Rogelj Bernarda Podlipnik Dušan Marc Brane Žiberna Tomaž Medja Marjan Jerele Stanko Cvenkel Janez Freljih Jasna Kavčič Tatjana Bernik

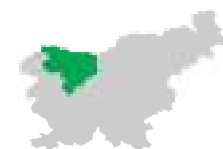
Odbor za turizem (RRS):	Turizem Bohinj Zavod za turizem Kranj LTO Kranjska Gora Razvojna agencija Sora Zavod za turizem Preddvor Javni zavod Turizem Radovljica Zavod za turizem in kulturo Žirovnica Turizem Bled Občina Cerklje na Gorenjskem Občina Gorje Občina Jesenice Občina Naklo Občina Jezersko Občina Šenčur Občina Tržič Občina Žiri Predstavnik GZS 1 (Sava Hoteli Bled) Predstavnik GZS 2 (RTC Krvavec) Predstavnik Območne obrtno-podjetniške zbornice Škofja Loka Gorenjska turistična zveza Javni zavod TNP	Klemen Langus Natalija Polenec Mirjam Žerjav Rok Šimenc Helena Krampf Nikač Nataša Mikelj Maja Zupan Eva Štravs Podlogar Simona Vodlan Danijela Mandelj Mojca Konobelj Bojana Umnik Mojca Markič Vesna Bolka Petra Hladnik Olga Vončina Fedja Pobegajlo Luka Vrančič Andrej Karlin Gabrijele Jošt Martin Šolar
Odbor za gospodarstvo (RRS):	Območna obrtno-podjetniška zbornica Radovljica LOTRIČ Meroslovje d.o.o. LIP Bled d.o.o. Elektro Gorenjska d.d. Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj BSC Kranj	Darja Knific Urška Habjan Alojz Burja Bojan Luskovec Daniela Žagar Helena Cvenkel
Odbor za razvoj podeželja (RRS):	Občina Šenčur KGZS – Zavod Kranj Biotehniški center Naklo Javni zavod TNP BSC Kranj RAGOR Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled LAS loškega pogorja Občina Naklo LAS gorenjska košarica CTRP Kranj Gozd Bled Kmetijsko gozdarska zadruga z.o.o. Loške mesnine d.o.o.	Miro Kozelj Stane Rupnik Marijan Pogačnik Davorin Koren Helena Cvenkel Klemen Klinar Andrej Avsenek Ivica Rant Janez Štular Borut Sajovic Uroš Brankovič Jože Skumavec Mitja Vodnjov
Razvojni svet gorenjske regije (RSGR):	Občina Bled Občina Bohinj Občina Cerklje na Gorenjskem Občina Gorenja vas - Poljane Občina Gorje Občina Jesenice Občina Jezersko Mestna občina Kranj Občina Kranjska Gora Občina Naklo Občina Preddvor Občina Radovljica Občina Šenčur Občina Škofja Loka Občina Tržič	Janez Fajfar Franc Kramar Franc Čebulj Milan Čadež Peter Torkar Tomaž Tom Mencinger Jurij Markič Branko Grims Jure Žerjav Marko Mravlja Miran Zadnikar Ciril Globočnik Miro Kozelj Miha Ješe Borut Sajovic

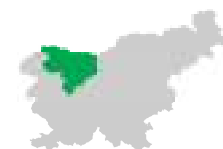
	<p>Občina Železniki Občina Žiri Občina Žirovnica Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj KGZS – Zavod Kranj Aerodrom Ljubljana d.d. Iskratel d.o.o. HIT Alpinea d.d. Šešir d.d. Gorenjska banka d.d., PE Radovljica Savatech d.o.o. AV STIK Vojko Artač s.p. Zavarovalnica Triglav d.d., OE Kranj Elektro Gorenjska d.d. Računovodski servis Knific in partner, Darja Knific s.p. Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka Precisium, Ludvik Kavčič s.p. Dedra Šport, Drago Debeljak s.p. Gostilna Ančka, Anton Magdič s.p. AVTOKADIVEC Janez Kadivec s.p. Območna obrtno-podjetniška zbornica Jesenice Kulturno društvo Pihalni orkester občine Šenčur Karate klub Kranj Regionalno stičišče NVO Rotary klub Kranj Območno združenje Rdečega križa Kranj Gorenjsko umetniško društvo Kranjski komedijanti Alpe Adria Green Društvo diabetikov Škofja Loka Društvo vseživljenjsko učenje</p>	<p>Alojz Demšar Matjaž Oblak Leopold Pogačar Daniela Žagar Mitja Kadoič Stanislav Bobnar Metod Zaplotnik Miran Čurin Miroslav Pinterič Stanislav Košnik Valentin Govekar Vojko Artač Aleš Klement Bojan Luskovec Darja Knific Petra Dolenc Ludvik Kavčič Drago Debeljak Anton Magdič Janez Kadivec Nina Sedej Andrej Zupan Branko Malešič Mojca Selak Igor Žula Marjan Gantar Rastko Tepina Saša Mlakar Silva Žontar Zvonko Belič</p>
Odbor za tehnološki razvoj, podjetništvo in inovativnost (RSGR):	<p>BSC Kranj Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj Precisium, Ludvik Kavčič s.p. Laboratorij za telekomunikacije, Fakulteta za elektrotehniko, Univerza v Ljubljani LOTRIČ Meroslovje d.o.o. Lip Bled d.o.o. NELA, razvojni center za elektroindustrijo in elektroniko, d.o.o. 3 PROJEKT d.o.o. Aerodrom Ljubljana d.d. Seaway RC IKT</p>	<p>Lidija Zeme – Johnston Daniela Žagar Ludvik Kavčič Janez Bešter Marko Lotrič Alojz Burja Alojz Demšar Igor Žula Jure Mežnaršič Japac Jakopin Bojan Dremelj, Roman Kužnar, Domen Bole Maja Erman</p>
Odbor za okolje, prostor in infrastrukturo (RSGR):	<p>RAGOR Aerodrom Ljubljana d.d. Javni zavod TNP ZRSVN, OE Kranj MKO Ekogor d.o.o.</p>	<p>Stevo Ščavničar Stanislav Bobnar Igor Zakotnik Metod Rogelj Bernarda Podlipnik Dušan Marc</p>

	Elektro Gorenjska d.d. Sava d.d. Mestna občina Kranj Občina Tržič Občina Škofja Loka Občina Radovljica Alpetour d.d.	Marjan Jerele Stanko Cvenkel Janez Frelih Jasna Kavčič Tatjana Bernik Matjaž Erjavec Tomaž Medja
Odbor za razvoj človeških virov (RSGR):	BSC Kranj ZRSZ, OE Kranj Območna obrtno-podjetniška zbornica Kranj Ljudska univerza Jesenice Tehniški šolski center Kranj ZZV Kranj CSD Škofja Loka Regionalno stičišče NVO FOV Kranj Javni zavod TNP Ljudska univerza Radovljica GZS – Območna gospodarska zbornica za Gorenjsko	Franja Gabrovšek Schmidt Dragica Ribnikar Danijela Žagar Maja Radinovič Hajdič Jože Drenovec Irena Grmek Košnik Alenka Hafner Ivana Košir Erman Nina Arnuš Robert Leskovar Majda Odar Mateja Rozman Amon Jadranka Švarc
Odbor za razvoj podeželja (RSGR):	Razvojna agencija Sora Občina Šenčur Občina Tržič Občina Naklo RAGOR CTRP Kranj BSC Kranj KGZS – Zavod Kranj LAS loškega pogorja Biotehniški center Naklo Javni zavod TNP Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka ZRSVN, OE Kranj DEMETER, Zavod za biološko dinamično gospodarjenje	Jerneja Klemenčič Lotrič Miro Kozelj Borut Sajovic Albin Golba Klemen Klinar Uroš Brankovič Helena Cvenkel Tomaž Cor Ivica Rant Irena Gril Davorin Koren Andrej Avsenek Mitja Vodnjov Tadeja Šubic Franc Zavodnik
Odbor za turizem (RSGR):	BSC Kranj Zavod za turizem Kranj Turizem Bohinj LTO Kranjska Gora Razvojna agencija Sora Zavod za turizem Preddvor Javni zavod Turizem Radovljica Zavod za turizem in kulturo Žirovnica Turizem Bled Zavod za turizem Cerklje Občina Gorje Občina Jesenice Občina Naklo Občina Jezersko Občina Šenčur Občina Tržič Občina Žiri Predstavnik GZS 1 (Sava Hoteli Bled)	Mateja Korošec Natalija Polenec Klemen Langus Mirjam Žerjav Andreja Križnar Mirjam Pavlič Nataša Mikelj Maja Zupan Eva Štravs Podlogar Andreja Eržen Danijela Mandelj Mojca Konobelj Mojca Brezovec Mojca Markič Vesna Bolka Petra Hladnik Olga Vončina Fedja Pobečajlo

	Gorenjska turistična zveza Javni zavod TNP	Gabrijela Jošt Mojca Smolej
Projektna skupina za »Kakovost življenja in zdravje Gorenjske«	CSD Škofja Loka ZZV Kranj BSC Kranj	Ivana Košir Erman Alenka Hafner Franja Gabrovšek Schmidt
Projektna skupina za »Center za razvoj kariere in vseživljenjsko učenje Gorenjske«	Ljudska univerza Jesenice Ljudska univerza Radovljica BSC Kranj Regionalno stičišče NVO Regionalno stičišče NVO	Maja Radinovič Hajdič Mateja Rozman Amon Franja Gabrovšek Schmidt Mojca Selak Nina Arnuš
Projektna skupina za »Prehranska samooskrba«	Razvojna agencija Sora LAS loškega pogorja KGZS – Zavod Kranj CTRP Kranj RAGOR BSC Kranj Biotehniški center Naklo Javni zavod TNP Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja Loka Alpe Adria Green Društvo Sorško polje – približajmo se naravi	Jerneja Klemenčič Lotrič Ivica Rant, Tatjana Bogataj Tomaž Cor, Lidija Šnut Vlasta Juršak Stevo Ščavničar Helena Cvenkel Irena Gril, Uroš Strniša, Marija Gregori Davorin Koren Mitja Vodnjov Saša Mlakar Matjaž Jerala
Projektna skupina »Naravovarstvo«	Biotehniški center Naklo KGZS – Zavod Kranj ZRSVN, OE Kranj CTRP Kranj Društvo za varstvo okolja Bled Čebelarsko društvo Radovljica Alpe Adria Green Društvo Sorško polje – približajmo se naravi Zavod za raziskovanje narave in okolja – Zrno Zavod za naravoslovje Javni zavod TNP Društvo vseživljenjsko učenje Zavod za gozdove Slovenije BSC Kranj Razvojna agencija Sora	Irena Gril, Uroš Strniša, Marija Gregori Tomaž Cor, Lidija Šnut, Marija Kalan Sonja Rozman, Tadeja Šubic Vlasta Juršak Špela Kapus, Miha Žvan Maja Kozinc Saša Mlakar Matjaž Jerala Matjaž Hribar Andrej Gregori Davorin Koren Zvonko Belič Luka Rebolj Helena Cvenkel Darja Barič
Projektna skupina »Male komunalne in rastlinske čistilne naprave«	Razvojna agencija Sora Javni zavod TNP CTRP Kranj BSC Kranj RAGOR Visoka šola za gradbeno inženirstvo Kranj	Samra Šečerović Katja Novak Vlasta Juršak Helena Cvenkel Stevo Ščavničar Jernej Nučič

Projektna skupina »Gozd in les«

CTRP Kranj
 Zavod za gozdove Slovenije – OE Bled
 Zavod za gozdove Slovenije – OE Kranj
 Srednja šola za lesarstvo Škofja Loka
 Gozd Bled Kmetijsko gozdarska
 zadruga z.o.o.
 Kmetijsko gozdarska zadruga Škofja
 Loka
 Gozdno gospodarstvo Bled
 LIP Bled d.o.o.
 LIP Bohinj d.o.o.
 Mizarstvo Gašperlin
 Mizarstvo Svetelj
 Biomasa Trstenik d.o.o.
 Cirles d.o.o.
 Gaj les d.o.o.
 Švelc d.o.o.
 Terles d.o.o.
 Damahaus d.o.o.
 EKO-S Peter Muri s.p.
 Strojni krožek Bled

Uroš Brankovič
 Andrej Aysenek
 Boštjan Škrlep
 Igor Jelovčan
 Jože Skumavec

Mitja Vodnjov
 Franci Pogačnik
 Alojz Burja
 Dušan Petek
 Alojz Gašperlin
 Jože Svetelj
 Jože Uranič
 Ciril Zupin
 Janez Godnov
 Edo Gregorc
 Polde Habe
 Andrej Kosec
 Peter Muri
 Stane Kunej

Projektna skupina »Dediščina podeželja«

RAGOR
 Razvojna agencija Sora
 CTRP Kranj
 BSC Kranj
 Loški muzej
 Gornjesavski muzej
 Javni zavod TNP
 Gorenjski muzej
 ZVKDS – OE Kranj

Klemen Klinar
 Katka Žbogar
 Vlasta Juršak
 Helena Cvenkel
 Jana Mlakar
 Irena Lačen Benedičič
 Majda Odar
 Marija Ogrin
 Saša Roškar

Tehnična pomoč:

FOV Kranj

Andrej Škraba,
 Alenka Baggia,
 Robert Leskovar